

ประชุมพงศาวดารภาคที่ ๖๑

พิมพ์แจกในงานฌาปนกิจศพ

นางชื่น ราชพินิจจักษ์

เมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๕

ณ เมรุเชิงบรมบรรพตวัดสระเกศ.

นางชนราชพินิจชัย
ชวตศ พ.ศ. ๒๔๑๕
มรณะ พ.ศ. ๒๔๓๘

ขออุทิศส่วนกุศลสนองคุณแต่

นางชื่น ราชพินิจจัย

มารดาบังเกิดเกล้าผู้ซึ่งได้ล่วงลับไปแล้ว

คุณแม่เป็นภรรยาพระราชพินิจจัย (ไผ่ผัด ไผ่ผัดจินดา) เกิด
เมื่อวันจันทร์ เดือน ๘ ปีวอก จัตวาศก พุทธศักราช ๒๔๓๕ ณบ้าน
เดิมตำบลหน้าวัดตึก พระเสนาพิพิธ (เส่ม สุเรนทรานนท์) บุตรพระยา
สุเรนทรราชเสนา (มา สุเรนทรานนท์) เป็นบิดา ท่านพ่อวงเสนาพิพิธ
ธิดาพระยาราชสุภาวดี (ปาด สุรคุปต์) ราชินิกุล ในรัชกาลที่ ๕
เป็นมารดา.

บุตรและธิดาของคุณแม่ที่มีอยู่ในเวลานี้ คือ :-

- ๑ คุณหญิงอารีตรุณพรวก (พิศ อิศรางกูร ณอยุธยา)
- ๒ นายชระตอ ไผ่ผัดจินดา

คุณแม่ได้ป่วยถึงแก่กรรมเมื่อ วันที่ ๓ สิงหาคม พุทธศักราช

๒๔๗๘ จำนวนอายุได้ ๖๓ ปี

ท่านเป็นสตรีที่มีชีวิตแห่งความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย ฉะนั้นข้าพเจ้า
จึงเว้นเสียที่จะเขียนประวัติของท่านโดยพิสดาร

ท่านได้มาสู่โลกนี้ ในลักษณะของแม่ และท่านได้จากพวกลูก

ไปสู่สุคติภพแต่อย่างไม่มีวันกลับ แต่สิ่งที่พิมพ์ใจถูกเตือนให้ระตักถึง
พระคุณอันหนักมีวันฉับได้ก็คือ ท่านได้จากโลกนี้ไปในลักษณะของ
แม่ที่ดี อันควรแก่การเคารพสักการอย่างยิ่ง

ท่านได้อบรมทนต์น้อมบำรุงเลี้ยงข้าพเจ้าและน้อง มาจนเติบโตใหญ่
ดั่งพญานัครายต่าง ๆ อันจะมีชั้นตามวัยและเวลา

ความดีหรือความเจริญทั้งหลาย ถ้าหากข้าพเจ้าและน้องจะมี ก็
ขอยกให้เป็นส่วนที่รับถ่ายทอดมาจากท่านเป็นปฐม ท่านได้กระทำ
แต่สิ่งหน้าที่ของมารดาเป็นอย่างดีที่สุดที่ท่านจะทำได้ ข้าพเจ้าไม่
สามารถจะหาถ้อยคำอันใด มากกล่าวสดุดีคุณของท่านให้เป็นไปได้ดี
เท่ากับความรู้ดีอันเกิดจากความสุจริตใจของข้าพเจ้า

เมื่อท่านได้ดวงดับไปแล้ว ข้าพเจ้าไม่มีหนทางอะไรที่จะทดแทน
พระคุณให้สมกับที่ท่านได้พักพุ่มมา ทั้งอีกประการหนึ่งก็เป็นที่รับรอง
กันอยู่แต่อย่างแน่นอนโดยไม่มีปัญหาว่า จะโดยประการใด ๆ ก็ดี
การที่จะคิดใช้หนี้บุญคุณของบูรพการีเพื่อให้ดับดังไปนั้น ย่อมเป็นไป
ไม่ได้ เมื่อเช่นนี้แล้วตามคตินิยมที่เห็นอยู่ อันข้าพเจ้าจะพึงทำสนอง
คุณได้ ก็คือ บำเพ็ญกุศลอุทิศไปยังท่าน ถ้าและท่านจะสถิตยอยู่ใน
สุคติภพใดก็ดี แม้มีญาณวิถึใด ๆ ที่สามารถจะหยั่งทราบได้ ขอได้
โปรดอนุโมทนาแก่ตนนามต ซึ่งบรรดาญาติมิตรและท่านผู้เคารพนับถือ
ทั้งหลายได้พร้อมกันมาร่วมบำเพ็ญกุศลในวาระนี้ด้วย

ขอคุณแม่จงได้รับกุศลทักษิณานุปทานทั้งหมด อันถูกได้ตั้งใจ

(๓)

อุทิศให้ด้วย ความรัก ความอาลัย อย่างสุดซึ้ง

ขอคุณตั้ง จงบันดาดจดให้เป็นเครื่องนำذنองแต่คุณแม่ จง
ประดพแต่อิฐฐารมณในดัมปรายิกภทุกเมื่อ เทอญ.

พิศ อารีตรณพรรค

๑๙ เมษายน ๒๕๗๙

สำนักหอสมุด

คำนำ

ในงานฌาปนกิจศพ นางราชพินิจจัย (ชั้น โสฬสจินดา) ผู้เป็นมารดา นายชตอ โสฬสจินดาได้มาแจ้งความยังกรมคิดปากรว่า เจ้าภาพครุฑจะพิมพ์หนังสือสำหรับเป็นธรรมทานที่ระลึกเรื่องหนึ่ง ตั้งความจำนงไว้ว่าจะใครได้เรื่องที่เกี่ยวข้องด้วยพงศาวดาร อันจะเป็นประโยชน์เกื้อกูลแก่การค้นคว้าหาความรู้เรื่องราวของชาติ กรมคิดปากรขออนุโมทนาในกุศลเจตนา^{นี้} ขณะที่นายชตอ โสฬสจินดา มาแสดงความประสงค์ ประจวบกับเวลาที่กรมคิดปากรกำลังสอบสวนและทำบัญชีทะเบียนพงศาวดารและตำนานต่าง ๆ ที่ว่าด้วยดินแดนทางภาคเหนือของสยามและที่ถัดขึ้นไป มีแคว้นฉานนาไทย ฉานช้าง ดิบตองพินนา และ ดิบตองสุไทย เป็นต้น ซึ่งเป็นดินแดนที่อยู่ของชาติไทย ก่อนยกลงมาอยู่ในลุ่มน้ำเจ้าพระยา ในการสอบสวนคงปรากฏอยู่อย่างหนึ่งว่า พงศาวดารและตำนานต่าง ๆ ที่ว่าด้วยแคว้นเหล่านี้ มีระบบเป็นตัวเขียนรักษาไว้ในหอสมุดแห่งชาติเป็นจำนวนมาก บางเรื่องก็มีหลายฉบับ ความในบางแห่งก็ไม่ตรงกัน ที่เป็นตัวอักษรไทยเหนือ ยังไม่ได้ถอดออกเป็นภาษาไทยสยามก็มีอยู่มากฉบับ หนังสือเหล่านี้ ถ้าได้มีโอกาสพิมพ์เผยแพร่^{นี้} ก็จะเป็นเครื่องมือของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี เพราะจะได้ใช้เปรียบเทียบค้นหาเอาความรู้ต่อไป กรมคิดปากรได้อธิบายถึงความชอบแก่นายชตอ โสฬสจินดา และแนะนำให้พิมพ์พงศาวดาร

เมืองเงินยางเชียงแสน เพราะเป็นเรื่องราวกล่าวถึงชาติไทย สมัยก่อน
ที่ยกตมมาเป็นใหญ่ในกลุ่มน้ำเจ้าพระยา สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๓ คือพระ
เจ้าอู่ทองที่ทรงสร้างกรุงศรีอยุธยา ก็ปรากฏว่าสืบเชื้อพระวงศ์ไปจาก
พระเจ้าพรหม กษัตริย์เมืองเชียงแสนพระองค์หนึ่ง ที่ทรงอนุภาพมาก
ในสมัยโบราณ ถึงบรรดาพงศาวดารและตำนานเมืองต่าง ๆ ในแคว้น
ตานนา ส่วนมากก็เนื่องไปจากเมืองเชียงแสน^๕ ก่อนทงนิน พงศาวดาร
เมืองเชียงแสนจึงเป็นดั่งบันไดขั้นแรกที่นักศึกษาเรื่องราวของชาติไทย
ควรทราบ นายชตอ ได้พดจินตามีความเห็นพ้องด้วย ตกตงรับเอาต้น
ฉบับไปจัดพิมพ์ ภายหลังมาแจ้งความเพิ่มเติมว่า ต้นฉบับที่รับไป
พิมพ์มีเรื่องน้อยนัก ไม่จุใจแก่ศรัทธา ขอให้จัดหาเรื่องสำหรับพิมพ์
เข้าชุดกันอีกสักเรื่องหนึ่ง กรมคิดปกครองมีความยินดีเอื้อเรื่อง สืบหน
วติ कुमार ให้พิมพ์

สังหนวติ कुमार เป็นตำนานกล่าวถึงเรื่องเมืองเชียงแสนอีกความ
หนึ่ง มีเรื่องราวและอายุของเรื่องเก่าขึ้นไปกว่าตำนานเมืองเงินยางเชียง
แสน ซึ่งที่ถูกควรจะพิมพ์ตำนานสังหนวติ कुमार ไว้ก่อนพงศาวดารเงิน
ยางเชียงแสน แต่ว่าได้จัดพิมพ์พงศาวดารเมืองเงินยางเชียงแสนเสีย
ก่อนแล้ว จึงต้องพิมพ์ตำนานสังหนวติ कुमार ต่อไว้ข้างหลัง

หนังสือ ๒ เรื่องนี้ กรมคิดปกครองรวมเข้าไว้ในหนังสือชุดประชุม
พงศาวดาร และจัดเล่มนี้ เป็นประชุมพงศาวดารภาคที่ ๖๑ ประชุม
พงศาวดารเป็นหนังสือชุดที่มีผู้นิยมกันมาก ไม่ใช่แต่ในหมู่นักศึกษา

สนใจในเรื่องพงศาวดารเท่านั้น ถึงผู้อ่านตามธรรมดาที่ชอบ เพราะเป็น
 เรื่องให้ความรู้แปลก ๆ และเรื่องก็ต่าง ๆ กัน ถึงกับเดาะแสดวงหาเข้า
 ชุดไว้ให้ครบ ทุกวันหนึ่งตั้งชื่อประชุมพงศาวดารบางภาคก็เป็นฉบับที่หา
 ยาก มีผู้ต้องการหากันอยู่เสมอ หากได้มีผู้ศรัทธาพิมพ์ขึ้นไว้ ก็จะมี
 เป็นธรรมทานสำคัญอย่างหนึ่ง มนต์เหตุที่จะเกิดมีหนังสือชุดนี้ขึ้น คือ
 เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๗ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจุฑาธุชธราดิลก
 พงศาวดารและตำนานต่าง ๆ ๖ เรื่อง มาพิมพ์ขึ้นเป็นเล่มเดียวกัน แล้ว
 ประทานชื่อหนังสือนี้ว่า "ประชุมพงศาวดารภาคที่ ๓" ได้ทรงอธิบาย
 ไว้ว่า การศึกษาหาความรู้พงศาวดารและตำนานการเก่า ย่อมถือกันว่า
 เป็นส่วนสำคัญอย่างหนึ่ง ในการศึกษาทั่วทุกประเทศ ในประเทศสยาม
 นี้ แม้แต่โบราณมา ท่านผู้เป็นใหญ่ในแผ่นดิน เป็นคนแต่สมเด็จพระ
 เจ้าแผ่นดินในรัชกาลก่อน ๆ มา ก็ย่อมทรงเป็นพระราชธุระทูลบำรุง
 ความรู้พงศาวดารตลอดมาแทบทุกรัชกาล ส่วนหนังสือพงศาวดารและ
 ตำนานในภาษาไทย ที่พิมพ์แต่ก่อน ก็ยังไม่ได้พิมพ์แพร่หลายก็หลาย
 เรื่อง บางเรื่องยาว ซึ่งควรจะพิมพ์เฉพาะเรื่อง บางเรื่องเป็นเรื่องดี
 แต่ไม่สู้ยาว ควรรวบรวมหลายเรื่องพิมพ์เป็นเล่มเดียวได้ ถ้าพิมพ์ขึ้น
 ให้แพร่หลายได้หมด ก็จะเป็นคุณแก่การศึกษาไม่น้อยทีเดียว เพราะ
 บรรดาผู้ศึกษาจะได้มีโอกาสพบเห็น ทำการสอบค้นคว้าได้สะดวก
 มนต์เหตุของหนังสือชุดประชุมพงศาวดารมีดังนี้ ต่อมาได้มีผู้นิยม ก็ได้
 ทรงรวบรวมตำนานและพงศาวดารต่าง ๆ พิมพ์ต่อไปอีกเป็นภาคที่ ๒ ที่ ๓

ต่อกันไปโดยลำดับ ไม่มีกำหนดว่ากี่ภาค หรือเรียบเรียงเรื่องเป็นลำดับ
อย่างไร แต่แต่ละเรื่องพงศาวดารได้พอรวบรวม ถ้ามีผู้ศรัทธาว่า
จะสร้าง ก็พิมพ์เป็นภาคหนึ่ง ๆ เป็นลำดับไป กรมศิลปากรก็ได้เจริญ
รอยตามหนังสือต่อมา จนบัดนี้ หนังสือประชุมพงศาวดารจึงเป็นภาคที่ ๖๓
คือ ฉบับที่พิมพ์นี้ ส่วนที่พิมพ์มาแล้วแต่ต้น มีเรื่องอะไรบ้าง ได้ให้
เจ้าหน้าที่รวบรวมจัดทำเป็นบัญชีรายชื่อขึ้นไว้เป็นพิเศษส่วนหนึ่ง ตั้ง
แจ้งอยู่ในบัญชีที่พิมพ์ไว้ต่อท้ายค่านานี้ เพื่อประโยชน์แก่ผู้ที่ต้องการจะ
ทราบว่ภาคใดมีพงศาวดารและค่านานเรื่องอะไรบ้าง ก็จะได้สืบค้นดู
ได้สะดวก

ก่อนอธิบายถึงพงศาวดารและค่านานที่มีอยู่ในหนังสือเล่มนี้ เห็น
สมควรเล่าเรื่องชาติไทยไว้แต่ย่อ ๆ พอให้ทราบเรื่องติดต่อกัน

ย่อมเป็นที่ทราบอยู่แล้วว่า ไทยเราแต่เดิมมา มีชาติภูมิอยู่ใน
แคว้นแคว้นแดนดินที่เรียกในทุกวันนี้ว่า ประเทศจีนตอนใต้ เป็นชาติ
ใหญ่ชาติหนึ่งมาแต่ก่อนพุทธกาล จำเนียรกาลต่อมาไทยบางพวกได้ยก
ลงมาในแหลมอินโดจีน ในขั้นต้นได้มาตั้งถิ่นฐานลงทางตอนเหนือของ
ประเทศสยาม แต่แรกที่ยกลงมา ถ้าจะสันนิษฐานตามค่านานและ
พงศาวดารที่มีอยู่ เช่นเรื่องราวที่มีอยู่ในหนังสือเล่มนี้เป็นต้น คงจะ
แยกกันอยู่เป็นเมืองเล็ก ๆ ตั้งอยู่เป็นอิสระระแวกกันก่อน คือต่างคน
ต่างอยู่เป็นเมือง ๆ ไป ในสมัยที่กล่าวนี้ ดินแดนตอนใต้ของแหลม
อินโดจีนตกอยู่ในอำนาจของชนสองชาติ ซึ่งอยู่ในตระกูลภาษาเดียว

กัน คือ มอญและขอม ส่วนที่เหนือขึ้นไป ว่าทางแคว้นฉานนา อำนาจ
 ของชาติทั้งสองนี้จะแผ่ไปถึงก็แค่บางคราวบางสมัยเท่านั้น เขตต์สูงสุด
 ตามที่ปรากฏในตำนาน ก็เพียงเมืองหริภุญไชย ส่วนทางแคว้นฉานข้าง
 อำนาจขอมแผ่ไปถึงดินแดนที่เรียกในตำนานว่าเมืองอุมงค์เสถา

พวกไทยที่ยกตงมาปกครองบ้านเมืองในแคว้นฉานนา ที่นับ
 ว่าเป็นเมืองสำคัญ ก็มีเมืองหริภุญไชย คือ นครจำปูน เมืองเงินยาง
 เชียงแสน และเมืองพะเยา เมืองหริภุญไชยรวมทั้งนครเขตนาคี คือ
 นครจำปางนั้น เป็นดินแดนที่เชื่องค้ำนางจามเทวี (เป็นชาติขอม บาง
 ที่ถือว่าเป็นมอญ แต่ดูเหมือนยังไม่ยุติกัน) ปกครองสืบต้นตอวงศ์ลงมา
 หลายชั่วกษัตริย์ เป็นเวลาช้านานกว่า ๘๐๐ ปี ภายหลังจากสิ้นเชื้อพระวงศ์
 เพราะต้องเสียดินแดนแก่พระยาเม็กรายกษัตริย์ในราชวงศ์เชียงใหม่ ดัง
 มีเรื่องแจ้งอยู่ในหนังสือจามเทวีวงศ์ และหนังสือชินกาลมาลินี ซึ่งหอ
 สมุดแห่งชาติได้พิมพ์แล้ว ส่วนทางเมืองเชียงใหม่ และเมืองพะเยา
 มีกษัตริย์ชาติไทยปกครอง ข้อสำคัญในเรื่องราวของกษัตริย์ไทยใน
 แคว้นฉานนา ก็ที่ในชั้นแรกเมื่อตั้งเป็นบ้านเมืองขึ้นแล้ว ต่อมาเมื่อมี
 กำจัดอำนาจขึ้น ก็ขยายเขตต์ให้ใหญ่โตออกไป สุดแล้วแต่กษัตริย์
 องค์ใดมีอิทธิพลมากและน้อย เพราะฉะนั้นการขยายเขตต์แดนจึงเป็น
 ไปตามเวลาของผู้เป็นใหญ่ผู้หนึ่งเท่านั้น มิได้ยึดยาวถาวรต่อไป เพราะ
 เขตต์แดนที่ปกแผ่ออกไปถึง ก็มีให้ราชบุตรออกไปครอง โดยเหตุที่
 ราชบุตรเหล่านั้นบางที่ก็แตกร้างกัน จึงต้องแยกย้ายให้ไปอยู่เสียห่าง

ไกลกัน ครั้นต่อมา บุตรหลานที่ไปกินเมืองสืบต่อมา ก็มักตั้งตนเป็น
 อีตัสระ ไม่ปรองดองรวมกันให้เป็นปึกแผ่นแน่นหนา เป็นประเทศใหญ่
 ให้ยังยืนชนได้ ช้า ๆ นาน ๆ เกิดผู้มั่งมุนขึ้นที่เมืองใดเมืองหนึ่ง ผู้
 มั่งมุนนั้นก็เผื่ออาณาเขตต์ออกไปกว้างขวาง อย่างพระเจ้าพรหมและพระ
 เจ้ามังราย ในราชวงศ์เชียงแสนเป็นต้น ครั้นต้นผู้มั่งมุนแล้ว เมือง
 ต่าง ๆ ในราชอาณาจักรตักดับแยกกันอีก จะเร็วและช้าก็แล้วแต่
 เหตุการณ์ เหตุนี้บ้านเมืองในแคว้นตานา ที่แยกกันอยู่เป็นอีตัสระ
 เป็นแคว้น ๆ จึงมักเป็นว่านครือเชื้อชาติเดียวกันมาแต่เดิม อย่างที่
 เรียกกันเป็นคำมัญว่า บ้านพี่เมืองน้องเกี่ยวเนื่องกัน ความสนิทสนม
 จึงมีอยู่ต่อกัน เช่นพระเจ้าเมงรายแห่งเมืองเชียงแสน ชุนงำเมืองแห่ง
 เมืองพะเยา ซึ่งเป็นกษัตริย์มีอำนาจผู้หนึ่ง และพระร่วงเจ้าแห่งกรุง
 สุโขทัย จึงปรากฏในตำนานว่าได้เป็นมหามิตรสนิทสนมกันมาก ทั้ง
 ก็เพราะมีชาติเชื้อเชื้อเป็นไทยด้วยกัน พงศ์าวดารและตำนานเมือง
 ต่าง ๆ ก็มักมีเรื่องร่วมกันในตอนต้น จะผิดแปลกกันบ้างก็ในส่วนที่
 เป็นพดความ ทั้งนี้ด้วยเหตุที่ในชั้นเดิมร่วมวงศ์กันมาด้วยอีกประการ
 หนึ่ง แล้วต่อมาจึงได้แยกเรื่องไปคนละทาง อย่างเช่นพระเจ้าชัยศิริ
 ซึ่งเป็นต้นพระวงศ์พระเจ้าอู่ทอง และสืบเชื้อวงศ์ไปจากพระเจ้าพรหม
 ก็มีเรื่องแยกออกไปจากตำนานเชียงแสน ในพงศาวดารและตำนาน
 เมืองอื่น ๆ ก็เป็นทำนองเดียวกัน

อนึ่งเป็นการสมควรที่จะกล่าวไว้ในที่นี้ด้วยว่า เรื่องราวอันเป็น

ตอนต้นของพงศาวดารแต่ละตำนานต่าง ๆ ของเก่า มักเป็นเรื่องเกี่ยว
 ไปในทำนองนิยายนิทานไม่น่าเชื่อ เป็นกรายากที่จะถือเอาเป็นหลักฐาน
 ได้แน่นอน ศักการชกดี ชื่อบุคคลและชื่อภูมิประเทศบ้านเมืองก็ดี ก็
 มักมีต่าง ๆ ไม่ตรงกัน ชื่อบุคคลคนเดียวกัน ก็อาจมีหลายชื่อ บางที
 เรื่องก็สืบต่อกัน แต่เรื่องอย่างหนึ่งมีความเป็นธรรมดา มีอยู่ทั่วไปทุก
 ประเทศ เพราะเป็นเรื่องดึกดำบรรพ์พันนาน ได้อาศัยสืบต่อกันมา
 ตามที่มั่งเก่ากันอยู่ในพื้นเมือง ธรรมดาว่าเรื่องราวที่สืบต่อกันมาใน
 หมู่มนุษยชาติ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใด โดยมากย่อมจะมีจุดแห่งความ
 จริงปนอยู่เสมอ เรื่องชนิดนี้จึงอาจแบ่งได้เป็นสองส่วน คือ ส่วนหนึ่ง
 มีความจริงเป็นพงศาวดาร อีกส่วนหนึ่งเป็นเรื่องปรัมปราที่เกิดจาก
 ความคิดนึกของมนุษย์ เรื่องทั้งสองชนิดนี้ย่อมมีประโยชน์ด้วยกัน แต่
 เป็นคนละทาง เรื่องเหล่านี้ บางทีอาจรักษาเอาความทรงจำแต่ครั้งสมัย
 ดึกดำบรรพ์ไว้ได้ต่อมา บางทีเรื่องราวที่จำไว้ได้ มีอยู่ในประเทศถิ่น
 ต่าง ๆ เป็นเรื่องราวอย่างเดียวกัน ก็อาจสืบสาวราวเรื่องถึงทางคิด
 ต่อกันแห่งประเทศถิ่นเหล่านั้นได้ ข้อลำบากยากยิ่งก็อยู่ที่รู้จักแยกเอา
 ความจริงในเรื่องออกจากเรื่องที่คิดนึก อันไม่เป็นความจริงเท่านั้น
 หาใช้ว่าเรื่องทั้งหมดเหลือเหลือไม่มีประโยชน์เสียทีเดียว เพราะฉะนั้น
 หน้าที่ของผู้อ่านผู้ศึกษา จึงไม่ใช่อยู่ที่อ่านหาข้อค่อนขอคดคอยจับผิด
 แต่อยู่ที่จะค้นคว้าหาความจริงที่มีอยู่ในเรื่อง ถ้าจะได้มาเป็นประโยชน์
 มากหรือน้อยเท่านั้น เมื่อทราบความสำคัญดังกล่าวนี้แล้ว การอ่าน

เรื่องกยอมจะได้ประโยชน์ยิ่งขึ้น

บัดนี้จะได้กล่าวถึงเรื่องราวที่มีอยู่ในพงศาวดารเมืองเงินยางเชียง
 แด่น และตำนานถึงหนวดิกุมารโดยฉะเพาะ

พงศาวดารเมืองเงินยางเชียงแแด่น เริ่มด้วยเรื่องเทวบุตรชื่อดา
 จกหรือตระจิงกราชจุติมาครอบครองเมืองหิริญญนครเงินยางซึ่งภาย
 หลังได้ชื่อว่าเมืองเชียงแแด่น เชื้อพระวงศ์พระเจ้าดาวจกได้สืบต่อกันมา
 หลายนครษัตริย์ และบางองค์ก็แยกย้ายไปปกครองเมืองต่าง ๆ เป็น
 หลายนาย เรื่องไปหมกอยู่ตอนแผ่นดินพระเจ้าเมงราย พงศาวดารเชียง
 แด่นฉบับนี้ ตั้งเกิดดูว่าย่อมมาก และชื่อในเรื่องก็ไม่สู้ตรงกันนัก เห็นจะ
 เป็นเพราะคัดลอกกันมาหลายทอด ไม่ได้สอบทาน เรื่องตระจิงกราชเท
 วบุตรในคอนต้นของพงศาวดารเชียงแแด่นฉบับนี้ ย่อมมีปรากฏอยู่ใน
 พงศาวดารเมืองอื่น ๆ มีพงศาวดารเมืองเชียงใหม่ น่าน และพะเยาเป็น
 ต้น ใจความก็เป็นอย่างเดียวกัน จะแปลกกันก็แต่พงศาวดาร คือบาง
 ฉบับก็กล่าวถึงว่าพระเจ้าอนนุรุทแห่งกรุงกุกามได้ประชุมเชิญท้าวพระ
 ยานาพาประเทศในชมพูทวีปไปปลบศักราช ยังขาดอยู่แต่แคว้นตานา
 ไทย เพราะในสมัยนั้นยังว่างษัตริย์อยู่ พระเจ้าอนนุรุทจึงไปเฝ้าขอร้อง
 ต่อพระอินทร์ ๆ ก็ให้ตระจิงกราชเทวบุตร (บางฉบับก็เขียนว่า ตระ
 จักราชบ้าง ดาวจกบ้าง) จุติมาเป็นกษัตริย์เมืองหิริญญนครเงินยาง
 เห็นได้ว่าเรื่องดาวจกนี้ มีมูลที่มาแห่งเดียวกัน บางทีจะมีเค้ามูลความ
 จริงในพงศาวดาร แต่จะเป็นเรื่องโบราณมหานไกล ทรงจำกันได้

ดับมาอย่างมัว ๆ จะไม่ใช่เป็นเรื่องในสมัยเดียวกับพระเจ้าอนุรุท ดัง
 ที่บางฉบับกล่าวไว้ ซึ่งตกอยู่ใน พ. ศ. ๑๖๐๐ เพราะในตำนานสิงหน-
 วติ कुमार ก็มีเรื่องดาวจกเหมือนกัน แต่กล่าวไว้ว่าเป็นหัวหน้าชาวป่า
 ซาคิตะวะ เรียกว่าบูเจ้าดาวจก หาใช่เป็นเทพบุตรที่จุติลงมาเป็นท้าว
 พระยามหากษัตริย์ไม่ และว่าเป็นเรื่องอยู่ในสมัยต้นพุทธกาล ก่อน
 เรื่องดาวจกในพงศาวดารเงินยางเชียงแสนมากมาย บูเจ้าดาวจกนี้ ใน
 พงศาวดารโยนกของพระยาประชากิจกรจักร (แจ่ม บุนนาค) ว่าที่
 ชื่อเช่นนั้นเพราะเป็นหัวหน้า มีจกคือจอบขุดดินมากกว่า ๕๐๐ ขนไป
 และในตำนานพระธาตุอวยรุ่ง ก็กล่าวเช่นเดียวกันว่า “มีมีตกขุ
 ผู้มีชื่อเจ้าดาวจก ผู้มีชื่อย่าเจ้าดาวจก และบุคคลทั้งต้องผิวเมีย
 มีจกเข้าแต่ละคนละ ๕๐๐ ดูก ดวดได้ชื่อว่าดาวจก” ถ้าจกหมายถึง
 จอบขุดดินแล้ว เรื่องเทพบุตรดาวจกในพงศาวดารเชียงแสนจะแปลว่า
 อะไร ได้มีผู้สันนิษฐานว่า บางที่จกคำนี้ จะเป็นคำเดียวกับโจกที่แปล
 ว่าหัวหน้าได้บ้างกระมัง ดาวจกก็แปลว่าหัวหน้าของพวกตะวะ แต่
 อย่างไม่ก็ดี คำว่าจกนี้ มีแปลกอยู่อย่างหนึ่ง ที่ไปพ้องเข้ากับชื่อของ
 แคว้นเสฉวน หรือตอนหนึ่งของเสฉวนในภาคใต้ของประเทศจีนต่อจาก
 แคว้นยูนนานขึ้นไป แต่โบราณมาแคว้นเสฉวนมีชื่อว่าส๊กหรือจก และ
 ว่าเป็นชื่อของชาติหนึ่งในแคว้นนั้นด้วย ซึ่งบางที่ก็เรียกว่าปาจก พระเจ้า
 เฒ่าในเรื่องสามก๊กที่ได้มาปกครองแคว้นเสฉวน ก็ได้พระนามว่า พระ
 เจ้าจกชั้นฮ่องเต้ แปลว่าพระเจ้าแคว้นจกแห่งราชวงศ์ฮั่น ดินแดนที่

อยู่ในคอนไตซ์ของแคว้นเสฉวนแต่โบราณมา ย่อมเป็นที่อยู่ของชนชาติไทยส่วนหนึ่งเหมือนกัน บางทีจักจะเป็นชื่อของชาติไทยที่เรียกว่าอ้ายหญ้ายดาวก็รู้ไม่ได้ หากดาวหรือความชอบนั้นจะเป็นได้บ้าง ก็น่าจะเกี่ยวเนื่องมาถึงคำว่าดาวจกในตำนานทางตานนาด้วย

ตำนานสิงหนวัติกุมาร ดำเนินเรื่องว่า สมัยต้นแห่งพุทธกาล สิงหนวัติกุมารโอรสพระเจ้าเทวภาคแห่งนครไทยเทศ คือเมืองราชคฤห์นครหลวง และสืบเชื้อสายมาจากไทยเมือง เสตัสจกออกจากเมืองราชคฤห์มาทางทิศตะวันออกเฉียงใต้จนใกล้แม่น้ำโงง ถึงแคว้นซึ่งแต่เดิมเรียกว่าเมืองสุวรรณโคตมคำเป็นเมืองร้างมาแต่เก่าก่อน (มีตำนานเรื่องเมืองสุวรรณโคตมคำส่วนหนึ่ง) แคนนั้นเป็นที่อยู่ของพวกตะวา มีปู่เจ้าดาวจกเป็นหัวหน้า เจ้าสิงหนวัติกุมาร ได้สร้างเมืองลงแถวถิ่นนั้น ให้ชื่อว่าเมืองนาคพันธู์สิงหนวัตินคร หรือโยนกนครราชธานีไชยบุรีศรีช้างแสด สืบพระเจ้าแผ่นดินมาหลายชั่วกษัตริย์ จนเมืองโยนกนาคพันธู์สิงหนวัตินครถล่มทะเลตายกลายเป็นหนองไป เพราะเหตุที่พระเจ้าแผ่นดินและราชฎรไปกินปลาตะเพียนเผือก (ในพงศาวดารโยนกกว่าปลาไหลเผือก ในตำนานเมืองหนองหานก็มีเรื่องเป็นตำนานคล้าย ๆ กัน แต่ว่าเป็นกระรอกเผือก) สิ้นเชื้อวงศ์เจ้าสิงหนวัติกุมารเพียงเท่านั้น ตอนต่อไป กล่าวถึงเรื่องพระเจ้าจักราชเทวบุตรรับอัญเชิญพระอินทร์จุติมาเป็นกษัตริย์ เป็นเรื่องตอนเดียวกับพงศาวดารเมืองเงินยางเชียงแสด แต่มีข้อความพิสดารกว่ามาก ในการพิมพ์ตำนานสิงหนวัติกุมารคราวนี้ ต้องแปล

ญ

ออกจากคัน ฉะบับหนังสือไทยเหนือมาเป็นภาษาไทยสยามเดี่ยขึ้นหนึ่ง
 และทำในเวลาเร่งร้อนกำหนดงานมีวันจำกัด ไม่มีเวลาชำระสอบทานได้
 ตะเยียด เพราะแปลเสร็จเท่าใด ก็ต้องรีบส่งไปลงพิมพ์ทันที จึงน่าจะ
 มีที่บกพร่องอยู่บ้างไม่มากก็น้อย ในการแปลคราวนี้ ได้รักษาดำนวน
 โวหารของเดิมไว้บริบูรณ์ คำและประโยคใดที่ฟังไม่ได้ชัดในภาษาไทย
 สยาม ก็ได้จัดแปลและอธิบายเป็นบรรทัดก็ได้ไว้ เท่าที่จะสามารถจัดทำ
 ได้ ส่วนบางคำที่เป็นคำสำคัญให้อยู่ในภาษาทางเหนือ ได้จัดตามสำเนียง
 ในภาษานั้นให้ดูเป็นตัวอย่างในหน้าคัน ค่อไปได้เปลี่ยนเป็นภาษาไทย
 สยาม เพื่อไม่ให้เกิดความรุงรังตาในเวลาอ่าน ส่วนข้อป้และศกตามที
 หนักนอยู่ทางเหนือก็ได้จัดพิมพ์ไว้เป็นพิเศษอยู่ค่อไปนี้ สำหรับการตรวจ
 สอบได้สะดวก

อนึ่งพงศาวดารและตำนานต่างๆ ทางแคว้นตานนา มักแต่งขึ้นใน
 สมัยที่พระพุทธศาสนามีความเจริญรุ่งเรือง เหตุนี้ จึงต้องมีเรื่องราว
 ทางพระพุทธศาสนาแทรกไว้ด้วยตลอดไป ในตำนานสิงหนวัติกุมารน
 เริ่มต้นกักล่าวถึงพระพุทธประวัติ ค่อเป็นลำดับมาจนเสด็จดับขันธปริ
 นิพพาน แล้วถึงตำนานสังคายนา พิมพ์คราวนี้ได้ตัดเรื่องทักดาวเหต่าน
 ออก เพราะไม่เกี่ยวกับเรื่องโดยตรง ทั้งใจความก็กล่าวซ้ำๆ ซากๆ
 ตามโวหารที่นิยมกันสมัยนั้น ถึงจะตัดออกก็ไม่ทำให้เสียเนื้อถ้อยกระทรง
 ความอย่างไร

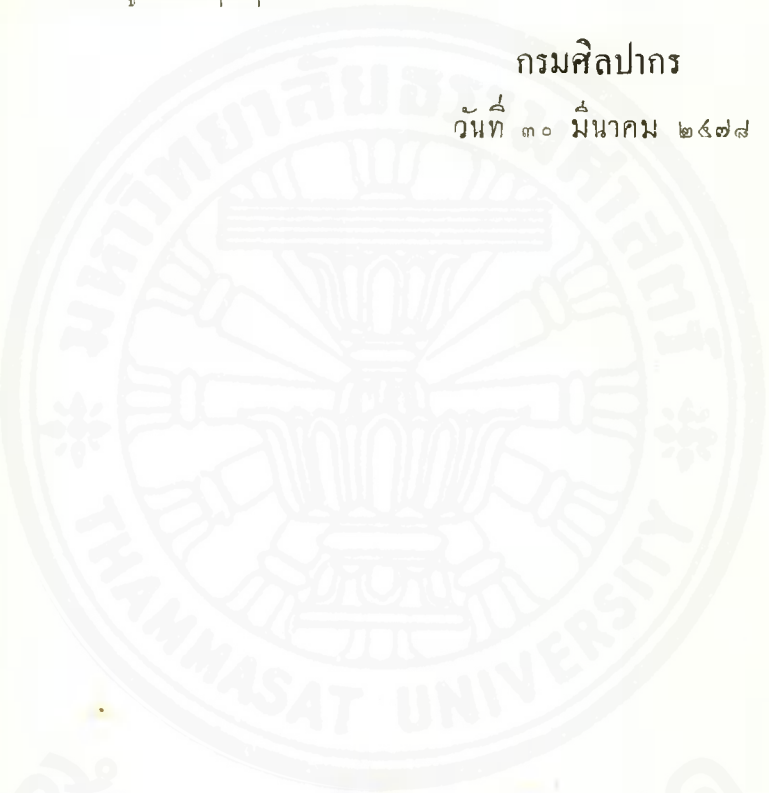
ขออนุโมทนากุศลบุญราศที่เจ้าภาพได้พิมพ์หนังสือเรื่องนี้แจกเป็น

๓

วิทยาทาน จงบรรลุผลตตบรรรคตาดแก่นางราชพินิจจัย (ชื่อน โสพฤจินดา)
ให้ดำรงอยู่ในคติสุขทุกเมื่อ เทอญ,

กรมศิลปากร

วันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๔๗๘

สำนักหอสมุด

บัญชีรายชื่อในหนังสือชุดประชุมพงศาวดาร

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๑

๑. พงศาวดารเหนือ
๒. พงศาวดารกรุงเก่าฉบับหลวงประเสริฐ
๓. กรุงสุโขทัยตามศิลาจารึก
๔. พงศาวดารเขมร
๕. พงศาวดารพม่า รามัญ
๖. พงศาวดารล้านช้าง

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๒

๑. เรื่องตั้งเจ้าพระยานครศรีธรรมราช
๒. พงศาวดารเมืองถดถาย
๓. พงศาวดารเมืองไทรบุรี
๔. พงศาวดารเมืองตรังกานู
๕. พงศาวดารเมืองถันตัน

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๓

๑. พงศาวดารเมืองปัตตานี

(๒)

๒. พงศาวดารเมืองสงขลา
๓. พงศาวดารเมืองเชียงใหม่

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๔

๑. พงศาวดารความเก่า ระบุว่า จ. ศ. ๓๑๓๖
๒. พงศาวดารเมืองตะแวก ระบุว่าสมเด็จพระนารายณ์รามาธิบดี (นักองค์เอง)
๓. พงศาวดารมณฑลอิสาน ระบุว่าหม่อมอมรวงศ์วิจิตร (ม.ร.ว. ปรุ้ม คณเฑียร ผนวชกรุงเทพฯ ฯ)

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๕

๑. จดหมายเหตุจีน ว่าด้วยกรุงสยามแต่โบราณ
๒. เรื่องศักราชรัชกาลครั้งกรุงศรีอยุธยาตามที่สอบใหม่
๓. พงศาวดารดาวเนียง ของพระยาประชาธิปไตยจักร (เข้ม บุนนาค)
๔. พงศาวดารเมือหาดวงพระบาง

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๖

เรื่องไทยรบพม่าครั้งกรุงเก่า

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๗

๑. คำให้การจับกักเรื่องเมืองบาดั
๒. คำให้การเถาเฝ้าเรื่องหนักราชด้ห
๓. คำให้การขุนโชนเรื่องพระพุทธรบาท
๔. คำให้การนายจาด เรื่องเหตุการณัในเมืองพะม่า เมื่อพระ
เจ้ามินตงทิวงคล

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๘

๑. จดหมายเหตุโหร
๒. จดหมายของหมื่นก่งคิตป์
๓. พระราชพงศาวดารกรุงเก่า ฉบับพระจักรพรรดิพงศ์ (จาด)
๔. พระราชนิพนธ์รัชกาลที่ ๔ เรื่องปฐมวงศ์
๕. ตำนานพระโกศ

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๕

๑. พงศาวดารเมืองเซียงรุ่ง
๒. พงศาวดารเมืองไถ
๔. พงศาวดารเมืองเถง
๕. พงศาวดารเมืองเซียงแขง

(๔)

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๑๐

ราชวงศ์ปกรณ พงสาวดารเมืองน่าน

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๑๑

พงสาวดารเมืองหลวงพระบาง

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๑๒

จดหมายเหตุของราชทูตฝรั่งเศสเข้ามาในแผ่นดินสมเด็จพระ
นารายณ์ และจดหมายเหตุของหมอบรัดเต

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๑๓

๑. คำานานวังหน้า
๒. เทศน์นาบวรราชประวัติ
๓. พระนามเจ้านายในพระราชวังบวร

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๑๔

๑. คำให้การมะยี่ห่วนแม่ทัพพะม่า
๒. คำให้การพระมหาโค มหาภคช เรืองเมืองพะม่า

(๕)

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๑๕
เรื่องเมืองพทุง

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๑๖
พงสาวดารเมืองพระตะบอง

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๑๗
ตำนานเด็กหยดและบ่อนเบี้ยในกรุงสยาม

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๑๘

๑. เรื่อง ราชกร คำ ชายใน กรุง สยาม ครั้ง แผ่น ดิน สัมเด็จพระ
นารายณ์
๒. เรื่องราวเจ้าพระยาวิชาเยนทร์
๓. เรื่อง ทูตานุทูต ของ สัมเด็จพระนารายณ์ ออกไป กรุง ฝรั่งเศส
ครั้งสุดท้าย

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๑๙

๑. จดหมายเหตุหอศาสตราคม
๒. จดหมายเหตุของเจ้าพระยาทิพากรวงศ์ เรื่องพระบาท
สัมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จทอดพระเนตรสุริยุปราคา
ที่หัวอก

(๖)

๓. แปลงจุดหมายเหตุของเซอร์แฮร์ริอตเจ้าเมืองสิงคโปร์ผู้มาเฝ้าที่หว่ากอ
๔. กระแสรับตั้งครั้งรัชกาลที่ ๕ เรื่องสุริยุปราคา เมื่อปีมะโรง
พ. ศ. ๒๔๓๑

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๒๐

จดหมายเหตุทางไมตรีระหว่างกรุงศรีอยุธยา กับ ญี่ปุ่น

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๒๑

จดหมายเหตุเจรจากความเมืองในระหว่างไทยกับพม่า

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๒๒

พงศาวดารเมืองหัวพันห้าทั้งหก

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๒๓

๑. คำนานการเกณฑ์ทหาร
๒. คำนานกรมทหารบกราบที่ ๕

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๒๔

จดหมายเหตุเรื่องปราบฮ่อ

(๗)

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๒๕

เรื่องสถานที่และวัตถุซึ่งสร้างในรัชกาลที่ ๕

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๒๖

ตำนานวังเก่า

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๒๗

เรื่องไทยกับฝรั่งเศสเป็นไมตรีกัน ครั้งแผ่นดินสมเด็จพระ

นารายณ์มหาราช

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๒๘

๑. พงศาวดารฉวน

๒. ประวัตินามมะหะหมัด

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๒๙

อธิบายเรื่องราวทูตไทยไปยุโรป กับจดหมายเหตุเรื่องราวทูต
ไทยไปประเทศอังกฤษในรัชกาลที่ ๕

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๓๐

เรื่องราวทูตไทยไปประเทศฝรั่งเศส ในรัชกาลที่ ๕

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๓๑

จดหมายเหตุเรื่องมิชชันนารีอเมริกันเข้ามาประเทศสยาม

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๓๒

จดหมายเหตุของคณะบาทหลวงฝรั่งเศส ซึ่งเข้ามาตั้งคริสต
แผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๓๓

บูรพภาคพระธรรมเทศนา เณรพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๓๔

ว่าด้วยหนังสือสัญญาค้าขายระหว่างประเทศสยามกับฝรั่งเศส
ในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๓๕

จดหมายเหตุของคณะบาทหลวงฝรั่งเศส ซึ่งเข้ามาตั้งคริสต
แผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๓๖

จดหมายเหตุของคณะบาทหลวงฝรั่งเศส ซึ่งเข้ามาตั้งคริสต

(๘)

กรุงศรีอยุธยา ตอนแผ่นดินพระเพทราชา

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๓๗

จดหมายเหตุของคณะบาทหลวงฝรั่งเศส ซึ่งเข้ามาตั้งกรุง
กรุงศรีอยุธยา ตอนแผ่นดินพระเจ้าเสือและแผ่นดินพระเจ้า
ท้ายสระ

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๓๘

จดหมายเหตุของคณะบาทหลวงฝรั่งเศส ซึ่งเข้ามาตั้งกรุง
กรุงศรีอยุธยา ตอนแผ่นดินพระเจ้าบรมโกศ

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๓๙

จดหมายเหตุของคณะบาทหลวงฝรั่งเศส ซึ่งเข้ามาตั้งกรุง
กรุงศรีอยุธยา ตอนแผ่นดินพระเจ้าเอกทัศ กับครั้งกรุง
ธนบุรีและกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๔๐

จดหมายเหตุของคณะพ่อค้าฝรั่งเศส ซึ่งเข้ามาตั้งกรุง
ศรีอยุธยา ตอนแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ภาค ๓

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๔๑

จดหมายเหตุของคณะพ่อค้าฝรั่งเค็ด ซึ่งเข้ามาตั้งครังกรุงศรี
อยุธยา ตอนแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ภาค ๒

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๔๒

จดหมายเหตุของคณะพ่อค้าฝรั่งเค็ด ซึ่งเข้ามาตั้งครังกรุง
ศรีอยุธยา ตอนแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ภาค ๓

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๔๓

จดหมายเหตุของคณะพ่อค้าฝรั่งเค็ด ซึ่งเข้ามาตั้งครังกรุง
ศรีอยุธยา ตอนแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ภาค ๔

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๔๔

จดหมายเหตุของคณะพ่อค้าฝรั่งเค็ด ซึ่งเข้ามาตั้งครังกรุง
ศรีอยุธยา ตอนแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ภาค ๕

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๔๕

จดหมายเหตุเรื่องทูตไทยไปประเทศอังกฤษ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๐

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๔๖

จดหมายเหตุของคณะพ่อค้าฝรั่งเค้ด ซึ่งเข้ามาตั้งครั้งกรุงศรีอยุธยา ตอนแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ภาค ๖

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๔๗

จดหมายเหตุของคณะพ่อค้าฝรั่งเค้ด ซึ่งเข้ามาตั้งครั้งกรุงศรีอยุธยา ตอนแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ภาค ๗

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๔๘

จดหมายเหตุของมองซิเออร์เซเบเรต์ราชทูตฝรั่งเค้ดซึ่งเข้ามาเจริญทางพระราชไมตรี ครั้งแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ตอนที่ ๒

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๔๙

จดหมายเหตุของมองซิเออร์เซเบเรต์ราชทูตฝรั่งเค้ด ซึ่งเข้ามาเจริญทางพระราชไมตรีในกรุงสยาม ครั้งแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช

ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๕๐

ตำนานเมืองระนอง

(๑๒)

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๕๑

จดหมายเหตุเรื่อง พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว
สวรรคต

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๕๒

จดหมายเหตุเรื่อง พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
สวรรคต

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๕๓

๑. พงศาวดารเมืองสงขลา
๒. พงศาวดารเมืองนครศรีธรรมราช
๓. พงศาวดารเมืองพัทลุง

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๕๔

พงศาวดารเรื่องอิเหนา

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๕๕

ว่าด้วยอังกฤษเข้ามาทำสัญญากับไทย

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๕๖

ว่าด้วยเหตุการณ์เมืองเขมรตอนใต้รัฐสงครามไทยกับญวน

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๕๗

โกษาปานไปฝรั่งเศส ภาค ๓

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๕๘

โกษาปานไปฝรั่งเศส ภาค ๒

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๕๙

โกษาปานไปฝรั่งเศส ภาค ๓

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๖๐

โกษาปานไปฝรั่งเศส ภาค ๕

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๖๑

๑. พงศาวดารเมืองเงินยางเชียงแสน
๒. ตำนานสังหนวติกุมาร

ข้อป้ในหนังสือเล่มนี้

ใจ	ชวด
เป่า	ฉลุ
ยี่	ขาด
เมา	เกาะ
ดี	มะโรง
ได้	มะเด็ง
ซัง	มะเมีย
เมด	มะแม
ดีน	วอก
เต้า	ระกา
เต็ด	จอบ
ไถ่	กุน

ข้อสกที่ไซในหนังสือเล่มนี้

กาบ	เอกศก
ดับ	โทศก
ระวาย	ตรีศก

เมิง	จัตวาศก
เบิก	เบัญจศก
กัก	ฉอศก
กต	ต้ปศก
ตวง	อัญฐศก
เต้า	นพศก
กา	ต้มฤทธิศก

วิธีนับปี ทางไทยเหนือเขาคศไฉหน้า เช่นปีชวดเอกศก ใ้ชื่อว่า “กาบไฉ” ปีฉตุโทศก ใ้ชื่อว่า “ดับเป้า” ดังนเป็นต้น และใ้ นับศกตามอย่างข้างจีน มิได้นับศกตามจุดศักราช จุดศักราชที่เราใ้กันอยู่ตัวเดขท่ายตรงกับศกเด่มอ เช่นปีชวด เอกศก ตัวเลขท่ายจุดศักราชต้องเป็น ๓ มิได้ไปเตียนเป็นอื่นเตย ส่วนในหนังสือเด่มนั้น เพราะเหตุที่ใ้ นับศกอย่างข้างจีน และใ้จุดศักราชอย่างไทย ศกจึงมิได้ตรงกับเลขตัวท่ายของจุดศักราช เช่นกาบไฉ มิได้ตรงกับ ๓

ชำนาญการหอสมุด

สำนักหอสมุด

สารบาญ

พงศาวดารเมืองเงินยางเชียงแสน	หน้า ๓
ดะจังกราชเนรมิตบันไดเงิน	” ๓
ดะจังกราชเตะบริวารตงมาตามบันไดเงิน	” ๓
ตำนานเมืองเชียงด้า	” ๒
พระยาตรังจักษุศักดิ์กษราช	” ๒
ดะจังกราชอุปัถิ	” ๒
ดะจังกราชครองเมืองเงินยาง	” ๓
เจ้าเมืองยวนทวยบรรณาการ	” ๓
พระมเหษั้ดะจังกราชอริษฐานขอโอรส	” ๔
ประสูติโอรส	” ๔
ประสูติดาวเกตาแก้วมาเมือง	” ๕
โอรสทั้ง ๓ ไปจับปู	” ๕
ดะจังกราชให้โอรสทั้ง ๓	” ๖
ดาวเกตาแก้วมาเมืองยกพลไปฆ่าปู	” ๖
ดาวเกตาแก้วมาเมืองทูลบิดาให้แยกกันไปอยู่คนละเมือง	” ๗
ดาวเกตาแก้วมาเมืองเสวยราชย์	” ๘
ดาวเคียงสร้างแปลงเมืองเงินยาง	” ๘
สันตติวงศ์ของดาวก่อ ดาวเกื้อะ พี่ดาวเกตาแก้วมาเมือง	” ๘

ขุนจอมธรรมไปด้วยเมืองภูพานยาว	หน้า ๓๐
ขุนจอมธรรมทรงสติบิณฑิตต์	,, ๓๓
ขุนจอมธรรมรู้นิมิตต์	,, ๓๒
จดหมายกำหนดคน	,, ๓๓
อปริหานิยธรรม ๗ ประการ	,, ๓๔
ขุนเจ็ยง ขุนจอม เกิด	,, ๓๘
ขุนเจ็ยงเรียนวิชา	,, ๓๘
ขุนเจ็ยงเสวยราชย์	,, ๓๐
ขุนเจ็ยงรบกับพระยาแก้ว	,, ๓๓
เหตุที่จะเกิดศึกพระยาแก้ว	,, ๓๓
ถวายพระนามขุนเจ็ยงว่า พระเจ็ยงฟ้าธรรมิกกราช	,, ๓๓
พระยาธรรมิกกราช (ขุนเจ็ยง) ตั้งโอรสทั้ง ๕ ไปครองเมือง	,, ๓๕
อัครเทวีพระยาธรรมิกกราชเห็นอัครจริย์ ๓๐ ประการ	,, ๓๖
พระยาแมนตาออกชอกฟ้าตายขึ้นฆ่าพระยาธรรมิกกราช	,, ๓๖
ต้นตติวงศ์ขุนจอมเมืองพะเยา	,, ๓๗
พระยางำเมืองเกิด	,, ๓๗
พระยางำเมืองเรียนวิชา	,, ๓๘
พระยางำเมืองเสวยราชย์	,, ๓๘
เชื้อวงศ์พระยามังราย	,, ๓๘
พระยามังรายสร้างเมืองเซ็ยงราย	,, ๓๘

พระร่วงเข้าหาเทวจำเมือง	หน้า ๓๐
พระยงจำเมืองตามจับพระร่วงได้	„ ๓๓
พระยามังรายตัดสินความพระยงจำเมืองกับพระร่วง	„ ๓๒
พระยามังรายแผ่อำนาจ	„ ๓๓
พระยามังรายสร้างเมืองเชียงใหม่	„ ๓๓
ต้นตอศึกพระยงจำเมือง	„ ๓๕
ต้องขยายศาลสร้างพระประธาน	„ ๓๖
ตำนานการสร้างพระประธาน	„ ๓๗
นิทานเค้ามืดทุ่งเชียง หนองเชียง	„ ๔๗
คำถามคำตอบ	„ ๕๓

ตำนานสิงหนวัติ	หน้า ๕๖
เทวภาคเสวยราชย์เมืองนครไทยเทศ	„ ๕๖
โอรสธิดาของเทวภาค	„ ๕๖
สิงหนวัติกุมารไปหาที่ตั้งเมือง	„ ๕๖
สิงหนวัติกุมารสร้างเมืองนาคพันธุสิงหนวัตินคร	„ ๕๗
สิงหนวัติกุมารได้เมืองอุโมงค์เสดา	„ ๖๐
พระยาอชุตราชเสวยราชย์เมืองโยนก	„ ๖๓
พระยาอชุตราชได้นางปทุมวัตต์เป็นมเหสี	„ ๖๒

มหากัสสปเถรเจ้านำพระมหาธาตุเจ้ามายังเมืองโยนก	หน้า ๖๓
พระยาอชุตราชพระราชทานที่แกมมหาธาตุเจ้า	” ๖๔
พระยาอชุตราชให้ช่างคำมาหล่อรูปกัมมโตฤกษ์	” ๖๕
มหากัสสปเถรเจ้าได้ตั้งเจ้าผู้หนีพพาน	” ๖๕
มหากัจจายนเถรเจ้านำมหาธาตุเจ้ามาสู่โยนกนคร	” ๖๕
พระยาอชุตธรรมิกราชตาย	” ๖๗
พระมังรายราชโอรสเสวยราชสมบัติแทน	” ๖๗
มหาวชิรโพธิเจ้ากับฤกษ์นำพระบรมธาตุจากเมืองราชคฤห์ มาสู่เมืองโยนก	” ๖๗
พระมังรายราชเจ้าขอมีดักขุรัักษาพระบรมธาตุ	” ๖๘
พระมังรายราชเจ้ามีราชบุตร ๒ คนราชธิดา ๒ คน	” ๗๐
พระมังรายราชเจ้าแบ่งราชสมบัติ	” ๗๐
ตั้งเวียงไชยนำรายัน	” ๗๑
ต้นศตวิวงศ์พระมังรายราชเจ้า	” ๗๒
เสียดเมืองโยนกนครแก่พระยาขอมคำ	” ๗๘
พระองค์ฟ้างเจ้าถูกขอมจับไปอยู่เวียงศรีทวง	” ๗๙
เทวีพระองค์ฟ้างประสูติโอรส	” ๗๙
คำอธิษฐานของสามเถร	” ๘๐
ความฝันแห่งเทวีของพระยาศรีทวง	” ๘๑
เทวีศรีทวงประสูติโอรสให้ชื่อว่าพรหมกุมาร	” ๘๒

ความฝันของพรหมกุมาร	หน้า ๘๓
พรหมกุมารได้ช้างตามฝัน	,, ๘๔
พรหมกุมารห้ามบิดาไม่ให้ส่งด้วยพระยาขอม	,, ๘๔
พรหมกุมารเตรียมตัวพระยาขอม	,, ๘๕
พรหมกุมารยกพลมาต่อรบพระยาขอมดำ	,, ๘๖
พระยาขอมดำพ่ายหนีแก่พรหมกุมาร	,, ๘๖
พระยาอินทร์เนรมิตกำแพงหิน	,, ๘๗
พระองค์พังเจ้าได้ครองเมืองโยนกครั้งที่ ๒	,, ๘๘
พรหมกุมารยกให้ทุกชีวิตคนพิเป็นอุปราชา	,, ๘๘
พรหมกุมารได้เทวี	,, ๘๙
พรหมกุมารกับเทวีไปสร้างเวียงไชยปราการ	,, ๘๙
พุทธโฆษาจารย์มหาเถรเจ้าชำระพระธรรม	,, ๘๙
บรรจุพระมหาธาตุเจ้าไว้ถ้ำถางเวียงไชยนารายณ์	,, ๙๐
การตั้งสันตติวงศ์พระองค์พัง	,, ๙๑
พระองค์ไชยศิริโอรสได้ครองเวียงไชยปราการต่อจากพระ องค์พรหมราชาเจ้า	,, ๙๑
กษัตริย์เมืองสุวรรณภูมิเมืองเมยกรพตมารบเวียงไชยปราการ	,, ๙๒
พระองค์ไชยศิริเจ้าเดี่ยวเวียงไชยปราการ	,, ๙๓
พระองค์ไชยศิริสร้างเมืองกำแพงเพชร	,, ๙๔
พระองค์มหาไชยชนะเจ้าราชโอรส เป็นกษัตริย์เมืองโยนก	,, ๙๔

ชาวโยนกนครกินปลาตะเพียนเผือกตัวใหญ่	หน้า ๘๔
ความพิเนาศของเวียงโยนก	” ๘๕
ขุนตั้งได้เป็นใหญ่	” ๘๗
การตีรบต่อกันมา	” ๘๘
พระยาอินทร์ให้ดะจังกะราชเทวบุตรลงมาเป็นเจ้า	” ๓๐๐
ดะจังกะราชตัดคักราช	” ๓๐๓
ดะจังกะราชสร้างเวียงเทรัญญนครเงินยางเชียงแสน	” ๓๐๒
ญาณรังสี่มหาเถรเจ้านิมนต์มหาธาตุเจ้ามายังเวียงเทรัญญ นครเงินยางเชียงแสน	” ๓๐๓
เวียงฝาง	” ๓๐๔
เวียงเชียงรายเวียงเชียงของ	” ๓๐๕
ดะจังกะราชมีโอรส ๓ องค์	” ๓๐๕
โอรสทั้ง ๓ ไปจับปู	” ๓๐๖
โอรสทั้ง ๓ ไปกินเวียง	” ๓๐๖
ดะจังกะราชตาย	” ๓๐๗
เจ้าดาวแก้วเสวยราชสมบัติแทน	” ๓๐๗
ต้นคติวงศ์ของดะจังกะราช	” ๓๐๘
ท้าวแก้วคำดานเจ้าเมืองน่านฆ่าพระยาดาวจังกะวาเรือนแก้วด้วย	” ๓๐๘
พระยาควักควาโอรสพระยาดาวจังกะวาเรือนแก้วฆ่าท้าว แก้วคำดานตาย	” ๓๐๙

พระยาควักควาวได้ครองเมืองเงินยางเชียงแสน	หน้า ๓๓๐
ขุนเทืองโอรสครองเมืองต่อมา	,, ๓๓๐
ขุนเทืองได้นางเอกไค้	,, ๓๓๓
นางเอกไค้ให้บุตรแก่ขุนเทือง	,, ๓๓๒
ขุนทังโอรสได้กินเมืองแทน	,, ๓๓๒
นางเอกไค้ได้เห็นโอรส	,, ๓๓๒
ขุนทังได้ของวิเศษจากปู่ย่าตายาย	,, ๓๓๓
ขุนทังสร้างเวียงเชียงเรือง	,, ๓๓๓
ขุนทังประกาศไม่ให้ทำร้ายสัตว์	,, ๓๓๔
จอมผาเรืองหุดานครองเมืองแทนขุนทัง	,, ๓๓๕
โอรสของเจ้าจอมผาเรือง	,, ๓๓๕
จิตาของพระยาถาวชิน	,, ๓๓๖
พระยาอ้ายเจืองกับเจ้าอุปราชขุนเจืองชนช้างชนะ	,, ๓๓๗
เจ้าขุนเจืองได้อัครมเหสี	,, ๓๓๘
เจ้าขุนเจืองได้เป็นพระยาเจืองฟ้าธรรมมิกราชาเสวยราชสมบัติ	
เมืองหริภุญไชยบุรีเงินยางเชียงแสน	,, ๓๓๘
พระยาเจืองฟ้าธรรมมิกราชได้เครื่องบรรณาการและเมืองต่าง ๆ	,, ๓๓๘
พระยาเจืองฟ้ารู้ข่าวศึก	,, ๓๓๐
พระยาเจืองฟ้าธรรมมิกราชส่งบุตรไปครองเมือง	,, ๓๓๓
ต่าง ๓๐ ประการปรากฏแก่อัครเทวด์ขุนเจือง	,, ๓๓๓

พระยาแมนตาตอกชอกฟ้าต้ายีนฆ่าพระยาธรรมิกราช	หน้า ๓๒๒
ต้นติวังค์ต่อจากพระยาธรรมิกราช	,, ๓๒๓
โอรสพระยาดาวเมง	,, ๓๒๓
คำทำนายของบัทมังกฤกษ์เกี่ยวกับโอรส	,, ๓๒๔
มังรายราชโอรสครองเมืองเชียงวราย	,, ๓๒๔
มังรายได้เค็ดตฉัตรในเวียงเงินยางเชียงแสน	,, ๓๒๕
ฤกษ์ & คนตูกพระยาวองค์ฟ้างโพธิญาณ	,, ๓๒๕
ฤกษ์ทั้ง & ตรงเกล้าราชตุแห่งพระพุทเจ้า	,, ๓๒๖
ฤกษ์แยกกันกระทำสมณธรรม	,, ๓๒๘
ผู้เป็นใหญ่ในเมืองจอมตุงค์	,, ๓๓๓
ท้าวมังรายทรงสร้างรูปไว้ที่ตอยจอมหงส์	,, ๓๓๒
ท้าวมังรายทรงไล่กวาง	,, ๓๓๓
ท้าวมังรายรบกับชาวตะ	,, ๓๓๕
มังคัมมังเคียนทำอุบายเอาชะนะตะได้	,, ๓๓๖
ท้าวมังรายให้อุตรพราหมณ์มาตุงค์จะสร้างเมือง	,, ๓๓๗
เหตุผลในการตั้งชื่อเมืองต่าง ๆ	,, ๓๓๘
ท้าวมังรายให้มังคัมมังเคียนกินเมือง	,, ๓๓๘
โอรสธิดาของพระยามังราย	,, ๓๔๐
พระยามังรายใช้ให้หมื่นฟ้าทำถกคัก	,, ๓๔๓
พระยายีบาเมืองดำพุนหงเซอเตยงหมื่นฟ้าไว้	,, ๓๔๒

การกระทำต่าง ๆ ของหมื่นฟ้า	หน้า ๑๕๓
พระยามังรายได้เมืองลำพูน	,, ๑๕๔
พระยามังรายครองเมืองหริภุญไชย	,, ๑๕๕
พระยามังรายกับพวกรบชนะพระยาชัยบาศักดิ์	,, ๑๕๖
พระยามังรายให้โอรสครองเมืองต่าง ๆ	,, ๑๕๗
พระยามังรายให้หมื่นฟ้าครองเมืองหริภุญไชย	,, ๑๕๗
พระยามังรายออกไปอยู่ไชยปราการ	,, ๑๕๘
พระยาเด่นพู่หลานไปแต่งเมืองเชียงราย	,, ๑๕๘
เขตต์แดนเมืองเชียงเด่น	,, ๑๕๙
พระยาเด่นพู่ได้พระบรมราชา	,, ๑๕๙
บริจาศที่ให้แก่พระบรมราชา	,, ๑๕๘
เขตต์แดนพินนาเชียงราย	,, ๑๖๐
เขตต์แดนพินนาเงินยางเชียงเด่น	,, ๑๖๐
พวกฮ่อรบเมืองเงินเชียงคอง	,, ๑๖๒
ฮ่อพากันพ่ายหนีไป	,, ๑๖๓
เจ้าน่านนกินเมืองเชียงคองแทนพระยานคร	,, ๑๖๔
พุงตายังแก้วฮ่อยกพลมารบเมืองเงินเชียงคอง	,, ๑๖๔
พุงตายังแก้วตายในสนามรบ	,, ๑๖๕
ฮ่อพ่ายหนี	,, ๑๖๕
พระยาเด่นพู่สร้างเวียงเงินยางเชียงเด่นใหม่	,, ๑๖๗

พระยาแสนพิให้โอรสครองเมืองต่าง ๆ	หน้า ๓๗๐
พระยาแสนพิตาย	,, ๓๗๐
สันตติวงศ์ต่อจากพระยาแสนพิ	,, ๓๗๑
ทำมหาพรหมสังฆารามวัดและเจดีย์บรรจุพระมหาธาตุ	,, ๓๗๒
พระราชเจ้าก่อนผู้ครองเมืองพิงเชียงใหม่รบชนะยอ	,, ๓๗๓
พระมหาเถรเจ้าศิริวงโล	,, ๓๗๔
ข่อยกมารบตานนา	,, ๓๗๕
ศิริวงโลมหาเถรเจ้าเป็นราชครู	,, ๓๗๕
พระยาสามปะยาให้ขุนแสงรบยอ	,, ๓๗๖
สามพระยาทำสัตย์ต่อบานกัน	,, ๓๗๖
อุบุญฐากมหาธาตุเจ้าจอมของ	,, ๓๗๗
ขุนแสงได้เป็นพระยาสุวรรณคำตานาครองเมืองไชยบุรี นครเชียงใหม่	,, ๓๗๘
หมื่นพร้าวได้ครองเมืองเชียงใหม่	,, ๓๗๙
หมื่นเชียงสงหรือหมื่นพร้าวสังฆาราม	,, ๓๗๙
หมื่นงั่วหลานอติโตกราชได้ครองต่อมา	,, ๓๘๐
หมื่นงั่วสังฆาราม	,, ๓๘๑
พระยาอติโตกราชเป็นพระยาหลวงเมืองดาด	,, ๓๘๑
การครองเมืองเชียงใหม่สืบต่อกันมา	,, ๓๘๕
เจ้าฟ้ามังทาบได้เมืองเชียงใหม่	,, ๓๘๘

เจ้าฟ้ามังทลาให้เจ้าฟ้าสว่างตั้งมณีนเมืองเชียงใหม่	หน้า ๑๘๘
พระหวัระมังทลาครองเมืองเชียงใหม่	,, ๑๘๙
เจ้าฟ้าสุทโธเกิดทะเลาะกันกับเจ้าอุปราชามังแต จ้อเจ้า	,, ๑๙๑
แสนหลวงเวือดอนเป็นเจ้าฟ้าหลวงทิพเนตร	,, ๑๙๓
เจ้าฟ้าหลวงทิพเนตรถูกจับขัง	,, ๑๙๒
เจ้าฟ้าสุทโธรวบรวมราชตีได้เมืองฝาง	,, ๑๙๓
จิมฟ้าหมวกคำถูกเจ้าฟ้าหลวงทิพเนตรได้ครองเมืองเชียงใหม่	,, ๑๙๔
เจ้าฟ้าหลวงทิพเนตรกับเจ้าฟ้าหมวกคำถูกได้เป็นใหญ่ในด้านนา ๕ ทงมวด	,, ๑๙๕
วัดในเวียงไชยบุรีเชียงแสนทั้งหลาย	,, ๑๙๕
วัดนอกเวียงไชยบุรีเชียงแสนทั้งหลาย	,, ๑๙๗
วัดที่ดอนมดุกวาว	,, ๑๙๘
พระเจ้าศรีสุทโธรวบรวมราชตาย	,, ๑๙๙
นัญชะได้เป็นกษัตริย์แทน	,, ๑๙๙
การสืบต่อกันมาของเจ้าฟ้าหลวงทิพเนตร	,, ๑๙๙
ศึกฮ่อมาตีเมืองอังวะ	,, ๑๙๙
พระเจ้าเมืองเบ่พ่ายแก่ชาวอโยธยา	,, ๒๐๐
เอกราชรบปราบได้เมืองเชียงใหม่	,, ๒๐๐
การครองเมืองเชียงใหม่สืบต่อกันมา	,, ๒๐๑
ไปเมงซาระเจ้าเมืองเชียงใหม่ข้ามฉันทองเชียงแสน	,, ๒๐๓

มหาธรรมการของเมืองเชียงใหม่	หน้า ๒๐๓
เมืองเชียงตุงคืนเป็นข้าม่าน	,, ๒๐๕
นตของธาตุเจ้าจอมกิติ	,, ๒๐๕
เจ้าฟ้าดักทักนเมืองเชียงใหม่	,, ๒๐๕
พระเจ้าหาญวงศ์ต้นคัพเชียงใหม่แตก	,, ๒๐๗
พระยาหาญเมืองพงครองเมืองเชียงใหม่	,, ๒๐๘
องค์นักไต้เป็นเจ้าเมืองเชียงใหม่	,, ๒๐๘
เชียงใหม่เป็นอิสสระ	,, ๒๐๘

สำนักหอสมุด

พงศาวดารเมืองเงินยางเชียงแสน

จะกล่าวถึงภุมเทวดาอันมีชื่อว่าตวจังกราช อันมีใครให้เป็น
คุณในพระพุทธรักษา จึงพิจารณาดูในเมืองมนุษย์แล้วก็รู้ด้วยปัญญา
ว่าศาสดาแห่งพระพุทธรเจ้าจะตั้งอยู่ในเมืองยวนทรบาท ๕๐๐๐ พรรษา
ส่วนตวจังกราชก็เจรจาปราศรัยกับด้วยเทวดาผู้เป็นภรรยาว่า ภาทุก
ดูกรนาง กานเอด อันว่ากาดมดินก็เป็นกาดอันบริสุทธ์แล้ว ควรเราทั้งต้อง
ลงไปเป็นท้าวพระยาในเมืองมนุษย์ แล้วจะได้ยกยอพระพุทธรักษาที่
สมควรแล้ว ส่วนนางเทวดาผู้เป็นภรรยาก็รับคำพระดำมิ่งว่า ส่ำชู่ ส่ำชู่
ดังนี้แล้ว ส่วนตวจังกราชเทวดาก็เนรมิต อุโบ เพรณณเสณีเย
มีพระองค์หนึ่งพาดแต่บนเขาถึงกลางทุ่งตรงหินเดาและหินกอง ขณะ
นั้นชนทั้งหลายได้เห็นแล้วก็เรียกกันมาดูเป็นอันมาก ชาวยวนทั้งหลาย
มีพระยายวนเป็นประธาน ทั้งอุปราชเสนาอำมาตย์ราชฎรและนักบวช
ทั้งปวงพากันมาดูแล้วก็บูชาด้วยธูปเทียนดอกไม้ทุก ๆ คน เขาสรรเสริญ
ว่า ส่ำชู่ ส่ำชู่ เทวดาองค์ประเสริฐมาเนรมิตบันไดเป็นอันตั้งงาม ดังนี้
ส่วนเทวดาทั้งต้องมีภุมเทวดาหนึ่งเป็นบิณฑาร ก็ลงมาด้วยบันไดนั้น
ตวจังกราชเทวดาผู้เป็นสามีนำหน้า ภรรยาตามหลังกันแล้วตวจังกราช
โบกมือ ส่นุกสนานโดยเสียงดนตรีแล้วด้วยดี ดูเพราะเหมาะแก่หมู่มนุษย์
ทั้งหลาย ครั้นลงมาถึงแผ่นดินแล้ว ก็เนรมิตอาสน์เงินอันหนึ่ง

กว้าง ๑๒ คอก ยาว ๓๗ คอก สูง ๘ คอก ไร่ได้ร่มไม้พุดซาต้นหนึ่ง
 ไม้พุดซาต้นนั้นใหญ่สูงมีร่มกว้างขวางยิ่งนัก ส่วนตระจิงกราทเวดากก็
 ขึ้นยืนอยู่บนอาสน์เงินนหนแต่ด้ ก็ร้องบ่าวประกาศว่า ชนา ตูกรชน
 ทงหดาย มยี่ อินว่าเราหนหากเป็นพระยาเทวดามีชื่อว่ตระจิงกราทเทว-
 ราช เราจะมาเป็นพระยาแก่ท่านทงหดาย เพื่อจะได้ตั้งด่อนท่านทงหดาย
 ให้รู้ท่านบท่านองค์อชรรมะชรรโม ให้ตั้งอยู่ในไครรัตนดรรณาคมน์
 ทุกๆ คนจะดีหรือไม่ ส่วนว่คนทงหดายก็รับโดยคำว่ ด้ชช ด้ชช
 ดงนทุกคน เหตุณจิงได้ชื่อว่ เขียงด้ มาจนทุกวนนเด

บัดนี้จะกล่าวปฐมศักราชก่อนปีมะแม ตรีกศ ศักราชได้ ๕๓ ปี
 ต่อมาถึงปีมะเส็งแต่ปีพระพุทเจ้าเข้าสู่พระปรินิพพาน ต่อมาถึงปีชวด
 เหา ๕๓๘ มาประสมด้วย เป็น ๘๐๐ พรรษา ยังมีพระยาองค์หนึ่งชื่อ
 ตรีกษุ เป็นเจ้าเมืองดงกาคัดศักราชเก่าเดี้ย ตั้งใหม่อีกคือ ๑ ปีเถาะ
 เอกศก ตั้งแต่นั้นมาได้ ๘๐๐ พรรษา ต่อมาถึงปีจอ ทดศก พระยา
 อนุรุฑได้ครองเมืองภูกามข้ตัดเด้า ตั้งใหม่คือ ๑ ปีกุน เอกศก เป็น
 ศตยศักราชแต่นั้นมาได้ตัดเดย

จะกล่าวถึงท้าวโอบาปติภรณั และท้าวหน้เกิดมาในวันเสาร์ยาม
 เที่ยง เดือน ๔ ชน ๑๕ ค่ำ ปีกุน เอกศก ครันเกิดมาด้ว้เครื่อง
 อภิเศกก็เกิดมาด้ว้พร้อมทุกประการ ส่วนภุมเทวดาพันหนึ่งแต่ละคน
 ทงหดายมีท้าวพระยาเป็นประธาน ก็พากันอภิเศกท้าวโอบาปติให้เป็น
 พระยา ทรงพระนามว่ตระจิงกราท แต้วมอบส้มบัตินบ้านเมืองให้ท่าน

ได้ด้วยครึ่งหนึ่ง ส่วนเทพดาพันหนึ่งนั้นครั้นแคว่การอภิเศก บ้างก็อยู่
ด้วยท้าวดระจังกราช บ้างก็เสด็จไปที่อยู่ ครั้นถึงที่อยู่แล้ว ส่วนพระองค์
ที่พาดอยู่นั้นก็ดับหายไป ขณะนั้นคนทั้งหลายที่อยู่ใกล้มา มีทั้ง จึงร้อง
ถามซึ่งกัน บางคนก็บอกว่าเงินยง ๆ เมืองนั้นจึงได้ชื่อว่า เมืองเงินยง
ต่อมาบัดนี้เรียกกันว่า เมืองเงินยาง จนถึงทุกวันนี้แต่

ส่วนท้าวดระจังกราช ก็มีพระราชอาชญาให้หรือเอาเอาเงินนั้น
มาตีเป็นบ่วงเป็นตราเงินยาง ให้รู้ว่าเป็นเงินทิพย์ แล้วท่านก็จำหน่ายทำ
บุญให้ท่านแก่คนทั้งหลาย และสร้างกุฎีวิหารตามแต่พระราชศรัทธาทุก
ประการ ส่วนความดีรเดรัญก็ปรากฏไปทั่วบ้านน้อยเมืองใหญ่ทุกตำบล
โดยคำว่า ท้าวองค์จากเมืองสุวรรณคัมมาโดยอุปบัติในเมืองเงินยาง ทำ
ให้บ้านเมืองรุ่งเรืองรุ่งเกษมมากนักหนา ชาวบ้านชาวเมืองทั้งหลายพา
กันยินดีทุกตัวคน จากนั้นมาได้ ๖ ปี พระยาที่เป็นเจ้าเมืองยวน ก็พร้อม
กันประชุมท้าวพระยาเสนาอำมาตย์ราชบัณฑิตและไพร่ทั้งหลาย ให้ท้าว
คุณชยามวันดีอันเป็นมงคลได้แล้ว ก็พากันนำเอาของบรรณาการ เป็น
ต้นว่าเงินทองเสื้อผ้าขางผ้าโคกระบือ น้มาถวายแล้วก็ตั้งน้ำพระสุคนธ์
อันบริสุทธิ ยกขึ้นเป็นใหญ่ตั้งพระนามใหม่ว่า ดระจังกราชเอกกษัตริย์
ครั้นท่านได้เป็นเอกกษัตริย์แล้ว ก็ตั้งสอนท้าวพระยาเสนาอำมาตย์
ราชครู ให้ตั้งอยู่ในไตรรัตน์ธรรมาคมน์ทุก ๆ คน ท่านด้วยเมือง
เหรัญนคร ก็ขนนมังการพระเจ้ายศคือภูเขาราช (คือตอยตุง) ทุกปีมี
ได้ชาติ ท่านก็บังคับให้พวก ท้ามนะ คือผู้รักษาพระเจ้ายศ ๕๐๐ คน

อยู่รักษาพระเจดีย์ตามประเพณีโบราณมาแต่ก่อน บ้านเมืองก็ย่อมมี
 ความเจริญสุขทุกเมื่อ แต่ว่าพระมหากษัตริย์องค์นั้นยังมีโอรสจะ
 สืบเชื้อวงศ์ครองสมบัติแทนคนไม่ ท่านพิจารณาดูแล้วจึงบอกให้พระ
 ราชเทวีว่า เราเกิดมาในเมืองมนุษย์ปางนี้ ก็ปรารถนาอยากได้ทำ
 พระยาที่เที่ยงธรรม มีความเมตตาผู้อาณาประชาราษฎร์ให้ถาวรไป
 ภายหน้า จะเป็นที่บำรุงพระพุทธศาสนารุ่งเรืองต่อไป บัดนี้เราทั้งสอง
 ยังมีบุตรจะสืบเชื้อวงศ์ไม่ เหตุคตินางจึงอุทิศให้รักษาเบญจศีล
 อัญญาศีลให้เที่ยงแล้ว จึงตั้งอธิษฐานซึ่งเทวดาอินทร์พรหมแล้วขอให้
 พระโอรสผู้ประเสริฐ จะได้สืบพระราชวงศ์

ฝ่ายนางเทวีก็รับคำพระสามีว่า ส่าซุ ส่าซุ ตี ตี ตังนิ แด่วนาง
 ก็กระทำตามคำพระองค์บอกทุกประการ อยู่มามิช้านานนางก็ทรงครรภ์
 ซอนจะรวบรัดตัดตอนถอนบท ครั้นถึงกำหนด ๓๐ เดือนถ้วนแล้ว นางก็
 ประสูติพระโอรสองค์หนึ่ง ในปีออก อัฐศก วันเดือนไม่ปรากฏ อยู่มา
 ได้ช้านาน ถึงกุมารผู้นั้นใหญ่มาพอเดินเห็นไปมาได้แล้ว พระนางเทวีก็
 ทรงครรภ์อีก พอถึงกำหนด ๓๐ เดือน นางก็ประสูติธิดา อีกผู้หนึ่ง
 ในปีจอ เอกศก ครั้นกุมารผู้นั้นใหญ่พอเดินเห็นไปมาได้แล้ว ยังมีในคันทหนึ่ง
 พระนางเข้าสู่ที่บรรทมในปราสาท นางก็ทรงพระสับนิมิตต์
 หน้าควรวัดจรรยาซึ่งนักหนา ฝันว่ายังมีแก้วตูกหนึ่งดูมีรัศมีรุ่งเรืองทวไป
 ในเมืองเงินยางทั้งปวง แด่วนางก็มีความโลมหนักยิ่ง ครั้นคืนนั้นแล้ว
 ก็ไปบอกเล่าให้พระสามีฟังทุกประการ

• น่าจะเป็นโอรส

ส่วนตวจังกรวราชมหากษัตริย์ก็พิจารณาดูความฝันนั้นแล้ว ก็รวดย
 ปัญญาท่านก็บอกว่า ฤๅเทพ ดุกรนาง นิमितต์แห่งนางนี้เป็นอันดั้นก
 ผู้มีบุญสมภารจะมาถือปฏิสันธิในท้องแห่งนางเป็นแน่ แล้วนางจงรักษา
 ครรภแห่งนางไว้ให้ดี บุตรผู้จะเจดีย์ดวงตาดียิ่งกว่าบุตร ๒ คนที่เกิด
 ก่อนนั้นแน่ ครั้นว่าครรภแห่งนางแก่ได้ ๓๐ เดือนบริบูรณ์แล้ว ก็
 ประสูติบุตรอีกผู้หนึ่งเป็นชาย มีลักษณะเนื้อตัวบริสุทธิงดงามหาที่เปรียบ
 บมิได้ คดอดเมื่อบชวด เอกศก ศคิยศึกกราชได้ ๖๒ ปี เดือน ๘
 ขึ้น ๑๕ ค่ำ วันพฤหัสบดี ครั้นกุมารผู้นี้ใหญ่มาแล้ว พระบิดาจึงตั้ง
 นามว่า ดาวฤกษ์แก้วมาเมือง ครั้นใหญ่มาพอคิดราชการได้ ขณะ
 นั้นยังมีบุตรหญิงใหญ่เท่าขลุ่ยขลุ่ย ๒ ตัว เวลากลางคืนมันพาดู
 เทียวหากินกัดข้าวกล้าในภูม้านาแห่งคนทั้งหลาย กำมันคืบข้างกัดตาย
 คืบโคกระบือก็ฉวยชีวิต

ส่วนว่าพระมหากษัตริย์ผู้เป็นบิดากไซ้ให้บุตรทั้ง ๓ คนพี่น้องไปทำ
 ตายปุ ๓ ตัวแม่ลูก กุมารทั้ง ๓ ก็พากันต้องนำตามรอยปุ ๓ ตัวนั้น
 ครั้นไปถึงระหว่างเขาแห่งหนึ่งก็มองเข้าไปเห็นปุอยู่ในรูถ้ำ ผู้ ๒ คน
 ก็ซุกรูปบังคับให้ผู้นองเขาด้วงไปดักไว้ไต่หน้าแล้ว ถือตระบองไว้อันหนึ่ง
 มิฉะนั้นชะรอยปุมีกำลังมันจะโคดออกไป ฝ่ายผู้นองว่า ไหนๆ ก็เรามา
 พบนี้แล้ว ซุดเขาให้ไต่มัดหรือ จะให้มันไปไต่หน้ามันไม่ไป ฝ่ายว่าพิ
 ทั่ง ๒ ก็ดำนองว่าให้ไปจงได้ ผู้นองเสียไม่ได้ก็ไปตามคำพิทั่ง ๒ ก็เขา
 ด้วงไปดักไว้ไต่หน้า มีถือตระบองอยู่ที่นั่น พอถึงพระอาทิตย์ตกนกร้อง

ทง ๒ ฟันของชุดปยุ้งไม่เป็นท่วงเป็นที เหตุว่ารูหินนั้นแข็งเหลือเกิน ครั้น
 คำแล้ว ๒ คนพี่น้อง ก็เกล็ดหินก้อนใหญ่เข้าทับรูปไว้ แดงก็กดับ
 มาบ้านแต่ ๒ คน หาใต้เรียกผู้หนึ่งที่อยู๋ได้นามาคด้วยไม้ ครั้นคำแล้ว
 ผู้หนึ่งที่อยู๋ได้นาคคอยฟังเหตุการณ ก้มได้วิวยรูดี นั่งพิจารณาอยู่ว่า
 จะเป็นประการใดหนอ จำจะไปดูพทง ๒ ดูก่อน คิดดงนแฉกชุนนา
 ไปที่ปากกรูปักไม่เห็นพทง ๒ ผู้หนึ่งคนเดียวก็กดับมาบ้านทงถดางคิน
 ครันถงแฉกไปกต่างเหตุการณทงปวงให้บิดาฟัง ครันบิดาได้ฟังผู้หนึ่ง
 บอกดงน ก็เรียกพทง ๒ มา ท่านก็ตั้งสอนว่าเจ้ายิ่งหวังใจปรารถนา
 จะเป็นผู้ดีไปข้างหน้า เหตุไฉนมิได้มีความพิจารณา ทงหนึ่งเดียวไม่เรียก
 มาด้วย เป็นการไม่ดีเลย โบราณว่าคนรักใหญ่เท่ารอยตีนเตือ คนซึ่ง
 คนเบือกวางเท่าเตือดำแพน ต้มตามิเห็นพี่ ซึ่งตามิเห็นหนึ่ง รุงรังมิ
 แหนมแถมซำยุงใหญ่ บ้างดงชุนบก บ้างทงดงนา บ้างคิดให้อยู่ บ้างยุ
 ให้เห็น บ้างทำให้ได้ บ้างโพดให้เสีย บ้างทำให้ดี บ้างดีให้ห่าง เป็น
 การไม่ดี เจ้ายชักไปข้างซ้าย เจ้ายชักไปข้างขวา น่องก็ว่าน่องจะจี้
 พักว่าพี่จะเผา มิดีเลย จะเป็นข้าราชการต้องได้คิดพิจารณาตุ ร้ายดี
 ประการใด ครันเห็นจะสมควรก็ให้ควร ถ้าไม่สมควรก็ทิ้งเสีย จึงจะ
 เป็นผู้ใหญ่ได้ กุมารทง ๒ ครันได้ยนิบิดาสอนดงนนักโกรธขง มิได้เชื่อ
 ถ้อยฟังคำของบิดาตั้งสอนเลย

ต่อมาวันหนึ่ง ส่วนดาวเกดาก้าวมาเมืองก็เรียกพรตโยธามาให้
 มาก ให้มีเครื่องอาวุธครบมือทุกคน บ้างก็เอาจอบเดียมไปด้วย ครัน

ถึงแล้วก็เอาสวิงตักไว้ใต้อ่าง บ้างก็ระวางอยู่ บ้างก็ซุดไปมิได้หยุดมือ
 ตักประมาณ ๓๐๐ ค็อก ก็ถึงที่อยู่ ๓ คิว ถูกปัดหัวหนึ่งวิ่งออกมา
 ก่อนไปถูกสวิงเข้า เขาก็พากันทุบตีทำตายฆ่าให้ตายแล้ว ถอนเอาก้าม
 ปูนมาทำกตอง ส่วนปัดหัวพิกกับแม่ปู ๒ คิว แม่ตูกนึ่งวิ่งออกมาที่หลัง
 เขาพากันฟันแทงด้วยหอกดาบก็ไม่เข้า ทุบตีด้วยไม้กระบองก็ไม่ตาย
 กระตองมันแข็งนักเหลือที่จะประมาณ มันเอาก้ามก็ถูกจุมุกคนชาติไป
 นำทุเรศนัก มันฆ่าคนตายหลายคนแล้ว ปูทั้ง ๒ แม่ตูกัดต้องนำแม่
 หนึ่งไปถึงแม่ตะว้า จากแม่ตะว้าไปถึงแม่น้ำของ คนทั้งหลายพากันช้ำช้ำ
 ชีมาไปตามฆ่าก็ไม่เห็น ปู ๒ คิวไปซ่อนกายอยู่ในถ้ำหนึ่งตักนัก คนทั้ง
 หลายก็เหลือสติกำลังที่จะคิดอ่านฆ่าปูนนี้ได้ พากันกลับมาที่ที่อยู่ของคน

ชื่อนักไว้ จะกัดบักดำถั่งดาวฤกษ์แก้วมาเมืองก่อน ส่วนดาว
 ฤกษ์แก้วมาเมือง จึงกราบทูลพระบิดาเจ้าดาวฤกษ์ว่า ครั้นเราจะอยู่
 ด้วยกันทั้ง ๔ คนพ่อตูก ก็จะไม่กว้างขวางยี่ดยาวไปข้างหน้า เพราะฉะนั้น
 ขอบิดาจงได้มีความกรุณาตั้งแต่งให้ตูกทั้ง ๓ ไปอยู่คนละแห่งละที่ จะ
 อยู่ด้วยกันอยู่รู้ว่าบิดามารดาหรือ ครั้นและบิดามารดาแก่ชราไปเฝ้า
 ตูกก็กตัญญูอันตราจะมีภรรยา เหตุที่พอง ๒ นนเป็นคนคชดิงนัก
 ส่วนตวงจึงกราชครั้นได้ฟังตูกว่าดังนั้น ก็พิจารณาตูกูแจ้แจ้แล้ว แบ่งราช
 สัมบัติคือ ช่างม้าเงินทองให้ได้เสมอกันทั้ง ๓ คนพี่น้อง แล้วแจกให้ไป
 อยู่หัวเมือง ผู้พี่ให้ไปอยู่เมืองน้ำแข็งของ ผู้กลางให้อยู่เมืองของ ผู้
 น้องให้อยู่ในเมืองว่าราชการแทนบิดา ส่วนตวงจึงกราชผู้เป็นบิดาก็ให้

ไปนำเอานางแก้วรูปทิพย์ อันเป็นลูกสาวพระยาเมืองหวดวงปุกา มาเป็น
 อัครมเหสีแก่ดาวฤกษ์แก้วมาเมือง แล้วบิดาก็ตั้งสอนให้ดาวฤกษ์
 แก้วมาเมืองตามประเพณีธรรมเนียมทุกประการ แล้วทำน้อมอยู่ด้วยสมบัติ
 ถึงอายุได้ ๑๒๓ ในปีฉลู ตรีศก ศตยศักราชได้ ๑๒๓ ปี พระพุทธ
 ศาสนาตวงแก้วได้ ๓๓๐๓ พรรษา ดาวฤกษ์แก้วมาเมืองครองสมบัติ
 แทนบิดาได้ ๕๒ ปี ก็ประชวร ถึงแก่กรรมตวงไป แล้วบุตรหลาน
 อันเป็นเชื้อราชวงศ์ต่างวงศ์สืบแทนต่อ ๆ กันมา ตั้งแต่ดะระจิงกราชมา
 ถึงดาวฤกษ์ได้ ๓๐ ชั่วท้าวแล้ว

ตั้งวันดาวฤกษ์แก้วมาเมือง บ้านเมืองโตไม่มีวัดบ้านกำแพงเมือง
 แน่นหนาอัน เมืองนั้นก็หาเป็นราชธานีใหญ่ไม่ ครั้นแต่เช้าศึกมา หาที่
 พักมิได้ ชายชงของบูกตกไหนักัดสมควรจะสร้างกำแพงเมืองขึ้น ครั้น
 ทำนพิจารณาตั้งแล้ว ก็ไปตรวจดูถิ่นฐานที่จะสร้างกำแพงเมือง ท้าว
 ก็ให้หนักการไปตัดเอาหัวขางอันหนึ่งเกี่ยวกับถ้ำแห่งหนึ่ง แล้วเดินไป
 ทิศเหนือถึงแม่น้ำแห่งหนึ่งชื่อแม่ตะว้า ทิศตะวันออกเอาแม่น้ำเป็นแดน
 ครั้นซึ่งเชือกหมาหยเซตต์แดนแล้ว ก็เร่งให้ราษฎรทั้งหลายทำให้ราบ
 เสมอดีทุกที่ทุกแห่ง แล้วก็นิมิตพระภิกษุสงฆ์มาสดมภ์ทำให้เป็น
 ลวดดีมงคล ที่จะสร้างวังแห่งหนึ่ง ที่กลางใจเมืองแห่งหนึ่ง แล้ว
 ดำดัดไปประตูเมืองทั้ง ๓ แห่งและในเมืองทุกที่เอาสายสิญจน์วงรอบกำแพง
 เมืองแล้ว ขุดให้เป็นหลุมที่จะฝังเอาอินทขีระและกำแพงเมืองก็ให้
 รดด้วยน้ำมนต์ แล้วนิมนต์พระท่านสดมภ์มหาสมณย์และมณฑลทั้ง ๗ ประ

การแคะขรรพจักร ครั้นกระทำเสร็จแล้วจึงเอาแก้ว ๗ ประการมีรัศมีต่าง ๆ และยันต์ตะกรุดมีชื่อว่าฝนแสนห่า พ่าทำตายกำแพงแสนชั้นได้ไว้ใน ให้เอารองคั้นเส้าทุกคั้น แล้วให้ทำรูปช้างม้าโคกระบือทำด้วยทองคำ แล้วเอาฝังไว้ทั้ง ๔ ทิศ ครั้นได้ฤกษ์วันดีแล้วก็ให้พวกคนตรีพิณพาทย์ประโคมกลอง เคียงครึกครื้นเป็นที่สนุกสนาน ราษฎรทั้งหลายก็พากันไปตีทุกคน แล้วก็พากันปลูกเส้าขึ้นให้พร้อมกัน แล้วเอาเพ็ชร์นิลจินดาค่าควรเมือง ๓ ตูก มหานิล ๓ ตูก มรกต ๓ ตูก ทับทิมค่าควรเมือง ๓ ตูก แล้วเอาใส่ในไหทองคำใบหนึ่งฝังไว้ใต้หอสงระวันออกหัวนอน เพราะว่าจะให้เป็นที่มงคลต่อไปข้างหน้าชวดูกชวดหลาน เหตุตั้งนมนเมืองนั้นจึงได้ชื่อว่า ยางสาย ถ้านั้นชื่อว่าถ้าเกี้ยว น้าแม่เดชะ ได้ชื่อว่าแม่สาย ต่อมาถึงบัดนี้แต่ เมื่อดาวเคียงสร้างเมืองเวรญนคร ตศิศักราชได้ ๑๕๓ ปีมะแม ตรีศก วันอาทิตย์เดือน ๔ ขึ้น ๑๕ ค่ำแดงแค่ทำดาวเคียงมาถึงขุนเงินได้ ๑๑ ชั่วท้าวคือ ๆ กันมาแต่

ฝ่ายดาวก่อดาวเกาะไปอยู่เมืองมาเซียงของแควเมืองยงนั้นก็มีบุครมีหลานแพรวหลานชนแล้ว เขาก็แต่งให้ไปอยู่หัวเมืองทุกตำบล บางคนก็ไปสร้างบ้านสร้างเมืองอยู่ตามชอบใจแห่งเขา ส่วนขุนเงินแล้วละดับคิแทนบิดาก็มีบุตรชาย ๒ คน ผู้พี่ชื่อขุนชั้น ผู้น้องชื่อขุนจอมธรรม ขุนเงินผู้เป็นบิดาก็รำพึงว่า ชาติข้างสาร ๒ ตัวอยู่ร่วมโรงเดียวกัน รู้แต่จะเป็นอริซึ่งกันมิได้ขาดเลย ส่วนบุตรหญิงทั้งสองนั้นควรจัดแจงให้อยู่คนละเมืองถึงจะดี คิดแล้วก็แบ่งสมบัติให้ ก็อ ช่างม้าเงินทองแคะตั้งของ

ต่าง ๆ ให้ได้มอกันแล้ว ให้ขุนจอมธรรมไปเสวยเมืองภูเกตุ ท่านก็
 จัดแจงแต่งสรรพทหารไปตามเด็่จขุนจอมธรรม ไปตามระยะทางนาน
 ได้๗ราตรี จึงไปถึงบ้านเชียงหมื่นที่ระวางเขาแล้ว ก็พักอยู่ที่นั่น ตาม
 โบราณประเพณีท้าวพระยาแต่ก่อน ครั้นจะเสด็จราชสมบัติย่อมพักอยู่
 บ้านเชียงหมื่นแต่ก่อน เหตุบ้านนั้นเป็นเค้ามืดของเมืองนั้น แล้วท่าน
 ก็ให้เสนา ๓ คน ผู้หนึ่งชื่อพันธเสนา ผู้หนึ่งชื่อบัณฑิตเสนา ผู้หนึ่งชื่อ
 ว่าส้ามัญญา ใช้ให้ไปพิจารณาดูในเมืองเชียงแก่นให้ทั่วทุกที่ทุกตำบล
 ยังจะมีเซียมงคดหรือไม่ ท่านก็พักอยู่ที่นั่นได้หลายราตรี ก็พักหนัก
 ใ้ไถดน้ำ ท่านก็ให้ชุดคตองน้ำ ชาวเหนือว่าชุดเหมือง ชุดคตแต่แม่น้ำ
 ดำตามาจนถึงที่พัก เพราะวารพดข่างมาจะได้กินได้อาบตามชอบใจ
 นานจึงได้ชื่อว่า แม่เหมือง เท่าถึงทุกวันนี้แต่

ฝ่ายว่าพันธเสนาและส้ามัญญาก็พิจารณาดูในเมือง ก็จึงเชื่อก
 ดูกระบวนหน้ากว้างมีอยู่ ๓๐๐๐ วา หน้ายาวมี ๑๒๐๐ วา ว่องกำแพง
 ดึก ๗ วา ประตูเมืองมี ๘ แห่ง กำแพงทิศตะวันตกสูง ทิศตะวันออก
 ต่ำ สระใหญ่มี ๒ แห่ง สระหนึ่งมีทิศอีสาน สระหนึ่งมีทิศพายัพ
 พันธเสนาและส้ามัญญาก็รู้ว่าเมืองนี้เป็นมงคดอันประเดรัฐ กำแพง
 เมืองตั้งอยู่ริมคันเขาข้างประตูตะวันออกมีไม้ ๓ ต้น ตามคัมภีร์ว่าเมือง
 นามดีหราช แต่วิกพากันกราบทูลขุนจอมธรรมทุกประการ แล้วท่าน
 ก็ประกาศข่าวให้เสนาอำมาตย์ราชฎูรทั้งปวงทำให้เป็นการมงคด คือ
 มคดองเมืองตามเทศกาดโบราณแต่ก่อนแล้ว ให้ไปนิมนต์พระดังมราช

มาตั้งพระยาที่จะด้วยเมือง แล้วให้บุชชาด้วยรูปเทียนดอกไม้มากำบัด
แล้วให้นำมายังสิริวิฑูทกมังกตามี่เสดตสิริระเป็นประธาน ในรัตนสุวิฑนณราช
สดมาเป็นมงคล แล้วไปฝังไว้ที่ประตูเมืองประตูวังใหญ่วังน้อย แล้วให้
เอาสิริวิฑูทนามฝังเป็นเสดประตูเมืองทั้ง ๘ ทิศ แล้วบูชาทั่วทั้ง ๕ เสด
ก่อน แล้วนิมนต์พระภิกษุสงฆ์สดมณคี่ให้เป็นมงคล แล้วขับสังจัณไร
ทั้ง ๘ ทิศ มีเครื่องสังตั้งระ ๓๐๐ แล้วปล่ตอยสังคี่ ๔ เท้า ๒ เท้า แล้ว
ตรวจนำถึงท้าวจตุโอดกบตทั้ง ๕ แล้วบูชาเทวดาเมืองทั้ง ๕ ทิศ ให้ทำ
หอโรงไว้ในเมือง ๕ ทิศ คือใต้ เหนือ ตะวันตก ตะวันออก ตาม
ธรรมนิยมโบราณแต่ก่อนทุกประการเสด

ครันเสดเสร็จเสดเสดนำอำมาตย์ราชฎรทั้งปลวง กัยกขุนจอมธรรมให้
เป็นเจ้าเป็นใหญ่แก่อาณาประชาราษฎรครองดมบตีในเมืองนั้น ครันถึง
เวดากตางคินท้าวจอมธรรมก็พิจารณาแต่ในใจว่า เมืองนี้ต่อไปข้าง
หน้าจะร้ายหรือดีเป็นประการใดหนอ พิจารณาดังนี้เสดก็หลับไป
บัจจุสดมัยจะโกตั้งรุ่งท้าวทกรงพระสุบินนิมิตคี่ ผันว่าม้เทวดาองค์หนึ่ง
มากต่าวว่า ท่านอยากจะรู้ว่าบ้านเมืองจะร้ายแเตดีหรือ ครันท่านอยาก
รู้จึงพิจารณายังอีกขระ ๓ ตวนเทอดญ สู้ จัณญะ ว่าดังนี้ เสดก็หายไป
จากที่นั้น ครันรุ่งสว่างแล้วท่านเรียกหมอโหร ๘ คน และเสดนำผู้ช้อ
สามบัญญัติเป็นประธาน แล้วท้าวทเด่านิมิตคี่ผันให้ฟังทุกประการ หมอ
โหรทั้งหลายครันได้ฟังแล้ว ก็รู้ด้วยบัญญัติด้วยกันทุกคน จึงกราบทูล
ว่า นิมิตคี่ดังคี่นี้เสดแเต บทว่า สู้ นั่นคือ ว่าสุวิฑนณณรัฐฎ ท้าว

พระยาองค์ใดเสวยเมืองห้อยมมีศักดิ์ ๕ ศักดิ์ ๘ และทรงพระบัญชารู้จัก
 ประเพณีธรรม เจริญแก่ประชาราษฎร์และสมณชีพราหมณ์ ย่อมคง
 อยู่ในธรรม & ประการ คืออายุยืน วัณณะมีเนื้อตัวอันงาม บัญญา
 สุขสวัสดิ์ โภคามีเครื่องบริโภคนั้นดี เสนา โยธา ดุจดังทองคำ
 และเงินแก้วแหวนแสนสิ่งป็นกันนั้นแต่ บทว่า รัชัญญะ คือ ธนญา-
 ธนญาตจจุจกณฺเฐน จีโต ท้าวพระยาที่ครองสมบัติในเมืองนี้ และ
 เสนาอำมาตย์ราษฎรสมณชีพราหมณ์ทั้งปวงคงอยู่ในทางอันดีเสมอกัน
 เมื่อใดท้าวพระยามิได้คงอยู่ในทางอันดีแล้ว คือ ร้ายบ้าง ดีบ้าง เสนา
 ราษฎรและสมณชีพราหมณ์ก็ตามกันมิคงอยู่ตามประเพณีธรรม อปริ-
 หานิชธรรม ย่อมเบียดเบียนกันร้ายนัก เป็นต้นว่า ปล้นหาอาหาร
 อทินนาทาน อภิภวิตฺวา ครอบงำคน ฆาตกรรมคนแล้ว เอาโบราณประเพณี
 ธรรมเป็นใหญ่ เจริญแก่ประชาราษฎร์ตามบ้านเมืองแต่ก่อน ภิณฑติ
 ทั้งเตี้ย พาดมณฺเฐนติ ติงไว้ให้เตี้ยครั้นแก่ประชาราษฎร์มีเมื่อใด ใน
 เมื่อนั้นท้าวพระยาก็ย่อมเตี้ยครั้นด้วยกัน ในบทคัมภีร์ว่า พุฑฺฒาภิกคฺวา
 เอโก ราชา วิหฺยณฺเฐน นคฺวํ สํสุญฺญภเว ติ เป็นท้าวพระยามหาษัตริย์
 หากอยู่ยังเมืององค์เดียว ไม่มีเสนาและราษฎร ใครเล่าจะมาเรียกท่าน
 เป็นเจ้าเป็นนาย ท่านจะสร้างบ้านสร้างเมืองคนเดียวให้รุ่งเรืองได้หรือ
 บ้านเมืองจะไม่สูญร้างห่างเป็นอันครวญไปหรือ

ฝ่ายว่าขุนจอมธรรมครั้นท่านได้รัชนิมิตต์ ๓ ประการดังนี้แล้วก็มี
 ความยินดีเป็นอันมาก ท่านก็ให้เสนาเอาพงศาวดารโบราณเมืองมาเล่า

ให้ฟัง ท่านก็จำไว้ทุกประการ แดวกั้เรียกเสนาอำมาตย์ข้าราชการและ
หัวเมืองใหญ่น้อย เป็นต้นว่า เมืองงาว กาวสะเอิบ เชียงมอนดะปง
ออยงิม ด้ระดาว ครอบเชียงแวง หงาวดอเทิง แซ่เหียง แซ่ตุง
ปากบ่อง หนองขวาง เชียงแซ่ตอด เมืองวังแซ่หัดวง แซ่หม มา
ประชุมพร้อมแล้ว ท่านจึงมีอาชญาให้นับดูในเขตต์แขวงเมืองภูกาม
ยาว แดะตูกเมืองซนทุกตำบล พวกข้าราชการก็จัดแจงกันไปตรวจ
จดหมายกำหนดคนในเมืองภูกามมี ๑๘๐,๐๐๐ รวมทั้งหัวเมืองซนมี
๑,๓๒๓,๐๐๐ ดังนั้นก็ แดวกั้ตั้งทุ่งนาไว้ ๓๖ ตำบล ตำบลไหนให้ปลูก
& ซังข้าวเปลือก

จะกล่าวตำบลนาก่อน ๑. ตำบลนาเชียงดี ๒. นาโคกหดวง
๓. นาคันมี ๔. นาแกง ๕. นาแซ่ตาก ๖. นาพิม ๗. นามอง ๘. นาแดง
๙. นาพันกิม ๑๐. นาทุ่งหัดวง ๑๑. นาไชย ๑๒. นาดอ ๑๓. นาเชียง
เคียน ๑๔. นาธิญญี่ ๑๕. นาเอียน ๑๖. นาเซา ๑๗. นาพูชวย ๑๘. นาควะ
๑๙. นาเชียงขี้ ๒๐. นาด้าเถา ๒๑. นาชานาด ๒๒. นาข้าง ๒๓. นาแซ่โหว่
๒๔. นาแน่นเซา ๒๕. นาแซ่ข้าง ๒๖. นาเชียงเค็ง ๒๗. นาแซ่หาด
๒๘. นาคอไคว ๒๙. นาวินิ ๓๐. นาเวิง ๓๑. นาด้างหดวง ๓๒. นาพันมุด
๓๓. นาแคว่นอ้อย ๆ มี ๓ ตำบลเป็น ๓๖ ตำบล รวมทั้งหัวเมืองซนมี
๑๒๔ ตำบล เขตต์แดนเมืองภูกามยาวทิศหัดดี หินหัดกั้ไก่อเป็นแดน
ตัดไปหนตะวันออกไปถึงห้วยหินกาด จากนั้นไปถึงซำวอน จากนั้นไปถึง
ตามาน จากนั้นถึงปรางค์ศรีคำ จากนั้นถึงไพร่ดำมอย่าง แดวกั้

ห้วยน้ำพระ แดงถึงน้ำพุรุง แดงถึงนายม แดงถึงปากน้ำบึง แดงถึง
 ปากน้ำห้วยทอง แดงถึงห้วย ๒๐ วา แดงถึงขมิ้น แดงถึงกุ่มมอง
 แดงถึงกัวแก้ว แดงถึงกิวดำมท่า ผังหินไว้หน่น้ำตามตูกให้เป็นที่คคิภาย
 หน้าชวตูกชวตุดาน คัดค่าไว้ว่าพันตำดิ่งทอง จากนั้นไปถึงกัวฤกษ์คัว
 น้อย แดงถึงนำสายตารอด แดงถึงกิวช่างทุม แดงถึงกิวซาเปย
 แดงถึงภูเขารางค์ แดงถึงขุนแม่พรากทิศปัจฉิมไปถึงด้นกตาง แดง
 ถึงปงฟุด แดงถึงนำแก้ว แดงถึงกิวแก้วเขาพูย แดงถึงแม่คาว
 แดงถึงกิวม่วง ทิศใต้ถึงกิวรูเหตธา แดงถึงม่อนจิกจ้อง แดงถึง
 กิวขุนธรรม แดงไปถึงเขาคังบาย ทิศตะวันตกไปถึงเขาหม้อ แดง
 ถึงเขาคอกกิว แดงถึงทุ่งแซม่าน แดงไปประจบหินหัดักไก่ ท้าว
 องคนมฤตขเดชาปราบบ้านน้อยเมืองใหญ่ทั่วไป ทิศหรั้เขา ๗ ก้อนเส้า
 เป็นแดน ทิศทักษิณประคุดหินเป็นแดน ประจิมเขาดังกาเป็นแดน ถ้า
 บุคคลผู้ใดอยากจจะรฐิตจะแจ้ง ก็ให้ไปคูในแบบใหญ่ั้นเทอญ แดง
 ท้าวก็สอนประเพณี ธรรม อปริหานิย ธรรมให้ท้าวพระยาเสนาอำมาตย์
 ราษฎรทั้งหลายว่า ประเพณี ธรรม อปริหานิย ธรรม ๗ ประการนี้ บ้าน
 เมืองใดมีแต่ราษฎรไม่มีเจ้านาย ท้าวพระยาบ้านเมืองนั้นก็หาได้มีความ
 เจริญไม่ เขาก็จะเบียดเบียนซึ่งกัน เปรียบเหมือนดังสัตว์ที่อยู่ป่าหาเจ้า
 มิได้ ตัวโตมีกำลังแข็งแรง ตัวนั้นชนะ ไม่ว่าตูกเมียใครเที่ยวคุมเหงเอา
 ตามอำเภอใจ แดงกักกันรบกันอยู่เสมอมิได้ขาด เพราะฉะนั้นท่านทั้ง
 หลายจงพิจารณาตงนี้ เทอญ

ประการหนึ่ง มีเจ้านายไม่มีราชวงศ์จะเป็นเจ้าเป็นนายด้วยใคร หรือจะเป็นเอาเองก็ได้ แต่ว่าราชการใหญ่่น้อยเกิดขึ้นในเมือง ท่านจะทำเอาเองจะตลอดหรือไม่ เพราะฉะนั้นโทษควรฆ่าก็จงคดีเดียว โทษควรตัดจ่า โทษควรต่ำจงดอนโดยความดี เป็นขุนหมื่นให้คิดถึงหมื่นชั้น เป็นแสนให้คิดแสนชั้น เป็นท้าวให้หมื่นแสนตา เป็นพระยาให้หมื่นแสนของดีหรือร้ายให้ฟังเต็มหูให้ดูเต็มตา ให้พิจารณาเต็มใจ ที่สมควรก็ให้สมควร ไม่สมควรก็ทั้งเสีย เป็นเจ้านายท้าวพระยาให้มีความเมตตา กรุณาราชฎ เพราะเขาเป็นรวบ้านกำแพงเมืองของท้าวพระยาบ้องกัน อันตรายไว้ เหตุว่าหมื่นหูแสนตา ครั้นราชฎมีความเจริญ บ้านเมืองก็รุ่งเรืองขึ้น เหตุนี้เจ้านายท้าวพระยาควรที่จะรักไพร่ฟ้าข้าแผ่นดิน และให้สร้างรวบ้านกำแพงเมืองเสียให้ดี เวลาเกิดศึกขึ้นแล้วจะได้เป็นทัพ

อนึ่งให้บำวประกาศราชฎทำบุญให้ทานและทำไร่ไถนาไว้ข้างถนน หรือทางน้อยทางใหญ่ สร้างศาลาและบ่อน้ำไว้ให้คนไปมาได้อาศัย ทำเช่นบ้านเมืองจะได้รุ่งเรืองไปข้างหน้า นี่เป็นเจริญเมืองที่ ๒

อนึ่งว่า อาณา จ ฤๅค คือว่าอาชญาตั้งไว้แต่ก่อน แต่ดะจิงกราสดอนต่อ ๆ มา ตโต ครุกั อนันว่านัครหินของพระอินทร์ว่าเป็นของหนัก ยังมีเท่าโอวาทอาชญาของท้าวพระยาตั้งไว้แต่ก่อน หนึ่งคำโบราณว่า ทำเรือไว้ให้ตายท่า เดียงมาไว้ให้ตายตัว ตั้งนี้ ให้ผู้ไม่รู้ กับด้วยท้าวพระยาต่างประเทศผู้มีความฉลาดในทางคดีโลกหรือคดีธรรม

นี่เป็นเจริญเมืองที่ ๓

อนึ่งราชภูผู้ใดทำเป็นการรุ่งเรืองแก่บ้านเมือง เป็นต้นว่าสร้างบ้านใหม่และทำไร่หรือทำสวนให้ถาวรไปข้างหน้า คนผู้นั้นเป็นกษัตริย์ทั่วพระยาอย่าได้ถอดถอนของมันเลย นี่เป็นเจริญเมืองที่ ๔

ข่าวของทั่วพระยาไปได้ไพร่เมืองเป็นเมีย มีบุตรชายบุตรหญิง ก็คนก็อย่าเอาบุตรมันเป็นทาสไม่ควรแต่ ถึงว่าราชภูทั้งปวงก็เป็นข้าแผ่นดินของทั่วพระยาทั้งนั้น หรือบุตรมันไม่มีตัวมันตายก่อนเมีย ควรแบ่งเอามรดกมันครึ่งหนึ่ง ไร่ให้เมียมันครึ่งหนึ่ง แล้วย่าได้เอาเมียมันเป็นทาส ปล่อยให้มันเป็นไพร่เมืองเทอญ นี่เป็นเจริญเมืองที่ ๕

อนึ่งเสนาผู้ใคร่คิดโลก คดีธรรม ประเพณีธรรม อปรีหานิยธรรม และดีบความร้อนของราชภู และคดีดินความตามชอบธรรมไม่รับดินจ้างดินบน เสนาผู้นั้น ครั้นมันตายให้เลี้ยงบุตรภรรยาของมันต่อไป คือคนเช่นนั้นหายาก นี่เป็นเจริญเมืองที่ ๖

ประการหนึ่งแพทย์หรือโหรทายและผู้ใด่ด้วณความ คน ๓ จำพวกนี้ ครั้นเขาตายอย่าตีบแทนของเขา ลูกหลานเขามีก้ให้ตีบแทนต่อ ๆ กันไป ลูกหลานไม่มีก้ให้เอาเผาไฟโหดน้ำเตี้ย นี่เป็นเจริญเมืองที่ ๗

จะกล่าวอุปรีหานิยธรรมก่อนมี ๗ ประการ ดังนี้ คือ อภินิหารสนธิปคณติ เป็นทั่วพระยาและข้าราชการให้พร้อมประชุมวันละ ๓ เวลา เพื่อจะได้พิจารณาข่าวสารและเหตุการณ์ที่จะบังเกิดขึ้นในเมืองกดี หรือหัวเมืองอื่น ประชุมดังนี้ เป็นอุปรีหานิยธรรมแต่ ส้มคุดาอุสุหาปเนน

ครั้นพร้อมประชุมแล้ว เมื่อจะตักให้ตักจนพร้อมกัน เมื่อเหตุการณ์
เกิดขึ้น ก็ให้พร้อมเป็นใจเดียวกัน นี้เรียกว่า อปบริหานิยธรรมที่ ๒
อปญาคตฺ น ปญญาเปตฺตํ น ปญญาตคฺ น ตมฺมุจฺฉินฺทิตฺตํ น อาชญา
ต่าง ๆ ที่ท้าวพระยาตั้งไว้แต่โบราณมีอย่างใด ให้ถืออย่างนั้น อย่าเอา
ธรรมเนียมใหม่มาตั้งให้เดือดร้อนราษฎรมิควร นี่เป็นอปบริหานิยธรรม
ที่ ๓ แต่ ปณฺฑิตโพรานเก มหุตตเก ตถฺกโรนฺติ เตสํ วจฺนํ
โสดพพิ มณฺณิตฺตํ นฺติ คนใดเป็นผู้เฒ่าผู้แก่รู้ธรรมเนียมโบราณบ้าน
เมืองแต่ก่อนเดชะมีความดีศย์ วาจาเป็นมงคล ควรนับถือผู้นั้นเขาเป็นที่
ปรึกษาถ้อยความ นี่เป็นอปบริหานิยธรรมที่ ๔ กุตฺตติโย กุตฺตุมาริโย
น โอบกตฺตํ ปตฺยห วาเสตฺตํ นฺติ หญิงใดมีรูปร่างงดงาม เจ้านาย
ท้าวพระยาชอบพอใจอยากได้ แต่หญิงนั้นไม่דםมีคร ก็อย่าคุมเหงเอาด้วย
อำนาจไม่ควรเตย เจ้านายท้าวพระยาถือได้ดังนี้ ชื่ออปบริหานิยธรรมที่ ๕
อนฺโต พหิทฺธา เจตฺยานํ พตฺธิชฺมมิกํ อปฺบริหาเปตฺตํ นฺติ ในเขตต์บ้าน
แดนเมืองแห่งใดตำบลใด เป็นที่ค้ำบัของท้าวพระยาองค์ใดได้ครอง
เมืองเป็นเจ้าเป็นใหญ่ ก็จงทำตามโบราณประเพณีแต่ก่อน บ้านเมือง
จะได้มีความรุ่งเรืองขึ้น นี่เป็นอปบริหานิยธรรมที่ ๖ ตฺตฺตวนฺตานํ ชฺมมิก-
ตฺมณฺพฺรหฺมณานํ ชฺมมิการกฺขาวรณคฺคฺติ ตฺตฺตวิหิตา พระภิกษุสงฆ์
ผู้ทรงศีลได้สดเรียนบำเพ็ญสมณกิจธุระของสงฆ์ คือคณฺถธุระวิปัสส-
นาธุระ ท่านอยู่ที่ใด ตำบลใด เจ้าผู้ครองเมืองต้องแต่งตั้งให้ผู้ใหญ่ที่อยู่
บ้านนั้น ตำบลนั้น ดูแลรักษา อย่าให้มีอันตรายต่าง ๆ เป็นต้นว่าโจรภัย

โรคนัย ให้ท่านได้ทำกิจธุระของสงฆ์ตามสะดวก นี่เป็นอธิษฐานกรรม
ที่ ๗ และทำวสังฆอนเสนาอำมาตย์ราษฎรทุกประการ และหัวเมือง
ทั้งหลายก็กระทำตามคำสอนของท่าน บ้านเมืองก็รุ่งเรืองมีความเจริญ
ขึ้นทุกเดือนทุกปี

ท้าวครองสมบัติได้ ๓ ปี ก็ได้บุตรชายผู้ ๑ ในวันอังคารเดือน ๕
กลางเดือน ปีกะระ ตรีศก ยามจะย่ำรุ่ง ครั้นเกิดมาแต่หัวก้นเรียก
โหราทายมาทายดูกุมารผู้จะตั้งหรือร้าย โหราทายยามก็เอาปี่เดือนวันยาม
มาประสมกันเข้า แล้วคุณหารตามตำราที่รู้ได้ว่า จันทรกับเสาร์อยู่เมษ
ราหูอยู่ภุมภ์ อังคารอยู่มังกร พุธพฤหัสบดีอยู่กรกฎ ศุกร์อยู่ตุลย์
อังคารอยู่เมษ คนไหนเกิดมาได้ตั้ง ตามกัมภีร์ว่าคนนั้นจะได้เป็นกษัตริย์
แล้วโหรก็กราบทูลว่าพระราชกุมารองค์นี้ ครั้นใหญ่มาจะได้เป็นเอกราช
ปราบชมพูทวีปทั้งปวง แต่ว่าเหาะเหินเดินอากาศยังมีได้แต่ ครั้นกุมาร
ผู้เกิดมาได้ ๑ เดือนถ้วน ท้าวก็เรียกเสนาอำมาตย์ญาติวงศ์ทั้งปวง
อันอยู่ในเมืองเงินยาง มากระทำมหารหะ คือว่า ทำขวัญผูกมือแห่ง
กุมารให้เป็นมงคลแล้ว ตั้งพระนามว่า ชุนเจียง ครั้นถึงเวลากลางคืน
เครื่องทิพย์ ๓ ประการก็เกิดมาเทียมชุนเจียง คือว่าพระแสงทิพย์เล่ม ๑
กระบองทิพย์ ๑ คนโทหิน ๑ เกิดมาพร้อมกันทั้ง ๓ อย่าง เมื่อศตย
ศักราชได้ ๕๒๑ มาถึงศตยศักราช ๕๒๓ ปีกะระ จัตุาศก พระนางเทวี
ก็ประสูติได้บุตรชายผู้หนึ่ง ทรงพระนามว่า ชุนจอม

ครั้นกุมารทั้ง ๒ เจริญใหญ่ขึ้นแล้ว ฝ่ายชุนเจียงก็เที่ยวหาเรียน

วิชาต่าง ๆ คือหัดเพลงจับข้างจับม้าและเพลงอาวุธต่าง ๆ ได้ชำนาญแล้ว ครั้นถึงอายุได้ ๑๖ ปีไปคล้องช้างเมืองน่าน พระยาน่านองค์ชื่อพลเทวर्मมีความชอบยกถูกสาวผู้ชื่อนางจันทาให้แก่ขุนเจียงกับข้าง ๕๐ เชือก ต่อมาได้ปี ๓ ถึงอายุได้ ๓๗ ปี ไปคล้องช้างเมืองแพะ พระยาแพะองค์ชื่อพรหมวงศ์ ยกถูกสาวผู้ชื่อนางแก้วอดีตให้ขุนเจียงกับข้าง ๕๐ เชือก ขุนเจียงมีช้าง ๓๐๐ เชือก มีช้างเชือก ๑ ชื่อพานทองเป็นประธาน เมื่อเวลาขุนเจียงจะได้ช้างพานทองนั้น เวลากลางคืนจะใกล้รุ่งเทวดามายบอกว่า มหาราช อยากได้ช้างเผือกประเด็กรูหรือ ยังมี ๓ เชือก ๆ ๑ ชื่องาไฟ ครั้นทรงเสด็จไปทางโดยย่อมห่มทั้งโลก ตัวที่ ๒ ชื่ออ้ายก่า งาเขียวแทงคนเคี้ยวตายทั้งทวี่ปี ตัวที่ ๓ ชื่อพานทองย่อมนำท่านปราบทวี่ปีได้ ครั้นท่านอยากได้ตัวใดก็เลือกเอาตามชอบใจเทอญ ฝ่ายขุนเจียงมิได้พิจารณาพลาดออกปากว่า เราจะเอาช้างพานทอง เทวดาก็ว่าพวุงั้นเข้าท่านจงไปอยู่ท่านาคอยเอา ครั้นเห็นนาค ๓ ตัวต้องนำมากท่านจงจับเอาตัวที่ ๓ นั้นเทอญ หากแม้ว่าช้างพานทองแล้วแต่ ว่าเท่า นั้นแล้วก็หายไป เทวดาพูดเป็นปัญหาว่า ช้างงาไฟเสด็จไปทางไหน ย่อมใหม่ไปทั้งโลกนั้น ปัญหาว่า ได้เมืองหนึ่งแล้วย่อมห่มทั้งโลก ช้างก่างาเขียวแทงคนเคี้ยวตายทั้งทวี่ปีนั้น ครั้นได้เมืองหนึ่งแล้ว ย่อมได้ทั้งทวี่ปี ช้างพานทองจะนำท่านไปปราบทวี่ปีนั้น คือว่าทรงช้างพานทองไปถึงไหนย่อมห่มปราบได้แต่เพียงนั้น ถ้าเมื่อนขุนเจียงจะเอาตัวอื่นก็ได้ แต่ว่าออกปากจะเอาช้างพานทอง เพราะฉะนั้นนาคที่มาก่อน ๒ ตัวไม่เอา

จับเอาตัวที่มาจากตมหลัง ครั้นขุนเจียงได้ช้างพานทองแล้ว ก็อยู่เป็น
อุปราชรองขุนจอมธรรมในเมืองภูกามยาว

ฝ่ายขุนจอมธรรมครองสมบัติได้ ๓๓ ปี อายุ ๕๘ ปี ก็ถึงวรคต
ขุนเจียงครองเมืองแทนต่อมาได้ ๒ ปี ทพแก้วมาค่อสู้เมืองเงินยางเชียง
แสน มีท้าวภควาและเองกาเป็นประธานแก้ท้าวพระยาทั้งปวง มรวพต ๓
ด้าน ช้างมากกว่าแสน ฝ่ายพระชนผู้ครองเมืองเงินยางเชียงแสน จึงให้
เสนาผู้หนึ่งชื่อหมื่นพิจิตรารับราชคำสั่งได้แล้วรีบด่วนไป ครั้นถึงแล้ว
ก็เอาราชคำสั่งนยถวายขุนเจียง ๆ รับแล้วก็อ่านดูเนื้อความว่า บดินท้าว
ภควาและเองกาพากันเอาริพตมาเป็นอันมากมาย ขอหาดานจงรับขึ้นมา
ส่วนว่าราชสมบัติทั้งปวงและนางโศคาแพงเมืองนั้น บุ่ก็จะยกมอบให้
หาดานทุกประการ ขุนเจียงครั้นอ่านหนังสือจบแล้วก็ชอบใจชื่นทันใด
เปรียบดังพระอินทร์จะได้รับกับอสูร แล้วท่านก็ให้ตั้งกองมงคตพดเถรี
ร้องบ่าววิพโยธา และท้าวพระยาเมืองน้อยเมืองใหญ่ คือเมืองกอ
เมืองเทิง เมืองภควา เมืองงาว เมืองคอบ เมืองคำ เมืองเชียงแตง เมือง
ชะเอียบ เมืองมวน เมืองสระ เมืองปง เมืองอ้อย เมืองจิม เมืองหาง
แช่หุ้ม แช่หาดวง เมืองวัง บำกบ่อง หนองขวาง แช่เตี้ย เชียงแช่
แช่กอด แช่หาน แช่ตุง ครั้นมาพร้อมแล้วก็ตั้งกองทัพอยู่แห่งหนึ่ง นับ
ศุกำหนดริพตมีแสนสามหมื่นสามพัน ช้าง ๗,๐๐๐ ม้า ๓,๐๐๐๐ ตัว
ท่านพักเอาชัยอยู่ที่นั่น จึงได้ชื่อว่าคุณไชย คือว่าบ้านแม่ไชย ทหาร
ไปลอบซุ่มเพลงอาวุธที่หนองหาดวง ๆ นั้นจึงได้ชื่อว่าหนองหารต่อมา

บดิน ปากคนไม่อยู่ที่เรียกกันว่าหนองหาง จนถึงทุกวันนี้แต่ ครนจัด
 รวบพร้อมแล้วก็ยกออกไปถึงแม่हनาค คือห้วยคอกหมู ฝ่ายนาง
 อัครมเหษั๓ ๒ ครนตั้งทางไปถึงทนนแต่ก็เอาช้างไปรวมกัน แล้ว
 จึงกราบตาวาจะกลับมาเมือง ก็ถวายพรแก่พระเจ้ายงว่า สามี ข้าแต่
 พระสามี ท่านไปครงนจึงมีความเจริญสุขทุกประการ ให้ชนะศัตรูทั่ว
 โลก แล้วจึงกลับมบ้านเมืองเราอย่าให้ช้านานเทอญ เหตุตั้งนคำบดิน
 จึงได้ชื่อว่ารวมช้าง คือเดิมว่าแม่ก้อดยาว เห็นอห้วยคอกหมู ต่อมา
 บดินปากคนไม่เที่ยงเรียกกันว่า คตองช้างจนเท่าทุกวันนี้แต่

ฝ่ายว่าพระเจ้ายงก็ส่งนางทง ๒ ว่าไปครงน ครนนานหลายปีไม่
 กลับมา นางทง ๒ จึงไปอยู่ด้วยบิดามารดาของนางเทอญ กล่าวเท่า
 นนแต่ก็ยกไปถึงเมืองครว ครนถึงแต่ก็ผูกพรานป่าผู้หนึ่งเข้าไว้คน
 หนึ่ง เมืองนนจึงได้ชื่อว่าเข้าพรานจนทุกวันนี้แต่ จากนั้นไปถึงเชียงตง
 เชียงช้าง ถ้าดับไปจนถึงเมืองเงินยางเชียงแสนแล้ว เข้าประตูเมือง
 ทิศตะวันตก ครนถึงแล้วพระชนกก็มอบสมบัติทั้งปวงให้ แะนางโศคา
 แพงเมืองให้เป็นอัครเทวด์แก่ขุนเจียง แล้วท่านก็ทำขบวนรพชุนเจียง
 ๓ วัน แล้วจึงออกรบด้วยแถว ชุนเจียงก็ทรงช้างพานทองเข้าต่อสู้ช้าง
 พระยาจันทบุรี ๆ ก็ทรงช้างตัวชื่อสู้รสงครามเข้าต่อสู้ช้าง ชุนเจียง ๆ ก็
 เองว่าพันคอพระยาจันทบุรี ๆ ก็ตายอยู่บนคอช้างนั้นแต่

ฝ่ายพระยาแกมผู้เป็นพี่จึงร้องว่า อย่าฟังรับพันกันโดยง่ายชนะ
 ช้างแพศว ๓ ก็คงได้ชนะศว ๓ ช้างดีเรายังมีอยู่หลายตัว เดินกันให้

ต้นๆ ว่าแต่เด็กชนช้างตัวช้อแก้วคุณเมืองเข้าต่อสู้ช้างพานทอง ๆ ก็
 บ่ายจาร์จับแทง ถูกต้นคอช้างแก้วคุณเมือง ๆ ก็ล้มตายตายเสีย
 เปลา พระยาแก้วก็วิ่งไปเอาช้างแก้วปราบเมืองมาอีก ช้างพานทองก็
 แทงตาย พระยาแก้วก็ไปเอาช้างตัวช้อแก้วบุญเรือง เข้าต่อสู้ช้างพาน
 ทอง ๆ ก็แทงด้วยงาถูกต้นคอช้างแก้วบุญเรืองล้มตมกับที่ ชุนเจียงก็
 เอง้าวพันพระยาแก้วตายทั้งช้างทั้งคน ฝ่ายรพตแก้วก็แตกตื่นไป ทหาร
 เมืองเงินยางเชียงแสนแคะเมืองฝางก็จับไล่ตามทัน จับได้แก้ว (คือชาติ
 อ้อ) หมั้นคน ได้ทั้งช้างม้า เอาจริงไว้ในเมืองเงินยางเชียงแสนที่นั้นแคะ

เมื่อจะเกิดคึกกันเกิดด้วยประการใด ผู้อ่านผู้ฟังยังมีไม่รู้คำมุด
 เพราะฉะนั้นจะกลบถทำให้รู้ต่อก่อน ต้นเหตุว่า เมื่อนางโศคาแพงเมือง
 แคะนางอามแพงจีนผดสองคนพี่น้องนั้น ใหญ่มาพอประมาณอายุ ๓๕ ปี
 มีรูปร่างงดงามหาที่เปรียบมิได้ ขณะนั้นความปรากฏไปทุกบ้านทุกเมือง
 ว่า นางรูปทิพย์เกิดที่เมืองเงินยางเชียงแสน ทุกท้าวพระยาที่มีความ
 ปรารถนาอยากได้เป็นเทวี คือเมืองโกสัมพี เมืองกลิงคราช เมือง
 ส่าวัดดี เมืองกบิลพัสดุ์ เมืองหงสาวดี เมืองอโยธยา ต่างองค์ก็
 ยอยากได้จึงยกกริพตมาทุกบ้านทุกเมือง

ส่วนพระยาจันทบุรีและเองกาทั้งสองพี่น้องพูดกันว่า เราจะเอาให้
 ได้ พี่เอานาง ๓ น้องเอานาง ๓ ว่าแต่ก็ยกกริพตมาเป็นอันมาก ฝ่าย
 ท้าวพระยาที่มาจากทิศใต้ต่างองค์ก็ต่างกล้าหาญแข็งแรงเหมือนกัน เข้า
 ต่อสู้แก้วและดาวด้านข้างก็แพ้แก้วและดาวด้านข้าง ฝ่ายแก้วและดาว

ด้านข้างก็ว่าท่านทั้งหลายจะรบพวกข้าพเจ้าเห็นจะไม่ต้งนั้กโดยง่าย เพราะ
 าวารพัดของข้าพเจ้ามีมาก มิฉะนั้นให้ท่านมาชนข้างด้วยกันตัวต่อตัว
 เทอญ ฝ่ายแถวแฉะดาวด้านข้างพูดทำทหายแข็งแรงดังนี้ หากใครจะชน
 ซ้างต่อเขามิได้ ท้าวพระยาทั้งหลายก็กลับมาบ้านเมืองแห่งตน เหตุว่า
 ด้แถวแฉะดาวด้านข้างมิได้

ฝ่ายพระยาชั้นผู้ครองเมืองเงินยางเซียงแดนจึงได้ใช้ใ้เสนา มาเชิญ
 ชุนเจียง ครั้นชุนเจียงมารบได้ชนะแล้ว พระยาชั้นก็มีความชอบใจ
 จึงยกนางทั้ง ๒ ให้ชุนเจียงแล้วมอบสมบัติบ้านเมืองทั้งปวงให้แล้ว ตั้ง
 พระนามชุนใหม่ว่า พระยาเจียงธรรมิกราช ให้อยู่เสวยเมืองเงินยาง
 เซียงแดนที่นั่นแต่

ฝ่ายว่าท้าวพระยาเมืองใหญ่เมืองน้อยที่จะมารบเอานางทั้งสองคน
 นั้น ก็แพ้แถวแฉะดาวด้านข้างแต่จ้ดแตกไป ครั้นรู้ข่าวว่าพระยาเจียง
 ธรรมิกราชได้ชนะแถวแฉะดาวด้านข้างแล้วดังนี้ เขาก็น้อมตัวเข้า
 พึ่งสั้มถาวร ก็พากันอภิเศกด้วยกพระนามว่า พระเจืองฟ้าดีธรรมิกราช
 แฉะสร้างหออุทุมพรชนสูง ๑๐๐ คอกแต่

ขณะนั้น พระยาตุ้มฟ้าเคตาพิมานวิเทหราชแฉะพระยาจุพันธ์ทั้งสอง
 ฝั่งหวังใจว่า จะมาเอานางทั้งสองพอมคังกลางทาง ก็ทราบเหตุ
 การณ์ว่าพระยาเจียงไ้ตนางแล้วเขาก็กลัวอำนาจ ฝ่ายพระยาทั้งสององค์
 ก็มีของบรรณาการตั้งตระ ๓๐๘ เป็นคันว่าเงินทองของต่าง ๆ แฉะอย่าง
 เงิน ๒ อย่าง แฉะเติมหื้อชน ๑๖ คอก ย้อก็มาเติมชน้อีก ๑๒ คอก

เป็น ๑๒๕ แล้วอภิเษกชนใหม่ ตั้งพระนามว่า ไชยนาทรายณ์ธรรมิกราช ตามออกบัตรหมายตายแทงหินเงา ๑๒ ศอก มี ๒ ที่ เป็น ๑๕๐ ศอกแต่
แต่นั้นมาย่อแฉะแถวทิศตะวันออก ทิศเหนือ ทิศใต้ เมืองโกสัมพี
กถึงคราว หงสาวดดี ฮโยธยา ก็นิยมถวายดอกไม้เงินทองแต่นั้นมาแต่

ฝ่ายว่าพระยาธรรมิกราชท่านกตัญจะเดื่อร้อนบุตรบุญหลานค่อไป
ข้างหน้า จึงยกแถวไปเป็นเจ้าเมืองด้วย แล้วคัดด้วยไร้ออเดี่ยให้เป็น
เมืองเดิมอกัน แล้วก็จากรักอักษรใส่ในศิลา ไว้ในเมืองมิลิตานคร ใน
บวอกเอกศก ศักราชได้ ๕๐๒ ปี เมื่อท่านปราบชมพูทวีปนั้น พระชนม์
ท่านได้ ๒๗ กำตั้งกตัญหาญแข็งแรงนัก จึงรับสั่งให้พวกตูกค้าต่าง
ประเทศว่า ท่านทั้งหลายเที่ยวหัวเมืองใหญ่่น้อยทั้งปวง ท่านทราบข่าว
ว่าเมืองไหนจะชนข้างบ้าง ครั้นทราบแล้วจงแจ้งความให้เราด้วยเทอญ
ท่านก็สั่งตูกค้าไปทั่วทุกตำบล ฝ่ายท้าวพระยาหัวเมืองทั้งปวงไม่แข็ง
แรงค่อสู้อำนาจท่านได้ ก็พากันอ่อนน้อมฟังตมภารทั้งสิ้น ต่อมาพระ
ชนม์ท่านได้ ๕๐ ปี ยังมีตูกค้าแถวพวกหนึ่งไปค้าเมืองแมนตาตอก
ครอบฟ้าตาหยืด เสนาเมืองนั้นครั้นเห็นแถวเข้าไปในเมือง ก็ต้อนรับ
เชื่อเชิญจับมือเข้าไปพูดที่สั่งตดอตรงเอาใจความได้แล้ว ก็นำความไป
กราบทูลเจ้าของคนทุกประการ ครั้นพระยาแมนตาตอกครอบฟ้าตาหยืด
ได้ทราบความแล้ว ก็ให้หาตัวตูกค้ามาแจ้งความให้ตูกค้าฟังว่า เรา
อยากชนข้างค่อพระยาธรรมิกราชหนักว่าท่านนั้น ครั้นตูกค้าทั้งหลายทราบ
แล้วก็พากันกตัญ พอลถึงเมืองแล้วก็เข้ากราบทูลพระยาธรรมิกราช

ฝ่ายว่าพระยาธรรมิกราชาได้ยื่นเนื่อความของพวกตูก้ามากกราบทูล
 ดั่งนั้น จะครัดว่าคนของพระองค์คนแก่ชราเสียแล้ว ก็ครัดไม่ได้ เหตุ
 ว่าเป็นผู้ใหญ่ ออกปากแล้วกลับก็ได้ แต่ไม่ควร ท่านก็เรียกราชโอรส
 ทั้ง ๕ พี่น้องมาประชุมพร้อมแล้ว ก็แต่งให้ดาวเงินเรืองผู้พี่เป็นบุตร
 นางอามแพงจันผงนั้นให้เป็นกษัตริย์ครอง ดั้มบัตเมืองเงินยาง เชียงแสน
 และหัวเมืองชนท่งปวง ฝ่ายดาวเจื่องผู้พี่และบริวารพัน ๓ ให้ไป
 เสวยเมืองแควหลวง แล้วทำหอสร้างที่ภูเขาเหมือนเมืองแควสูง ๓๐๐
 ศอก แล้วอภิเษกให้เป็นเจ้าแก้วราชฎรในเมืองแควท่งปวง แล้วแต่ง
 ดาวขาวผู้น้องและบริวารพัน ๓ ให้ไปเสวยเมืองจันทบุรี ให้เป็นเจ้าเป็น
 ใหญ่แก่ดาวท่งปวง

ฝ่ายบุตรนางโศคาแพงเมืองหนผู้พี่ขอขานคำร้อยๆนั้นให้เสวยเมือง
 ไชยนาทรายเมืองมุต ให้เป็นเจ้าเป็นใหญ่ฝ่ายหัวเมืองทิศอาคเนย์ทั้งดิน
 แล้วแต่งเจ้าสร้อยเบญจनोंงให้เป็นอุปราชในเมืองเชียงเรืองทิศตะวันตก
 เสร็จการแล้ว ท่านก็ยกพลทหารรวมมี ๕,๕๐๐,๐๐๐ คน ครั้นได้ฤกษ์
 เสด็จออกจากเมืองหริภุญนครเงินยางเชียงแสนไปได้หลายราตรี พอไป
 ถึงเมืองแมนตาตอกครอบฟ้าตาหยดแล้ว ท่านก็เห็นเมืองนั้นเป็นหินคม
 ยิ่งนัก ทางจะเข้าไปเมืองนั้นก้จำเพาะมีทางเดียวจะเข้าไปก็เป็นที่คนดาร
 นึก ส่วนคนของพระองค์ก็ชราแล้ว ทั้งช้ำก็ชราด้วยกัน ที่จะได้ชนะ
 เขาหนักเห็นยาก มองไม่เห็นเสียแล้ว พิจารณาดังนั้นแล้ว ก็เปิดองเสื่อ
 และผ้าพันพระเศียรได้ระอบทองคำ แล้วใช้อำมาตย์ผู้ ๓ เอาด้ามมาให้

พระนางอัครเทวด์

ฝ่ายนางอัครเทวด์อยู่หลังก็มีเหตุเกิดขึ้นอย่างอัศจรรย์ ๓๐ ประการ คือ (๑) หนูกระโดดตงมากดทับเป็นกระบือชนกัน (๒) ถ้วยชามอยู่บนโต๊ะพัดตกตงมาเป็นตะพานน้ำ (๓) เรืออยู่ท่าหน้ากดทับเป็นตะกวดวิ่งไปซ่อนตัวอยู่รูหิน (๔) ความรุ่งเรืองน้อยยตกตงกดทับเป็นภมร (๕) ผงมาทำรังติดอยู่พระเชนยของพระองค์ (๖) ภูเขาเกิดถอนพัง (๗) ก้อนหินกดทับเป็นเงือก (๘) เห็นปลาตัวหนึ่งดำใหญ่เท่าเรือ (๙) เตื่อโควิ่งเข้าในเมือง (๑๐) พระเชนยอิงของพระองค์ตากไว้ล้มเก็บ ผนตกได้ถึง ๒๔ วัน นิमितต์เกิดมั่งคั่ง มีหน้าชาใต้เห็นภูเขาผ้าเตื่อของพระองค์ ช้ำยิ่งตกใจก็พากันโถมันต์เดี่ยวใจร้องให้ทวงทวงพระนคร ว่าแต่ไปข้างหน้าจะมีได้เห็นหน้าพระองค์ต่อไปแล้ว

จะกล่าวถึงพระยาแมนตาตอกครอบฟ้าคาหยัดก่อน ฝ่ายพระยาแมนตาตอกครอบฟ้าคาหยัดนั้นก็มีอาชญาให้เส่นาราชฐรทำขานหิน แล้วทำสะพานพาดไว้ให้มันพอทำเสร็จแล้ว พระยาขันทรวงข้างตัวชื่อไชยนารายณ์คอยพระยาขรรวมิกราช ๆ ทรวงข้างชื่อพานทองแล้วได้ขานหินไป พอทำเหยียบสะพานประมาณงาจกกัน สะพานก็พังตตกตงหลุมข้างชื่อพานทองก็ตกไปตามสะพานงาแทงเข้าดิน ฝ่ายพระยาแมนตาตอกครอบฟ้าคาหยัดก็เอาง้าวข้างตักคอยพระยาขรรวมิกราช ๆ ก็เดินช้พอยุ่ทันนั้นฝ่ายทหารพระยาขรรวมิกราชก็เข้าแย่งชิงเอาพระเคี้ยวของ พระยาขรรวมิกราชได้แล้ว ก็เอาใส่หีบหามกดทับพอมมาถึงเมืองเชียงราย เ่นาก้แตก

กันมากจนกระทั่งทาง พระยาเจืองฟ้าธรรมิกราชสวรรคตเมื่อศักราชได้
 ๕๒๔ ปีชวด อายุท่านได้ ๗๔ ปี เสวยสมบัติได้ ๕๓ ปี และพวกเสนา
 อำมาตย์ข้าราชการทั้งปวงก็พากันเอาพระเคี้ยวกรอกเป็นเจดีย์ไว้ในเมือง
 เจริญนครเขียงแฉ้นนั้นแต่ แต่นั้นมา ท้าวจอมผาเรืองครองราชสมบัติ
 แทนได้ ๓๕ ปีก็สวรรคต แล้วขุนแพงองค์เป็นบุตรของสมบัติแทนได้
 ๗ ปีก็สวรรคต ส่วนว่าในเมืองเงินยางเขียงแฉ้นก็สิ้นเชื้อวงศ์ไม่มีใคร
 จะสืบแทนแต่

บัดนี้จะกล่าวถึงขุนจขององค์นี้ ท่านครองสมบัติเมืองพะเยาก็รุ่ง
 เรื่องสุขเกษมยิ่งนัก เหตุที่ท่านได้เรียนอธิบายธรรมและประเพณีธรรม
 ด้วยมิดา แดงก็กระทำตามคำมิดาลังสอนทุกประการ เพราะฉะนั้นบ้าน
 เมืองก็มีความเจริญขึ้น อยู่มาได้ช้านาน ก็มีราชบุตร ๒ องค์กล้าหาญ
 ยิ่งนัก องค์พี่ชื่อขุนเหิง องค์น้องชื่อขุนแก้วแฉ่นเมือง และจะกล่าวถึง
 เมืองเงินยางก่อน ครั้นขุนแพงถึงแก่กรรมแล้ว ไม่มีใครจะสืบแทน
 พระราชสมบัติ ฝ่ายเสนาทั้งปวงประชุมตกลงกันแล้ว ไปเชิญเอาพระ
 ราชโอรสของขุนจขององค์ชื่อขุนเหิง พี่ขุนแก้วแฉ่นเมืองในเมืองพะเยา
 มาเสวยสมบัติเมืองเงินยางเขียงแฉ่น ฝ่ายขุนจของเสวยสมบัติในเมือง
 พะเยาได้ ๒๐ ปี อายุ ๖๘ ปีก็สวรรคต ขุนแก้วแฉ่นเมืองเสวยสมบัติ
 แทนบิดา และจะพรรณนาท้าวพระยาตั้งแต่ท้าวจอมผาเมืองมาถึง
 จำเมืองได้ ๓๓ ชั่วท้าวแล้ว ย่อมเสวยเมืองพะเยาทุกองค์ และท้าว
 จำเมืองประสูติจากครรภ์มารดาเมื่อศักราชได้ ๖๐๐ ปีจอ ทศศกเดือน ๔

๕
ชน ๓๕ คำ วันพฤหัสบดี ยามรุ่ง & อยู่กรกฎ ๓.๒.๕.๖.๗.๘. ดัชนี
อยู่กัญญา ๓. อยู่ชน ๓. อยู่เมษ. ฤกษ์ ๓๗ ดวง ชื่ออนุวาระ ตาม
คัมภีร์ว่าท้าวของคนจะมีบุญมาก

อยู่มาถึงอายุได้ ๓๕ ปีไปเรียนวิชาด้วยฤกษ์องค์ ๓ ชื่อเทพอยู่ภูเขา
ยอดดอย เรียนได้ปี ๓ พอชำนาญญาณค่องแคล่ว ถึงอายุได้ ๓๖ ปี
ไปเรียนด้วยสุกกทันฤกษ์ที่อยู่ภูเขาเมืองตะไคว้ได้จบบริบูรณ์ บรรดา
มนต์ทั้งปวง ล่ององค์ด้วยกัน พระร่วงเป็นครูเดียวกัน จำเมืองอยู่
พระเยา พระร่วงอยู่สุโขทัย ฝ่ายจำเมืองพอกดับถึงเมืองแควก็อยู่เป็น
อุปราชรองบิดา ครนบิดาสวรรคตแล้ว จำเมืองก็ครองสมบัติแทนบิดา
ในปีมะเมีย ทศศก คักราชได้ ๖๒๐ ปี ครนท่านได้ครองสมบัติแล้ว บ้าน
เมืองก็มีความเจริญสุขเกษมยิ่งนัก เหตุว่าท้าวจำเมืององค์นี้มีเตชา
นุภาพเล็ดจ์ไปทางใด แดดก็มีร้อนฝนก็มีได้ตก ท่านว่าให้แดดก็แดด
ท่านว่าให้บดก็บด เพราะฉะนั้นจึงได้ชื่อว่าจำเมืองแคว เมืองพระเยาแคว
เมืองเงินยางเชียงแสนเป็นไมตรีกันตั้งแต่ขุนชนันมาถึงขุนจอง ต่อ ๆ มา
ถึงมังรายแควท้าวจำเมืองก็สืบไมตรีมิให้ขาด แต่ดาวเหิงมาถึงมังคด
มังรายได้ ๓๒ ชั่วราชวงศ์แคว เมื่อมังรายประสูติจากครภีมารดาชาม
รุ่ง วันอาทิตย์ แรม ๘ คำ เดือน ๓๓ ปีจอ ทศศก คักราชได้ ๖๐๐
ต่อมาถึงปีมะแมเอกศก คักราชได้ ๖๒๓ ท่านก็ได้ครองสมบัติแทนบิดา
แล้วท่านก็มีความมคตัญญูคิดถึงญาติวงศ์พงศา ท่านก็ใช้เสนาไปถาม
ข่าวคดีร้ายประการใด ก็ให้มาเป็นด้ามคักพร้อมด้วยกัน

ฝ่ายว่าท้าวพระยาทั้งปวงก็ว่าพวกข้าพเจ้านี้เป็นเชลยวงศ์ท้าวดวง
 จักรราช ใครคุมเหงมิได้ ไม่ต้องประมุขใคร ว่าตั้งนทุกเมือง ฝ่าย
 มังรายก็พิจารณาเห็นว่า บ้านเมืองอยู่ใกล้กันไม่เป็นด้ามักด้วยกษัตริย์
 ราชภูรภัยาก ท้าวจึงยกทัพไปตีได้เมืองบวกล เมืองเชียงไร่ เมืองบง
 เชียงคำ เชียงเงิน เชียงช้าง เชียงทอง เมืองเทิง ๑๘ หัวเมือง ถึง
 ศักราชได้ ๖๒๔ ปีจอ จัตวาศก มังรายมาสร้างเมืองเชียงราย เดือน ๒
 ขึ้น ๑๕ ค่ำ วันอังคาร เวลากลางคืนมีฟ้าผ่าลงถึงย้าคำ แต่ย้าคำเท่า
 ึ่งแดงทองขึ้น จึงได้รับบูรณ แล้วท่านกษัตริย์มนตรีผู้หนึ่งชื่ออ้ายฟ้า
 มานไปขอเอาเมืองแะพราน แะเชียงเคี่ยน ด้วยท้าวว่าเมือง ๆ ก็ว่าไอ้
 เหตุไฉน แะเหียง แะตั้ง ปากบ่อง หนองขวาง อีตาท้าวเจ้าขุนเหิง
 ดาวเอาไปเสียแล้ว บัดนี้เกิดขอเจ้าข้ามาขออีกได้ ฝ่ายว่าอ้ายฟ้ามานก็
 เป็นคนเข้าใจพูดก็กราบทูลว่า กระหม่อมฉันเห็นสมควรให้ ครั้นไม่ให้ก็
 เห็นจะขาดไมตรีกัน ต่อภายหลังเอาคืนมาอีกก็ได้ เมืองเชียงรายเห็น
 จะไม่ถาวรไปข้างหน้า เหตุว่าแรกจะสร้างเมืองนั้น นิมิตตเกิดขึ้นอย่าง ๑
 ก็เกิดนอนคลาดไปเสียแล้ว นิมิตคนนั้นคือ พระยานาคองค์หนึ่งมาบอกให้
 มังรายว่า พรุ่งนี้ให้มังรายไปหาที่ท่าน้ำ อย่าวให้ทันอรุณขึ้น ฝ่ายมังราย
 ก็บรรทมคืนส่าย ครั้นไปถึงท่าน้ำก็ไม่เห็นพระยานาค เห็นแต่รอย
 เพราะฉะนั้นกระหม่อมฉันเห็นว่าเมืองเชียงรายคงจะไม่ถาวรไปข้างหน้า
 ฝ่ายว่าเมืองจึงว่า ครั้นท่านจะเอากให้เอามนตรีอ้ายฟ้ามานมารับเอา
 เมื่อจะเอาไปก็มีในท่าน จะได้คืนมากมีในท่าน เทอญ ครั้นเราให้ก็จะ

เสียของ ครั้นไม่ให้ก็จะหมองใจ ท้าวจำเมืองพูดเท่านั้นอย่าพามาก
 ทูตดา ครั้นถึงเขียงรายแล้วก็คิดเอาใจความที่ตีมากทราบทูตท้าวมัง
 ราย ๆ ก็พิจารณาดูเนื้อความว่า ท้าวจำเมืองเกิดออกจามากถูกแต่
 ฝ่ายมังรายก็แบ่งเอาตามชอบใจของคนแต่

จะกล่าวถึงพระร่วงผู้ครองเมืองสุโขทัยก่อน ฝ่ายพระร่วงก็คิด
 ถึงจำเมืองผู้เป็นเกลตอยู่เมืองพะเยา ก็เสด็จออกจากสุโขทัยมาเยี่ยม
 จำเมือง ครั้นถึงแล้วก็สนทนากันด้วยถ้อยคำต่าง ๆ พระร่วงแต่เห็น
 นางเทวีของจำเมืองมีรูปร่างงดงามบริสุทธิดุจคิ่งนางเทพธิดา พระร่วง
 ประรณาคะเพียรพยายามเอาให้เต็มหวัง ยังมีคิ่งหนึ่งพระร่วงก็แต่งตัว
 ให้เหมือนจำเมืองแต่เข้าไปถึงที่นอนของนางนั้น ก็ทำสมพาสด้วยนาง
 พระยา ฝ่ายว่านางไม่รู้ก็หวังใจว่า จำเมืองคิ่งเดียว ครั้นพระร่วงกระทำ
 กามคุณด้วยนางแล้ว ก็รีบออกจากห้องนาง มีชานานในทันใดนั้น
 จำเมืองก็เข้าไปหานางอีก ฝ่ายนางเทวีก็ว่าในคิ่งนี้ดูแปลกประหลาดนัก
 พระองค์เข้าห้องหม่อมฉัน ๒ ครั้ง ฝ่ายจำเมืองพิจารณาแล้วก็เข้าใจได้ว่า
 นอกจากพระร่วงแล้วไม่มีใครจะแปลกปลอมมาได้ พระร่วงคิดกบฏ
 ต่ออู่แล้ว ครั้นรุ่งเช้าจำเมืองก็เรียกภรรยาผู้เสนามาประชุม เหตุที่จะ
 จับเอาพระร่วงให้ได้ ฝ่ายพระร่วงก็รู้ได้ว่าท่านจะจับตน ก็จำแดงเพศ
 เป็นนกกขุนทอง คือ นกเอี้ยงบินไป ฝ่ายจำเมืองก็ตั้งอริษฐานอินทร์พรหม
 ตามความลี้ภัยใดตงไว้ด้วยกันแล้วเดกมนต์ไป ฝ่ายว่านกกนั้นอ่อนก้ำดัง
 ก็ตกลงในหนองนั้น ๆ จึงได้ชื่อว่าหนองเอี้ยงจนเท่าทุกวันนี้ มีในแขวง

เมืองพระเยานันแด แลวันนั้นก็กลับเป็นโคแดงโดดไปในสระแห่งหนึ่ง
 อ่อนกำลังเสียในที่นั้น สระนั้นจึงได้ชื่อว่าหนองวัวแดงจนเท่าทุกวันนี้
 พอคนทั้งหลายจะไถ่ทัน วันนั้นก็กลับเป็นคูนตันเข้าดินไป ฝ่ายเจ้าเมือง
 ก็แตกเสียมด้วยทิพมนต์ชุตด้วยทันใด จำเพาะที่นั้นเป็นต้นเขาหินแข็ง
 เหลือเกิน คูนตัวนั้นคูนไม่ไหว ทำวงจำเมืองจับได้เป็นพระร่วงขึ้นมาแล้ว
 ให้พระตำมรงค์จำคุกไว้ จัดให้ยายแก่ผู้หนึ่งอยู่ภูธราภิวัดกับกับข้าวทุกเวลา
 ยังมีวันหนึ่งยายแก่ผู้นั้นไม่มีกับข้าวจะได้สำรับให้พระร่วงเสวย
 ยายก็แฉเห็นไม้คาหีบ คือ คับบงปลา อันหนึ่งปลาติดอยู่บน ก็เอาได้สำรับ
 ไปให้พระร่วงเสวย พระร่วงเห็นดังนั้นก็มีความน้อยใจหนักอกพูดไม่ออก
 ก็รำพึงว่า โอศวกุหนอ จะมาสิ้นชีพเสียทีหรืออย่างไร ยายผู้มาตุจฉา
 ถึงปานนี้ แล้วท่านก็ตั้งอธิษฐานขึ้นว่า ถ้าและอายุข้าพเจ้าจะยืดยาวต่อ
 ไปข้างหน้ามนาน จะได้เป็นท้าวพระยาอย่างเดิมนี้ จงให้ไม้คาหีบ
 ออกรากออกไปชนเดยวัน ว่าแต่ວັກเขาไม้คาหีบปักลงดิน ไม้
 คาหีบก็ออกไปชนทนนดินนี้ จึงได้ชื่อว่าไม้คาหีบพระร่วงมาจนทุกวันนี้
 ที่พระร่วงจำแดงเพศเป็นคูนตันเข้าดินไปนั้น จึงได้ชื่อว่าบ้านคูนจนถึง
 ทุกวันนี้ ทั้งเจ้าเมืองเอาเสียมชุตตามหาคูน รอยชุตนั้นเป็นร่องไป
 ต่อภายหลังงัดน้ำเดินได้ คนทั้งหลายจึงเรียกกันว่า น้ำแม่คูนต่อมาเท่า
 ถึงทุกวันนี้

ฝ่ายท้าวจำเมืองก็ใช้ราชศาสน์ไปเชิญพระยามังรายผู้เป็นเกลตมา
 พิจารณาเหตุการณที่พระร่วงคิดอกใจ ฝ่ายพระยามังรายก็เสด็จมา

ด้วยเสนาบดีทั้ง ๔ และข้าราชการทั้งปวงมาพักอยู่บ้านเชียงหมื่น ฝ่ายท้าว
 จำเมืองและเสนาอำมาตย์ทั้งหลายก็พากันเอาพระร่วงไปสู่พระยามังรายฯ
 กษัตริย์แห่งเมืองฝางแสดงความผิดและชอบหลายประการต่าง ๆ ให้พระยาทั้งต้องฟัง
 เพื่อจะตัดสินความโทษโมหะของพระยาทั้งต้องให้เป็นเกิดเป็นมิตรกันต่อ
 ไปอย่างเดิม ตัดสินให้พระร่วงเสียทองคำหนักเท่าตัวนางให้จำเมืองแล้ว
 พาเอางำเมืองและพระร่วงทั้งต้องไปในบ้านแห่งหนึ่ง ตั้งให้เป็นเกิด
 สหายกันอย่างเดิม คือว่าเกณฑ์ให้เป็นนั้สหายกันเหมือนเก่า คำบถนั้นจึง
 ได้ชื่อว่าบ้านเกณฑ์เท่าถึงทุกวันนี้ แต่เอาพระยาทั้งต้องลงไปแม่น้ำ
 สายตา แล้วให้เอาहतังพิงหรืออิงแม่น้ำสายตาอยู่ แล้วพระยามังรายก็
 ให้โอรสท้าว ตั้งแค้นหน้าหน้าท่านทั้งต้องอย่าคิดคบฏร้ายด้วยกันต่อ
 ไป แล้วก็ให้พระยาทั้งต้องถือน้ำพิพัฒน์ส่วมานต่อกันไว้ ท้าวทั้งต้องดง
 อิงอยู่นาน แม่น้ำนั้นจึงได้ชื่อว่า แม่น้ำอิงจนเท่าทุกวันนี้ เมื่อเห็นท้าวทั้ง
 ดำมาถึงท่านนั้น จึงได้ชื่อว่าท่าแห่งจนถึงเท่าทุกวันนี้ ที่พระยามังรายตั้ง
 โรงศาลหรือกว้านที่เขาท้าวทั้งต้องไปตัดสินความนั้น คำบถนั้นจึงได้ชื่อ
 ว่าบ้านกว้านจนถึงทุกวันนี้ แต่เมื่อราษฎรทั้งหลายไปคอยฟังคำตัดสิน
 พระร่วงนั้นไปประชุมกันอยู่ตำบล ๓ หรือบ่อยก็อยู่ที่ว่า คำบถนั้นจึง
 ได้ชื่อว่าบ้านบ่อยจนถึงทุกวันนี้ ฝ่ายจำเมืองก็ปลุณาด้วยมังรายว่า พระ
 ร่วงนับดาของเธอชื่อพระยาดีอ ฝ่ายมารดาที่เป็นผู้ดี เธอผู้มีฤทธิมาก
 จำแดงเพศเป็นอย่างใดก็ได้ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจะคืนทองคำหนักเท่าตัว
 นางให้เธอดีหรือไม่ ฝ่ายมังรายก็ว่าความใจท่านเทอญ ฝ่ายจำเมืองก็คืน

ทองคำให้พระร่วงตั้งเกล้าแล้วเอากันเป็นมิกครต่อไป

ฝ่ายมังรายก่กตบเมืองของตน ต่อมาได้ ๕ ปี พระยามังรายก็
มาสร้างเมืองฝาง ท่านก็ทราบข่าวว่าเมืองดำพูนเจริญขึ้นมาก ก็มี
ความปรารถนาอยากได้ ก็ใช้ให้พำมานไปกระทำเพียรพยายามเอาเมือง
ดำพูน ข้ายพำมานรับสั่งแล้วก็ไปตามคำพระยามังรายหากใช้คน พอลัง
เมืองดำพูนแล้วก็คิดตามปัญญา เห็นท่วงทิวจะได้โดยง่ายก็ใช้ตูกน้อง
มากرابทูลพระยามังราย ๆ ก็เอาเรือเส่นางตงมาเอาเมืองดำพูน เมื่อ
ศักราช ๖๓๖ ปี ต่อมาได้ ๕ ปี ไปสร้างเมืองภูกาม ๆ แล้วได้ ๓ ปี
ไปตีเอาเมืองหงสาได้นางพาโคมาเป็นอัครเทวีมังราย ต่อมาได้ปี ๑ ไป
ตีเมืองอิงวะแล้วเอาช่างฝอยมา ๓๐๐ ครวมาไว้เมืองเชียงแสน ต่อมา
ได้ ๖ ปี ศักราชได้ ๖๕๘ มีวอก อัฐศก เดือน ๓ ขึ้น ๑๕ ค่ำ วันพฤหัสบดี
ยามจะใกล้รุ่ง แรกสร้างเมืองเชียงใหม่ตั้งตลาดชายของคิงแต่่นั้นมา
คนทำงานมีหมื่นคนทำประมาณได้เดือนหนึ่ง เมื่อจะสร้างเชียงใหม่
มังรายก็ให้เสนาไปเชิญเจ้าเมืองที่เมืองพะเยา และพระร่วงที่เมืองสุโขทัย
มาช่วยพิจารณา ครั้นเจ้าเมืองและพระร่วงมาถึงเชียงใหม่แล้ว ท้าว
ทง ๓ ก็พากันขนอยุ่บนยอดเขาด้ามยอดคดดูระบวรเมือง พระยามังรายจึง
ถามพระร่วงว่า เมืองนี้จะป็นมงคลหรือไม่ พระร่วงจึงกล่าววว่า เมือง
นี้ข้าศึกจะเบียดเบียนกระทำร้ายมิได้ คนใหม่มีเงินพันหนึ่งมาอยู่เมืองนี้
จะมีเงินหมื่น ครั้นมีเงินหมื่นมาอยู่จะมีเงินแสน ฝ่ายมังรายจึงว่า
เกิดมาเป็นมนุษย์ก่กตบมันทำไมข้าศึก แล้วมังรายจึงถามเจ้าเมืองว่าดี

หรือในเขตค้แขวงเมืองนี้ จำเมืองจึงตอบว่าดีจริง เหตุว่าเนื้อดินมี
 พรรณรังสี ๕ ประการ มีไชย ๗ ประการ เมืองนี้มีดีที่หนักแต่ แด้ว
 ท้าวทง ๓ ก็บุจฉากันโดยถ้อยความต่าง ๆ แด้วก็พากันลงมาในเมือง
 ครั้นกระทำสำเร็จทวบริบูรณ์แล้ว ยังมีฤกษ์องค์หนึ่งและท้าวจำเมือง
 และพระร่วงทง ๓ ก็กระทำไชยมงคลให้พระยามังรายเป็นเอกราชเมือง
 เชียงใหม่ ครั้นเสร็จแล้วพระร่วงก็เสด็จกลับเมืองของตน ฝ่ายจำเมือง
 ก็อยู่ด้วยมังรายนานประมาณเอกราชคือเดือนหนึ่ง พระยามังรายก็ยก
 ท้าวให้จำเมืองผู้หนึ่ง แก้วดุกหนึ่ง สืบมาแต่พระยาตนะจิงกราช และ
 คั้นเมืองแซ่พราหมณ์ เมืองเชียงเคี่ยนให้จำเมืองตั้งเก่าแต่

จะกล่าวถึงนางอัครเทวีของจำเมืองอยู่เมืองพะเยา ครั้นได้ทราบ
 ข่าวว่าจำเมืองเอาเมืองเชียงใหม่นี้ ก็โกรธเคืองตั้งท่านเอาหอแหงอุรา
 ออกปากว่าจะตามฆ่าเมี้ยน้อยจำเมืองเสีย ว่าแต่ก็ทรงม้าออกจาก
 เมืองไป พอถึงกลางทางก็ตายออกแตกเสียที่นั้น แด้วเส่นำมาตยัก
 เขาเนื้อความไปกราบทูลจำเมืองที่เชียงใหม่นี้ทุกประการ ครั้นจำเมือง
 ทราบแล้ว ก็เข้ากล่าวเหตุการณ์ทงนั้นกะมังรายทุกประการ แด้วก็
 ดากลับเมืองของตน ครั้นถึงแล้วปลงศพนางเทวีตามธรรมเนียม แด้ว
 ท่านก็อยู่เสวยสมบัติในเมืองพะเยา ตามโบราณท้าวพระยาต่อ ๆ กันมา
 แต่ก่อน ย่อมมีชนนมีดีการพระเจดีย์จอมทองทุกปีและยกมณฑล ๗๐ คราว
 ให้ผู้มีบุญรักพระเจดีย์ตามโบราณท้าวพระยาแต่ก่อน แด้วท่านอยู่เสวย
 เมืองพะเยาได้ ๒ ปี แด้วไปอยู่เมืองจางแต่งให้โอรสองค์หนึ่งชื่อคำแดง

อยู่รักษาเมืองพะเยาเป็นอุปราชรองบิดา ครั้นเจ้าเมืองผู้เป็นบิดาสวรรคต
แล้ว ฝ่ายคำแดงก็ครองสมบัติเมืองพะเยาแทนบิดา ต่อมาถึงศึกราช
ไต้ ๒๘๐ ปีมะเมีย ทศศก ขุนเพอเจ้าเมืองนายมาคิดจะทำร้ายต่อเชียง
ใหม่ ท้าวคำฟูมีความกลัวมิต่อสู้จึงหลบหนีไปพึ่งบิดาที่เมืองเชียงราย
ขุนไชยสงครามผู้บิดาจึงไปอ้อนวอนท้าวคำแดงเมืองพะเยา ท้าวคำแดง
จึงให้โอรสของตนผู้ชื่อคำว้อไปป้องกันเมืองเชียงใหม่ ครั้นชนะข้าศึก
คำว้อเดวิดก็กลับเมืองของตน ครั้นถึงพะเยาเดวิดก็เข้ากราบทูลบิดาโดย
เนื้อความต่าง ๆ ที่ตนได้มาป้องกันเมืองเชียงใหม่ตามเหตุการณ์แต่
ฝ่ายท้าวคำแดงผู้เป็นบิดาก็ใช้ราชคำสั่งไปถึงเมืองเชียงราย ขอ
เอานางแก้วพอดาผู้เป็นธิดาขุนไชยสงครามมาเป็นเทวีคำว้อ ฝ่ายว่าขุน
ไชยสงครามก็ให้เสนาจตุรพต ๓๐๐ ครวให้ไปตามนาง ครั้นถึงเดวิดก็ให้
คน ๓๐๐ ครวนั้นตั้งบ้านอยู่แก่พรานและเชียงเคียน ครั้นแต่งงานคำว้อ
ด้วยนางแก้วพอดาแล้ว ฝ่ายท้าวคำแดงก็ตั้งให้คำว้อเป็นอุปราชแต่
ครั้นคำแดงสวรรคตแล้ว คำว้อก็ครองสมบัติแทนบิดา

จะพรรณนาท้าวพระยาด้วยเมืองพะเยา ตั้งแต่ท้าวเจ้าเมืองมา
ถึงพระยาเมืองยไต้ ๑๖ ชั่วท้าวแล้ว ต่อมาถึงศึกราชไต้ ๓๐๑๘ ปีมะแม
นพศก พระพุทธศักราชล่วงแล้วได้ ๑๒๓๑ พรรษา เดือน ๖ ขัน ๑๕ คำ
ในราตรีคืนนั้น ๒ ยามเศษ ยังมีพญานาคองค์ ๑ เอาทองคำมาจาก
เมืองนาค นำหนักมี ๒๕๕,๐๐๐ เอาไว้กีดวางสระทนนคือหนองเชียง แล้ว
จำแดงเพศเป็นบุรุษผู้ ๓ ทรงเครื่องชาวบริสุทธ์แล้วเข้าไปเรือนต้องยาย

๕๕ ๕๕ ๕๕ ๕๕ ๕๕
 ตาตเถียงเป็ด เที่ยง่านชายเถียงชัพนัน พญานาคจึงเด้าเหตุการณ์
 นิทานที่ตนได้รับคำสั่งสอนของพระพุทธองค์นั้น ให้ย้ายตาฟังทุกประการ
 ท่านว่าให้ย้ายตาต้องคนนั้นสร้างรูปของพระศากตไว้กต่างสรณะแด่ แล้ว
 พญานาคก็เนรมิตตนเป็นพระพุทธเจ้าใหญ่เท่าพระพุทธโกนาคมน์ นั่ง
 อยู่สูง ๓๒ ศอก แล้วเนรมิตตนเป็นพญานาค เอาหินที่พระพุทธเจ้า
 นั่งนั้นออกมาแสดงให้ต้องขยายตาได้เห็นแล้ว พญานาคก็ยกเอาทองคำ
 นั้นให้ต้องขยายตา แล้วกลับไปเมืองของตน ต่อมา ออกมาเยี่ยม
 คนทั้งหลายยังเป็นท่ค่านับอยู่บ้างหรืออย่างไร เมื่อพญานาคออกมานั้น
 ท่านออกมาจากภูเขา คนทั้งหลายก็เห็นอยู่ ที่เขาว่านาคออกค้อย ๆ คือ
 นาคควนแด

ฝ่ายว่าต้องขยายตาคมธรรมมุจลินทร์ คือหนองเอียงนานได้ ๒ ปี ๗
 เดือน สำเร็จบริบูรณ์ราบเสมอดีแล้ว ต้องขยายตาก็พากันบั้นอิฐได้แสน
 หนึ่ง ก็เห็นอภัยลำบากใจ ก็เอาทองคำออกให้รางวัลคนทั้งหลาย ทำได้
 อิฐ ๓๐๐,๐๐๐ ดันทองคำ ๒๐๐ ขณะนั้นพระยายอดด้วยเมืองเชียงใหม่
 พระยาเมืองยี่เสวยเมืองพะเยา พระยา ๒ องค์ก็ปรึกษากันตกลงกัน
 แล้ว ก็พากันบั้นอิฐเผาแล้วเสร็จบริบูรณ์ ถึงบั้นกัน ครีศก เดือน ๓
 ๕ วัน พุช เวลากลางวัน เมื่อแรกลงมือทำพระประธานองค์ใหญ่
 และต่อมาถึงบิเาะ สัปดาห์ พระยาเมืองยี่สวรรคตบั้น พระยา
 เมืองยอดก็สวรรคตบั้น เดือน ๓๐ ๕ วัน ๓๕ คำ วันอาทิตย์ ยกให้
 พระยาเมืองแก้วครองสมบัติเชียงใหม่ แล้วให้พระยาหัวเขินไปเสวย

เมืองพระยาไต้ ๒๐ ปีถึงแก่กรรม แล้วพระยาเมืองแก้วก็แต่งตั้งให้
 พระยาเมืองตูไปเสวยเมืองพระยาในบิชาด ทศศก แด เมื่อต้องตายาย
 แรกสร้างพระประธานตั้งแต่ปีกุน ตรีศก อายุผู้ได้ ๕๕ อายุเมียได้ ๕๒
 มาถึงบมะแม เอกศก เดือน ๖ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เวตาเช้า ตั้งแต่มือทำ
 มาได้ ๑๑ ปี อายุตาได้ ๖๖ ปี อายุยายได้ ๖๓ ปีจึงก่อแล้ว และมา
 ถึงบวอก โทศก เดือน ๒ ขึ้น ๑๕ ค่ำ ลงมือโบกปูน และในทองคำ
 ๒๐๐,๐๐๐ นั้นจ้างให้รางวัลคนช่วยทำดิน ๒,๐๐๐ ทองคำ ซ้อวิกดิน ๒๐๐
 ทองคำ ซ้อปูนสองล้าน (ดินทองคำโตไม่ปรากฏ) ซ่อน้ำอ้อยล้านปาย
 หมั้น ทองคำยังเหลือเอาพอกพระเคี้ยวรดถึงคางแด พอแล้วทวาริบุญ
 ฝ่ายต้องตายาก็ถึงแก่กรรม ท่านทั้ง ๒ ก็ได้ไปเกิดเมืองสุวรรณคินนแด

เมื่อวันพระพักตร์ พระอินทร์ลงมาขึ้นแด ฝ่ายพระเมืองคูครอง
 เมืองพระยาภิไธยหมั้นนางตาเอาส่วนกุศลที่ได้สร้างพระประธานใหญ่นั้นไป
 ถวายพระเมืองแก้วเชียงใหม่ให้ท่านโมทนาด้วย แล้วเจ้านิทานต้นเหตุ
 ให้ท่านฟังทุกประการ ฝ่ายพระเมืองแก้วก็มีความบิตินดีในทันใด ก็
 เรียกกรมการคลังเอาทรัพย์ออกมา ทองคำ ๓,๐๐๐ เงิน ๖,๐๐๐ ให้เอา
 สร้างพระวิหาร นานได้ ๓ ปีจึงสำเร็จบริบูรณ์ พระเมืองแก้วจึงยก
 บำวของท่าน ๑๐ ครวี่ พระเมืองคู ๑๐ ครวี่ถวายให้พระปฏิมากร ให้
 อยู่อยู่บูชาข้าวชุกชุกหลานตราบเท่า ๕๐๐๐ พรรษา แล้วพระเมืองแก้วก็
 ชักเขตต์หมายแดน คือทิศเหนือมีต้นเขาจอมทองเป็นแดน ทิศใต้หน้า
 วัดอุหลา ตัดไปทิศตะวันออก ๑,๐๐๐ วา ทิศตะวันตก ๕๐๐ วา เขตต์

แดนที่กล่าวมานั้นเป็นหน้าที่ของพระปฏิมากรทรงดินแด

บดินจะแก้ความสับสนแห่งของชนทั้งหลายที่ได้อ่านได้ฟังก่อน
 ณะนั้นก็คงจะมีความสงสัยว่า เหตุไฉนพระพุทธองค์จึงได้ฝากความให้
 พญานาคเอาทองคำออกมาให้ส่งขายค้าสร้างพระรูปของท่านนั้น แต่
 ครั้งไหน ผู้รู้ไม่ถึงก็คงจะแก้ไม่ตลอดได้เป็นแน่ เพราะฉะนั้นสำหรับ
 จึงปนกันอยู่ทั้งคดีโลกคดีธรรมแต่

ตथा กาเต ในกาลเมื่อพระพุทธเจ้ายังทรงพระชนมายุจะเสด็จเที่ยวโปรด
 บรรพตชนทุกบ้านน้อยเมืองใหญ่ทั้งหลาย ท่านก็เสด็จมาจากเมือง
 พาราณสีลำดับมาด้วยเจ้าอาสน์ที่และโธณะอุตตระเป็นสงฆ์ มีพระยา
 อโศกราชและพระอินทร์ตามอุปฐาก ครั้นถึงไชยภูมิท่านก็บิณฑบาต
 ที่แม่ครัว แล้วก็เสด็จขึ้นมาตามฟากหน้าแม่คงคะมิ้ง คือ น้าแม่บั้งที่
 เรียกกันทุกวันนี้ ครั้นเสด็จถึงตำบลท่านได้เฝ้าพระราชาที่นั่นแล้วเสด็จ
 ขึ้นเขาสุเทพ จากนั้นถึงวัดบุบผาราม คือ วัดอุปลา ที่เรียกกันทุกวันนี้
 แล้วเสด็จไปกระทำกิจที่ท่าช้างดาว จากนั้นไปประทับแต่ แล้วเสด็จ
 ไปสัปปาง แล้วถึงแม่น้ำคง ท่านก็เทียบฟากน้ำคงขึ้นไปถึงแผ่นดิน
 แล้วไปถึงเมืองวิเทหราช จำพรรษาอยู่ป่าอัมพวัน เทศนาเนมิราชและ
 สุทธราชและพตีทชชาตก ครั้นออกพรรษาแล้ว ท่านก็เสด็จมาเมือง
 ดอไว้แก่พระราชาที่นั่น แล้วเสด็จถึงเมืองสีหระไว้แก่พระราชาที่จอม
 ยองแล้วเสด็จขึ้นเขาพิกขิม จากนั้นแล้วขณภูเขารัง คือ ดอยตุง แล้วไป
 เขากู่แก้ว แล้วไปจอมกิติ แล้วไปสัจจน แล้วไปผาเรือไว้แก่พระราชา

ที่นั่นแล้ว ท่านยืนอยู่ครองจิวรแล้วไปพักใส่ยาสน์อยู่เนินหินก้อนหนึ่ง
 แล้วขึ้นไปบนเขาที่นั่น แล้วก็เดินแลดูโลกทั้งปวง แล้วก็เสด็จไป
 ดั้นชายไฉวร้อยพระบาทที่นั่น แล้วไปเมืองพรัง แล้วไปเมืองนาย ไฉว
 ร้อยพระบาทที่นั่น แล้วไปถึงหัวภูเขาด่วนไฉวร้อยพระบาทที่นั่น ให้ยักษ
 อยู่อยู่ภูราก จากนั้นแล้วไปจอมแฉว แล้วไปบ่อกง แล้วไปภูเท่า
 แล้วเสด็จเข้าเมืองพะเยา ขณะนั้นยังมียักษตัวหนึ่งมีนอคอาหารได้
 ๗ วันมาแล้ว มันเห็นพระพุทธรูปองค์ก็มีความปรารถนาว่าจะกินเป็นยักษ
 พระพุทธรูปองค์ท่านก็มีความกลัวมัน ท่านก็หนีอยู่ที่เดียวจนมันได้หลัด
 หนี ฝ่ายว่ายักษนั้นดูจึงดำได้ต้อนพระพุทธรูปองค์ มันก็เลยไปเลยมาเป็น
 หลายเที่ยวหลายหน พระพุทธรูปองค์ท่านเหยียบศิลาหินก้อนหนึ่งเป็นรอย
 เล้นพระบาทพอยักษไปเห็นแล้ว มันก็ว่าชายผู้แข็งแรงนักเหยียบหิน
 พอขุดลงเป็นรอยคั่นอยู่ ก็กินมันไม่ได้เลย พระพุทธรูปก็ให้ยักษเห็น
 คนแล้ว ท่านก็กระทำปาฏิหาริย์ให้ยักษเห็น ครั้นยักษเห็นแล้วมันก็
 รู้ว่าเป็นองค์ศตภาค แล้วท่านก็ให้มันรักษาเบญจศีล ท่านจึงถามมันดู
 ว่า ดูกรยักษ ศตภาคหากอยู่ที่เดียว ทำไมท่านได้ต้อนเลยไปเลยมาเป็น
 เป็นหลายหน แล้วท่านก็ว่า ดูกรอาณนที ดินเขาที่หน้า ชะโมย
 ไฉวทั้งหลายจะมาตงบ้านเรือนอยู่ตำบลนี้ จะได้ชื่อเมืองเฉยแฉว แล้ว
 ท่านก็ไต่ไปบนเขาขึ้น ไปถึงที่ตองคนผิวเมี้ยทำไร่อยู่ที่นั่น ครั้นเห็นพระ
 พุทธเจ้าเข้ามา ทั้งตองยายตาก็ไม่มีสิ่งไรจะทำบุญ ผู้สาวจึงถามว่า พดู
 เรามัหรือ ผู้เมี้ยจึงตอบว่า เออพดูเรายังพอทำบุญ แล้วตองยายคา

ก็เอาพญามาถวายพระพุทธรเจ้า แล้วกับบอกว่าดิฉันเป็นคนแก่ชรา ฟันก็หักถอนไปหมดแล้ว จึงได้เอาครกหินบดหมากกิน แต่เดี๋ยวนี้เจนาบังเกิดชนขอเอาครกคำหมากไปบดถวายให้พระผู้เป็นเจ้า ๆ จึงเอาไปบดหมากกินอย่างดิฉันเหนื่อย แล้วก็ยกเอาครกหินบดหมากถวาย พระมหากษัตริย์คุณเจ้าท่านก็รับเอาแล้ว จึงกล่าวว่าคุณกรอนนท์ ต้องผิวเมียพูดกันว่า พญูเราพอทำบุญดังนี้ ตำบลนี้ภายหน้าจะได้ชื่อว่า พญูพอแด่ ต้องผิวเมียเอาครกหินถวายคดกคตดังนี้ เมืองนี้คือไปข้างหน้า ทำการใดจะสำเร็จด้วยหินมาก ครวัดท่านนั้นท่านก็เสด็จไปตามบ่นเขวแล้วไปพบช่างของผู้อื่นซึ่งคดของชายเตยงชีวิต ครนเห็นพระพุทธรองค์ก็เอาข้าวมาคดกับคต ท่านก็ฉันจึงเห็นที่บ้านช่างทองแล้ว ไม่นานจะฉันท่านจึงกล่าวว่าคุณกรอนนท์ ตำบลนี้คนก็สมควรตั้งศาลาไว้ถนและท่านอาหนักก็ขอพระราช พระพุทธรเจ้าก็เอาพระหัตถ์ขวาตบคต่าพระเศียรได้เกศเส้น ๓ แล้ว ท่านก็เอาให้อาหนัก ๆ ก็รับเอาแล้วเอาให้พระยาอโศกราช ๆ ก็เอาให้ช่างทอง ๆ ก็เอาใส่ไว้ในคตบไม้รวก พระพุทธรองค์จึงครวัดว่า ท่านจงเอาพระราชคุณของคดกคตบรจุไว้ยังภูเขาทน เหนื่อย

ฝ่ายว่าพระยาอโศกราชและพระอินทร์ก็เอาได้มะอบแก้ว แล้วได้มะอบเงิน แล้วได้มะอบหิน ได้ ๔ ชั้น แล้วเอาตวงไว้ในถ้ำลึก ๗๐ วา พระอินทร์ก็จุดประทีปบูชาแล้วได้ย่นคกงจักรทิพย์ไว้ให้ถึง ๕๐๐๐ พรรษา พระพุทธรเจ้าจึงกล่าวว่าคุณกรอนนท์ เรามาเห็นช่างทองอยู่ทนภายหน้า

จะได้ชื่อว่าจอมทองแดง เรามาฉนั้นจึงเห็นทัน ช่างทองไม่เอาน้ำมาทำบุญ
 อานนท์จึงไปค้นเขาไปขอน้ำด้วยพญานาคที่กีดขวางทุ่งโน้นมา ฝ่ายท่าน
 อานนท์ก็เอาฝาบาตรตรงไปเพื่อจะตักน้ำ ครั้นถึงกลางทุ่งที่ตักน้ำ ก็เห็น
 พญานาคเด่นน้ำอยู่ ท่านอานนท์ก็เข้าไปปรวรกเพื่อจะเอาน้ำ พญานาค
 จึงร้องว่ามึงจะมาตักน้ำทำไม พญานาคของคณนี้ชื่อว่าชุมลิตี มีหงอน
 เป็นควน ว่าแต่ก็จำแดงให้หงอนเป็นควนปกปิดสระไว้ให้มีดี ท่าน
 อานนท์เอาน้ำมาได้ก็กตัญญูมากกราบทูลพระพุทธรูปองค์หนึ่งทุกประการ ครั้น
 ท่านทรงทราบแล้ว ก็รู้ด้วยพระปัญญาว่า สระนี้คงแต่พระกฤษณ์ พระ
 โภกนาคนั้น พระกัณฑ์ ท่านเที่ยวโปรดบรรพตซึ่งหลายมาจนถึงที่นี้ ย่อม
 ฉนั้นจึงเห็นทันทุกองค์ แต่เพราะว่าศาสนาจะมาตักกีดขวางสระที่หน้า
 แด แต่ท่านก็เสด็จลงไปสู่สระนั้น ก็กล่าวซึ่งพญานาคว่า ตูกร
 นาคมึงไม่รู้จักกฏบ้างเลยหรือ พญานาคจึงถามว่า ท่านมีชื่อตั้งฤ
 พระพุทธรูปเจ้าจึงกล่าวว่ามีชื่อว่าศกาคคแต่ แต่ครั้งเมื่อพระกฤษณ์
 พระโภกนาคนั้น พระกัณฑ์ ด่วงแต่ ท่านก็ยอมมาฉนั้นจึงเห็นทัน มึง
 ก็ยังได้เอาหินก้อน ๓ ออกจากเมืองนาคมาให้พระกฤษณ์ พระโภกนาคนั้น
 พระกัณฑ์หนึ่งฉนั้นจึงเห็นทันแต่ พญานาคจึงว่าครั้นนี้เป็นดังท่านว่า
 นี้ก็เหตุไฉน พระพุทธรูป ๓ องค์มีต้นอันสูงใหญ่นัก ท่านว่าเป็นศกาคค
 ทำไมควนน้อยไม่สูงใหญ่เหมือนพระพุทธรูป ๓ องค์ที่ด่วงแต่ ฝ่ายว่า
 พระพุทธรูปเจ้าก็แรมจิตคนให้ใหญ่สูงเท่าพระกฤษณ์ พระโภกนาคนั้น
 พระกัณฑ์ มีต้นสูง ๓๒ ศอก แต่เหี้ยบหัวพญานาคให้จมลงใน

ถึง ๕๐๐๐ พรรษา และพระพุทธเจ้าตั้งพระอินทร์และพญานาคไว้ด้วย
แล้วท่านก็ถูกชนเขาเทวเหี้ยบหินก้อนนั้น แล้วให้พญานาคเอาไปรักษา
ไว้เมืองนาคดงเก่าเด

แล้วพระพุทธเจ้าทำนายไว้ว่า ตถาคตฉันจึงหันที่บานข้างทองมิได้
ฉันอุทกถึง ครั้นขณะพญานาคแล้วจึงได้ฉันน้ำ ดงนภายหน้าเมืองนครน
ถึงฤดูร้อนหน้าใหญ่มิได้แต่ แล้วท่านก็เสด็จไปภูเขาน้อย คือ ดอยน้อย
และแซ่โว ม่อนจอมลัด ภูขวาง จอมไคว้ จอมแจ้ แล้วเสด็จ
ไปชิงแกง แล้วไปสับแวน แล้วไปแซ่แห้ง แล้วไปช่อแร แล้วไป
ชวยบู่ แล้วไปภูทับ แล้วไปแหลมดี แล้วไปร้องอ้อ แล้วเสด็จไป
ข้ามหม้อ แล้วไปดำปาง แล้วไปจอมทอง แล้วไปเมืองหอด แล้ว
ไปภูเขามัง คือ ดอยเก้ง แล้วไปเมืองงุม ท่านเที่ยวโปรดสัตว์ทั้งหลาย
แล้ว ก็เสด็จไปสู่ป่าเขตวันอาราม และจากนั้นมาต้องขยายศาที่ได้อา
พตฺยทำบุญด้วยพระพุทธองค์นั้น ตายแล้วเกิด ๆ แล้วตายได้หลายชั่ว
หลายชาติแล้ว ชาติหนึ่งต้องย้ายศาไปเกิดเมืองฝางเมื่อพระพุทธเจ้า
นิพพานไปแล้ว พระพุทธศาสดาได้ ๘๐๐ ต้องผัวเมียตายจากเมืองฝาง
ได้มาเกิดเมืองพะเยา ในบวออก ทศก ก จุตศักราชได้ ๘๐๐ พระพุทธ
ศาสดาตวงแล้วได้ ๓๐๘๒ พรรษา จากนั้นถึงปีมะแม นพศก อายุผัว
ได้ ๔๐ ปี อายุเมียได้ ๓๘ ทั้งต้องผัวเมียตั้งบ้านเรือนอยู่ที่ทิศเหนือใกล้ที่
จะสร้างพระพุทธรูปนั้น ๒๐ วา ต้องคนผัวเมียพากันเตยงเบ็ดเตยงห่าน
ขายเตยงอาตมา ขณะนั้นจตุศักราชได้ ๘๔๐ ปี ศาสดาตวงได้ ๒๐๓๘

พรรษา เดือน ๖ ชัน ๓๕ คำ เวตถกต่างคืนประมาณ ๒ ยามเศษ ฝ่าย
 ว่าพญานาคก็คิดถึงที่ตนได้รับรับสั่ง พระพุทธเจ้า แล้วก็เอาทองคำ
 ๒๓๕,๐๐๐ นำหนักจากเมืองนาคออกมาไว้กัถางสระ แล้วเนรมิตตนเป็น
 บุรุษผู้หนึ่งทรงเครื่องชาวบริสุทธ์ เข้าไปในเรือนดองผิวเมี่ยมที่เตียงเบ็ด
 เตียงห้าหนั้น แล้วแต่เหตุการณ์ที่ตนได้รับรับสั่ง พระพุทธเจ้าให้ต้อง
 คนผิวเมี่ยมฟังทุกประการ แล้วอุคมีผู้ผิวดงเรือนไปที่สระแล้ว ชัน
 ทองคำนั้นให้ดู แล้วบอกว่าให้สร้างพระรูปเหมือนเช่นอย่างเราจะทำให้
 ทำนดูนี้ เทอญ

ว่าแล้วก็เนรมิตให้ตนเป็นพระประธานใหญ่สูง ๓๒ ศอก เช่น
 อย่างพระกฤษณ์ แล้วเนรมิตตนเป็นนาคลงไปเอาหินก้อนที่พระพุทธ
 เจ้านั้น ออกมาให้เห็นแล้ว ก็ลงไปเมืองนาคอันเป็นที่อยู่ของตนแต่
 ที่ต้องขยายศาลสร้างพระพุทธรูปนาคังพรรณนามาแต่ต้นนั้นแต่ ต่อมาได้
 หตายชั่วท้าวพระยาต่อ ๆ กันมา ในคน ๒๐ คราวที่พระยายอดเชียงใหม่
 และพระยาเมืองยี่พะเยายกถวาย พระปฏิมากรให้เป็นคนอุปฐากรักษา
 พระปฏิมากร องค์ใหญ่ที่ตั้งอยู่ในวัดศรีกรรม คำหนองเอียง เมืองพะเยา
 คนเหล่านั้นก็ดับคอกันมาชั่วฤดูชั่วหลานคราบเท่าถึงเส่นามังชา ได้ชนะ
 ปราบเมืองตานาไทยคือ เมืองเชียงใหม่ และเมืองอโยธยากรุงสยาม
 และเมืองจัน ในปีกุน โทศก (ศักราช วัน เดือน ไม่ปรากฏ) เวลา
 นั้นเส่นามังชาจับเอาดาวไปไว้เมืองหงสา ๓๓๓,๐๐๐ คราว แต่่นั้นมาถึง
 ปีมะเส็ง มังชาถึงแก่กรรม ต่อมาถึงปีจอ ทศศก ดาวอยู่เมือง

หงส์จากบฏต่อเจ้าฟ้าอิเม พากันหลบหนีมาถึงลำพูน แล้วมาพบเพื่อน
ที่แตกกันมาอยู่ตามบ้านน้อยเมืองใหญ่นั้น พากันมาเมืองพะเยาทั้งดิน
ถึงเดือน ๖ ชน ๘ ค่ำ ก็พาพวกชาวพะเยาหนีไปเมืองจันทบุรีให้เล็ดลอดกับคน
พวกที่รักษาวัดศรีครมคำพระประธานองค์ใหญ่ ก็พาเอาพงศาวดาร
โบราณวัดศรีครมคำ ทุ่งเอียง เมืองพะเยาไปตกอยู่เมืองจันทบุรีได้นาน
นัก ชาวจันทบุรีก็ถามพวกที่รักษาวัดว่า พระปฏิมากรองค์ใหญ่นี้ยัง
บริบูรณ์ดีอยู่หรือว่าทรุดโทรมบ้าง พวกเหล่านั้นก็ได้รู้อยู่ดีแต่คน
และชาวจันทบุรีก็คิดลำเนาพงศาวดารฉบับนั้นแล้ว ให้หมีนั้นอุตุกระเซียง
ของเอามาไว้ให้ปรากฏแก่ฝูงชนทั้งหลายในเมืองพะเยา เพื่อจะให้กว้าง
ขวางต่อไปข้างหน้า พงศาวดารเป็นของจริงคัดตามคำหรับเดิมมิได้
แต่งใหม่เลย

จะเป็นศักราชเท่าใดไม่ปรากฏ สิ่งที่กฎฐะอำมาตย์เอาชง คือ คุง
ไปบูชาพระประธานองค์ใหญ่และพระเจดีย์ศรี ครันดินอายุจะไปตกนรก
พระยายมราชก็แสดงขงนั้นให้เห็น แล้วพระยายมราชจึงกล่าวไว้ว่า เมื่อ
ท่านทำบุญวันนั้น ท่านยังตรวจหน้าแผ่นดินมาถึงเรา และบัดนี้ท่านจงชง
ไปบนสวรรค์ เทอญ

แต่่นนมายังมีพรานเนื้อผู้หนึ่ง มันฆ่าเนื้อเบือปลาดังแต่อายุมันได้
๓๕ ปี จนถึงอายุได้ ๕๘ ปี ยังมีวันหนึ่ง มันเข้าไปป่าเพื่อประสงค์จะหา
เนื้อ พอไปถึงที่วัดศรีครมคำ พระปฏิมากรองค์ใหญ่ ก็เห็นท่านเขวณ
ชง คือ คุงไว้ที่นั้นอันพายุพัดไปพัดมามันเห็นคุงามแก้ตานัก พอมาถึง

บ้านก็จัดแจงหาผ้ามาทำธง คือ ธง แล้วเอาไปบูชาพระประธานใหญ่
 อยู่มาครั้นมันตาย พระยายมราชมีทันได้พิจารณา ก็เอามันโยนลงนรก
 ในทันใดนั้นธงที่มันทำนั้นก็มาพันเอาตัวมันออกจากนรกเสีย พระยายม
 ราชจึงพิจารณาดูแล้วก็บอกให้มันขึ้นไปบนสวรรค์แต่ เมื่อคดียศกราช
 ได้ ๙๐๘ ปีชวด อัฐศก เดือน ๖ ขึ้น ๑๕ ค่ำ ขณะนั้นยังมีชาวขานผู้หนึ่ง
 มีรูปงามผิวน้ำ มาบูชาพระประธานใหญ่ พอถวายทานแล้วก็เอาขัน
 แฉวนบนเพดาน แล้วก็พลาดตกลงมาตาย ชงผืนนั้นกับเอาทำนผู้หนึ่ง
 ขึ้นไปบนสวรรค์ไปปรากฏที่พระเกศแก้วจุฬามณี ขณะนั้น เทวดาทัง
 ปวงมีพระอินทร์เป็นประธาน พวกนั้นมาเฝ้าถว้พระเกศแก้วจุฬามณี ก็
 เห็นเทวดาใหม่องค์ ๓ ปรากฏอยู่ที่นั่น ทรงเครื่องประดับคตงามยิ่ง
 เทวดาทังหลาย พระอินทร์จึงถามไปว่า ท่านได้ทำบุญสิ่งไรบ้าง แกก็
 บอกอาการที่ได้ทำบุญให้พระอินทร์ฟังทุกประการ พระอินทร์ก็ตรัสว่า
 พระประธานใหญ่ของคณั้นประเสริฐนัก เมื่อพระมหากษัตริย์คณเจ้ายัง
 ธรรมานอยู่นั้นท่านก็ทำนชายไว้แต่

เมื่อแรกเขาสร้างนั้น เราพระอินทร์ก็ยั้งได้ลงไปช่วยเขาทำพระ
 พักตร์ให้งามเหมือนพระกฤษณ์ พระโกนาคมน์ พระกัศปแต่ แล้วพระ
 อินทร์ก็บอกให้มันผู้หนึ่งว่า อายุของท่านยังไม่ถึงที่ตายเลย ท่านจงกลับไป
 ไปเมืองมนุษย์เสียก่อน ให้สร้างการกุศลให้มากยิ่งขึ้น พระอินทร์
 ตรัสแทนเทอญ คนผู้หนึ่งก็กลับหายจากที่นั้นลงมาเมืองมนุษย์ แล้ว
 มาเข้าร่างกายของคนตั้งเก่า เขาตายเวลาเช้าถึงเวลาค่ำจึงคืนเป็นคน

แต่ แล้วเขาก็เล่าเหตุการณ์ที่ตนได้รู้อยู่เห็นนั้นให้คนทั้งหลายฟังทุก
ประการแต่

จะกล่าวถึงขณะพระปฐมมารองค์ใหญ่ก่อน สร้างเมื่อศักราชได้
๘๔๓ ปีกุน ตรีศก คำสัตนาตวงแก้วได้ ๒๐๓๔ พรรษา เดือน ๖ ขึ้น
๑๕ ค่ำ วันพุธ เวลาเช้า ปลูกแกนพระประธานใหญ่วัดศรีศรัทรมกำหนด
เอียง เมืองพะเยาวันนั้นแต่ พระเกศโมดีใหญ่ ๒๐ กำ องค์สูง ๓๒ ศอก
พระเศียรใหญ่ ๒๔ ศอก เกศมี ๑๕๐๐ คัดไว้เป็น ๔ จำพวก ๆ หนึ่ง
ใหญ่ ๔ กำ จำพวกหนึ่งใหญ่ ๓ กำ จำพวกหนึ่งใหญ่ ๒ กำ จำพวก
หนึ่งใหญ่ ๑ กำ แต่ พระพักตร์ยาว ๘ ศอก กว้าง ๘ ศอก พระขนง
ยาว ๓ ศอกคืบ หว่างพระขนงกว้าง ๑ ศอก พระเนตรยาว ๓ ศอก
กว้าง ๑ คืบ พระฆาณะยาว ๓ ศอก ใหญ่ ๖ กำ พระโอษฐ์ยาว ๒
ศอก กว้าง ๑ คืบ พระโศคยาว ๖ ศอก กว้างศอกคืบ พระศอยาว
๒ ศอกคืบ กดม ๑๒ ศอก ใหล่ยาว ๓ ศอก แต่อุร่าถึงคาง ๒ วา
แต่พระเศ่าถึงใหล่ ๒ วา แต่น้ำถึงอุร่า ๑๐ ศอก อุร่ากว้าง ๘ ศอก
พระกรยาว ๓๖ ศอก กดม ๘ กำ นิ้วพระหัตถ์ใหญ่ ๘ กำ ยาว ๔
ศอก เหวกดม ๓๖ ศอก ฝ่าพระบาทยาว ๘ ศอก กว้าง ๓ ศอก
หน้าคักกว้าง ๒๘ ศอก หทัยใหญ่ ๗ กำ ตั้งแต่หนึ่งถึงพระเกศโมดี
สูง ๓๒ ศอกแต่ พระปฐมมารองค์นี้ ตั้งคั่นอยู่เมธุน ๑ กับ ๔ อยู่
พฤษภ ๒ อยู่พฤศจิกายน ๓ อยู่กันย ๕ อยู่คุดย ๖ อยู่เมษ ๘ อยู่มิถุน ๗ อยู่
กุมภาพันธ์แต่ พระมหาเถรเจ้าองค์ซึ่งอัครมปาตะจาริกไว้ ที่วัดศรีศรัทรมคำ

หนองเอียง เมืองพะเยานนแด

จะกล่าวนิทานเค้ามุดทุ่งเอียง หนองเอียง ก่อนเดิมเมื่อพระโพธิ-
 ์ศิว์ ยังวนเวียนอยู่ในสังสารวัฏยังมีแก่กล้า ชาติเป็นนกล่าตึกา
 คือนกเอียง คำวนนนั้นอาศัยอยู่ไม้ชอนลึกคันหนึ่งที่บ้านเขาจอมทอง ก็
 ได้ลงมาอาศัยซึ่งสระหนองนั้น มากินอาบอยู่นั้นทุกวัน ยังมีในวันหนึ่ง
 อาบน้ำแล้วก็บินไปจับอยู่ไม้คันหนึ่ง ใกล้ที่อยู่ของตนเผือกแดงหางอยู่ที่
 นั้น ขณะนั้นยังมีเหยี่ยวตัวหนึ่งมาคิกนเป็นอาหารแด ครั้นท่านได้ครัด
 เป็นพระดีพัญญูแล้ว มาฉินจึงหนีห่างของตำบลเขาจอมทอง ท่าน
 ก็เทศนาให้พระอรหันท์ว่า ดูกรอรหันท์ ตำบลนี้เป็นป่าช้าของตถาคต
 แห่งหนึ่งแด เหตุคุณนั้สรณะ ทุ่งนัจงไทรชื่อว่า หนองเอียง ทุ่งเอียง ว่าง
 คามนามนกลเอียงนนแด พระพุทธโสดเกราเจ้าจึงแต่งบาตไว้ว่า ต้าตึกา
 มตุคาโต ปพุดคั ดงนแด

บัดนี้จะกล่าวแรกด้ร้างกำแพงเมืองตะวันตกก่อน ท้าวพระยา
 เสวยสมบัติเมืองพะเยาคอ ๆ กันมา ถึงพระยาดังคราช ในขณะคดีย
 ศักกราช ๕๓๖ ปีกุน นพศก พระยาองค์นั้นมีราชโอรสดองค์ ๓ ตอนยาก
 มียอยู่ในถ้อยคำของบิดาเดย ไปตั้งโรงชนใกล้อยู่ที่ศตะวันตกเมือง ว่าง
 บ่าวให้เจ้านายผู้ใหญ่ผู้น้อยแะระวางฏรทั้ง หตายมาเด่นการพระนั้ชนไกที่
 นั้ทุกวัน ๆ แะเด่นเบยเด่นมะแควทุกวันคันมิขาดสักเวตา ฝ่ายพระ
 ยาดังคราชผู้เป็นบิดาจึงรับสั่งให้มาเฝ้าถึง ๒ ครั้ง ๓ ครั้งจึงมา แด้ว
 บิดากั้ตั้งสอนให้ตงคนเป็นผูศ ดึงหตายครั้งแะวกั้หาได้ฟังคำดั่งสอน

บิดาไม่ พระยาดิ่งคราชผู้เป็นบิดาก็โกรธจึงถอดพระแสงได้ฟันมีให้อยู่ใน
เมือง ฝ่ายพระราชโอรสองค์นั้นครั้นรู้ว่าบิดาโกรธมิให้คนใดเข้าเฝ้า
ดั่งนั้น ก็เกลียดต่อมประชาชนทั้งปวงว่า ท่านทั้งหลายจะทิ้งเราเสีย
หรือ ๆ จะโกรธด้วยบิดาเรา หรือมีความรักเรา ฝ่ายคนทั้งหลายนั้นก็
กล่าวกันว่าพวกข้าพเจ้าทั้งปวงมีความคิดถึงพระราชบุตรเจ้ามาก พระราช
บุตรเจ้าเสด็จไปคำบดใด พวกข้าพเจ้าทั้งปวงจะขอตามไปคำบดนั้น
ฝ่ายว่าบุญเมืองราชบุตรรักให้คนทั้งหลาย ที่จะเป็นพรรคพวกด้วยท่านนั้น
ให้เข้าถือนาฬิกาข้อมือกัน แล้วท่านจึงกล่าวซึ่งคนทั้งหลายว่า พวกเรา
จงพากันสร้างกำแพงเมืองอยู่หน้าเมือง

ท่านจึงให้คนทั้งปวงทำให้เรียบร้อยดีแล้ว จึงตั้งโรงศาลตัด
ดินความที่สนามชนไก่ สร้างวังอยู่ที่บ่อนเล่นมะแฉะ สร้างวัดหลวง
ซีกเหล็กที่ป่าไม้ซีกเหล็กนั้น ตรงกะเหล็กเมือง แล้วเอานางมาซึ่งไว้ นาง
นั้นเป็นเครื่องตักกระต่าย แล้วก่อกำแพงเมืองให้เหมือนแบบนั้นแต่
ประตูมี ๘ ประตู คือ (๑) ประตูไชย (๒) ประตูหอกดอง (๓) ประตู
เหล็ก (๔) ประตูท่านาง (๕) ประตูศรี (๖) ประตูปราสาท (๗)
ประตูบ้าน (๘) ประตูอ้อมบ้อม มี ๘ ประตูแต่ ตั้งแต่ประตูหอกดอง
ทิศเหนือไปถึงประตูปราสาททิศใต้ยาว ๕๓๓ วา แต่ประตูไชยทิศตะวันออก
ออกไปถึงประตูเหล็กตะวันตกยาว ๗๓๑ วาแต่ ด้ระที่ราชบุตรบุญเมือง
ไปต่อนอกเป็นนั้นคือหนกซีก ด้ระภูมิเมืองมีทิศอุดรนั้นเรียก
กันว่าหนองแฉะ แต่เดี๋ยวณดินนั้นราบเสมอกันแล้วแต่ ไชยภูมิเมือง

๓๘ มีทเขาพระเจดีย์จอมทอง คือเป็นจอมเกศเกล้าเมืองพะเยาแต่

ฝ่ายว่าบุญเมืองราชบุตรของคณิน ครั้นสร้างกำแพงเมืองเสร็จก็
บริบูรณ์แล้ว ท่านก็รู้สึกว่าตัวคุณหมิได้ยู่ร่วมมิตามารดา ก็เหตุคุณ
ชั่วร้ายใจนักแดง ย่ำกระหน่ำเลย แค้นไปก็จะกระทำตัวเป็นผู้ดี แล้ว
ท่านก็ไปกราบทูลพระยาดังคราชผู้เป็นบิดา ขอขมาโทษที่ตนได้ประพฤติ
ร้ายแต่ก่อนนั้น แล้วท่านก็ช่วยบิดาทนุบำรุงบ้านเมืองให้รุ่งเรืองขึ้น
ครั้นพระยาดังคราชผู้เป็นบิดาพิราลัยไปแล้ว ราชบุตรบุญเมืองครอง
สมบัติแทนบิดา ท่านก็ตั้งอยู่ตามชอบธรรมและปฏิสังขรณ์วัดวาอาราม
พระพุทธ พระบาท พระเจดีย์ กุฏิวิหาร การเบรียนชำระตุลาการ
ท่านก็ได้ทนุบำรุงให้รุ่งเรืองถาวรไปข้างหน้า แล้วท่านก็แข่งใจว่า ทำ
พระยาองค์ใดด้วยสมบัติในเมืองพะเยานี้ ทำตามกประพฤติร้ายเช่นอย่าง
ข้าพเจ้าเมื่อเป็นแต่ก่อนดั่งเดี๋ยวมา ก็ให้ท้าวพระยาของคณิน อยุ่ตั้ง
บ้านเมืองก็ให้เป็นอันครายไปต่าง ๆ ท่านแข่งใจเมื่อวันฝังศพตั้งมา
วัดหลวงขเหล็กกลางประชุมสงฆ์ทั้งปวงแต่

ตั้งแต่พระยาเมืองตู๋ด้วยสมบัติเมืองพะเยา มาถึงเจ้าฟ้ามังฆ
เมืองหงส์ได้ปราบเมืองตานนาไทยนานได้ ๗ ปี ตราบเท่าถึงเจ้าฟ้า
สุทโธเมืองอังวะได้ปราบตานนาไทยนานได้ ๕๐ ปี ค้อมาถึงเจ้าฟ้าเมือง
ใต้ครองสมบัติเมืองพะเยา เมื่อศักราช ๓๑๕๘ ปีมะแม นพศก ขณะนั้น
เมืองพะเยา เมืองเชียงราย เมืองฝาง เมืองปู้ เมืองลำด เมืองปาย
๖ หัวเมืองนี้คิดกบฏต่อพม่า แล้วเมืองพะเยามีสมันนิก เมืองพะเยาก็

แตก เจ้าฟ้าเมืองผู้ครองเมืองพะเยาก็หลบตัวมาอยู่นครลำปาง ได้ไป

ขอรับเอาราชกรพระเจ้ากรุงสยาม

จะกล่าวเมื่อกลับจากนครลำปางขึ้นตั้งเมืองพะเยาก่อน

ถามว่า จากนครลำปางขึ้นตั้งเมืองพะเยานับปีใด

ตอบว่า ปีเถาะ เบญจศก ศักราช ๑๒๐๕ ปีเถาะ

ถามว่า เจ้าหลวงวงศ์ชนมาถึงเมืองพะเยาเดือนไร

ตอบว่า เดือน ๓ ใต้ เป็นเดือน ๕ เหนือ ขึ้น ๑๓ ค่ำ วันพฤหัสบดี

ถามว่า บินเจ้าชนพักอยู่บ้านไหน

ตอบว่า พักอยู่บ้านตู่

ถามว่า เสด็จเข้าตั้งอยู่ในเมืองปีใด

ตอบว่า ปีมะโรง ฉศก วันพุธขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ เป็นเดือน ๒

ใต้ ศักราชใต้ ๑๒๐๖ ปีเถาะ

ถามว่า เจ้าหลวงวงศ์เสด็จไปปีใด

ตอบว่า ศักราช ๑๒๐๖ ปีมะโรง ฉศก คือปีเข้าตั้งอยู่เมืองนั้นเถาะ

ถามว่า เจ้าหลวงวงศ์ครองสมบัติได้กี่ปี

ตอบว่า ได้ ๖ ปีเถาะ

ถามว่า เจ้าหลวงวงศ์ถึงแก่กรรมปีใด

ตอบว่า เมื่อศักราชใต้ ๑๒๑๐ ปีวอก ทศศก

ถามว่า เจ้าหลวงยศลงไปรับสัญญาบัตรปีใด

ตอบว่า ศักราช ๑๒๑๑ ปีระกา เอกศก

ถามว่า เจ้าหตวงยศครองเมืองได้กี่ปี

ตอบว่า ได้ ๗ ปี

ถามว่า เจ้าหตวงยศได้สร้างการบุญสิ่งใด

ตอบว่า ปฏิบัติชธวันบำรุงพระพุทธรูปองค์ใหญ่ วัดศรีครมคำ
ทุ่งเชียง และสร้างวิหารมุงคาไว้ ไฟไหม้เสีย พระพุทธรูปก็เศร้าดำไป

ถามว่า เจ้าหตวงยศถึงแก่กรรมปีใด

ตอบว่า ศักราช ๓๒๓๗ ปีเถาะ ดับตศกแด

ถามว่า เจ้าหตวงบุรีชติยวงศ์ตั้งไปรับสัญญาบัตรปีใด

ตอบว่า ศักราช ๓๒๓๗ ปีเถาะ ดับตศก วันอังคารแรม ๘ ค่ำ
เดือน ๓ แด

ถามว่า เจ้าหตวงบุรีชติยวงศ์ตั้งไปนานกี่ปี

ตอบว่า ได้ ๑ ปีกับ ๓๐ เดือนแแด

ถามว่า เจ้าหตวงบุรีชติยวงศ์จากกรุงเทพ ฯ มาถึงพะเยาปีใด

ตอบว่า ปีมะเส็ง นพศก ศักราช ๓๒๓๘ เดือน ๓ ขึ้นเดือนมา
ถึงพะเยา

ถามว่า เจ้าหตวงชติยวงศ์ครองเมืองได้กี่ปี

ตอบว่า ได้ ๖ ปีนับทั้งปีไปรับสัญญาบัตร

ถามว่า เจ้าหตวงชติยวงศ์ได้สร้างการกุศลสิ่งใด

ตอบว่า บำรุงซ่อมแซมพระพุทธรูปองค์ใหญ่ วัดศรีครมคำ ทุ่ง

เอียง บัดทองใหม่ และสร้างพระเจดีย์จอมทองและ
วิหารจอมทอง และสร้างโบสถ์ใหม่

ถามว่า เจ้าหลวงบุรีรัตนดิยวงศ์ถึงแก่กรรมปีใด

ตอบว่า ศักราช ๑๒๒๒ ปีวอก โทศก

ถามว่า เจ้าหัวหน้าอินทรชมภูไปรับสัญญาบัตรปีใด

ตอบว่า ศักราช ๑๒๒๒ วันพฤหัสบดี ขึ้น ๓ ค่ำ เดือน ๓ ปีวอก
โทศกแล

ถามว่า เจ้าหัวหน้าอินทรชมภูครองเมืองได้กี่ปี

ตอบว่า ได้ครองเมือง ๑๑ ปีนับตั้งปีไปรับสัญญาบัตรนั้นแล

ถามว่า เจ้าหัวหน้าอินทรชมภูได้สร้างการกุศลสิ่งใดไว้บ้าง

ตอบว่า ได้สร้างพระวิหารใหญ่ไว้ในเมือง และสร้างวิหารพระ
พุทธรูปองค์ใหญ่ คือ ต่อวิหารใหญ่นั้นออกอีก และ
สร้างศาลาวัดจอมทอง และสร้างระฆังใหญ่ไว้วัดหลวง
ในเมือง ๑ ใบ วัดศรีครมคำ พระปฐมมาใหญ่ ๑ ใบ
สร้างรศธรรมเทศนาไว้ ๕๐ กัณฑ์

ถามว่า เจ้าหัวหน้าอินทรชมภูถึงแก่กรรมปีใด

ตอบว่า ศักราช ๑๒๓๒ ปีมะเมีย โทศก วันเสาร์ แรม ๑๓ ค่ำ
เดือน ๑๒

ถามว่า เจ้าหลวงอริยะไปรับสัญญาบัตรปีใด

ตอบว่า ปีกุน สัปตศก ศักราช ๑๒๓๗

ถามว่า เจ้าหลวงอริยะครองเมืองได้กี่ปี

ตอบว่า ได้ ๒๐ ปี

ถามว่า เจ้าหลวงอริยะได้สร้างการกุศลสิ่งใดไว้บ้าง

ตอบว่า ได้สร้างพระวิหารวัดสูง และสร้างสะพานที่สับคำเตี้ยวัน
ชำรุดทรุดโทรมเสียแล้ว

ถามว่า เจ้าหลวงอริยะถึงแก่กรรมปีใด

ตอบว่า ศักราช ๑๒๕๕ ปีมะเมีย เบ็ญจศก

ถามว่า เจ้าหลวงมหาประเทศอุดรทิศไปรับสัญญาบัตรปีใด

ตอบว่า ศักราช ๑๒๕๕ ปีมะเมีย เบ็ญจศกแฉ

ถามว่า เจ้าหลวงมหาประเทศอุดรครองเมืองได้กี่ปี

ตอบว่า ได้ ๑๑ ปี นับตั้งรับสัญญาบัตร

ถามว่า เจ้าหลวงมหาประเทศอุดรทิศ ได้สร้างการกุศลสิ่งใด
ไว้บ้าง

ตอบว่า ได้สร้างพระเจดีย์ม่อนจอมคีตบ้านถ้ำ แล้วจากนั้นมา
สร้างพระเจดีย์แซ่โหว่ พระเจดีย์วัดราชคฤห์วิหาร วัด
ราชคฤห์ และวิหารวัดศรีक्रमคำ เหล่านี้มีทันดำเร็ว
ท่านก็พิราดขยับไปเสียก่อน และท่านได้สร้างมหาคัณฑ์
คือ ระฆังใหญ่ไว้ในวัดจอมทอง ๑ ใบ และบำรุงกำแพง
เมืองขึ้น

ถามว่า เจ้าหลวงมหาประเทศอุดรถึงแก่กรรมปีใด

ตอบว่า คักราช ๑๒๖๗ บัมมะเต็ง ดัปตศก วันจันทร์ ชน ๗ คำ
 เดือน ๕ เวลาบ่าย ๓ โมง ตั้งแต่แปดะ นก ก คก
 มาถึงบัมมะเต็ง ดัปตศก คักราช ๑๒๖๗ นี้ได้กับ

ตอบว่า ได้ ๓๖ ปี

ถามว่า ในระวาง ๓๖ ปีนี้ เจ้าผู้ครองเมืองพะเยาต้องไปกี่องค์

ตอบว่า ๖ องค์

ถามว่า เจ้าหลวงมหาประเทศอุดรทิศเกิดปีใด

ตอบว่า ปีชวด เอกศก คักราช ๑๒๐๒ ณวันจันทร์ แรม ๑๔ คำ
 เดือน ๑๒ ราตรีนั้นจะตั้งเที่ยงนาม ๓ แด

สำนักหอสมุด

ตำนานสิงหนวัติกุมาร

ท่นจะกล่าวถึงวงศ์ไทยเมืองหนึ่งก่อนแต่ ยามนั้นมหาคักราชได้
๑๗ คิวบักตใจ ยังมีมหากษัตริย์ชื่อนหนึ่งชื่อว่าเทวกาด ว่าอัน เป็น
ใหญ่กว่าไทยทั้งหลาย อยู่ด้วยราชสมบัตินครไทยเทศ คือว่าเมือง
ราชคฤห์นครหตวงนั้นแต่ ส่วนเมืองอันนั้นกับบริบูรณ์ด้วยราชสมบัติเข้า
ของเงินคำ ช่างมาวิวัดวายุผู้คนรพดมนตร์มากหลาย ยดยายคตคัง
บลังขยาได้ พอแม่ไก่ดำถึงกันแต่ ส่วนว่ามหากษัตริย์คนนั้นก็มีราชบุตร
๓๐ คน ราชธิดา ๓๐ นาง ทั้งมรดมี ๖๐ แต่ ราชบุตรผู้เค้า ชื่อว่า
พิมพิสารราชกุมารแต่ ราชบุตรผู้ถ้วน ๒ ชื่อว่าสิงหนวัติราชกุมาร เหตุ
ว่ามีลักษณะมีกำลังเป็นดังราชสีห์หนึ่งแต่ เมื่อนั้นมหากษัตริย์คนพื่อนั้นก็
แบ่งราชสมบัติหือ แก่ลูกทั้ง ๖๐ คนนั้นแต่ ก็ตั้งยังพิมพิสารราชกุมารผู้
เป็นเค้านั้นไว้ในที่เปนยุปราชากับธิดาหนึ่ง หืออยู่ด้วยคนในเมืองราชคฤห์
หตวงท่นนั้นแต่ ก็แจกยังลูกชายลูกหญิงทั้งหลาย ๒๘ คนนั้น หือไป
เสาะหาตงบ้านแปดเมืองอยู่ทั่วทิศ พดนตั้งสิงหนวัติกุมารผู้ถ้วน ๒ นั้น
กับน้องหญิงหนึ่ง ก็แบ่งเอาราชสมบัติกับด้วยมหากษัตริย์คนพ่อแล้ว
ก็ตั้งอาดาควรวเควรพยายัง มหากษัตริย์คนชื่อว่าเทวกาด อันเป็น
ราชบิดาแะราชมารดาแห่งคนแล้ว ก็รวบรวมเอาเข้าของสมบัติข้างมา

๑ นั้น ๒ เรียงลำดับคั้ง ๓ ต้น ๔ ให้ ๕ ข้าง

๕ วิวความรพถมนครครว้แค้นหนึ่งแฉ้ว กัเด็ด้จออกจากเมืองราชคฤห
 นครหลวงแฉ้ว กัข้ามน้ำแม่สำระฟูไปทางหนอาคเนย์ คือว่าหนวัน
 ออกชวยไตไปโกถนัถ ถ้าดับไปอรัญประเทศบ้ำไม้ดงคอยชอกห้วยราว
 เขาแฉฉะแม่น้ำใหญ่หน่นอยท่งหิตายมากนัถ คังแต่เดือนธอธำทออก
 ๒ คำวันพูช เด็ด้จออกจากเมืองราชคฤหนครหลวงไปได้ ๕ เดือน จััง
 ไปชอด^๑ ไปถึงประเทศที่หนึ่งมีสถานอนรบบเพียงเรัยงงาม มีแม่น้ำ
 ใหญ่แม่น้ำอำม^๒ หน่นอยมากนัถ กับพอโกถแม่น้ำชรท^๓ เท้าไต คือ
 ว่าแม่น้ำห้วยหน่นอยอันจักสร้างไว้แต่งนาตั้นนัถแฉ ฉะแฉฉวันเมืองสุวัชรณ
 โคมคำแต่เก้านั้นแฉ กาดบดินกัหากมีแต่เม็ดกกุย^๔ ท่งหิตายอัยยังชอก
 ห้วยราวเขาพูคอยไชวไปสุ่ที่แฉ ยังมีชุนหตวงผู้หนึ่งชื้อว่าเจ้าดาวกระยูว่า
 ๕ นั้นก็เป้นใหญ่กว่าเม็ดกกุยท่งหิตาย ก็อัยยังคอยดินแดนอันมียงหนบัจนิม
 ทิศประเทศที่นั้นแฉ ยามนั้นถึงหนวตีกุมารกัไปรอดที่หนึ่งหมดได้ ๕ กวาง
 ชวางนัถ บโกถแม่น้ำใหญ่น้ำนามไปบรชอนน้ำแม่ชรทที่นั้นโกถเจ็ดพัน
 ๖ ๖ เมืองสุวัชรณโคมคำเก้านั้นกัมีปากน้ำแม่ชรทกักำหนดนั้นแฉ เมื่อ
 นั้นท่านกัแบ่งปาง^๖ จอดยงเขาชยอัยยที่นั้น รอดเดือน ๖ คำ ๓ วันศุกร
 มหาศักราชชนแฉมตวหนึ่ง เป้น ๑๘ ตวบชองเป้า วันนั้นยังมีพระยา
 ๘ ๘ นาคตวหนึ่งชื้อว่าพันชุนาคราชนั้น กัเนรมิตตนเป้นพราหมณผู้หนึ่ง แฉ
 กัเข้ามาดูที่อัยยังเจ้าถึงหนวตีกุมารแฉ้ว กัถ่าวเชิง^๗ ถึงหนวตีกุมารว่า

๑ รอด, ถึง ๒ ราม, กลาง ๓ แม่น้ำโขง ๔ ชาวป่าเถื่อน หมายความถึงชาติ
 ละว้า ๕ สะอาด ๖ ตั้งค่าบ ปลูกที่ปัก ๗ ชััง

ดุกรเจ้ากุมาร ท่าน^๕เป็นลูกท่านพระยามหากษัตริย์ หรือว่าเป็นเศรษฐี
 และคบคิดก่อกวน^๖พี่และพ่อค้อ^๗อินชา ลูกบ้านโตเมืองโตมาชา เจ้ากุมาร
 มาน^๘ประโยชน์อินชาว่าอิน เจ้าสิงหนวดกุมารกดว่า^๙ พราหมณ์
 ดุกรท่านพราหมณ์ เราน^{๑๐}ักเป็นลูกมหากษัตริย์คนชื่อ^{๑๑}ว่า เทวภาค อิน
 เป็นเจ้าเมืองราชคฤห์^{๑๒}หัดวง โพนแก เราน^{๑๓}มาเพื่อจัก^{๑๔}แสวงหาที่สร้าง
 แปร^{๑๕}เมืองอยู่^{๑๖}แต่^{๑๗}ว่าอิน เมื่อน^{๑๘}นาคพราหมณ์^{๑๙}ผู้^{๒๐}นกดว่า^{๒๑}ว่าดี^{๒๒}แต่^{๒๓} ท่าน
 จุง^{๒๔}ตั้งอยู่^{๒๕}สถาน^{๒๖}ทน^{๒๗}ให้^{๒๘}เป็น^{๒๙}บ้าน^{๓๐}เป็น^{๓๑}เมือง^{๓๒}อยู่^{๓๓}เดอะ จัก^{๓๔}ดู^{๓๕}ม^{๓๖}จำ^{๓๗}เว^{๓๘}ณ^{๓๙}ดี^{๔๐}บรม^{๔๑}ว^{๔๒}
 ด^{๔๓}วย^{๔๔}เจ้า^{๔๕}ของ^{๔๖}ธ^{๔๗}ม^{๔๘}บ^{๔๙}ดี^{๕๐}ดี^{๕๑}แต่^{๕๒} ประ^{๕๓}การ^{๕๔}หนึ่ง^{๕๕}เด^{๕๖}า ช^{๕๗}า^{๕๘}เค^{๕๙}็ก^{๖๐}ท^{๖๑}ง^{๖๒}ห^{๖๓}ต^{๖๔}าย^{๖๕}เป็น^{๖๖}ต้น^{๖๗}ว่า
 เค^{๖๘}็ก^{๖๙}ม^{๗๐}ห^{๗๑}าน^{๗๒}ค^{๗๓}ร^{๗๔}เม^{๗๕}ือง^{๗๖}ใ^{๗๗}ห^{๗๘}ต^{๗๙}าย^{๘๐}จ^{๘๑}ัก^{๘๒}ม^{๘๓}าร^{๘๔}บ^{๘๕}ก^{๘๖}ุ^{๘๗}เป็น^{๘๘}อิน^{๘๙}ย^{๙๐}าก^{๙๑} เ^{๙๒}ห^{๙๓}ุ^{๙๔}ค^{๙๕}ุน^{๙๖}น^{๙๗}า^{๙๘}แม่
 ใ^{๙๙}ห^{๑๐๐}ย^{๑๐๑}ห^{๑๐๒}ต^{๑๐๓}าย^{๑๐๔}ระ^{๑๐๕}เ^{๑๐๖}า^{๑๐๗}โ^{๑๐๘}ด^{๑๐๙}ก^{๑๑๐}่า^{๑๑๑}ก^{๑๑๒}ี่^{๑๑๓}มา^{๑๑๔}บ^{๑๑๕}ร^{๑๑๖}อด^{๑๑๗}แ^{๑๑๘}ด^{๑๑๙}ะ^{๑๒๐}ว่า^{๑๒๑}อิน^{๑๒๒}แ^{๑๒๓}ด^{๑๒๔}ว^{๑๒๕} เท^{๑๒๖}ว^{๑๒๗}ว่า^{๑๒๘}ใ^{๑๒๙}ห^{๑๓๐}ิม^{๑๓๑}ศ^{๑๓๒}ัก^{๑๓๓}ดี^{๑๓๔}
 มี^{๑๓๕}ใจ^{๑๓๖}ร^{๑๓๗}ก^{๑๓๘}ย^{๑๓๙}ง^{๑๔๐}ค^{๑๔๑}น^{๑๔๒}แ^{๑๔๓}ด^{๑๔๔}ดี^{๑๔๕}ค^{๑๔๖}ว^{๑๔๗}ท^{๑๔๘}ง^{๑๔๙}ห^{๑๕๐}ต^{๑๕๑}าย^{๑๕๒}เดอะ^{๑๕๓}ว่า^{๑๕๔}อิน^{๑๕๕} เม^{๑๕๖}ื่อ^{๑๕๗}น^{๑๕๘}น^{๑๕๙}เจ้า^{๑๖๐}สิง^{๑๖๑}หน^{๑๖๒}ว^{๑๖๓}ด^{๑๖๔}ก^{๑๖๕}ุม^{๑๖๖}าร^{๑๖๗}จ^{๑๖๘}ึง
 ก^{๑๖๙}ด^{๑๗๐}ว^{๑๗๑}ว่า ด^{๑๗๒}ุกร^{๑๗๓}ท^{๑๗๔}่าน^{๑๗๕}พ^{๑๗๖}ร^{๑๗๗}า^{๑๗๘}ห^{๑๗๙}ม^{๑๘๐}ณ์^{๑๘๑} ท่าน^{๑๘๒}อยู่^{๑๘๓}ร^{๑๘๔}ู^{๑๘๕}น^{๑๘๖}า^{๑๘๗}ระ^{๑๘๘}ที่^{๑๘๙}ใด^{๑๙๐}อยู่^{๑๙๑}บ^{๑๙๒}าน^{๑๙๓}โต^{๑๙๔}เม^{๑๙๕}ือง^{๑๙๖}โต
 ท่าน^{๑๙๗}มี^{๑๙๘}ช^{๑๙๙}ื่อ^{๒๐๐}ดี^{๒๐๑}ช^{๒๐๒}า^{๒๐๓}ป^{๒๐๔}ระ^{๒๐๕}การ^{๒๐๖}โต^{๒๐๗} น^{๒๐๘}าค^{๒๐๙}พ^{๒๑๐}ร^{๒๑๑}า^{๒๑๒}ห^{๒๑๓}ม^{๒๑๔}ณ์^{๒๑๕}ก^{๒๑๖}ด^{๒๑๗}ว^{๒๑๘}ว่า^{๒๑๙} ช^{๒๒๐}า^{๒๒๑}น^{๒๒๒}มี^{๒๒๓}ช^{๒๒๔}ื่อ^{๒๒๕}ว่า^{๒๒๖}พ^{๒๒๗}น^{๒๒๘}ช^{๒๒๙}
 พ^{๒๓๐}ร^{๒๓๑}า^{๒๓๒}ห^{๒๓๓}ม^{๒๓๔}ณ์^{๒๓๕} อยู่^{๒๓๖}ร^{๒๓๗}ัก^{๒๓๘}ษา^{๒๓๙}ป^{๒๔๐}ระ^{๒๔๑}เท^{๒๔๒}ศ^{๒๔๓}ที่^{๒๔๔}น^{๒๔๕}แ^{๒๔๖}ด^{๒๔๗}ะ^{๒๔๘}เช่น^{๒๔๙} ๑^{๒๕๐} ๒^{๒๕๑} ๓^{๒๕๒} ๔^{๒๕๓} ๕^{๒๕๔} ๖^{๒๕๕} ๗^{๒๕๖} ๘^{๒๕๗} ๙^{๒๕๘} ๑๐^{๒๕๙}
 ๑๑^{๒๖๐} ๑๒^{๒๖๑} ๑๓^{๒๖๒} ๑๔^{๒๖๓} ๑๕^{๒๖๔} ๑๖^{๒๖๕} ๑๗^{๒๖๖} ๑๘^{๒๖๗} ๑๙^{๒๖๘} ๒๐^{๒๖๙} ๒๑^{๒๗๐} ๒๒^{๒๗๑} ๒๓^{๒๗๒} ๒๔^{๒๗๓} ๒๕^{๒๗๔} ๒๖^{๒๗๕} ๒๗^{๒๗๖} ๒๘^{๒๗๗} ๒๙^{๒๗๘} ๓๐^{๒๗๙}
 ๓๑^{๒๘๐} ๓๒^{๒๘๑} ๓๓^{๒๘๒} ๓๔^{๒๘๓} ๓๕^{๒๘๔} ๓๖^{๒๘๕} ๓๗^{๒๘๖} ๓๘^{๒๘๗} ๓๙^{๒๘๘} ๔๐^{๒๘๙} ๔๑^{๒๙๐} ๔๒^{๒๙๑} ๔๓^{๒๙๒} ๔๔^{๒๙๓} ๔๕^{๒๙๔} ๔๖^{๒๙๕} ๔๗^{๒๙๖} ๔๘^{๒๙๗} ๔๙^{๒๙๘} ๕๐^{๒๙๙}
 ๕๑^{๓๐๐} ๕๒^{๓๐๑} ๕๓^{๓๐๒} ๕๔^{๓๐๓} ๕๕^{๓๐๔} ๕๖^{๓๐๕} ๕๗^{๓๐๖} ๕๘^{๓๐๗} ๕๙^{๓๐๘} ๖๐^{๓๐๙} ๖๑^{๓๑๐} ๖๒^{๓๑๑} ๖๓^{๓๑๒} ๖๔^{๓๑๓} ๖๕^{๓๑๔} ๖๖^{๓๑๕} ๖๗^{๓๑๖} ๖๘^{๓๑๗} ๖๙^{๓๑๘} ๗๐^{๓๑๙} ๗๑^{๓๒๐} ๗๒^{๓๒๑} ๗๓^{๓๒๒} ๗๔^{๓๒๓} ๗๕^{๓๒๔} ๗๖^{๓๒๕} ๗๗^{๓๒๖} ๗๘^{๓๒๗} ๗๙^{๓๒๘} ๘๐^{๓๒๙} ๘๑^{๓๓๐} ๘๒^{๓๓๑} ๘๓^{๓๓๒} ๘๔^{๓๓๓} ๘๕^{๓๓๔} ๘๖^{๓๓๕} ๘๗^{๓๓๖} ๘๘^{๓๓๗} ๘๙^{๓๓๘} ๙๐^{๓๓๙} ๙๑^{๓๔๐} ๙๒^{๓๔๑} ๙๓^{๓๔๒} ๙๔^{๓๔๓} ๙๕^{๓๔๔} ๙๖^{๓๔๕} ๙๗^{๓๔๖} ๙๘^{๓๔๗} ๙๙^{๓๔๘} ๑๐๐^{๓๔๙}
 ๑๐๑^{๓๕๐} ๑๐๒^{๓๕๑} ๑๐๓^{๓๕๒} ๑๐๔^{๓๕๓} ๑๐๕^{๓๕๔} ๑๐๖^{๓๕๕} ๑๐๗^{๓๕๖} ๑๐๘^{๓๕๗} ๑๐๙^{๓๕๘} ๑๑๐^{๓๕๙} ๑๑๑^{๓๖๐} ๑๑๒^{๓๖๑} ๑๑๓^{๓๖๒} ๑๑๔^{๓๖๓} ๑๑๕^{๓๖๔} ๑๑๖^{๓๖๕} ๑๑๗^{๓๖๖} ๑๑๘^{๓๖๗} ๑๑๙^{๓๖๘} ๑๒๐^{๓๖๙} ๑๒๑^{๓๗๐} ๑๒๒^{๓๗๑} ๑๒๓^{๓๗๒} ๑๒๔^{๓๗๓} ๑๒๕^{๓๗๔} ๑๒๖^{๓๗๕} ๑๒๗^{๓๗๖} ๑๒๘^{๓๗๗} ๑๒๙^{๓๗๘} ๑๓๐^{๓๗๙} ๑๓๑^{๓๘๐} ๑๓๒^{๓๘๑} ๑๓๓^{๓๘๒} ๑๓๔^{๓๘๓} ๑๓๕^{๓๘๔} ๑๓๖^{๓๘๕} ๑๓๗^{๓๘๖} ๑๓๘^{๓๘๗} ๑๓๙^{๓๘๘} ๑๔๐^{๓๘๙} ๑๔๑^{๓๙๐} ๑๔๒^{๓๙๑} ๑๔๓^{๓๙๒} ๑๔๔^{๓๙๓} ๑๔๕^{๓๙๔} ๑๔๖^{๓๙๕} ๑๔๗^{๓๙๖} ๑๔๘^{๓๙๗} ๑๔๙^{๓๙๘} ๑๕๐^{๓๙๙} ๑๕๑^{๔๐๐} ๑๕๒^{๔๐๑} ๑๕๓^{๔๐๒} ๑๕๔^{๔๐๓} ๑๕๕^{๔๐๔} ๑๕๖^{๔๐๕} ๑๕๗^{๔๐๖} ๑๕๘^{๔๐๗} ๑๕๙^{๔๐๘} ๑๖๐^{๔๐๙} ๑๖๑^{๔๑๐} ๑๖๒^{๔๑๑} ๑๖๓^{๔๑๒} ๑๖๔^{๔๑๓} ๑๖๕^{๔๑๔} ๑๖๖^{๔๑๕} ๑๖๗^{๔๑๖} ๑๖๘^{๔๑๗} ๑๖๙^{๔๑๘} ๑๗๐^{๔๑๙} ๑๗๑^{๔๒๐} ๑๗๒^{๔๒๑} ๑๗๓^{๔๒๒} ๑๗๔^{๔๒๓} ๑๗๕^{๔๒๔} ๑๗๖^{๔๒๕} ๑๗๗^{๔๒๖} ๑๗๘^{๔๒๗} ๑๗๙^{๔๒๘} ๑๘๐^{๔๒๙} ๑๘๑^{๔๓๐} ๑๘๒^{๔๓๑} ๑๘๓^{๔๓๒} ๑๘๔^{๔๓๓} ๑๘๕^{๔๓๔} ๑๘๖^{๔๓๕} ๑๘๗^{๔๓๖} ๑๘๘^{๔๓๗} ๑๘๙^{๔๓๘} ๑๙๐^{๔๓๙} ๑๙๑^{๔๔๐} ๑๙๒^{๔๔๑} ๑๙๓^{๔๔๒} ๑๙๔^{๔๔๓} ๑๙๕^{๔๔๔} ๑๙๖^{๔๔๕} ๑๙๗^{๔๔๖} ๑๙๘^{๔๔๗} ๑๙๙^{๔๔๘} ๒๐๐^{๔๔๙}

๑ นั้นแล ๒ แท้จริง ๓ ทั้งประโยคหมายความว่า เรือแพนาวามาไม่ถึง ๔ ชั่ว,
 คราว, ครั้ง หมายถึงดับกาล หมดทั้งประโยคว่า แต่ชั่วตระกูลเดิมมา ๕ คัดตาม
 ๖ เขา, ท่าน ๗ เลข ๘ เห็น

ตั้งเขาหันนชฺฐอน^๑ แต่ เมื่อนั้นถึงหนวดิกุมารได้ยื่นคำอนัน^๒แด่ กั
 ล์ตั้งใจอยู่แต่ ส่วนนาคพราหมณ์ผู้หนึ่งก็เอาเพศเป็นพระยานาคแด่ กั
 เทียวมนุ^๓ ไปหือเป็นเขตตชือเวียงกว้างด้ามพันวารอดตุ^๓ กั แต่กัหัน
 ไปตั้งที่อยู่แห่งตนแต่ ครั้นว่าคั่นนรูงแจ้งแด่ ถึงหนวดิกุมารท่านกัหัน
 เป็นประการตั้งนั้น กัมีใจชมช้นยินดีแด่ กัให้หาพราหมณาจารย์มา
 แด่ กัถามพราหมณ์อาจารย์ว่า พราหมณ์ผู้มาบอกให้เรานี้ จักเป็น
 เทวบุตรเทวดาหรืออินทร์พรหมอนชาว่าอน^๔ เมื่อนั้นพราหมณ์อาจารย์
 จึ่งกล่าววว่า ตามตั้งข่าผู้เฒ่ามาพิจารณาคุณ^๕ จักเป็นพระยานาคตั้งเดวว่า
 อน^๕ เมื่อนั้นกัพร้อมกันเขาแต่งเรือนหุดวงแปดงหรือเรือเดวบรมวน
 กัเขาอยู่เป็นเมืองอันใหญ่แต่ พราหมณ์อาจารย์ผู้หนึ่งก็พิจารณาเอา
 ชือพระยานาคว่าพันชุนนกับชือกุมารผู้เป็นเจ้าของชือถึงหนวดิกุมาร ตั้ง
 ด้วยกันแต่ กัเรียกวว่า เมืองนาคพันชฐิถึงหนวดินครนแต่

เจ้าถึงหนวดิราชกุมารได้เป็นเจ้าเมืองนาคพันชฐิถึงหนวดินครนตั้ง
 แด่ ท่านก็มีอาชญาใช้ไปเรียกรองเอาชุนหุดวงมิดกชฐิทั้งหลาย ให้เขามา
 ตั้งสมการแห่งตนเตยง แต่ แต่่นนไปหน้าเต^๖ ๓ ปี ยังมีเมืองอนหนึ่งอยู่หน
 หวด^๖ ใตถประมาณ ๕ คันทาง มีชางหวนากุกกฏน^๖ ทนนมชือว่าเมือง
 อุโมงคเสตานครว่าอน^๖ เมืองอนนั้นเป็นที่อยู่แห่งชาวชอมทั้งหลายแต่
 ตั้งนว่าเวียงชอมกัเป็นเมืองพร้อมกันกับเมืองสุววรรณโคมคำ แต่เช่น

๑ หุอัน, หุสัง, หุอย่าง ๒ คู้ยควัก เจาะ ๓ ข้าง, ฟาก, ทิศ, ด้าน ๔ แท้
 ที่เคียง, แท้จริง ๕ สัน, หังสัน ๖ น้ำแม่ถอ

คำสั่งพระเจ้ากัสด์ปมาต่อเท่าบดิน บัหต่าง^๕ ใด เหตุ^๕นั้นพระยาขอมคน
 เป็นเจ้าเมืองอุโมงค์เสถานคร^๕ นั้น จึงมีมานะกระต้างแข็งบ้เข้าสู้ด้อมการ
 เจ้าเมืองนาคพันธุสิงหนวตนคร^๕ เพ้อินแด^๕ เหมือนเจ้าสิงหนวตกุมาร
 ท่านก็ยกเอาพลกำลังไปชนะเอาพระยาขอม^๕ แด^๕ เมืองอุโมงค์เสถานคร
 ได้เข้ามาสู้ด้อมการ^๕ แด^๕ นั้น แด^๕ มหาศักราชได้ ๒๒ ตัวปี^๕ ดับได้ตั้ง^๕ แด^๕ ได้ ๕ ปี
 ท่านก็ได้ปราบตานนาไทย^๕ ทงมวต^๕ แด^๕ เสด^๕ น^๕ อำมาตย์^๕ แด^๕ พร^๕ าม^๕ ณา^๕ จ^๕ าร^๕ ย^๕
 ทง^๕ ห^๕ ต^๕ ย^๕ ก็^๕ พร^๕ ้อ^๕ ม^๕ ก^๕ น^๕ เ^๕ อ^๕ ุ^๕ ต^๕ าม^๕ ก^๕ ะ^๕ ๒^๕ ยัง^๕ เจ้า^๕ สิง^๕ ห^๕ น^๕ ว^๕ ต^๕ ก^๕ ุม^๕ าร^๕ ข^๕ น^๕ เป็น^๕ เ^๕ ก^๕ ร^๕ าช^๕
 ม^๕ ห^๕ าก^๕ ษ^๕ ต^๕ าร^๕ าบ^๕ ร^๕ าน^๕ น^๕ า^๕ ไ^๕ ท^๕ ย^๕ ท^๕ ง^๕ ม^๕ ว^๕ ต^๕ มี^๕ ชื่อ^๕ ว่า^๕ พ^๕ ระ^๕ ย^๕ าด^๕ สิง^๕ ห^๕ น^๕ ว^๕ ต^๕ ิ^๕ ราช^๕ ก^๕ ษ^๕ ต^๕ าร^๕
 เจ้า^๕ แด^๕ นั้น^๕ มา^๕ แด^๕ ใน^๕ เม^๕ ื่อ^๕ ง^๕ น^๕ นั้น^๕ ก^๕ ับ^๕ ร^๕ ม^๕ ว^๕ น^๕ ๓^๕ ด^๕ ้วย^๕ ผู้^๕ คน^๕ ช^๕ ้าง^๕ ม^๕ ำ^๕ ว^๕ ัด^๕ ว^๕ าย^๕ เข้า^๕
 ข^๕ อง^๕ ส^๕ ม^๕ บ^๕ ต^๕ ิ^๕ มาก^๕ น^๕ ก^๕ บ^๕ ัง^๕ ก^๕ ่อ^๕ เม^๕ ื่อ^๕ ง^๕ ใหญ่^๕ แด^๕ นั้น^๕ มา^๕ แด^๕ อ^๕ ก^๕ ร^๕ ัฐ^๕ แ^๕ ท^๕ ำ^๕ น^๕
 บ^๕ พ^๕ พ^๕ ท^๕ ิ^๕ ค^๕ ี่^๕ ม^๕ ำ^๕ เ^๕ ้า^๕ เป็น^๕ แด^๕ น^๕ หน^๕ บ^๕ ัจ^๕ ฉ^๕ ิม^๕ ท^๕ ิ^๕ ค^๕ ี่^๕ ม^๕ อด^๕ ย^๕ ร^๕ ูป^๕ ช^๕ ้าง^๕ ข^๕ น^๕ น^๕ ำ^๕ ย^๕ ้อย^๕ มา^๕ ห^๕ ำ^๕
 ะ^๕ เป็น^๕ แด^๕ น^๕ หน^๕ อ^๕ ุ^๕ ต^๕ ร^๕ ท^๕ ิ^๕ ค^๕ ี่^๕ ท^๕ ำ^๕ ๕^๕ หน^๕ อย^๕ แด^๕ เป็น^๕ แด^๕ น^๕ หน^๕ ท^๕ ก^๕ ษ^๕ ิ^๕ ณ^๕ ท^๕ ิ^๕ ค^๕ ี่^๕ ำ^๕ ได้^๕ มี^๕
 ต^๕ ว^๕ ร^๕ ัฐ^๕ เป็น^๕ แด^๕ น^๕ แ^๕ ท^๕ ำ^๕ น^๕ ท^๕ ง^๕ ม^๕ ว^๕ ต^๕ แด^๕ บ^๕ ำ^๕ น^๕ เม^๕ ื่อ^๕ ง^๕ ที่^๕ นั้น^๕ ก^๕ ็^๕ อย^๕ ุ^๕ ่^๕ น^๕ เป็น^๕ ส^๕ ุ^๕ ข^๕ น^๕
 บ^๕ ำ^๕ น^๕ ห^๕ ำ^๕ ไ^๕ จ^๕ ร^๕ ม^๕ าร^๕ บ^๕ ได้^๕ ต^๕ ก^๕ อ^๕ น^๕ แด^๕ ท่าน^๕ ส^๕ ร^๕ ำ^๕ ำ^๕ เม^๕ ื่อ^๕ ง^๕ น^๕ ำ^๕ ค^๕ พ^๕ ัน^๕ ห^๕ น^๕ ว^๕ ต^๕ ก^๕ ุ^๕ ณ^๕
 อย^๕ มา^๕ ได้ ๕๒ ปี มหาศักราช ๖๗ ตัวปี^๕ เม^๕ ื่อ^๕ ำ^๕ ได้ เดือน ๓๐ ท^๕ ุ^๕ ด^๕ ิ^๕ ย^๕ เพ^๕ ็^๕ ญ^๕ วน^๕
 พ^๕ ล^๕ ห^๕ ัด^๕ บ^๕ ต^๕ ย^๕ ำ^๕ ม^๕ ร^๕ ุง^๕ แ^๕ ้ง^๕ แ^๕ น^๕ ด^๕ ิน^๕ ไ^๕ ห^๕ วน^๕ พ^๕ ำ^๕ ร^๕ ้อ^๕ ง^๕ ต^๕ อย^๕ ค^๕ ำ^๕ ม^๕ ำ^๕ ก^๕ ุ^๕ น^๕ ๕^๕ อ^๕ ต^๕-
 จ^๕ ร^๕ ย^๕ ข^๕ น^๕ ค^๕ ึง^๕ ๖^๕ ด^๕ ุ^๕ ก^๕ ส^๕ ุ^๕ ค^๕ น^๕ แด^๕ ศ^๕ ก^๕ ร^๕ าช^๕ ได้ ๖๗ ตัวปี^๕ เม^๕ ื่อ^๕ ำ^๕ ได้ เดือน ๘ เพ^๕ ็^๕ ญ^๕ วน^๕
 ศ^๕ ก^๕ ร^๕ ย^๕ ำ^๕ ม^๕ ร^๕ ุง^๕ แ^๕ ้ง^๕ แ^๕ น^๕ ด^๕ ิน^๕ ไ^๕ ห^๕ พ^๕ ำ^๕ ร^๕ ้อ^๕ ง^๕ ต^๕ อย^๕ ค^๕ ำ^๕ ฝน^๕ ต^๕ ก^๕ น^๕ ำ^๕ ใหญ่^๕ น^๕ ำ^๕ ้อย^๕ ุ^๕ น^๕
 อ^๕ ต^๕ จ^๕ ร^๕ ย^๕ ม^๕ ำ^๕ ก^๕ ุ^๕ น^๕ แ^๕ น^๕ นั้น^๕ มา^๕ ร^๕ อด^๕ ศ^๕ ก^๕ ร^๕ าช^๕ ๘๗ ตัวปี^๕ เม^๕ ื่อ^๕ ำ^๕ ได้ เดือน ๓๐

เพ็ญวันจันทร์ยามก่อนรุ่ง แผ่นดิน^๕ซาไหวหว่นพาร้องดอยคางดำมทนแฉ
 แค้น^๕मारอดมหาศักรราชได้ ๓๐๒ ตวั^๕ปีเตาแดด เดือน ๘ ออก ๑๔ คำ
 วันอังคารยามคุดซ่าย^๕ แผ่นดิน^๕ซาไหวหว่นก้องพาร้องดอยคาง เป็น
 มหาปางอันใหญ่ปุนอศักรรยไจกว่าทุกที่ทั้งหลายแฉ ท่านตั้งเมืองมาได้
 ๕๗ ปี^๕ แผ่นดิน^๕ไหวใหญ่ ๔ เดือน^๕แฉ เมืองนาคพันธูสิงหนวดินคร
 ๕๕๕^๕แม่ชรนที่ค้อว่าห้วยไคอันไหดมาแต่ทางหนองหวดงพระยาจาก
 แคะเมืองมิลิตานคร^๕มาแฉ เป็น^๕หน้าแม่ใหญ่เมืองพันธูสิงหนวดินครตาม
 นาดู^๕กนแฉ

๕๕๕^๕ทนกักดาวให้^๕รุมุดอนตั้งเป็นเมืองพันธูสิงหนวดินครราชธานี อัน
 มาตั้งอยู่ฝ่าย^๕นำชรนที่^๕กาวนคกน ยามเมื่อบัญญัติโลกนะจักมาบรมวน
 แห่งพระพุทเจ้าโคตมดักยมนุ^๕จักเกิดมานนแฉ เมือง^๕สุวรรณโคตมา
 เก้าน^๕หากมี^๕แคะฝั่ง^๕นำแม่ชรนที่^๕ฝ่าย^๕กาวนออก^๕พุน แต่^๕เช่นคำ^๕ด้นา^๕พระ
 พุทเจ้า^๕กัสด์^๕ปนน^๕มา^๕ได้^๕กคน^๕า^๕แฉ

พระยาพันธู^๕นคร^๕เดด้วยเมือง^๕โยน^๕กน^๕คร^๕ท^๕น^๕ได้^๕ ๒๘ ปี อายุ^๕ได้^๕ ๗๑ ก
 จุ^๕ไป^๕ใน^๕ปี^๕ศักร^๕ราช^๕ได้^๕ ๓๕๘ ตวั^๕ปี^๕พระ^๕พุท^๕เจ้า^๕นิ^๕พ^๕พาน^๕น^๕น^๕แฉ

๕๕๕^๕อ^๕ช^๕ต^๕ร^๕า^๕ช^๕ค^๕น^๕ด^๕ู^๕ก^๕น^๕เด^๕ว^๕ร^๕า^๕ช^๕ด^๕ม^๕บ^๕ติ^๕เท^๕น ในเมือง^๕โยน^๕กน^๕คร^๕ไช^๕ม^๕ู^๕
 ๕๕๕^๕ร^๕า^๕ช^๕า^๕น^๕ค^๕รั^๕ช^๕าง^๕แฉ^๕ ท^๕น^๕ก^๕ใน^๕ศักร^๕ราช^๕เด^๕ย^๕ว^๕น^๕แฉ ยาม^๕น^๕พระ^๕ยา^๕อ^๕ช^๕ต^๕ร^๕า^๕ช^๕
 ๕๕๕^๕เจ้า^๕ท^๕าน^๕ ก^๕ั^๕ร^๕ุ^๕ป^๕ระ^๕ว^๕ิต^๕ชา^๕ว^๕ด^๕าร^๕ว^๕าน^๕าง^๕ป^๕ทุ^๕ม^๕ว^๕ิต^๕ด^๕ู^๕ก^๕พระ^๕ธา^๕ษ^๕อยู่^๕ด^๕อย^๕ด^๕ิน^๕แฉ^๕ที่
 ๕๕๕^๕น^๕ท^๕ร^๕ง^๕ร^๕ูป^๕อ^๕ัน^๕าง^๕ม^๕ ท^๕าน^๕ก^๕ั^๕ห^๕ร^๕าง^๕เฮ^๕า^๕สุ^๕ว^๕ร^๕ณ^๕ ๕๐๐,๐๐๐ แฉ^๕ว^๕ร^๕อง^๕

๑ ตุด=เข้า, ซ้าย=บ่าย, ตุดซ้าย=ร่วมบ่าย ๒ เตอ, ครั้ง ๓ หมวยความถึงแคว้น
 ยูนานของจีน ๔ พุดถึง ๕ หลอม ๖ เห็นจะเป็นรวม

วิพตโยธา ไปขอเอานางปทุมวดีกับฤกษ์เจ้าแฉะ จึงจกใจไว้ว่า คาปัส
 ข้าแต่พระคาปัสฤกษ์เจ้า จุงเมตตาให้นางปทุมวดีกุมารแก้วผู้ข้าแต่เทอะ
 แฉะก็ถวยกำ ๕๐๐,๐๐๐ คอบคุณฤกษ์เจ้านั้นแฉะ เมื่อนั้นก็มีโศกฤกษ์
 กักถ่วงแก้วราชบุตรปทุมวดีว่า คุกรปทุมวดีเหยย บัดนี้พ่อจกปูกยัง
 เจ้าตุ๊กให้ได้เป็นภริยาบาทบริจาริกากับพระยาเจ้า พ่อนั้นก็เฒ่าแก่เดี่ยแฉะ
 ก็จกใจโศกเดี่ยงอายุอยู่แล้ว ว่าตั้งนั้นแล้ว ก็อุส่าราชาภิเศกบุตรวราษธิดา
 กับพระยาอชุตราชเจ้าแฉะก็อับ ๒ คำ ๕๐๐,๐๐๐ นั้นให้นางแล้ว ถถ่วงว่า
 นางจุงเอากำ ๕๐๐,๐๐๐ นั้นเมื่อหล่อให้เป็นตูกกวางแล้ว ส้มมุติเป็นแม่
 คบย่ำ บุษาทุกวันเทอะ นางก็จกส้มฤกษ์มีอายุยืนนัก พระยาอชุตราช
 เจ้ากับนางปทุมวดีก็กระทำคบบย่ำคารวะยังพระมหาฤกษ์เจ้าตนพ่อแล้ว ก็
 เอากัน เด็ดจเมื่อดูเวียงโยนนครไชยบุรีศรีช้างแฉะแห่งตนแล้ว ส่วน
 ว่านางปทุมวดีก็หาช่างคำมาหล่อให้เป็นตูกกวางแล้ว ก็แบ่งมณฑปไว้
 บนหัวแล้ว ให้บุษาทุกเข้าคำส้มมุติเป็นแม่แห่งตนแฉะ ด้วยเหตุนางคบ
 ย่ำยังคำฤกษ์เจ้าตนพ่อแฉะแม่กวางคำนั้น นางก็ส้มฤกษ์ทุกประการแฉะ
 ส่วนพระยาอชุตราชมหากษัตริย์เจ้านั้น ก็ด้วยเดชะดีทศธรรมแห่งท่านแฉะ
 อันบ่จะประเพณีธรรมนั้น เดชะแห่งท่านซาบปราบไปหนอตุระทิศก้าเหนือ
 มีทางหนองแฉะเป็นแดน หนทักษิณทิศก้าใต้เขตต์ตวัระรัฐคือส้มแม่น้ำ
 ระมิงเป็นแดนแฉะ หนบุพพิทิศก้าตะวันออกมีส้มแม่น้ำแม่มีวแดนเมืองจุนั้น
 นั้นเป็นแดนแฉะ หนปัจฉิมทิศก้าตะวันตกมีค้อยเขาตูกช้างหัวน้ำย่อยมา

ตกแม่คงเป็นแดน ก็เป็นอาณาเขตต์แห่งท่านทั้งสิ้น เมืองโยนกนคร
ไชยบุรีศรีช้างแสดนั้นปรากฏเป็นราชธานีอันใหญ่แฉะ

ครั้งนั้นโบราณคักราชเก่าได้ ๑๕๘ คั้วนับแต่เมื่อเดา พระยาอชชาต
คั้ตรูก็พร้อมกันกับด้วยมหากัสสปเถรเจ้าตัดเสี้ยแล้ว และตั้งมหากักราช
ใหม่ไว้คั้วหนึ่งในปีเมืองเม็ด . เดือน ๕ เพ็ญแฉะ ยามนั้นมหากัสสปเถร
เจ้าก็มาคิดในใจว่า อายุปุนันก็ได้ ๑๒๐ เต็มบริบูรณ์แล้ว ในเดือน ๖
เพ็ญนี้ก็จักเข้าสู่ณิพพานแฉะ พระมหาเถรเจ้าก็เอาชาคูตูก้ามมีด^๑ กั้
ซ้ายแห่งพระพุทธรเจ้าองค์หนึ่ง กับชาคูเจ้าทั้งหลายสามสถานคือมหันดา
มีขนิมาชุกทกาทังปวง ๕๐๐ พระองค์ ใ้ตั้งในพระโกศแก้วพระธรรม
ราชแฉะ ก็พาอรหันตาทังหลาย ๕๐๐ พระองค์ แฉะก็ยกเอามหาชาคู
เจ้าสี่องค์ มาด้วยดวง^๒ อากาศแฉะ ก็มาสู่เมืองโยนกนครช้างแสด
แฉะ ก็เมตตาพระยาอชชุตราชคนเป็นเจ้าแก่เมืองโยนกนครช้างแสดแฉะ
ก็บอกยังนิทานอันพระพุทธรเจ้าท่านายไฉนให้พระยา^๓ ๖ ประการ เมื่อ
นั้นพระยาอชชุตราชษัตริย์เจ้าก็มีใจชมชื่นยินดีบังเกิดศรัทธาแฉะ ก็ให้
หาช่างเครื่องทังหลายมากระทำพระโกศเงิน พระโกศทอง รับช้อนเอา
พระโกศแก้วธรรมราชนั้นแฉะ ก็บูชาด้วยข้าวดอกดอกไม้เงินดอกไม้
ทอง ช่อธงฉัตรจ้อง^๔ ปกกางบูชามากนักแฉะ ก็เอาเสนาภคตโยธา
แห่แห่นยังพระบรมชาคูเจ้า ออกจากเวียงโยนกนครไชยบุรีราชธานีศรี
ช้างแสดนั้น ก็ห้ามมหาชาคูเจ้า^๕ ฆไปสู่จอมดอยตายเป็นดี คือดอยดินแดง

๑. โทปलाई ๒. ผอบอง, เทะลอบ ๓. ทาง ๔. ร่ม

นั้น พร้อมกับด้วยมหากัสต์ปเตรเจ้าแล้ว มหากัสต์ปเตรเจ้าก็ยกเอา
 พระโกศพระมหาธาตุเจ้าขึ้นตั้งไว้เหนือหินก้อนหนึ่ง อันพระพุทธรเจ้านิ่ง
 เมื่อครั้งก่อนนั้น มหากัสต์ปเตรเจ้าก็อธิษฐานขอให้มหาธาตุเจ้ามุดจม
 ลงในหินก้อนหนึ่ง ครั้นนั้นมหาชินธาตุเจ้าก็เผ่าปฏิหาริย์แจ่มทั่วเมือง
 ทั้งมวตนาณ ๗ วัน ๗ คืน แดวกัฟพาพระโกศจมลงไปใหนัก้อนหินดังประ
 มาณ ๗ ศอกนั้นแล กาดนั้นพระมหาเถรเจ้าก็อธิษฐานคันธบูชาพระ
 มหาธาตุเจ้าไว้หนชวาเมื่อขึ้นหนทางสูงประมาณ ๘,๐๐๐ วา ชงห่าง
 ประมาณ ๗,๐๐๐ วา กว้าง ๕๐๐ วา แค้นันมาคณฑหลายเห็นแล้วจึง
 ักเรียกว่าดอยขงแต่นมาแต่ ยามนั้นพระยาอชุตราชมหากษัตริย์เจ้า
 ก็เรียกร้องขุนตระ คือ ว่าบุเจ้าดาวจกทั้งต้องผัวเมียมาแต่ กัให้คาหิมัน
 หนึ่งแดวกัขอเอาเขตต์แดนด้านไหนด ๓,๐๐๐ วาทุกด้าน กับมีมิดกช
 ๕๐๐ ครัวแล เมื่อนั้นบุเจ้าดาวจกกับนเข้าของให้ตุกทั้ง ๓ ชายนั้นแล้ว
 ผู้เค้าให้ไปกินเมืองควาน ผู้ถัดให้ไปกินเวียงศรีทวง ผู้ปลายนันให้ไป
 กินเมืองระเอกแล้ว ก็รักเอาคากับอชุตราชเจ้านั้นแล อชุตธรรมิกราชา
 เจ้าก็เวนถวายเป็นทานแก่มหาธาตุเจ้าแล้ว ก็หยาดน้ำตกเหนือแผ่นดิน
 แข่งไว้กับมหาธาตุเจ้ามิให้บุคคลผู้ใดมาง ๒ เทแต่ ใครรู้ก็แท้ให้ตุค่านาน
 คอยตุนันรู้แจ้งทุกประการแต่ ยามนั้นกัมีมโตฤกษ์อันเป็นพ่อเลี้ยงแห่ง
 นางปทุมวดีราชเทวี ก็จุติตายก่อนนั้นต้องเดือน แดวกัไคชนไปเกิดยัง

๑ คือบุเจ้าลาวจกนั้นได้รับเอาทองคำที่พระราชทานจากอชุตราช ส่วนเข้าของที่บุเจ้าลาว
 บันให้ลูกนั้น เป็นเข้าของส่วนตัว ๒ ทำลาย, พัง

พรหมโลก เมื่อนนอสุตราชมหากษัตริย์เจ้าก็ให้ช่างคำมาห่อเป็นรูป
 ฤษีเจ้าคนเป็นพ่อไว้อย่างมอกมุง เมืองทางตะวันตกนั้นแล้ว อุบรู
 ฐากมหาธาตุเจ้าตามอชยาศัยแห่งตนแต่ ยามนั้นเดือน ๗ เมืองยวณ
 เพี้ยยามด้ายอรุณขึ้นมาแล้ว มหากัณฑ์ปเตรเจ้าก็ให้วันบเครพยายัง
 พระมหาธาตุเจ้าเสร็จแล้ว ก็เสด็จเมื่อสู่เมืองราชคฤห์นคร ยามเช้า
 บิณฑบาตข้าวมาพันบริบูรณ์แล้ว ก็เข้าไปสั่งอำตาพระยาอชยาศัยครุเสร็จ
 แล้ว ก็เสด็จเข้าไปสู่ณิพพาน วันพุชยามเช้า ยังหว่างดอยเวพูบรรพตที่
 นั้น มีดอยหุ้มอยู่ มีต้นปมไต่เบอยเนาตั้งอยู่ตอดค้ำัดนาพระเมตไคย
 เจ้า จักตั้งศการด้วยฝ่ามือแห่งพระองค์นั้นแต่ ส่วนพระยาอสุตราเจ้า
 หากษัตริย์ก็กระทำทักษิณให้วันบเครพยายังพระมหาธาตุเจ้าเสร็จแล้ว
 ก็พาเอารพดสถโยธา เสด็จมาสู่เมืองโยนถนนครไชยบุรีราชธานีศรีช้าง
 แฉ่นที่อยู่แห่งตนแล้ว กระทำบุญไปบมิได้ขาดแต่ ศักราช ๒ ตัวมีระ
 วายสัน เดือน ๗ เพี้ย วันอาทิตย์ ครั้นนั้นมหาจักจายนเดรเจ้าก็อชษ
 ฐานเอาธาตุกระดูก ตา ตัน พระพุทชเจ้ากาฝ่ายที่ถาดตบณคณาเมือง
 ราชคฤห์ที่นั้น ก็ได้มาทั้งสามสถานทางปวงมี ๒๔ พระองค์แต่ ก็ได้พระ
 โกศแก้วมรกตมีอรรณอันเขี้ยวมีอรหันต์ ๕๐๐ คน ก็เอาธาตุเจ้าเหาะ
 มาทางอากาศแล้วก็มาสู่โยนถนนครบุรีศรีช้างแฉ่นทันแล้ว ก็บอกยัง
 นิทานอันพระพุทชเจ้าทำนายไว้ให้นให้พระยาอสุตราวิมิกราชตนเป็นเจ้าแก่
 เมืองยวณให้รู้แจ้งทุกประการ ครั้นนั้นธรรมิกราชเจ้าก็มีใจศรัทธาอินดี

ยิงนัก ก็ให้ช่างคำมาสร้างพระโกศเงินพระโกศคำ รับเอาพระโกศแก้ว
 อันทรงยังพระบรมราชาเจ้าแก้ว ก็บูชาด้วยเครื่องดีกการะบูชามากนัก
 ก็เอาขึ้นใส่ตู้วิภาภาณูจน้คำแก้ว ก็ให้แห่นยังพระบรมราชาเจ้าไปสู่วัฒน-
 ภูมบรรพตคอกุแก้ว อันมีหนทีศะวันตกเฉียงเหนือแห่งเวียงโยนก
 นครข้างแฉ่นที่นั่น โกลดประมาณ ๒ คาวุตแก้ว ก็ขึ้นถึงต้นดอย
 พระมหากัจจายนเถรเจ้า ก็ให้หามตู้วิภาภาณูประทักษินทีเกศาธาตุ
 เจ้า ๓ รอบแก้วก็ตงตั้งไว้เหนือแผ่นดิน พระมหากัจจายนเถรเจ้าก็
 กระทำให้อันบเคารพยำด้วยที่คิตที่เท่า ๕ แห่ง^๑ แดวก็อริษฐานขอให้
 มหาธาตุเจ้าจมดงในกวง^๒ อุโมงค์ที่บรรจุเกศาธาตุนี้ก่อนแล้วก็ก่อดิน
 อีฐไว้ถัดบริบูรณ้แล้ว ก็ถดองทำบุญให้ท่านตลอดถึงเดือน ๗ ขึ้น
 เดือนเสวีจการถดองบริบูรณ้ เดือน ๘ ออกคำ ๑ พระมหากัจจายน
 เถรเจ้าก็เหาะขึ้นกลบไปสู่วัฒนภูมบรรพตคอกุแก้ว^๓ ส่วนอชุตราชเจ้าก็
 เสดีจกดับคินสู่วัฒนภูมบรรพตคอกุแก้ว^๔ ศักกราชได้ ๗๒ ตัวก็กิดได้ เดือน ๖
 ขึ้น ๓ คำ อชุตราชเจ้าก็เอาเสนาอำมาตย์ราชบริวารทั้งหลายออกไป
 สร้างยังเจดีย์สองหลัง กอวมเกศาธาตุเจ้าที่ถากู้และถาแปดงไปร้องฟ้า
 ด้องแห่งนั้นเสวีจแล้ว เดือน ๖ เพญจันพุทก็กระทำบุญให้ท่านบริบูรณ้
 แล้ว ก็ขึ้นสู่วัฒนภูมบรรพตคอกุแก้ว^๕ และกระทำบุญให้ท่านตลอดไปมิได้
 ชาติบมิได้ประมาณในทศวรรษธรรมแต่สักตั้ง ส่วนว่าพระยาอชุตราช
 และนางปทุมวดีราชเทวีก็พร้อมด้วยราชบุตรและราชธิดามีอายุยืนมากนัก

๑. พร้อมด้วยของคำห้า ๒ วง

ศักราชได้ ๑๐๐ ตัวมีเมืองได้ พระพุทธเจ้าหนีพพานไปแล้วได้ ๑๐๐ พระ
ธรรมชาวันนั้น พระยาอชุตธรรมิกกราชเจ้าได้โดยราชสมบัติได้ ๑๐๐ ปี

พระองค์มีพระชนมายุได้ ๑๒๐ ปีบริบูรณ์ก็จุติไปแต่

พระมิ่งรายนราชคนดูมีอายุได้ ๔๖ ปี ขึ้นเสวยราชสมบัติเมือง
นครราชสีมาไชยบุรีศรีช้างแฉ่นทันแทน ศาสดาพระพุทธเจ้าได้ ๑๐๐
พระธรรมชา

ครั้งนั้นศาสดาพระพุทธเจ้าก็รุ่งเรืองดีมาเหมือนดังแต่ก่อน ใน
กาลนั้นยังมีอรหันต์เจ้าองค์หนึ่งชื่อมหาหวิโรทิจเจ้าเป็นต้นกับฤๅษี ๕๐๐
คน ก็ไปนมัสการมหาธาตุเจ้ายังถ้ำตบป็นณคูหา อันมีขังคอยเวภาร
บรรพตในเมืองราชคฤห์นครทันทน์แล้ว ก็อธิษฐานขอเอาพระบรมธาตุ
เจ้า ก็ได้ ๑๕๐ พระองค์แล้ว ก็เอาใส่พระโกศแก้วพระธรรมราชตูก
เท่าหมากน้ำเค็มแล้ว ก็เหาะมาด้วยบนอากาศ ก็เอามาสู่เมืองโยนก
นครไชยบุรีศรีช้างแฉ่นแล้ว ก็บอกประวัตินิทานอันพระพุทธเจ้าหากทำ
นายไฉน แก่พระองค์มีรายนราชกษัตริย์ให้ทรงรู้ทุกประการ กาดนั้น
องค์พระมิ่งรายนราชเจ้าก็มีพระทัยยินดีมากนั้กแล้ว พระองค์ก็ให้นาย
ช่างทั้งหลายมากระทำยังพระโกศเงินพระโกศทองซ้อนพระโกศแก้ว รับ
เอาซึ่งพระบรมธาตุไว้แล้ว ก็ตกแต่งยังเครื่องบูชาทั้งหลาย มีแก้ว
แหวนเงินทองมธุบุษบาราชาคันษมาลาจุนเงินทั้ง ตั้งคันช่อธงและฉัตร
บูชาพร้อมเสร็จแล้ว ก็ยกมหาธาตุเจ้าแล้วก็รวมมัยงรวพดคนการงานทั้ง
หลายมาพร้อมแล้ว ก็ส้มโภชนของพระมหาธาตุเจ้าและบริบูรณ์ ก็อัญ

เชิญพระบรมราชาเจ้าชั้นสูงเสด็จวิภาคาราญจน์ ก็ยกเอาขี้พระมหาธาตุเจ้า
 -เสด็จให้แห่นพริ้วด้วยเครื่องศุภวิญญานคนตรีแตรสังข์ บนเศวตฉัตร
 กตองประโคมพระบรมมหาธาตุเจ้า แห่ขอกเวียงไปต่อเท่าถึงเขตบรร
 พตตอยชุง ถิ่นเป็นที่พระบรมราชาบรรจุกะตูกตามมีดกาซ้ายแห่งพระ
 พุทธเจ้านั้น ก็ห้ามยังพระโกศพระบรมราชาเจ้าประทับเห็นศิวาที่ตนพระ
 บรมราชาเจ้านั้น ๓ รอบแล้ว อรหันตเจ้ากับฤษีทั้งหลายไปพริ้วม
 กันยกเอาโกศพระบรมราชาเจ้าชั้นประดิษฐานไว้เหนือหินอันมหาธาตุเจ้า
 บรรจุก่อนแต่ ครั้นอรหันตเจ้าทั้งหลายก็อธิษฐาน ขอให้ธาตุเจ้าพา
 พระโกศจมลงไปเป็นดั่งมหาสถูปเจดีย์ หากอธิษฐานแต่ก่อนนั้นแต่
 ในกาลนั้นมหาธาตุเจ้าก็กระทำปาฏิหาริย์รุ่งเรือง ส่งรัศมีทั่วทิศานุทิศ
 แคว้นเมืองโยนกนครทงมวต แดวกจมลงไปใบก้อนหินที่นั้น ดึกประ
 มาณ ๗ ค่ำก บนพระบรมราชาเจ้าก่อนนั้นศอกหนึ่ง แดงธาตุเจ้าทงมวต
 ก็ตั้งอยู่ในหินก้อนนั้น ๖๒๐ พระองค์แต่ พระองค์มิ่งรายนราชเจ้าก็ให้
 คำจ้างแก่ช่างทั้งหลาย ให้ก่อมหาเจดีย์ก่อมก้อนหินอันทรงไว้ซึ่งพระ
 บรมราชาเจ้านั้นสูง ๗ ศอก ทาฉะทายไว้แล้วใส่เงินโก ๒ เงินจิงโกคำประดับ
 ด้วยแก้ว ๗ ประการ ใส่นิครหมากชมพูคำแก้วบริบูรณ์ กัดทองกระ
 ทำบุญให้ทานเป็นสัมมัยกาดอนใหญ่نانได้ ๓ เดือน ถึงเดือน ๖ เพ็ญ
 วันพุทธก็สำเร็จบริบูรณ์ พระมิ่งรายนราชเจ้าก็ขอเอาเม็ดขุทนต์
 ๕๐๐ ครวี่ อันอนุชตราชาเจ้าขอเอาแก้วมณีเจ้าดาวจก บริจาคไว้รักษาพระ

บรมราชาเจ้านั้นเป็นราคา ๓,๐๐๐ ตำดั่งทองแดง ก็เอามาโอกาสให้ขาด
 น้ำถวายให้เป็นทานกับพระมหาราชาเจ้าตั้งแต่ก่อนแล้ว ก็ตั้งมรดกตาม
 แข่งไว้ว่า บุคคลหญิงชายทำวพระยามหากษัตริย์ประชาชนรราชภูริผู้ใด
 มีใจยินดีกับด้วยวัตถุทานและทาสทาสแห่งพระองค์เรานี้ดังนั้น แม้ว
 บุคคลผู้หนึ่งปรารถนาเอาอย่างใด ก็จงพด้นอุดมสมบัติตามวิมิตต์คักทุก
 อันเทอญ บุคคลผู้ใดเบียดเบียนกระทำร้ายของทานแห่งพระองค์นี้ คือว่า
 ใช้ส่วยได้เวียกตกการ ๒ ชาวเมืองมีตักขุทั้งหลายเหล่านี้ และริตมัง เท
 เสี้ยให้บริวารตาดเสี้ยจากที่ มีให้เขาได้อยู่ปฏิภาณมหาราชาเจ้าที่ดังนั้น
 ให้บุคคลผู้หนึ่งวินาตนิบหายจากภรรยาบุตรบุญาคีทั้งหลายแต่ จากไว้
 นาคามเขตต์ประเทศแห่งมัน ตลอดจนตั้งบรมราชาภัยไปภายหลัง กัจจุ
 ตายไปแล้วให้ได้ไปจมอยู่ในอเวจีมหานรก พระพุทธเจ้าเกิดมาหมั้นคน
 แล่นคน อย่าให้มันได้รู้ได้เห็นแม่แต่ตั้งคนหนึ่ง แม่ในปัจจุบันชาติเขา
 เขาไปไว้ประเทศบ้านใด เมืองใด ตั้งนั้นก็ให้รอนใหม่จับหายในที่นั้น
 อย่าให้รู้เรื่องแก่มันเทอญ เหตุว่าเขาได้เป็นข้าโอกาสขาดน้ำแต่เช่น
 ขสุตธรรมิกราชาเจ้าสืบ ๆ มาแต่

พระองค์มีงรายนเจ้าก็ตั้งมรดกแข่งไว้ดังนั้นแต่ เดือน ๖ แรมค่ำ ๓
 มหาวิริยโพธิเจ้าก็กระทำทักษิณยังพระมหาราชาเจ้าแล้ว ก็เกาะเมือ
 ลู่เมืองราชคฤหนครนั้นแต่ ส่วนฤกษ์ ๕๐๐ คน ก็อยู่ปฏิบัติอยู่ปฏิภาณ
 มหาชินราชาเจ้าที่นั้นแต่ ส่วนว่าปู่เจ้าตาจาก ๒ คนผิวเมี้ยก่อนนั้น ครั้น

• ประสทธิประสาทให้ ๒ ใช้เวียกตกการ=ใช้ทำงาน ๓ วิตมัง=ตัดล้าง, ตัดรอน, ทำลาย

ว่าเอาเขตต์แดนถวายเป็นทานพร้อมทั้งบุตรราชเจ้าก็มีได้หนีไปอยู่แห่ง
ใด ก็มีใจศรัทธาอยู่ปฏิบัติอยู่ฐากมหาธาตุเจ้าด้วยข้าวตอกตอกไม้
ชุบเทียนทุกค่ำเช้ามิได้ขาด ครั้นว่าจุกักไต้ไปเกิดเป็นเทวดาเทวดบุตรอยู่
ปลายเขายุคนธรนนแดน ส่วนว่าองค์มิ่งรายนเจ้าก็ไ้โหว่นบเคารพยายัง
มหาธาตุเจ้า เสร็จแล้วก็เสด็จกลับคืนมาอยู่เมืองโยนถนนครราชธานีศรี
ช้างแฉ่นอันเป็นที่อยู่แห่งตน แดวกก็กระทำบุญให้ทานบมีได้ขาด มีได้
ประมาณในศีล ๕ ศีล ๘ แด่สิ่งหนึ่งสิ่งใด แดวกก็บระยังทศพิชราชธรรม
เลี้ยลัดอัน ก็บริบูรณ์ด้วยสมบัติแด่ลูกหญิงลูกชาย ศักการาได้ ๕๐ ตัว
พระพุทธรเจ้าหนีพานไปได้ ๑๒๐ พระวรราชา ท่านก็มีราชบุตร ๒ คน
ราชธิดา ๒ คน ราชบุตรผู้พี่นามชื่อว่าพระองค์เชื่องมีอายุได้ ๕๕ ปี
ผู้น้องชื่อว่าไชยনারายณ์ มีอายุได้ ๕๐ ปี

เมื่อนนพระองค์มิ่งรายนราชมหากษัตริย์คนพ่อ ก็กระทำยังพระ
องค์เชื่องคนพินให้เป็นมหาอุปราช แดวกกับลูกหญิงผู้หนึ่งให้อยูยง
เมืองโยนถนนด้วยคนแล้ว ก็แบ่งยังราชสมบัติข้าคนช้างม้าจิวคควายคนคว
แฉ่นหนึ่ง ให้แก่ไชยনারายณ์คนน้องกับลูกหญิงผู้สุดท้ายนั้น แดวก
แบ่งให้แก่เมืองที่ใหม่ คือของไ้เห็นบุพพทิศกว่ามุด เกิดเป็นเกาะดอน
อันใหญ่ที่เมืองสุวรรณโคมคำเก่าศักการาได้ ๑๕๓ ตัวปีเบิกยี้ เดือน ๗
ออก ๘ คำวันอาทิตย์ พระองค์ไชยনারายณ์คนเป็นลูกพระองค์มิ่งรายน
ราชกษัตริย์เมืองโยนถนน ออกไปตั้งภูถาวว ดอนมุด ให้เป็นเมือง

แล้วเขาย้ายที่นั่นแล้ว ก็เรียกชื่อว่าเวียงไชยনারายณ์เมืองมุตนั้นแต่ แต่
 กาดนั้นมาท่านก็สร้างบุบผารามวิหาร ที่พระพุทธรูปเจ้านั่งสถิตอยู่ณ
 ข้างมณฑปภาคที่ข้างของดอกไม้ให้ท่านนั้น สร้างวิหารแต่ก็สร้างพระ
 พุทธรูปองค์ใหญ่ไว้รักหาง คีตก้าแล้ว ก็ฉลองกระทำบุญให้ท่านบริ
 บุรณแล้ว ก็กระทำบุญเป็นปางอันใหญ่ในเดือน ๔ เพ็ญวันพุธแล้ว
 พระองค์ไชยনারายณ์เจ้าก็อยู่เสวยเมืองไชยনারายณ์ เมืองมุตนั้นสืบคือ
 ถึงถูกหนามไปภายหลัง คนทั้งหลายที่อยู่นั้นก็สมบุรณไปด้วยเข้าของ
 แดะเครื่องปลูกของฝั่งทงมวด ก็มั่งมั่งพุดเท่าตามดังพระพุทธรูปเจ้าทำ
 นายไว้นั้นแต่ ที่พระเจ้าหัดวงก็ได้ชื่อว่าเป็นบุบผารามวิหารสวนดอกแต่กาด
 นั้นมาแต่ ก็กราชได้ ๑๕๒ ปีแล้วเมืองได้ พระองค์เชื่องกษัตริย์เจ้าด้วย
 เมืองได้ ๑๑ ปีแล้ว ท่านก็ได้ตั้งไปสร้างเจดีย์หลังหนึ่งกรมเกศาธาตุที่
 ภาแก้วหัวฝ้ายศรีทวงหนตะวันตกเฉียงเหนือ นั้น ก็กระทำบุญฉลองสำเร็จ
 บริบูรณ์ในเดือน ๖ เพ็ญวันศุกร์ แล้วท่านก็มีพระราชอาชญาให้คนทั้ง
 หลายขุดเหมืองใหญ่ต่อเอาน้ำแม่ไฉ่นั้น ออกมาเลี้ยงไว้หน้าแคว้นทรายทง
 มวดแล้ว ก็ตั้งเจ้ามาตั้งเวียงอันเป็นที่อยู่แห่งคนแต่ ก็กราช ๑๗๓ ปี
 กาบตั้งพระองค์เชื่องเจ้าด้วยเมืองได้ ๓๑ ปี อายุได้ ๗๗ ปีก็จุติไปแด
 พระองค์ชินตนตุมมีอายุได้ ๖๑ ปี ได้ชนเสวยราชสมบัติแทนใน
 เมืองโยนถนนครไชยบุรีราชธานีศรีช้างแฉ่นต่อไปนั้น แต่่นั้นมาก็กราช
 ได้ ๒๐๐ ปีล่วงมาแล้ว พระพุทธรูปเจ้าปรีนิพพานไปได้ ๒๐๐ พระพรรษา

พระองค์ชินเสวเมืองใต้ ๒๐ ปี อายุได้ ๘๐ ปีก็จตุไปแด

พระองค์คำคนตุกมีอายุได้ ๕๘ ปี ชินเสวด้วยราชสมบัติในเมือง
โยนกนครไชยบุรีราชธานีศรีช้างแฉ่นทนต์บค้อมาแด ศักราชได้ ๒๑๖
ตัวพระองค์คำกินเมืองใต้ ๓๗ ปี อายุได้ ๗๗ ปีก็จตุไปแด

พระองค์เกิงคนตุกมีอายุได้ ๕๖ ปี ชินเสวด้วยราชสมบัติเมืองแทน
ในโยนกนครราชธานีไชยบุรีศรีช้างแฉ่นจนถึงศักราชได้ ๒๓๘ ตัวปีกาเม้า
พระพุทเจ้าบรินิพพานไปแล้วได้ ๒๓๘ พระวรรษา

ศักราชได้ ๒๗๖ ตัวปีกาเม้า พระองค์เกิงริราชเจ้าด้วยเมืองใต้
๖๕ ปี อายุได้ ๓๐๐ ปีก็จตุไปแด

ยกเอาพระองค์ชาติคนตุกอายุได้ ๗๓ ปี ชินเสวเมืองแทนบค้อม
ไป พระองค์ชาติกินเมืองใต้ ๒๐ ปี ศักราชได้ ๒๘๕ ตัวปีกาเม้าเด็ด พระ
องค์ชาติมีอายุได้ ๘๐ ปีก็จตุตายไป

ยกเอาพระองค์เว้าคนตุกมีอายุได้ ๖๒ ปี ชินเสวเมืองแทน
บค้อมไป ศักราชได้ ๒๘๖ ตัวทันทก็ไปสร้างเจดีย์กวมเกศาชาตุเจ้าคอบ
เว้าแด ก็ถดองให้ท่านบริบูรณเด้าก็มาอยู่เว้าแห่งตนตามเดิม ศักราช
ได้ ๓๑๓ ตัวปีกาเม้าเด็ด พระองค์เว้าด้วยเมืองใต้ ๓๘ ปี อายุได้ ๘๓ ปี
ก็จตุไปแด

ยกเอาพระองค์เว้าคนตุกมีอายุได้ ๖๓ ปี ชินเมืองบค้อมไป
ศักราช ๓๑๕ ตัว ทันทก็เด็ดไปสร้างเจดีย์กวมที่บรรจุเกศาชาตุเจ้า
หัดหนึ่ง ฝ่ายนาชของกาดระวันออกเด้าก็กระทำบุญให้ทานเดือน ๕ เพี้ย

วันศุกร์ จำเริญบริบูรณ์แล้วกลับมาสู่เวียงแห่งตนแต่ ศักราชได้ ๓๒๕ ค่ำ
 ๕ ประวาญสิ้น พระองค์แฉ่นกินเมืองได้ ๑๗ ปีอายุได้ ๗๐ ปีถึงแก่อนิจจ-
 กรรมไปแต่

แล้วพระองค์แฉ่นตนดูกลุ่มีอายุได้ ๕๗ ปี ก็ด้วยเมืองสืบต่อไป
 ศักราชได้ ๓๓๓ ค่ำ ท่านก็ไปสร้างเจดีย์กวมที่บรรจุกะศาชาตุเจ้าหตั้ง
 หนึ่ง มีฝายนาของกาหนาวเรียงหลังที่ตนพ่อสร้างนั้นแล้ว ก็ฉดของกระ
 ทำบุญให้ทานเดือน ๖ เพ็ญวันพุธ ก็จำเริญบริบูรณ์แล้วเสด็จกลับมา
 สู่เวียงที่อยู่แห่งตนแต่ ศักราชได้ ๓๔๓ ค่ำกับกบเส็ด พระองค์แฉ่นด้วย
 เมืองได้ ๑๕ ปีอายุได้ ๗๒ ปีก็จุติไปแต่

พระองค์แฉ่นตนดูกลุ่มีอายุได้ ๕๖ ปีได้ด้วยเมืองสืบต่อไป ศักราชได้
 ๓๔๕ ค่ำท่านก็เสด็จไปก่อเจดีย์กวมกะศาชาตุเจ้าที่พระพุทธรเจ้าอนนหลัง
 ฝารูปท่านนั้น แล้วฉดของกระทำบุญให้ทานบริบูรณ์แล้วเดือน ๖ เพ็ญวัน
 พุธหตั้งดี ก็เสด็จกลับมาสู่เวียงโยนถนนครอันเป็นที่อยู่แห่งตน ศักราช
 ได้ ๓๕๗ ค่ำกับเบิกใจ ท่านเสฉ่นด้วยเมืองได้ ๑๕ ปีอายุท่านได้ ๗๓ ปีก็จุติไป
 ตามยถากรรมแต่

องค์พระแฉ่นตนดูกลุ่มีอายุได้ ๕๒ ปีชนด้วยเมืองสืบต่อไป ศักราช
 ได้ ๓๕๘ ค่ำท่านก็สร้างวิหารกวมพระบาทเจ้าที่ผาเรือแล้ว ก็ฉดของกระ
 ทำบุญให้ทานบริบูรณ์แล้วในวันเดือน ๖ เพ็ญวันศุกร์แล้ว ก็เสด็จกลับมา
 มาสู่เวียงโยนถนนครแห่งตนแต่ ศักราชได้ ๓๗๒ ค่ำพระองค์แฉ่นด้วย
 เมืองได้ ๑๖ ปีอายุได้ ๖๗ ปีถึงแก่กรรมไปในกาดนั้นแต่

พระองค์งามคนดุกมีอายุได้ ๕๐ ปี ขึ้นด้วยเมืองลับค้อตันคตังค์
ไป คักราชได้ ๓๗๕ คิวปีตบได้ ท่านกัเดัดจมาต้วรังยงเจ็ดยักกวมเกศา
ชาตุเจ้าที่พระพุทธรเจ้าหนังจอมผาเต็งโตกนัั้น แะระต้วรังวิหารแะพระพุทธร
รูปแต้ว กัถดองกระทำบุญให้ท่านดำเรัจบริบูรณ์ไปในวันเดือน ๖ เพ็ญ
วันพูช แะตัวท่านกัเดัดจมาต้วเวียงโยนถนนครราชธานีไชยบุรีศรีช้างแฉ่นอัน
เป็นที่อยู่แห่งพระองค์ ในกาดนัั้นเมืองโยนถนนครทัน กับริบูรณ์รุ่งเรือง
เต็มไปด้วยผู้คนทุกชาติทุกภาษา หาเสี้ยนหนามโจรผู้ร้ายมิได้แะ วัน
เร็งไปด้วยการกระทำบุญให้ท่าน ตดอดไปในสมัยพระองค์งามครอง
ราชสมบัตินัั้นแะ คักราชได้ ๔๕๐ คิวปีเบ็กเดัด พระองค์งามด้วย
ได้ ๓๓ ปีอายุ ๘๓ ปีก็ถึงแก่ขันจกรรมไปแะ

พระองค์ตอคนดุกมีอายุได้ ๖๖ ปี ท่านมีราชบุตร ๒ คนแะ พระ
องค์ตอด้วยเมืองแทนไปในคักราช ๔๓๓ คิวปีระวายตัน พระองค์ตอ
กินเมืองได้ ๑๗ ปีอายุได้ ๗๗ ปีก็ถึงแก่กรรมไปแะ พระองค์รอยคนดุก
อายุได้ ๕๘ ปีขึ้นด้วยเมืองแทนแะ คักราชได้ ๔๔๖ คิวปีพระองค์รอย
กินเมืองได้ ๑๕ ปีอายุได้ ๗๒ ปีก็จตุไปแะ

พระองค์เซ็งคนดุกมีอายุได้ ๕๒ ปี ขึ้นด้วยเมืองลับค้อตันไป
คักราชได้ ๔๖๓ คิวปีกาดตัน พระองค์เซ็งกินเมืองได้ ๑๘ ปี อายุได้
๖๘ ปีก็จตุตายไปแะ

พระองค์พนคนดุกมีอายุได้ ๕๖ ปี กัขึ้นด้วยเมืองแทนลับค้อตันไป
คักราช ๔๖๘ คิวปีกตได้ ท่านกินเมืองได้ ๑๖ ปีอายุท่านได้ ๗๒ ปีแะถึง

แก้กรรมไปแต่

พระองค์เกิดตนตูกมีอายุได้ ๕๖ ปี ก็ได้ชนด้วยเมืองแทนได้ ๑๗ ปีอายุได้ ๗๒ ปี ก็จุติตายไปในศักราช ๔๘๔ ตัวปักตม้านันแต่

พระองค์ฟังตนตูกมีอายุได้ ๕๒ ปี ชนด้วยเมืองดับค้อไป ศักราช ได้ ๔๘๕ ตัว พระยาทัญฐคามินี่เป็นใหญ่ในลังกาและคำสอน่ารุงเรืองใน ลังกาทันในสมัยนั้นมหาเถรเจ้าเป็นใหญ่กระทำจตุคตสังคายนา ก็ยกเอา พระธรรมของพระพุทธเจ้า ๘๔,๐๐๐ พระธรรมชั้นรัตนสุไบदानแล้วเอา ได้มหาโถหปราสาทแล้วตนประแจไว้ในลังกาที่วัดที่นั้น เต็ม ๕ ปีบริบูรณ์ ในเมื่อศักราชได้ ๕๐๐ ตัวปักกบตัน พระพุทธเจ้าหนีพพานไปแล้วได้ ๕๐๐ พระพรรษาเต็ม คำสอน่าริกษุณก็ดับไปในบั้น ครวงนคำสอน่าพระพุทธ เจ้าแห่งเราเมืองใหญ่ทั้งหลายก็สูญไป ทำยังรุ่งเรืองอยู่ตั้งแต่เมือง ราชคฤห์ต้องมาถึงเมืองยวนข้างแดนเรานเท่านั้นแต่ ศักราชได้ ๕๑๒ ตัว ปักตมิงเต่า พระองค์ฟังเจ้ากินเมืองได้ ๑๘ ปี อายุได้ ๗๑ ปีก็จุติไปแต่

พระองค์ตั้งตนตูกอายุได้ ๕๔ ปีชนด้วยเมืองแทน ศักราชได้ ๕๒๘ ตัวปักตมิงเต่าพระองค์ตั้งกินเมืองได้ ๑๗ ปี อายุได้ ๗๐ ปีก็จุติไปแต่

พระองค์ตั้งตนตูกอายุได้ ๕๒ ปีได้ชนด้วยเมืองดับค้อไป ศักราช ได้ ๕๔๐ ตัว ท่านกินเมืองได้ ๑๗ ปี อายุได้ ๖๒ ปีก็ถึงแก้กรรมไปแต่

พระองค์ตั้งตนตูกมีอายุได้ ๕๐ ปีชนด้วยราชดัมบคิดับค้อไป ศักราชได้ ๕๖๐ ตัวปักกบเสด พระองค์ตั้งกินเมืองได้ ๑๘ ปี อายุได้ ๖๘ ปีก็จุติไปแต่

พระองค์เพงคนดุกมีอายุได้ ๕๘ ปี ๕๖ วันเสวยราชสมบัติสืบค้อยไป
ศักราช ๕๘๓ คิวบดบเม็ด พระองค์เพงกินเมืองได้ ๒๐ ปี อายุได้ ๖๘ ปี
ก็จตุไปแด

พระองค์พอนคนดุกมีอายุได้ ๕๓ ๕๖ วันกินเมืองแทนสืบค้อยไป ศักราช
๕๘๓ คิว ท่านกินเมืองได้ ๑๕ ปี อายุท่านได้ ๖๕ ปีก็จตุไปแด

พระองค์พุนคนดุกอายุได้ ๓๖ ๕๖ วันเสวยเมืองแทนสืบค้อยไป ศักราช
ได้ ๖๑๕ คิว ท่านกินเมืองได้ ๑๒ ปี อายุได้ ๔๗ ปีก็จตุไปแด

พระองค์ณคนดุกมีอายุได้ ๓๐ ๕๕ วันกินเมืองแทนค้อยไป ศักราช
ได้ ๖๒๒ คิวบดบวงบ้ำคำส่นาพระพุทเจ้าได้ ๖๒๒ คิว ท่านกินเมืองได้

๘ ปี อายุได้ ๓๗ ปีจตุไปแด ครวงนศรจกขเมืองภูกามได้เป็นพระยา
ธรรมเดว ก็ตั้งเห็นคำส่นาพระพุทเจ้าบมิได้รู้งเรื่อง ท่านจึงจกมาตัด

ศักราชอันพระยาอชาตศัตรูเมืองราชคฤห็นครตติเดวไว้คัวหนึ่ง ถัดับ
มาได้ ๖๒๒ คิวหนักตติเดยใหม่คิงไว้คัวหนึ่ง ในเดือน ๖ เพญวันศุกร์

๕๖ เต้ยี่แด ครวงนพระองค์วรรนตูกพระองค์ณมีอายุได้ ๑๗ ปี ก็
จันเสวยเมืองโยนคนครราชธานีศรัข้างแดนท้นสืบค้อยไปถึงพระองค์วรรน

นี้ได้ ๒ คนแด ศักราชได้ ๕๐ คิวบดบวงบ้ำพระพุทเจ้านิพพานไปได้ ๖๓๓
พระวรรษาพระองค์วรรนท่านกินเมืองได้ ๕๐ ปี อายุได้ ๖๗ ปีก็จตุตาย

ไปแด

พระองค์มั่งถึงคนดุกมีอายุได้ ๓๕ ๕๕ วันเสวยราชสมบัติแทน ศักราช
ได้ ๓๐๐ ปีกาม่า พระพุทเจ้านิพพานไปได้ ๗๒๒ พระวรรษา พระองค์

มั่งถึงกินเมืองได้ ๕๐ ปี อายุได้ ๘๕ ปีก็จตุตถายุแด

ยกเอาพระองค์มั่งล้มตนหนึ่งผู้ตั้งท้องอายุได้ ๗๒ ปีชนเด็วยราช
ล้มบิทธิแทน ศักราชได้ ๓๓๕ ตัวบิภคใจมั่งล้มกินเมืองได้ ๘ ปี อายุได้
๗๘ ปีก็จตุตถายุไปแด

ยกเอาองค์พิชัยคนตุมมีอายุได้ ๕๓ ปีชนเด็วยราชล้มบิทธิแทน
ศักราชได้ ๓๕๐ ตัวบิภคใจ ท่านกินเมืองได้ ๓๗ ปี อายุได้ ๖๗ ปีแล้ว
ก็จตุตถายุไปแด

พระองค์กรมคนตุมมีอายุได้ ๕๓ ปีชนเด็วยเมืองแทน ศักราชได้
๓๗๘ ตัว คำัดนาพระพุทธรเจ้าได้ ๘๐๐ พระวรราชา พระองค์กรมเจ้ากิน
เมืองได้ ๕ ปี อายุ ๔๗ ปีก็จตุตถายุไป

พระองค์ชายคนตุมมีอายุ ๓๐ ปีชนเด็วยเมืองแทน ศักราชได้
๓๘๗ ตัวบิภคใจ ท่านกินเมืองนานได้ ๒๐ ปี อายุ ๕๐ ปีก็จตุตถายุไปแด

พระองค์ชนคนตุมมีอายุได้ ๓๒ ปีชนเด็วยเมืองแทน ศักราชได้
๒๓๓ ตัวบิภคใจ พระองค์ชนกินเมืองได้ ๓๕ ปีอายุได้ ๔๖ ปีก็จตุ
ตถายุไปแด

พระองค์ชนคนตุมมีอายุได้ ๒๘ ปีชนเด็วยเมืองแทนล้มไป ศักราช
ได้ ๒๓๐ ตัวบิภคใจ ท่านกินเมืองได้ ๒๐ ปีอายุได้ ๔๘ ปีก็จตุตถายุไปแด

พระองค์พิงคนตุมมีอายุได้ ๒๘ ปีชนเด็วยราชล้มบิทธิตั้งต้นคดิวงค์
ต่อไป ศักราชได้ ๒๕๕ ตัวท่านกินเมืองได้ ๑๖ ปีแล้วก็จตุตถายุไปแด

พระองค์พิงคนตุมมีอายุได้ ๒๖ ปีชนเด็วยราชล้มบิทธิตั้งต่อไป ศัก-

ราชได้ ๒๕๗ ตัวปกติได้ ทำนกินเมืองได้ ๓๕ ปีอายุท่านได้ ๔๒ ปีก็จึ
ไปแด

พระองค์เพียงตนดูมีอายุได้ ๒๔ ปีชนด้วยราชด้มบัคิด้บไป คัก-
ราชได้ ๒๕๘ ตัวปกติได้ ทำนกินเมืองได้ ๓๗ ปีอายุท่านได้ ๔๒ ปีก็จึ
ไปแด

ก็ยกเอาพระองค์พงตนดูมีอายุได้ ๓๘ ปีชนด้วยเมืองแทน คักราช
ได้ ๒๗๘ ตัวปกติได้ พุทธเจ้านิพพานไปแล้วได้ ๘๐๐ พระวรราชาแด
พระองค์พงเจ้าด้วยเมืองโยนถนนครราชธานีไชยบุรีศรีช้างแค้นทั้นได้ ๒ ปี
อายุท่านพอเต็ม ๒๐ ปี ในกาดนหยงมีขอมด้วยไชเมืองหนึ่ง อยู่หนรด
เป็นดูเมืองด้วยเข้า แต่เช่นพระยาดิงหนวดวิราชตนเป็นปฐมมหากษัตริย์
เจ้า มาตงเวียงพนรุดิงหนวดคินครดูกัน ถ้าตบมาตงบดินแด
พระยาขอมอยู่เมืองอุโมงค์เสดานครทั้นเกิด ๕ คินทางแด พระยาขอม
ตนดำนมใจด้ทธรรมหยาบข้าทารุณนัถ เห็นพระองค์พงตนเป็นกษัตริย์
จิม โยนถนนครช้างแค้นทั้นหนมน้อยดิงนนั้น พระยาขอมดำคณนก็ยกเอา
ก่าตงมาแค้นหนึ่งแดวกมาพน ดูชิงเอาเมืองทั้น เดือน ๕ แรมค่ำหนึ่ง
วันอาทิตย์ พระยาขอมได้เข้าเวียงโยนถนนครช้างแค้นทั้น ครวงนนั้นพระองค์
พงเจ้ามีใจนบักดำแข็ง ก็ถววยเมืองให้แก่พระยาขอมดำคณเป็นดู
เมืองนนั้นเลยแด กาดนนั้นพระยาขอมตนนคินมนได้เมืองแค้น นนก็
ขับพระองค์พงเจ้าตนเป็นกษัตริย์เป็นค่านนั้น แตะนางเทวพร้อมด้วย

๑ อีกละดับเขียนว่า "เจ้า" ๒ กลับ

เสด็จมาด้วยไพร่ไทยทั้งมวต ให้ออกหนีจากเวียงให้สิ้นแล้ว ล้วนพระ
 ยาขอมคนนั้นก็เป็นกษัตริย์ด้วยเมืองโยนกนครบุรีข้างแดนทันทนแด มีน
 ก็เข้าไปเอาตุ้มเมียเสด็จมาอำมาตย์และชาวขอมทั้งหลายแห่งมี อันมีใน
 เมืองเสดานครทันทน มาอยู่ในเวียงโยนกนครราชธานีไชยบุรีศรีช้างแค้น
 ทันทนต้นแด แล้วมีกษัตริย์พระองค์พึ่งเจ้าไปเป็นแก่บ้านตั้งอยู่เวียงดวะ
 ศรีทวง ริมหนองวันตกเฉียงเหนือ ริมแม่น้ำได้ภายหลังวันออกเฉียงใต้
 ชาติเจ้าถ้าแก้วทันทน

เหตุใดแต่ว่าเวียงศรีทวงนั้นจา ยามพระพุทธเจ้ายังธรรมานอยู่วัน
 นั้น ยังมีขุนตวะผู้หนึ่งเป็นลูกบุญเจ้าดาวจากเป็นแคว้นดอยชุงนั้น ผู้พี่ชื่อ
 ตวะกุม โภณมาคังอยู่ทันทน แล้วด้วยคำแก่พระยาอชุตราชกษัตริย์เจ้า
 เวียงโยนกนครทันทนแด บัณฑิตทวงวิหมากพินหนวยน้อย นั้น จึงได้ชื่อ
 ว่าเวียงศรีทวงด้วยเหตุอันนั้นแด

ครั้งนั้นพระยาขอมคนนั้นขับพระองค์พึ่งเจ้าไปเป็นแก่บ้านอยู่ทันทน
 แดแล้ว ก็ให้ด้วยคำใหม่บัณฑิตทวงวิหมากพินแดนนั้นมา ไทยเราเป็นทุกขทั้ง
 เจ้าทั้งไพร่แด เหตุว่าขอมได้เป็นเจ้าก็เป็นทุกขได้หาคำทำวคำ มาด้วย
 ขอมแด พระองค์พึ่งเจ้าไปเป็นแก่บ้านอยู่เวียงศรีทวงได้บหนึ่ง ศักราชได้
 ๒๗๐ ปี วันนั้นนางเทวก็ประสูติลูกชายผู้หนึ่งให้ชื่อว่าทุกขิดกุมารแด
 ท่านไปตั้งอยู่เวียงศรีทวงได้ ๓ บวชนั้น ศักราชได้ ๒๗๒ ปี ยังมีดำมเนร
 คนหนึ่งเป็นชาวศรีทวงทันทนอายุได้ ๓๘ ปี แล้วท่านก็ตั้งไปไหว้มหาชาติ

๐ ไม่ทราบว่าจะไร ๒ หากคำหัวคำ อีกฉบับหนึ่งว่า "หาอ่อนคำแล้วคำ" คำว่า กล้วย

เจ้าแก้ว ก็ไปอาศัยนอนอยู่อารามหลังหนึ่งในเวียงโยนนครที่นั่น ใน
เดือน ๖ ออก ๑๔ ค่ำคืนนั้นรุ่งแจ้งแก้วเป็นเดือน ๖ เพ็ญวันพุธ ท่านถูก
แก้วก็ให้พระรัตนตรัยทั้งสามแก้ว ก็ถือเอาบาตรไปจะเดินบิณฑบาตได้
สามเรือนแล้วดำดัมไป ก็ไปถึงคุ้มน้อยแห่งพระยาขอมดำแก้ว ท่านก็
เข้าเพื่อจบกิณฑบาตนั้นก็ไปยืนอยู่กลางคุ้มที่นั่น กาดนั้นพระยาขอมเดิน
เห็นแก้วก็ถามพวกกรง ทงหลายว่า สามเณรที่ได้มาบิณฑบาตนั้นจา
พวกกรงทงหลายก็ให้ว่า เทว ข้าแต่ เป็นสามเณรถูกชาวศรัทวงนั้นจา
ครั้นนั้นพระยาขอมดำก็โกรธแล้วกล่าว ว่า ดูข้าด้วยพตอยเข้ามาคุ้ม
พระองค์กูตั้งดื้อจา สู้อย่าได้เอาข้าวกูไปใส่บาตรให้มันนะเนอ ขณะนั้น
เจ้าสามเณรน้อยคนนั้นได้ยินคำพระยาขอมดำกล่าวดังนั้นแล้ว ท่านก็
บังเกิดอิจจามานะโกรธในใจ แ้วก็ถอยหนีออกจากคุ้มพระยาขอม
แก้วไปยืนอยู่หน้าตะวันตกเฉียงเหนือแล้วกชนสู้อยู่กู่แก้ว กระทำปัทก
ษิณให้ว้มหาธาตุเจ้าแก้ว ก็ยกบาตรข้าวขึ้นใส่หัวถวายเป็นแทนแก่พระ
บรมธาตุทั้งบาตรทงชาวนั้น ก็ตั้งคำปรารภว่า ข้าฯ ด้วยเดชอันผู้เจ้า
ได้เอาข้าวบิณฑบาตให้เป็นแทนแก่พระมหาธาตุเจ้าแก้ว ทงนไป ๗ วัน
ภายหลังนั้น ขอให้ข้าจุติตายจากชาติอื่นเป็นสามเณรนี้แล้ว ขอให้
ข้าพเจ้าไปเอาปฏิสนธิในท้องแห่งนางเทวีแห่งคามโกชกผู้เป็นแม่บ้านศรั
ทวงนั้นเทอญ ครั้นว่าผู้ข้าเกิดมาพ้นจากท้องแห่งมารดาแล้ว ขอให้ผู้ข้า
มีรูปอันงามและประกอบด้วยกำลังมีอายุมันยืน ให้เป็นที่รักจำเริญใจ

แก่พระยาศรีทองผู้เป็นบิดาแห่งข้าพเจ้า ครั้นว่าข้าใหญ่ขึ้นมาได้ ๑๖ ขวบ
 เข้าแล้ว ขอให้ขามชัยชนะปราบแพ้ ยังพระยาขอมดำคนหนวดด้วยสัตว์ดีเด
 เทอญ เหตุว่าพระยาขอมดำนอด้ทธรรมใจบาปมิรู้จักคุณแก้วทั้งด้าม
 แด่ วันนั้นก็เป็นวันอุโบสถเดือน ๖ เพ็ญแฉ แด่แก้วมาแค้นแก้วทอตาทั้งหตาย
 ว่า โทษโค ตุกรทอตาเจ้าทั้งหตาย อันอยู่รักษาศาสนาแตะมหาธาตุเจ้า
 ๘๕ เป็นเค้แตะรักษานบ้านเมืองทั้งมวด จึงมาเป็นดักขพระยานรูกบด้วย
 ข้าทุกตนเทอญ ว่าดั้นนั้นแตะ กักระทำเคารพยังมีมหาธาตุเจ้าได้รัจแตะ
 กัถวย หนึ่งจากข้อม มหาธาตุเจ้าที่นั้นแตะ กัตั้งไปถึถันดอยกัแตะหน
 ตะวันออกเฉียงเหนือ กัไปนั่งอยู่ในร่มไม้ตะหนึ้นแตะกักับกินยังข้าวหน้า
 ดักอันแตะ ครันถึ ๗ วันกัรวดจติตายไปแตะ กัไปเอาปฏิธันชิในท้อง
 นางเทวีพระศรีทองวันนั้น

ราตรีจกโกตรุงนางก็เห็นยงนิมิตฝันว่า ยังมีช่างเผือกคนหนึ่ง
 มายืนอยู่ยังบริเวณบ้านที่นั้น ก็ผ่านเวียงต้องไปทางใต้ ครันพันเวียง
 แตะก็ไปได้ถึถนแตะคนทั้งหตาย แตะถันแตะนางกัตั้งตั้งคันขันตกใจ
 กถวิ นางก็ไปเอาให้เจ้าคนเป็นสามีฟังทุกประการ ครันว่าพระยาได้ยิน
 คำแตะ กัว่าฟังถึถนว่าดีถึถนควมบุญจกมาเกิดในท้องแห่งนางฟังมี
 ๘๕ ฉะนแตะ นางจกรักษาครรภ์แห่งนางให้ดีเทอญ ว่าดั้นนั้นแตะนางกั
 ทรงครรภ์แตะนั้นไปถึ ๗ เดือนดั้นนั้น นางก็มักโครไต่เครื่องถึถนตรา

๑. แก้แปลว่า ชะนะ ในภาษาไทยทั่วไป วันไทยสยาม ๒. เห็นจะเป็น "ถอย"
 ๓. บริเวณ, ควาง

อาวุธทั้งหลาย ก็จึงไปไหว้ขอพระยาคนเป็นผิวให้เอาช่างเหล็กมาแปดง
 เครื่องทั้งหลาย ส่วนพระยาคนเป็นผิวก็กระทำตามคำแห่งนาง เอาช่าง
 เหล็กทั้งหลายมาดัดแปดงเครื่องดำตราอาวุธทั้งหลาย เป็นต้นว่า ดาบ ตาว
 ตะหอกขัดดีนาคบั้นไฟทั้งมวด แด้วเต็นถึง ๗ เดือน นางก็อยากกิน
 ยิงเดือดขอมดำติดคมดาบ นางจึงไหว้ดำ พระยาคนเป็นผิวแล้ว ท่านก็
 ใช้คนไปชวนชวายให้นางได้กินแล้ว นางก็มีใจชมชื่นยินดีมากนัก ถึง
 ศักราช ๒๗๓ คิว ปีกาไล่ เดือน ๔ แรม ๗ ค่ำ วันอาทิตย์ ยามรุ่งแจ้ง
 ครรภันนางเต็มทศมาศได้ ๓๐ เดือนแล้ว นางก็ประสูติได้ลูกชายผู้หนึ่ง
 เกิดมามีวรรณเนื้อคนอันหมัดจดหมัดทมิได้ เป็นต้นดังไว้สะอาด
 แล้ว ครึ่งนฤตทั้งหลายผู้อันมีอยู่ในบ้านศรีทวงนั้น และเสนา
 อำมาตย์พราหมณ์ปุโรหิตก็มารับเอาแล้ว เบิกบายนามกรเอานิมิตต์
 อันงามเหมือนดังพรหมตงมาเกิดนั้น จึงได้ชื่อว่าพรหมกุมารนั้นแต่
 นั้นไปภายหน้าพรหมกุมารก็ชนใหญ่มาได้ ๗ ปีหาพยาธิโรคามิได้ กุมาร
 ก็มีใจใคร่ได้ยังเครื่องดำตราอาวุธทั้งหลาย ก็เข้าไปอ้อนวอนขอขงพระ
 ราชนิดาให้เอาช่างเหล็กทั้งหลายมาแปดง กาดนั้นพระยาคนพ่อก็
 กระทำตามคำตูกแห่งตนทุกประการ เอาช่างทั้งหลายมาดัดหอกดาบดีนาค
 บั้นไฟทั้งมวดทุกบั้นมิได้ขาด คดอดถึงอายุกุมารได้ ๓๓ ชวบแล้ว

๑. สา เป็นทางเสียงของคำว่า "ไหว้" เป็นคำคิดปากลของไทยเหนือ ข้อมจากบาลีว่า สาธุ
 อันมีในคำนมัสการที่พบทางนั้นไว้ก่อนอยู่เสมอ เป็นคำสุทธาของคำนมัสการ ๒ ไม่ทราบ
 ว่าอะไร

ศักราชได้ ๒๓๓ คิวบิตได้เดือน ๕ ออก ๘ คำ วอนองคาร ยามจะ

โกตรุง ครึ่งนพรหมกุมารท่านก็เห็นนิมิตฝันว่าเทวดามากด่าว่า ดูกร

พรหมกุมาร ท่านยังใคร่ได้ยังข้างตัวพิเศษดังนี้ ครั้นรุ่งแจ้งแล้วให้ท่าน

ตัดเอาขอมไม้ได้ แล้วไปตั้งหน้าเอาขงนำแม่ของนนเทอญ ข้างเผือก ๓

ตัวจะต้องนำมาแด ครั้นว่าได้ตัวตนนั้นก็จักได้ปราบทอ์ปทงดี ครั้นว่าได้

ตัวต้องนั้นจักปราบชมพูทอ์ปได้แท้ ครั้นว่าได้ตัวที่ตามนั้นจักได้ปราบ

ตานนาแตะขอมคำทั้งมวด ในกาดนั้นพรหมกุมารก็ตั้งตุงตนขึ้นมา แล้ว

ท่านก็เรียกเอาเด็กน้อยทั้งหลายพาไปเป็นบริวาร ๕๐ คนแล้ว ก็ตัดเอา

ขอมไม้ได้ก็เด็ดไปตั้งหน้าหน้าแม่ของนนแล้ว ก็พากันยงอยยงฝั่ง

น้ำทนนครหนึ่ง กาดนั้นยังมีตุงหนึ่งใหญ่เท่าเทนชาว ชาวเป็นเบือ เป็น

เหตุของยาว ถัดยดองนามาริมฝั่งทนน ครึ่งนเจ้ากุมารกับตวยบริวาร

ทั้งหลายเห็นแล้วก็ตั้งตุงตุงใจกลัวมากนัก ก็พากันถยถยของอยู่ในที่

นั้น ฝ่ายงูตัวนั้นก็ถยถยงไปครุหนึ่ง แล้วเข้าต้องมาแถมอีกตัวหนึ่ง

ใหญ่ประมาณเท่าคนคาดนั้น มีวรรณเต็มดวงทอ์ทค้ฟังกตวยงนัก

๘๕ มีเนื้อคนสั้นไปทงกาย งูตัวนั้นก็ถยหน้าต้องไปนนแตะ กาดนั้นพรหม

กุมารเจ้าก็มารว้าฟ้งว่า เทวดากด่าวอนิมิตให้แก่งูว่าจักมีข้างเผือก ๓ ตัว

ถอยต้องนำมานน บัดนั้นก็เห็นข้างตุงตัวพลอยมาเห็นแต่งู ๓ ตัว

๘๖ นแตะ ชะรอยจักเป็นงู ๓ ตัวนี้แตะก็หากเป็นนิมิตแท้จริง ครั้นว่างู

๑ ชื่อไม้ชะนิดหนึ่งในจำพวกไม้ไผ่ แต่ไม่มีหนามถ้าเล็ก ๆ มีแขนงเป็นขอคั่นนัก ๒ ไม้
ทราบว่าจะไร ๓ เลื่อมพราย

เขาก็ได้ ถ้าวกับบริวารแห่งคนดังนั้นแล้ว ครั้นที่เราจกจับคองศ์วณก
 ให้ตามเราเทอญ คายก็ตายด้วยกันเทอญ ว่าดังนั้นแล้วก็มาใกล้ในที่
 นั้น ท่านก็กระโดดลงไปจับคองศ์วณกแล้ว ครั้นนั้นหมู่บริวารทั้งหลาย
 ก็ตามลงไปจับคองศ์วณกพร้อมกันแล้ว กาดนนั้นคองศ์วณกบังเกิดเป็นช้าง
 ผีออกชนในบดเคียวนั้นแต่ ครั้นนั้นพรหมกุมารเจ้าก็มีใจยินดียิ่งนัก ท่าน
 ก็เอารอไม้ไต่เกาะให้ออกจากแม่น้ำนั้น ช้างคองศ์วณกก็มีใจออกดอยไป
 ตามน้ำมาอยู่ริมฝั่งนั้น ครั้นนั้นท่านก็ใช้ตูกนึ่งองกตบคั้นไปกราบทูลพระ
 บิดาแห่งตนให้รู้ ครั้นนั้นพระบิดารู้อแล้วก็เอามอมมาทำนายคู หอมก็
 ทำนายว่า ให้ได้เอาค้ำพั้นหนึ่งดีเป็นพานแล้วไปแห่แห่น้ำหน้าก่อนจึง
 จกชนจากแม่น้ำ กาดนนั้นโงษกแก่บ้านผู้พอนั้น ก็รับเอาช่างมาค้ำยค้ำ
 พั้นหนึ่งให้เป็นพานแล้ว ก็ให้ทุกชิตกุมารผู้เป็นพินนเอาไปให้แก่พรหม
 กุมารผู้หนึ่ง ครั้นไปถึงแล้วก็ตัดค้อยยังพานค้ำตูกนึ่งนี้ ส่วนว่าช่างเผือก
 คองศ์วณกไดยงเลี้ยงพานค้ำแล้ว ก็ออกจากน้ำแม่ของด้วยสัตว์ดีดีแต่ ดีถาน
 ๕๒ ช่างทวนนายอนนคโคชชื่อว่าคานนนั้นแต่ ช่างคองศ์วณกให้นามชื่อว่า
 ช่างพานค้ำนั้นแต่

ครั้นว่าเขาช่างคองศ์วณกมาถึงบ้านศรีทวงแล้ว ก็เข้าไปบอกแก่พระ
 บิดาว่า ข้าแต่พ่อพระยาเป็นเจ้า ตั้งแต่วันนั้นไปภายหน้า ขอพ่อพระยา
 เป็นเจ้าอย่าได้สั่งสั่งวแก่พระยาชอมคนนั้นต่อไป แม้ว่ามันจักมากกระทำ
 ดั่งดีก็ดี จึงไว้ชู่ระแก่ตูกเทอญ ว่าดังนั้นแล้ว ในกาดนนั้นคานโงษก
 แก่บ้านศรีทวงผู้เป็นบิดามีนามว่าพระองค์พงนนั้น ก็มีใจยินดีกับด้วยตูก

ยิงนกแตก ก็ให้คนทงหลายแบ่งโรงให้เป็นที่ซ่างมงคตอยู่แล้ว ก็ให้
 ซ่างคำมาตีเครื่องซ่าง คือว่าภาชนะใส่หญ้าแตะรวงทอง ซิตวงเยียว
 ให้แล้วไปดวยคำทงต้น กาดนพรหมกุมารเจ้าก็แต่งให้คนอุปนิชิต
 ไปอยู่ยงเวียงโยนนครที่นั้น ให้ฟังข่าวร้ายข่าวดีแห่งพระยาขอมดำ
 เป็ดียนกันไปมามิได้ขาด ครั้นนั้นแก่บ้านศรีทวงคนพอกให้คนทงหลาย
 ซุดคูเวียงให้ตีแล้ว ก็แบ่งนำมาใส่ให้เต็มคูเวียง แดวกแบ่งประค
 หีบไซให้ตีแล้ว ก็ให้ชื่อว่าเวียงพานแต่นั้นมา ส่วนพรหมกุมารนั้น
 ก็ให้หัดซ่างมงคตตัวนั้นแล้ว ก็หัดพวกสัตว์นาคแตะบนไฟทงมวดไปทุกวัน
 มิได้ขาด คตขตมาถึงอายุได้ ๑๖ ขวบ แแต่นั้นมาก็มิได้สั่งด้อยแก่พระยา
 ขอมดำค่อไปถึงสามปี ครั้นนั้นพระยาขอมดำก็บังเกิดความโกรชค่อ
 โภชกแก่บ้านศรีทวง จึงกล่าวแก่เสนาอำมาตย์ทงหลายว่า บดินชาด้วย
 เมืองศรีทวงนดงตือ หาได้มาสั่งด้อยเหมือนแต่ก่อนไม่ขาดไปได้สามปี
 แล้ว มันพลอยกระด้างกระเดื่องแข็งเมืองอยู่นจา ผู้ทงหลายจง
 เร่งแต่งเอารวพดคนหาญทงหลาย ให้พร้อมเสด็จในภายในสามวอนน เรา
 พระองค์จักไปชำระซำคักหมุนเดย อย่าไว้ให้เสียนหนามค่อไปว่าดงน
 แล้ว กาดนไทยวอนทงหลายอันเป็นอุปนิชิตแห่งพรหมกุมารนั้น ได้
 ทราบแล้วกรับนำข่าวดำนั้นอันนั้นไปกราบทูลแก่พรหมกุมาร แตะพระยา
 เจ้าตนเป็นพระบิดาให้รู้เหตุกาดนทงนั้น ครั้นพระยาเจ้าทงด้องได้รู้แล้ว
 ก็เร่งตระเตรียมเอาขงรวพดคนหาญทงหลาย มาไว้มีประมาณแแต่นหนึ่ง

ไทยเหตวนกมีมากกว่าด้านคนเท่าว่าแคว้นหลวงแะแคว้นชวาหน้ก็อยู่
 โกดพระยาชอมดำ ครั้นได้คนหาญมาแะว้ ก้ชดด้คนไชยอนกดำ มีมือ
 ถือชกกับแดงป็น แะว้ก็ได้ตั้งชนชข้างเผือกแะว้พานคำ มีหมอกควานช
 พร้อมด้วรพลือพานคำค้ำหน้ายกพลออกจกแะว้ียงพานคำทนนดง ค้อรบ
 พระยาชอมดำคณน ก้ไปพบกันกตางท่งด้นชายทนน ครวงนพระยาชอม
 ดำปรารธนาจกค้อรบกับเจ้าพรหมกุมาร ก้ไปท่นรบชางทนนพระยาชอม
 ดำน ก้เห็นชางมกคพานคำคณทนนอนพรหมกุมารเจ้าชอยูนน พระยา
 ชอมดำก้มีความสะตุงตกใจหวนไปทงตว แะว้ก้เห็นหน้ากตบคณวงน
 ้ไป ครวงนหมุ้ชางแห่งพระยาชอมดำทงหตายก้แตกคณ เขยบย่า
 หัวชอมดำทงหตายตายนกน้กแตกกระจกกระจายพ่ายหนีไปด้ว้ียง ด้ว้น
 เจ้าพรหมกุมารก้ชางพาคนหาญเดยได้ไปกำจัดชอม ไปคตลตด้งแะว้
 โย..กนครหลวงน้แะ พระยาชอมดำก้พาชुकน้องเข้าในแะว้ียง แะว้ปิด
 ประตูแะว้ียงเดยทุกแห่ง ครวงนพรหมกุมารเจ้าก้ได้ชางพานคำเข้าทง
 ประตูแะว้ียงทระดู เข้าไปกำจัดชบได้พระยาชอมในแะว้ียงทนนผู้คนบ่าวไพร่
 แห่งพระยาชอมดำก้ฉิบหายตายนกน้กแะ ครวงนพระยาชอมดำก้บ
 ษาจจกทงอยู่ได้ก้ชบค้อนเอาพลแะะตูกเมย พาออกหนีจกแะว้ียงโยนก
 แะว้ียงแะนแะว้ ก้ต้องไปทักษินนโค่นนแะ

ด้ว้นพรหมกุมารท่านก้ช้ชางพานคำด้ว้กดำ พาเอาคนหาญได้คค
 ตามกำจัดพระยาชอมดำแะะพวคชอมบรวารทงหตาย ดำค้บผ่านบ้าน
 มีตักชทงหตายไปโกตยงน้ก ฝ่ายมีตักชทงหตายครน้ได้เห็นแะว้ ยัง

พลโยธาก็แตกกระจัดกระจาย เข้าซ่อนอยู่ในซอกห้วยราวเขาต้นแดง
 พรหมกุมารกำจัดขอมไปมิได้หยุดหย่อน พ้นจากเขตต์แดนพ่อแห่งตน
 ไปได้เดือนหนึ่ง ถึงแดนเมืองตเวทียุก็มาต่อกันนั้นมิได้ย่นย่อ ครั้น
 พรหมกุมารก็กวักพวดยุคนอนอยู่นั้นคนหนึ่ง ส่วนพระยาอินทรก็แดงดุริย
 เหตุอันนั้น แต่ก็มีมารำพึงว่าพรหมกุมารนี้เที่ยวกำจัดพระยาขอมดำและ
 พวดยุคนอนทั้งหมดไปถึงที่ใด ก็มิได้หยุดหย่อนดังนกจกจับหายต้นแดง
 ควรจุกโปรดเอาชีวิตชาวขอมทั้งหมดไว้เทอญ ว่าดังนั้นแล้วก็มีรับ
 ยังเทวบุตร ให้ลงมาเนรมิตกำแพงหินศิลาอันหน้าแห่งพรหมกุมารไว้
 ส่วนพรหมกุมารก็กลับเสียในที่นั้น ครั้นนั้นเหล่าขอมดำทั้งหมดก็ไต่ยง
 ชีวิตพ้นจากความตายเล็กน้อย ก็พากันพ่ายหนีเตียบตามด่านแม่ระมิง
 ไปไปไกลนักตลอดถึงริมแม่น้ำแม่สมบูรณ์แล้ว ก็ไปพักอยู่กลางทุ่งหลวงแห่ง
 หนึ่ง เป็นเขตต์แดนแห่งเมืองอินทบุรีฐานครที่นั้นก็อยู่ประจำยังที่นั้น ครั้น
 นั้นส่วนพรหมกุมารเจ้าก็ได้ชัยชนะขอมทั้งหมดดำไว้แล้ว ก็เอา
 พวดยุคนอนแห่งตนกลับคืนมา เก็บเอาเงินค่าอันขอมทั้ง
 หายหากทั้งเดียนั้น ได้ช่างได้มามากกลับมาได้ ๒๐ วัน ก็มาถึงเวียงโยนก
 นครไชยบุรีศรีช้างแถม อันเป็นที่อยู่เก่าแห่งขอมนั้นแล ส่วนว่าขอม
 หนีหายหนีจากเมืองอุโมงค์เสดานครที่อยู่เก่าแห่งนั้น แล้วก็มีมาชิงกิน
 เมืองโยนกนครเขื่องแสนนั้นอยู่ได้ ๑๘ ปี พรหมกุมารเจ้ากำจัดพวดยุ
 ขอมพ่ายหนีไปอยู่ริมสมบูรณ์ เมืองขอมก็หากคนอยู่มิได้แต่นั้นมา ครั้น
 นั้นพรหมกุมารก็ให้บริวารทั้งหมด คบค้ำยังเวียงโยนกนครเขื่องแสน

ทนนให้เรียวบร็อยแล้ว ก็เด็้จกตบคั้นมาด้วยพานคำที่อยู่แห่งคณน
แฉง ด่วนว่าข้างแก้วพานคำคณน ครันว่าไปถึงเมืองแล้ว พรหมกุมาร
เจ้าก่ตงจากหลังเปิดองเครื่องแต่งองค์เด็้จแล้ว ก็เด็้จแล้วหนีออก
จากเวียงพานคำไปหนอากเนย์แล้ว ท่านก็ใช้ให้คนทั้งหลายได้ตามไป
ก็เห็นยงข้างคณนก็บกดตายเบ็งไปดังเก่าก่หนีเข้าสูด้อยไปแล้ว กาดน
คณนทั้งหลายก็ไปไหว้ตามเขาทนน เหตุคณนค้อยอนนคองอยู่กลาง
ทุ่ง ทนนจึงได้ช้อว่าค้อยข้างงคณนมาเด

ครันนพรหมกุมารเจ้าก่บงคับเด้นาอำมาตย์ประชาชนรราชูรทั้ง
หลายให้แผ้วถางหนทางหาดวงคองแต่เวียงบ้านพานคำทนน ตลอดไปถึง
เวียงหาดวงที่เก่าเด คักราชได้๒๕๘๘ตัวบกดเข้า พระองค์พงกษัตริย์เจ้า
พ่ายขอมหนีไปเป็นค้ำบ้านศรีทวงอยู่นานได้ ๑๘ ปี เดือน ๘ เพญวันจันทร์
ก็ได้อัดดีจาคราพตโยชามาด้วยเมืองโยนถนนครไชยบุรีศรีข้างแฉงเวียง
หาดวงที่เก่า ได้เป็นมหากษัตริย์เจ้าช้อคองครันนเด ครันนทานก็
ให้พรหมกุมารคณนถูกเป็นอุปราชาคองเมือง ส่วนพรหมกุมารเจ้าก่มี
วิบ ยกให้ทุกชีวิตผู้เป็นอุปราชาคองเมือง อยู่รองมหากษัตริย์คณนพอ
นเด

ทนนจกกล่าวด้วยกษัตริย์ทั้งหลาย ตั้งแต่พระยาสึงหนวดคิราชเจ้าคณ
เป็นปฐมคองเวียงพันธุสิงหนคินนครราชธานีถาดตบมาได้ ๓๕ คน ก็มีได้
เอาไพร่เมืองมาเป็นเทวด์คณนเด ก็เอาแต่วงศ์เด็้จคณนมาทุก
พระองค์ แต่ถึงพระองค์พนนก็เอาไพร่เมืองมาเป็นเทวด์คณนเดถึงพระ

องค์พระเจ้าแผ่นดิน ครองหนันท่านก็ไปขอเอาลูกพระยาเรืองแก้วเวียงไชย
 นารายณ์เมืองมุต อันเป็นตระกูลเดียวกันแต่ชั่วพระองค์นารายณ์
 ดำดืบมาได้ ๓๓ คนมาถึงพระยาเรืองแก้วกินเมืองนี้ มีลูกชื่ออานางแก้ว
 สุภานัน ก็เอามากระทำอาวาทหมงคลให้แก่พระองค์พรหมราชเจ้าตนเป็น
 ราชบุตรนั้นแต่ ครองหนนพระองค์พรหมกุมารเจ้าก็มารำพึงว่า กัด
 ขาคักเก่าขอมทั้งหาดย่นนพตकिनมาเบียดเบียนพระยาเจ้าตนเป็นบิดาแห่ง
 ตนต่อไปภายหน้า ก็ขออนุญาตกับด้วยพระเจ้าตนเป็นพ่อ แล้วจึงไปตั้ง
 เวียงเกิดอยู่นั้นแต่ เดือน ๒ เพ็ญวันพุธพระองค์พรหมราชเจ้า ก็เอานาง
 เทวีและยศบริวารแห่งตนได้แล้ว ก็เสด็จไปตั้งเวียงอยู่ฝ่ายหน้ากุกกุฏ
 นท์ทักษิณส์ถานกาไต ครั้นไปถึงแล้ว ก็ขุดคูเวียงให้เป็นเวียงอันมั่นคง
 ดัดแล้ว ก็เข้าตั้งอยู่ในที่นั้นเรียกว่าเวียงไชยปราการนั้นแต่ ดูกแต่เวียง
 โยนกนครหดวงไปหาเวียงไชยปราการนั้นไกลกันคั้นทางหนึ่ง และใน
 เวียงตูกิน คือว่า เวียงโยนกนครหดวงหนึ่ง เวียงไชยนารายณ์แคว้นขวา
 หนึ่ง เวียงไชยปราการหนึ่ง เวียงบ้านพานคำแคว้นซ้ายหนึ่ง ก็ตั้งอยู่ปาน
 กตางและนาติดกันพอแม่ไก่ดำถึงกัน เป็นอันหนึ่งอันเดียวแต่

กาดนั้นคำัดนาพระพุทธรเจ้าดวงไปได้ ๘๔๘ พระวรราชา ยังมีมหา
 เถรเจ้าตนหนึ่งชื่อพุทธโฆษาจารย์ อยู่บ้านโกศตยั้งเมืองสุพรรณมวดฝ้าย
 หน้าแม่คงก้าตะวันตก ท่านก็ตั้งไปมัง ธรรม ๘๔,๐๐๐ พระธรรมชั้นใน
 มหาปราสาทในดังกาทอูป จึงเอามาเผื่ออยู่ในทอูปตั้งแต่ตั้งเมืองไชย

ปรากฏแล้วได้ ๓ ปี ถึงศักราชได้ ๓๐๒ ตัว มีเตาไฟเดือน ๖ ออก ๘ คำ
 วันจันทร์ มหาพุทธโฆษาเถรเจ้ายกเอาธรรม ๘๕,๐๐๐ พระธรรมชั้น
 แห่ดำดับมายังเมืองสุธรรมวดีหิงชาวดีตะระกุกามมตราขังมวดี อ้อม
 มาถึงเมืองโยนกไชยบุรีศรีช้างแถมัน พระมหาเถรเจ้าคนหนักนมนต์เอา
 พระมหาธาตุกระตูกหน้าผากแห่งพระพุทธเจ้าแต่ตั้งกาทั้งสามสถาน คือ
 ว่ามหันตา มัชฌิมา ชุตตกา ทั้งปวงมี ๑๒ พระองค์ ครั้นนพระพังคราช
 กษัตริย์เป็นประธานและพระไชยনারายณ์กับทั้งพระองค์พรหมราชา ก็
 พร้อมกันกระทำพระโกศเงินพระโกศทอง รับเอาขังพระโกศแก้วได้พระ
 บรมธาตุนั้นแล้ว มหาพุทธโฆษาเถรเจ้า ก็เอาธาตุเจ้าให้พระยาเรือน
 แก้วนมนหันตาคองค์หนึ่ง มัชฌิมาสององค์แล้ว ให้มหาเถรเจ้าคนชื่อว่า
 ยากระเป็นประธานและพระยาเรือนแก้ว ให้พร้อมกันเอาไปบรรจุไว้กถาง
 เวียงไชยনারายณ์เมืองมุตกั้น ชื่อว่า ธาตุเจ้าจอมทองนั้นแล ส่วนว่า
 มหาพุทธโฆษาเถรเจ้าเป็นประธาน และพระองค์พังกษัตริย์เจ้าและพระ
 องค์พรหมราชา ก็พร้อมกันนิมนต์เอาขังพระบรมธาตุเจ้าทั้ง สามสถาน
 รวม ๑๒ พระองค์ ก็ห้ามพระโกศมหาธาตุเจ้าไปบรรจุไว้ยังคตยน้อยที่
 หนึ่งที่พระพุทธเจ้าฐาปนาแก่ธาตุเจ้าแล้ว ก็ทำนายว่าภายหลังจักได้ชื่อ
 ว่าจอมกิตติแต่ แล้วก็พร้อมกันก่อเจดีย์กว้าง ๓ วา สูง ๒ วา ๒ ศอก
 ในเดือน ๖ เพ็ญวันจันทร์ก็ดำริจะบริบูรณ์แต่ ให้ลดตองพร้อมกันทั้งต้อง
 หลั่ง คือ ว่าจอมกิตติและจอมทองกถางเวียงไชยনারายณ์ที่หนึ่ง ณวัน
 เดือน ๗ เพ็ญวันพุธ ท่านให้เป็นมหาปางอันใหม่บริบูรณ์แล้ว มหาเถร

เจ้าดำดับแจกไปทำพระพุทธรเจ้าแจกไปทุกประเทศราช ส่วนพระยามหา
 กษัตริย์เจ้าทั้งสามพ่อตูกก็เสด็จไปสู่เวียงแห่งตนแล้ว ก็อยู่กระทำบุญ
 ให้ทานบิมีไคชาด ศักราชได้ ๓๔๔ ตวับดับเข้า พระองค์ฟังเจ้ากินเมือง
 นานได้ ๕๔ ปี อายุได้ ๗๖ ปีก็จตุตตายไป

ยกเอาอุปราชาทุกชิตคนตูกอายุได้ ๕๕ ปีชนเดด้วยราชส้มบัตเมือง
 นครโยนกเชียงแสนสืบต่อไป พุทธศักราชล่วงไปได้ ๘๖๘ พระวรราชา
 ศักราชได้ ๓๔๘ ตวับก็ดใจทุกชิตพระองค์กินเมืองได้ ๑๖ ปี อายุท่าน
 ได้ ๗๐ ปีก็จตุตตายไปแด

ยกเอาพระองค์มหาวรรณตูกมีอายุได้ ๔๖ ปี ชนเดด้วยราช
 ส้มบัตเมืองโยนกนครราชธานีไชยบุรีศรีช้างแสนแทนสืบต่อไป ส่วน
 พระองค์พรหมราชเจ้าตนเป็นหน้าท่าน ก็อยู่เดด้วยเมืองไชยปราการที่นั่น
 มีได้กตบคินมากินเวียงโยนกนครหลวงแด บ้านเมืองทงปวงกรุงเรือง
 คตอดมาเป็นลำดับ พระองค์พรหมราชเจ้าเป็นต้นคำดนา บ้านเมืองทง
 ปวงก้น้อมนำมาสู่มหากษัตริย์ ประดุจดังบิดาให้ได้เป็นกษัตริย์เจ้าแห่ง
 ดานนาไทยถ้วนตงบดงเก้าวั้นนั้นแด พระองค์สร้างเวียงไชยปราการ
 แด อยู่เดด้วยมานานได้ ๕๘ ปีมีตั้ง มาราว์หิงสาเบียดเบียนแด ศักราช
 ได้ ๔๕๖ ตวับเมิงเมต พระองค์พรหมราชเจ้ามีอายุได้ ๗๗ ปีถึงซึ่ง
 ทิวคตไปแด แด้วยกเอาพระองค์ไชยสิริตูก มีอายุได้ ๔๘ ปีชน
 เดด้วยราชส้มบัตยงเวียงไชยปราการที่นั่นสืบต่อไป พระไชยสิริเดด้วย

มหาราชเจ้าชาติเวียงเวลาดูก็นถูกสัญญา ด่าถนเคระหะรายตกพุมเหมือน
 จักได้เป็นข้าท่าน ถ้ามีเช่นนั้นก็จักเสียเมืองเป็นมั่นคง ขอให้องค์พระ
 เป็นเจ้าพิจารณาไว้เทอญ พระองค์ไชยสิทธิ์เจ้าได้ทราบเหตุดังนี้ ก็
 กล่าวว่เราบได้เป็นข้าผู้ใด เราจักตั้งเมืองให้เขาเสียหนักเห็นจักสมควร
 แล่ก็บ่าวร้องเสนาอำมาตย์ประธานราษฎรทั้งหลาย ให้ดำเอาข้าวได้
 ใถ่ใถ่ถุงพอประมาณแล้ว ศักราชได้ ๓๖๖ ตัวปีเมืองได้คำด้นาพระพุทเจ้า
 ด่วงไปพันเค็มบริบูรณ์นั้นเดือน ๘ แรมค่ำ ๓ วันพลูหัดบตี ท่านก็มีอาชญา
 ให้ไปปองเอาคนครว्हั้นไปนั้นแล กาดนั้นล่ວ່ว่าพระยาสุธรรมวดีก็มา
 ได้เวียงเปต่าหามผู้คนไม่ เห็นแต่เท่าไฟไหม้ข้าวแฉะเรือนนั้นก็บ่อาจจัก
 ตามไปได้ ก็พาเอารวุธโยธาหนักดับคั้นเมื่อหามบ้านเมืองนั้นแล ล่ວ່
 พระองค์ไชยสิทธิ์เจ้าก็ปองเอาคนครว्हั้นไป จักหั้นไปหาเวียงโยนถนนคร
 ราชธานีไชยบุรีศรีช้างแฉ่นหลวงนั้น ก็ไปบ่ได้เหตุว่าฝนตกน้ำแม่กุกกุก
 นทีนองมากนัก ก็พากันพ่ายหั้นไปทางตะวันตก ต้องได้ไปทางผาหั้น
 ผาแฉ่นแล้วต้องไปทางตะวันตก เข้าชมพู่คือ ว่าดอยด้วยนั้นก็อยู่บ่ได้
 กัดว้จักจะติดตามมาหั้น ก็พากันหั้นไปทางตะวันตกนานได้เดือน ๓
 ก็ไปถึงที่พระยาพรหมราชคนพ่อแห่งท่านได้ขอมไปถึงที่นั้น

ครั้นนั้นก็รอนถึงท่งพระยาอินทร์ ครั้นพระยาอินทร์ได้ทราบเหตุ
 การณดงนั้น ก็ลงมาแหรมิคเป็นตาผ้าขาวคนหนึ่ง แล่ก็มาอยู่ใกล้ข้าง
 ที่นั่งกล่าวว่ ดูกร มหาราช ท่านจงตั้งเมืองอยู่ฐานะที่นทีเทอญ เป็นชัย
 ภูมิดับมีข้าศึกศัตรูจักมาเบียดเบียนท่านแล ว่าดงนั้นแลแล้ว พระยาอินทร์

ก็กลับหายไปในกาลนั้น พระองค์ก็ย้ายยังหมู่บริวารอยู่ที่นั่นสามวันแล้ว
เดือน ๘ แรม ๔ ค่ำ วันอังคาร ท่านก็สร้างเวียงอยู่ที่นั่นแล้ว เรียกชื่อ
ว่าเมืองกำแพงเพชรนั้นแต่ เหตุเอานี้มีคัมภีร์พระยาอินทร์นรมิตกำแพง
หินกนพรหมกุมารผู้เป็นพี่ราชบิดาของท่าน ครั้นเมื่อได้พระยาขอมดำ
ไปในั้นแต่ มีคนแค้นครวก็ตั้งอยู่ริมหน้าแม่ระมิงตราบแถวดับแต่ ก็
เปลี่ยนนามว่าพระองค์ไชยศิริเชียงแสนนั้นแต่ แค้นนั้นมาหากษัตริย์เจ้า
ทั้งสองเมืองพี่น้องก็พลัดพรากไกลกันไปแต่่นั้นมา กษัตริย์ไทยเราเคย
แตกเป็นสองกษัตริย์แต่่นั้นมาเวียงไชยปราการแคว้นไตก็กร้างบมีผู้คน
แต่่นั้นมาแต่ ศักราชได้ ๔๖๘ ควปีกตสัน พระองค์มหาวรรณเจ้ากิน
เมืองนานได้ ๒๓ ปี อายุได้ ๖๗ ปี แล้วยังก็ตายไปแต่

ก็ยกเอาพระองค์มหาชัยชนะเจ้าคนลูกมีอายุได้ ๔๖ ปีขึ้นเป็นกษัตริย์
ด้วยเมืองแทน ในเมืองโยนกนครราชธานีไชยบุรีศรีช้างแสนแทบดับไป
ศักราชได้ ๔๖๗ ควปีเม็งเม้าคำสดาพระพุทเจ้าดวงไปได้ ๓๐๐๓ ปี พระ
องค์มหาชัยชนะเป็นกษัตริย์มาได้ปีหนึ่งอายุได้ ๗๐ ปี เดือน ๗ แรม ๗ ค่ำ
วันเสาร์ ครั้นนั้นคนทั้งหลายก็ไปเที่ยวยังแม่น้ำกุกกฐันที่ได้เห็นยังปลา
ตะเพียนเผือกตัวหนึ่ง ใหญ่เท่าต้นตาลยาวประมาณ ๗ วา แล้วเขาก็พา
กันไปทูปปลาตัวนั้นตายแล้ว ก็พากันตากมาถวายมหากษัตริย์เจ้า พระ
องค์ก็มีอาชญาให้ตดเป็นท่อนแจกกินกินทั่วทั้งเวียงนั้นแต่ ครั้นว่าบริ-
โภกกันเสร็จแล้วตั้งนั้น ด้วยอาทิตยก็ตกไปแล้ว ก็ไต่ขึ้นเสียดังเหมือน
ตั้งแผ่นดินตั้งตั้งนั้นหวนไหว ประจักษ์ตั้งว่าเวียงโยนกนครหลวงทวนจัก

เกิดออกจกฟงไปนนแด แดวกหายไปครงหน้ง ครนถงมชฉิมยามก้ชา
 ด้งมาเป็นค้บรล้งองแดวก้หายนนแด ก้งบ้ฉฉิมยามก้ชาด้งมาอ้กเป็น
 ค้บรล้งาม หนท้ด้งามนด้งยงก้ว่าท้กครงท้กควรวท้ไต้ย่นมาแดว้ กาดน้
 เวียงโยนกนครทลวงท้หนก้ยบจมดงเกดเป็นหนองอ้นใหญ่ ยามนคนท้ง
 ทลายอ้นมีในเวียงท้หน มีพระมหากษัตริย์เป็นประธาน ก้ฉฉินฉฉิบหาย
 ตกไปในนาท้หนด้งน ยงเหต้อออย้แต่เวือนยายแม่หม้ายเฒ่าหต้งเดี้ยวหน
 แด ค้หนนร้งแจ้งแดวดงนชุนพ้ณาแฉะนายบ้านท้งทลายอ้นอ้นนอก
 เวียงน้ เขาก้ก้ด้งวกนว่าในค้หนท้แดวไปน้ เป็นเหตุด้งไต้ไต้ย่นเดี้ยง
 เหมือนด้งเดี้ยงฟ้วอ้งด้งนหนนไหวไปท้วท้งเวียง ควรวาท้งทลายจะ
 เข้าไปปฏิบค้ตู่ให้ร้งแจ้งว่าด้งนนแดว ชุนพ้ณาแฉะนายบ้านท้งทลาย
 ครนบริโศกช้วอ้งยเด็ร้งแดว ท้งก้ฟากนเข้ามด้งเวียงเพอจกค้ตู่ยงเหตู่
 การณน้ ๆ ครนมาถ้งแดวก็มไต้เห็นด้งไต้ เห็นแต่หน้าท้วมไปท้งน กบ
 เห็นเวือนยายแม่หม้ายเฒ่าหต้งหน้ง เขาก้พร้อมกนเรี้ยกเฮายายแม่
 หม้ายเฒ่าน้มาแดว ก้ถ้ามว่า ค้ถกรแม่เฒ่า เป็นเหตุการณ้อย่างไต้เวียง
 แฉะเจ้านายอ้งเรอจ้งจมดงฉฉิบหายเดี้ยด้งนด้งน บ้างยไต้รู้เห็นเหตุการณ
 ด้งไต้จว กาดน้ยายเฒ่าแกก้ชานว่า เออ บ้าก้ยงร้งด้งก้ด้งวแด ในฉฉิน
 ฉฉินเจ้านายท้งทลายท้งนก็เฮอปลาดฉฉะเพี้ยนเผอศคค้วหน้ง มาถวยพระ
 มหากษัตริย์เจ้า ก้เฮอปลาดน้แฉกจ้ยกนกนท้วท้งเวียง ในฉฉินนถ้ง
 เวลาเย่นมายงมีมาฉพชายหน่มผู้หน้งตู่ก้ไต้มาถ้งบ้ร ก็มาขอจอดเวือน
 บ้าท้หนแดวบ้าก้เฮอช้วอ้งให้เข้าบริโศก เขาก้มไต้บริโศกยงอาหารอ้ง

ข้าเขาก็กถามข้าว่า ดูกรข้าชาวเวียงทงพากันเอาตั้งโตมาบริโภคนกคูหม่มยัง
 นกทงเวียงนจา ข้าก็บอกเขาว่าชาวเมืองทงหลายได้ปลาดคะเพียงเผือก
 ใหญ่ตัวหนึ่งมาแบ่งกันกินทงเวียง ว่าตั้งนั้นมาณพูนนีกถามว่า ข้า
 ยังได้กินกับเขาหรือว่ามีได้กินนจา ข้าก็กล่าวว่า ข้าเป็นคนเฒ่าคนแก่
 เป็นแม่ร้างแม่หม้าย บ่มีตุ้มหัดานผู้ใดใครเขาจะให้ข้ากินหัดานเอ๋ย
 มาณพูนนีกกล่าวแก่ข้าว่า ข้ามิได้กินก็แล้ว ข้าอย่าได้เอากินกับเขา
 เทอญว่าตั้งนั้นแล้ว ประมาณครู่หนึ่งมาณพีกกล่าวว่ ข้าจักไปเที่ยวดัก
 ครู่หนึ่ง พอมาณพูนนีกจะไปกักตัวตั้งกับยายแม่หม้ายว่า ถ้าหากหัดาน
 ไปแล้วมีเหตุการณตั้งโตบังเกิดขึ้นก็ดู ได้เห็นหน้าหัดานอย่าได้ตั้ง
 เรือนไปแห่งใด ว่าตั้งนั้นแล้วก็หนีไป แล้วบ้านก็เขาไปนอนอยู่ประมาณ
 ครู่หนึ่ง แล้วก็โดยนเดียงตั้งตั้งนั้นหวนไหวเป็นตั้งเรือนหัดมตงไปเป็นที่
 กตวยงนีก ก็ดูจากที่นอนชนแล้วก็มาคิดแต่ในใจถึงคำซึ่งมาณพูนนีก
 ตั้งไว้ ก็กตบเขานอนเดียงตั้งเกา เดียงอนนีกตั้งไปตั้งกตางคั้นคำเข้า
 ตั้งมาถึงตองที่ข้าก็ดูออกไปตั้งประตุนเรือน ก็คิดถึงคำหัดานพูนนีก
 ครึ่งหนึ่ง ก็กตบเขามาอนเป็นคำรบตองเดียงอนนีกตั้งไป ๆ จวนถึง
 ย่ำรุ่งยังตั้งกว่าแต่เก่าก่อน ข้าก็กตวหนีกชน ก็ดูออกไปตั้งหวนไหว
 ก็มองไปทางทิศใต้ทิศเหนือก็เห็นแต่หน้าทวมไปตตอดทงเวียง ชุนพินนา
 และนายบ้านทงหลายก็ถามว่า ปลาดคะเพียงเผือกตัวนั้นโตประมาณเท่า
 ใดจ่า ย่าเฒ่าแก่ก็กล่าวว่เท่าใดก็มิได้เห็นปลาดตัวนั้น แต่ว่าเขาทงหลาย
 ได้ปลาดเอาปลาดตัวนั้นมาพอเป็นทางนำว่าตั้งนั้น ทนนีกได้ชื่อว่แม่หาดาก

แค้นหมาแดง เมื่อนั้นเขาโจทหนักว่าประมาทคนเข่านักผิดแท้หนอ บ่ควร
 เราจักประมาท ว่าดังนั้นแล้ว เขาก็พร้อมกันเอายายเฒ่าผู้หนึ่งไปเลี้ยงดู
 เสียให้บริบูรณ์แล้ว เขาก็ถนัดแต่ว่าทำพระยาต่างประเทศ ประการ
 หนึ่งเขาก็ถนัดแต่พระยาเวียงไชยนารายณ์ เมืองมุตแคว้นชวามันมาซึ่งเอา
 ราชสมบัติบ้านเมืองแดง ครั้นนั้นพระยาศรัยหัตถ์ถูกพระยาศรัยฟ้ากิน
 เวียงไชยนารายณ์ที่นั่น ต่อกันนามมิได้ขาด เหตุดังนี้เขาก็ปรึกษา
 พร้อมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันแล้ว ก็ยกเอาโธษกแก่บ้านบุญผู้หนึ่งชื่อ
 ว่า ชุนตงนั้นให้เป็นใหญ่แก่เขาทั้งปวง ศักราชได้ ๓๗๖ ตัวปีเมืองเฒ่า
 เดือน ๘ ออก ๗ คำวันอังคาร เขาทั้งหลายก็พร้อมกันสร้างเวียงดู
 หนึ่งริมฝั่งน้ำแม่ของ กำตะวันตมมีหินตะวันออกเวียงโยนถนนครเก่าคือ
 ว่าเวียงอันจมดลงไปแต่ ครั้นสร้างบริบูรณ์แล้วก็ให้ชุนตงตั้งอยู่เป็นใหญ่
 แก่บ้านเมืองแห่งเขาแล้ว ก็เรียกว่าเวียงปริักษานั่นแต่ แค้นหมาหมา
 กษัตริย์เจ้าอันเสวยราชสมบัติเมืองโยนถนนนครเชียงใหม่ ตั้งแต่ปฐม
 มั่งถึงหนวดกุ่มารเป็นต้นมา ตั้งให้เป็นเมืองพันธุสิงหนดินคร ถ้าดับ
 ดับสลายมาได้ ๔๕ ราชวงศ์ และมาสิ้นเสียคราวนี้แต่ แค้นไปภายหน้า
 วงศ์มหากษัตริย์ก็เป็นอันสิ้นสุดลง

ตั้งแต่นั้นต่อไปไพร่แดงเมืองต่อไปแต่ ศักราชได้ ๓๗๘ ตัวปีก็เกิดได้
 ชุนตงนั้นได้เป็นเจ้าของแล้วก็ชักชวนไพร่บ้านพลเมืองทั้งหลาย ก่อ
 สร้างมหาเจดีย์ถว้พระพุทธรูปเจ้ามานอน แล้วเอาเกศาธาตุบรรจุไว้ที่

๑. บางแห่งก็เป็นภาคพันธุสิงหนดินคร

๒ พระองค์ท่านายว่า สัถยานทันทจกได้ชื่อว่าธาตุเจ้าตอยชนนแต่ ก็มีใน
 ที่จมีใกล้เวียงแห่งตนนั้นแต่ กระทำเสร็จแล้วก็ถดองทำบุญให้ทาน
 ดำริเจ้าบริบูรณเดือน ๒ เพ็ญวันศุกร์ ศักราชได้ ๓๘๒ ตัวปีเมืองเบา ขุน
 ดงกินเมืองมาได้ ๑๓ ปีก็จตุตถายไปแต่ ยังมีนายบ้านผู้หนึ่งชื่อว่าขุนชาว
 ขนกินเมืองต่อไปได้ ๗ ปี ศักราชได้ ๔๘๒ ตัวก็จตุตถายไปแต่ ขุนตาน
 ขนกินเมืองต่อไปได้ ๘ ปี ศักราชได้ ๕๐๐ ตัวปีดวงเม่าก็จตุตถายไป
 ขุนทานกินต่อไปได้ ๘ ปี ศักราชได้ ๕๐๗ ตัวปีเมืองเต่าก็จตุตถายไป ขุน
 ตามกินต่อไปนานได้ ๓๐ ปี ศักราชได้ ๕๓๖ ตัวปีระววยซงก็จตุตถาย
 ไป ขุนคนกินเมืองต่อไปได้ ๕ ปีก็จตุตถายไปแต่ ขุนติมกินเมืองต่อไป
 ศักราชได้ ๕๒๐ ตัวกินนานได้ ๗ ปีก็ตตายไปแต่ ขุนแดงกินต่อไปได้ ๕
 ปีศักราชได้ ๕๓๐ ตัวก็ตตายไปแต่ ขุนจันกินต่อไปได้ ๕ ปีศักราชได้
 ๕๓๓ ตัวตตาย ขุนคงกินต่อไปได้ ๕ ปีศักราชได้ ๕๓๗ ตัวตตาย ขุนจอม
 กินต่อไปได้ ๖ ปีศักราชได้ ๕๔๑ ตัวตตาย ขุนชงกินต่อไปได้ ๓ ปีตตาย
 ขุนชิงกินต่อไปได้ ๘ ปีศักราชได้ ๕๕๐ ตัวปีระววยใจก็จตุตถายไป ขุนอิทธิ
 กินต่อไปได้ ๔ ปีตตาย ขุนสุทธิกินต่อไปได้ ๕ ปีตตาย ขุนสุขกินต่อไปได้
 ๒ ปีมาถึงศักราชได้ ๕๕๘ ตัวปีเบิกเส็ด ทั้งมวดรวมได้ ๑๑ เช่นขุนกิน
 เมืองแต่ ตั้งแต่ศักราช ๑๑๑๘ พระวรวงษานนั้นมาตตอดถึงศักราช ๕๕๘
 ตัวนี้ ชาติเชื้อชตติยราชวงศ์มหากษัตริย์ อันเสดวยราชสมบัติในเมือง
 โยนกนครที่นี้ แต่เช่นสิ่งหนวดิราชกุมารปฐมกษัตริย์ดำดับมานั้น ก็
 ดันตุดหม่นหมองบ่งรุ่งเรืองมาแต่ กดำวร้องตำนานนิทานเมืองโยนก

นครทั้งมณฑลตั้งแต่ปฐมมุดถึงหนวศิราชกุมาร มาแต่เมืองราชคฤห์
 หลวงไทยเทศมาตั้งให้เป็นเมืองพันธูถึงหนดินคร ตลอดจนถึงพระพุท
 เจ้าแห่งเราได้ครัดศัพท์บัญญัติญาณแล้วเสด็จมาโปรดในที่นั้น ครั้น
 ต่อมาก็กลายเป็นเมืองโยนกนครราชธานีไชยบุรีศรีช้างแฉ่นตลอดมาถึง
 ตั้งเป็นเวียงปรีक्षा และอยู่มาได้ ๘๓ ปีนั้นแล กล่าวตำนานเมืองโยน
 กนครราชธานีไชยบุรีศรีช้างแฉ่นกัณฑ์หนึ่งหนึ่งแต่ท่านก่อนแล

พระพุทเจ้าแห่งเรานิพพานไปได้ปีหนึ่งโบราณคักราชได้ ๔๒๐ ตัว
 พระยาอชาตศัตรูเมืองราชคฤห์ตัดเศียรครั้งหนึ่งแล้ว ตั้งไว้ตัวหนึ่งในกั
 เมตดำดับไปถึงปีระวายสันคักราชได้ ๘๘ ตัว อรหันตาทำทุคิยสังคายน
 นารมยั้งเมืองเวธาลี คำนวณตั้งไปได้ ๒๓๘ คักราชได้ ๒๓๗ ตัว
 พระยาศรีธรรมโศกกราชได้ปราบชมพูทวีปคักราชได้ ๒๒๓ ตัว มหา
 โมคคัลลบุตรเถรเจ้ากระทำคิยสังคายนารม คักราชตั้งไป ๖๔ ตัว
 ปีเบิกยี่ พระยาศรีจกษุคตเศียรแล้วตั้งทุคิยคักราชไว้ตัวหนึ่ง ดำดับไป
 ทุคิยคักราชตั้งไปได้ ๘๖๐ ตัว พระพุทเจ้านิพพานไปได้ ๓๓๒ พระ
 วรรษาอนั้น ยังมีมหานครอันหนึ่งมีหนอาคเนยกบราชธานีตั้งปวงมีพัน
 เมือง มีชคตยราชวงศ์หากหมดสันไปหาท้าวพระยาที่จะสืบต่อไปมิได้
 ทงพันเมือง มีเมืองยวนเขียงแฉ่นเป็นประธาน อาพวี ๓ จุณณี ๓
 จันทบุรี ๓ โกลัมพี ๓ หงษาวดี ๓ กฉิงคราษ ๓ ดังกตา ๓
 ท่านเป็นประธานแล ครึ่งนนยังมีพระยาดนหนึ่งชื่อว่าอนุรุชชรรวมราช

เป็นใหญ่ในเมืองมณฑลราชตะเป็นใหญ่กว่าเมืองทั้งหลาย สมัยนั้นเมือง
 ใหญ่ทั้งหลายในชมพูทวีปมี ๘,๕๐๐ เมือง ที่มีท้าวพระยามหากษัตริย์
 นั้น ก็พร้อมกันตั้งพระยาธรรมคนนั้นตั้งทุกเมือง ที่นั้นพระยาอินทร์ก็
 ยังเทวบุตรคนหนึ่งตบอกลงให้พระยาธรรมมิกราชคนนั้นว่า ให้ได้ตัดศักราช
 เดียนั้นแต่ ครั้นท้าวพระยามหากษัตริย์ทั้งหลายก็ไปพร้อมกันไว้ด่า
 พระยาธรรมมิกราชว่า เมืองไทยยวณทั้งหลายมีพื้นเมือง เขาหาเจ้าที่จะ
 ครองเมืองมิได้ เขาก็ได้มาพร้อมในที่นี้ กาดนั้นพระยาธรรมอนรุชก็
 เจรจากับด้วยเทวบุตรคนนั้นว่า ขอเทวบุตรเจ้าจงหาท้าวพระยาคนมีบุญ
 สมภารควรเป็นชาติดิยราชวงศ์นั้นให้แก่เขาด้วยเทอญ ว่าดังนี้แล้ว
 เทวบุตรคนนั้นก็เสด็จดับไปกราบทูลแก่พระยาอินทร์คนเป็นใหญ่ให้
 แจ้งเหตุการณ์ดังนี้แล้ว พระยาอินทร์ก็จึงให้บัญญัติแก่เทวบุตรทั้ง
 หลายพันคน มีตวจังกราชเทวบุตรเป็นประธาน ให้ลงมาเอาปฏิสันนิ
 โอบปาติกเป็นเจ้าในพื้นเมืองแต่ เดวก็ใช้มาตตีเทวบุตรลงมาขึ้นอยู่ยัง
 อากาศ บ่าวร้องแก่คนทั้งหลายฝูงอันอยู่ยังเวียงปรัक्षाเชียงแสนที่นั้น
 ว่า ๗ วันข้างหน้าตวจังกราชเทวบุตรจักลงมาเป็นเจ้าแก่ผู้ท่านทั้งหลาย
 ผู้ท่านทั้งหลายจึงเอารถไปสู้หนเหนือแห่งเวียงสุนัประมาณพันวา คอย
 ทารับเอาเทอญ ว่าดังนี้แล้วมาตตีเทวบุตรก็ดับคืนยังที่อยู่แห่งที่นั้น
 แต่ กาดนั้นชาวเวียงทั้งหลายจึงปรัक्षाกันว่า เราควรจะทำตามคำ
 แห่งเทวบุตรหากมาบอกกล่าวอันทุกประการ กาดนั้นตวจังกราชเทว
 บุตรคนนั้น ก็พร้อมด้วยบริวารมีเทวดาและเทวบุตรทั้งหลายพันคนกาย

เกิน เงินตงมาแค่จอมเขายคนธ มาสู้ต้นไม้หมากทันทันหนึ่งแล้ว ดะ-
 จังกเทวมุตรพร้อมด้วยบริวารทั้งหลายพันหนึ่ง ก็ยืนอยู่เหนือแท่นเงินอัน
 หนึ่งร้องกล่าวแก่คนทั้งหลายว่า เรายังชื่อว่าดะจังกฏุมเทวดา จึงมาเป็น
 เจ้าตั้งตั้งอันสูงท่านทั้งหลาย ว่าดังนั้นแล้ว ก็อันครหานกดับหายเสียจากที่
 อันเป็นเทวมุตรเทวดานั้น แล้วก็เอาโอปปาดิกชาติเหนือแท่นเงินลูกหนึ่ง
 อันมีภายใต้ร่มไม้หมากทันทัน แล้วก็เกิดเป็นมนุษย์ชาติใหญ่ประมาณ
 ๓๖ ปีพร้อมด้วยราชธิดานันต์ แล้วว่าเหรัญญีเด้นยา ๒ เกินเงินอันนั้นก็สูญ
 หายไปแต่ ฝ่ายชาวเวียงปรีกษาทั้งมดก็พร้อมกันอาราธนาชนชิวราชรถ
 อันเชิญมาสู่เวียงแห่งนี้แล้ว ก็อุสาราชาภิเศกให้เป็นเจ้าแก่เขาทั้งหลาย
 ไทยเมืองทั้งมดในกาลนั้นแล้ว ท่านก็รับเอาคำพระยาอินทร์และพระยา
 ธรรมอนุรุทธมาแล้ว ก็บ้างร้องท้าวพระยาทั้งหลายมี ๘๘๘ เมืองมีแต่
 เมืองทริภุญไชยกับเมืองสุโขทัยเท่านั้นได้มา เหลือจากนั้นก็มาพร้อม
 กันกับด้วยพระยาดาวเจ้าต้นแต่ ท่านก็ตั้งตั้งราชอินทร์พระยาตรีจกชุกตั้งไว้
 ได้ ๕๖๐ ตัวนั้นเดียวในวันกลางคืนเดือน ๕ ออกค่ำ ๓ วันอาทิตย์ยามจก
 ใกล้เคียงแล้ว ตั้งตั้งราชใหม่ไว้ตัว ๓ ยามรุ่งแจ้งแล้วเป็นคตยศักดิ์ราช
 ตกมีใหม่บักดโค่นนแต่ แล้วก็ผ้อ ชนเมอภายบนเห็นเกินเงินน้นค้อยผุด
 ชนเมอบเดียง ยังเห็นเงอนยังอยู่แต่ กาลนั้นพระยาเจ้าท่านก็พร้อมกัน
 ด้วยเด้นอำมาตย์ทั้งหลาย สว่างเวียงชุกคูกว้าง ๗ วา ยาว ๓,๓๐๐ วา
 ยาวไปตามแม่น้ำนั้น ก่อเบ็กปรากฏารกวมแท่นเงินและต้นไม้หมากทันทัน

๑ พระโอง, เกริน ๒ บรรโค ๓ มงค ๔ บ่เส็ง=ยังไม่หมด

ที่ท่านเอาโอบปาดิกษาคินันต์แล้ว ก็เรียกชื่อว่าเวียงหรือเงินครเงินยางซึ่ง
 แล่นว่าดั่งนั้นแต่ เหตุเอาชนิดค้เงินนั้นดั่งแต่ ที่ดินไม่ให้มากทั้นัน
 ท่านก็ก่อสร้างให้เป็นมหาเจดีย์ธาตุและวิหารทั้งมวดแล้ว ก็เรียกว่าอา
 รามตั้งกาแก้วดอนทั้นันแต่ นัยหนึ่งเรียกว่าวัดตั้งกาแก้วยางเงินก็เรียก
 แต่ เหวียญบัตตั้งก้แทนเงินนั้น พระยาเจ้าท่านก็มางเอาดั่งสร้างและ
 ให้ท่าน เดือน ๖ ออก ๕ คำ วันอังคารยามเที่ยง พระยาเจ้าก็เสด็จเข้า
 อยู่ในราชโอรฆดวงทั้นันแต่ นามวิเศษก็ปรากฏชื่อว่าพระยาตวงจิงกรราช
 ว่าดั่งนั้น ครงนั้นทวงพระยาทั้งหลาย ๙๙๙ เมืองนั้น ก็รับเอาพระ
 ราชอาชญาพระยาเจ้าแล้วก็ตั้งอำดาพระยาตวงจิงกรราชเจ้าแล้ว ก็หัน
 เมื่อดูบ้านเมืองที่อยู่แห่งเขาทุกคนนั้นแต่

แต่แล้วก็กระทำบุญไป ล้วนบ้านเมืองคำสนาพระพุทธเจ้าก็การกุง
 รุ่งเรืองมากนัก แต่่นั้นมาเมืองยวนตานนาและเมืองจำตานข้างทั้งด้อง
 เมืองนี้ จึงเรียกว่าดาวดาวดั่งนั้นแต่่นนั้นมาแต่ ต่อแต่่นนั้นมาค้กรราชได้
 ๒ ตัวบักดใจ ยังมีพระมหาเถรเจ้าตนหนึ่ง มีนามบัญญัติว่า ญาณรังสี
 ท่านก็รู้ประวัติชาวคำสนัน ว่าคำสนาแห่งพระพุทธเจ้าอันตั้งอยู่ในโยนก
 ประเทศ คือว่าเมืองยวนเชียงแต่นที่นั้นรุ่งเรืองว่าดั่งนั้น พระมหา
 เถรเจ้าก็ไปนิมนต์เอามหาธาตุเจ้าองค์หนึ่งใหญ่ประมาณเท่าเม็ดในหมาก
 ทั้น เป็นธาตุความหนัก คือว่าธาตุกระดูกคางกาซ้ายแห่งพระพุทธเจ้า
 แต่อโศการามยังเมืองปาดตีบุตรนคร แต่แล้วก็มาถึงพระยาตวงจิงกรราชเจ้า

คนเป็นเจ้าของเหรียญนครเงินยางไชยบุรีเชียงใหม่แล้ว ครึ่งหนึ่ง
 พระยาตเวจจิงกราชเจ้าคนเป็นเจ้าของเหรียญนครเงินยางไชยบุรีเชียงใหม่
 แล้ว ครึ่งหนึ่งพระยาตเวจจิงกราชเจ้าท่านก็มีใจชมชื่นยินดีกับพระ
 มหาธาตุเจ้าแต่ พระมหาเถรเจ้าโยดยั้งจึงจักแปลงยังพระโกศคำรับ
 เอมมหาธาตุเจ้าแล้ว ก็กระทำสักการะบูชาหนักแต่

กาลนั้นพระยาเจ้ากัโหว่ดำมหาเถรเจ้าว่า ดัถยานที่ใดควรตั้งยัง
 มหาธาตุเจ้าที่ใดดี ขอให้เจ้ากุงบอกให้แก่ผู้ข้าทั้งหลายเถอญ ครึ่ง
 นั้นมหาเถรเจ้าจึงนิมนต์เอาพระธาตุเจ้าขึ้นใส่ตู้วิกาภาณจน แล้วก็นำ
 เอาคนพระยาเป็นประธาน และเสนาอำมาตย์ทั้งหลายพร้อมกันนิมนต์
 อาราธนามหาธาตุเจ้าแต่ตั้งขึ้นไปถึงหัวเวียงจักใกล้ดัดนั้นแล้ว กาลนั้น
 พระญาณรังสีเถรเจ้าได้เห็นทจกตงบรรจุพระบรมธาตุเจ้าและเจดีย์กวม
 นั้นฐานะที่นั้นเป็นตอแงมนัก มีดีณฐานเป็นดั่งหลังเต้านั้นแต่ ดั่งดือ
 และมหาเถรเจ้าพลอยว่าให้ตั้งเจดีย์และบรรจุพระมหาธาตุเจ้าในที่นั้นจา
 ก็เหตุว่ายามพระพุทธรเจ้ายังชรมานอยู่วันนั้น ก็ได้ตั้งเข้ามาเมตดาพระยา
 คนเป็นเจ้าของโยนถูกเค้านั้น วันนั้นต่อกาลนั้นข้างมงคลแห่งเจ้าเมือง
 นั้นได้เห็นยังพระพุทธรเจ้าและดาวกเจ้าทั้งหลายนั้น ก็ตั้งตั้งแด่นั้นมา
 ถึงทั้นแล้ว ก็ร้องแค้นแค้นพดิกคั้นไปร้องแค้นสะเคียน อยู่ท่ามกลางดั้น
 ดรทั้นถ้วนด้ามที่แต่ ในกาลนั้นพระดีพัญญุเจ้าก็ทำนายว่า ภายหน้า
 เมืองจักไปตั้งอยู่ที่นั้น จักได้ชื่อว่าเมืองไชยบุรีเชียงใหม่ว่าดั่งนั้นแล้ว

๑ ถัดถ้อง, สะเทือน

เหตุนี้พระมหาเถรเจ้า พร้อมกับด้วยพระยาเอามหาธาตุเจ้าไปบวรกรุง
ไว้ที่นั่น ให้ก่อเป็นเจดีย์สี่มุมและวิหารกำแพงปรากฏบริบูรณ์แล้วฉลอง
ให้ทานในวันเดือน ๕ เพ็ญวันพฤหัสบดีเจ้าเวจบริบูรณ์ก็ให้ชื่อว่ามหาอาราม
เชียงใหม่ข้างคอง แต่นั้นไปก็กราชได้ ๓ ควมีแปะ พระยาดวงจักรราชเจ้า
ท่านก็ไปสร้างเจดีย์หลังหนึ่งกวมที่เกษาราชุพระพุทธรเจ้า ที่พระพุทธรเจ้า
ท่านายว่าจักได้ชื่อว่าคองฟ้าอันแต่ เดือน ๖ เพ็ญ วันศุกร์เจ้าเวจแล้ว
บริบูรณ์ แต่นั้นไปท่านก็เสด็จไปสร้างเวียงแถมตูกหนึ่งมีหนทรัดโกดด้
คันทาง สร้างกวมแม่น้ำอันไหลมาแต่หนตะวันตก มีต้นฐานเป็นดั่งฝัก
ฝางนั้น จึงเรียกชื่อว่าเวียงฝางแต่นั้นมาแต่ ตามเหตุนิมิตต์แห่งพระพุท
ธเจ้ามาท่านายไว้ว่าภายหลังจักได้ชื่อว่าเมืองฝางนั้น เหตุดังนั้นพระยาดวง
จักรราชเจ้าสร้างเวียงยาวเป็นดั่งฝักฝางนั้น เพื่อเหตุนี้ด้วยเดชะอาชญา
แห่งท่านคุ้มสืบต้องพินนาเงินยางและเมืองฝางสามพินนา เมืองสาทห้า
ร้อยนา ซวาดเมืองหางร้อยนา ซวาดน้อยยางมานร้อยนา รวมกันเป็น
สามหมื่นสี่พินนา เมืองสาทห้าร้อยนา ซวาดเมืองหางร้อยนา ซวาดน้อย
ยางมานร้อยนา รวมกันเป็นสามหมื่นสี่พินนา แต่นั้นควานข้างมงคล
แห่งท่านไปหาข้างก็หายรอยเดี่ยว มั่นก็ไปหนทักษิณไปไกลคันทางหนึ่ง
ก็ให้เห็นรอยข้างคัวหนึ่งรอยใหญ่ ๓ ศอก เทียวไปตามริมน้ำแม่กก ไป
ไกล ๕๐๐ วา แล้วก็หายรอยไปเดี่ยว มั่นก็แห้วไป ภายหลังได้ ๓ คันทไป
ถึงริมน้ำแม่ขระ มั่นก็ไปพบพรานป่าผู้หนึ่งร้อยเต้าหอบมา มั่นก็ถาม

พรานป่าผู้หนึ่งว่า ป่าที่นั้นข้างป่าทงหลายมีหรือไม่มี พรานป่าผู้หนึ่งกล่าวว่า
 แคว้นนั้นข้างป่ามีแต่แต่ ว่าดังนั้นแต่ ทนนั้นจึงเรียกว่ารอยเต่าแต่นั้นมา
 แต่ ฝ่ายควานข้างคนนั้นก็กลับคนมา พอมาถึงที่รอยข้างหอดวงนั้นมันก็
 ับเห็นยังรอยข้างหอดวง ก็เข้ามาเห็นรอยข้างมันตั้งเก่า มันก็ได้ข้างแห่งมัน
 แต่มันก็มาถึงสำนักพระยาเจ้าแล้ว ก็เข้าไปไหว้ดำพระยาเจ้าตามดั่งมัน
 ได้เห็นนั้นทุกประการ ในภณนั้นพระยาจระจกกราชเจ้า ก็มีอาชญาให้ไป
 สืบว่าเวียงที่รอยข้างหอดวงนั้นดูหนึ่งแต่ ก็ได้ชื่อเวียงนั้นว่าเวียงเซียง
 รอย ที่พรานป่าร้อยเต่าหาบมานักให้ไปตั้งบ้านทนนบ้านหนึ่ง ให้ชื่อว่า
 บ้านร้อยเต่านั้นแต่ ครั้นต่อมาภายหลังเซียงรอยนั้นก็กลับหายไป เรียกชื่อ
 ว่าเซียงรายต่อมาถึงกาลบัดนี้ เหตุว่าพระพุทธเจ้ายังทรงมานอยู่ ฉะนั้นมา
 ทำนายชี้รายนั้น เหตุอันนั้นจึงได้ชื่อว่าเซียงรายด้วยเหตุอันนั้นแต่ ที่รอย
 เต่านั้นก็กลายไปว่าเซียงของด้วยเหตุอันนั้น ส่วนว่าพระยาจระจกกราช
 เจ้าท่านก็อยู่เวียงเงินยางบุรีเซียงแต่แต่ ที่รอยเต่านั้นก็กลายไปว่าเซียง
 ของด้วยเหตุอันนั้น ส่วนว่าพระยาจระจกกราชเจ้าท่านก็อยู่เวียงเงินยาง
 บุรีเซียงแต่แต่เมืองขวางเซียงร้อยทั้งสามเวียงนั้นแต่ ท่านก็มีราชบุตร
 ๓ คน และคนผู้พิชิตว่าดาวกอ ผู้กตางชื่อดาวเกอ ผู้ของช้อยชื่อว่า
 ดาวเก้านั้นแต่ ในภณนั้นยังมีชา เจ้าพื้นองค์ชวนกันไปแอ่ว ที่ลับห้วย
 คมไหลดมาต่อหน้าแม่ของท่าน ก็เห็นยังปูลอดวงตัวหนึ่งใหญ่เท่าเหยี่ยว ๒ เจ้า
 ชาเจ้าก็ได้จับเอา ปูลอดวงนั้นก็พาเข้าวัดดินอันหนึ่งไปนั้นแต่ ชาลองค์คนผู้พิ

นั้นแต่ ฝ่ายดาวกอดผู้ไปอยู่บ้านถ่านหิน พระยาเจ้าตนพอกี่ข้าให้ย้ายไป
 กินแคว้นกวาง คือว่าเมืองน่านเดี่ยนั้นแต่ พระยาตเวจิงกราชเจ้าอยู่
 เสวยราชสมบัติกับด้วยราชบุตรแห่งตนผู้ชื่อว่าดาวเก้าผู้ช้อยนั้นยังเวียง
 เหวัญญเงินยางไชยบุรีเชียงแสนทนนานได้ ๑๒๐ ปี แดวกี่จุกไปสู้ปรโลก
 เสี่ยใหม่เบิกเสดศึกกราชได้ ๑๒๐ ปี อายุก็ได้เท่ากันแต่

ฝ่ายเสนาอำมาตย์ทั้งหลายก็อยู่ดั่งราชาภิเศกยังเจ้าดาวเก้า ชนเสวย
 ราชแทนบิดาล้มต๋อไปในศึกกราช ๑๒๐ ปี แดวกี่เบิกบายนามกรว่าดาว
 เก้าแทนนาเมืองนั้นแต่ ท่านเสวยราชสมบัติได้บหนึ่งถึงศึกกราช ๑๒๑ ตัว
 บีกัดไค้ พระยาดาวเก้าแผ่นมาเมือง ท่านก็บังเกิดเจตนาศรัทธาไปสร้าง
 พระเจดีย์ตั้งอยู่ยังที่จอมตอยที่ปูเขานัน เหตุว่ายามเมื่อพระพุทธเจ้ายัง
 ธรรมานพระองค์มาฉนั้นชาวแคะบ้วนปาก ผู้ตงไปยังฝั่งน้ำที่นั้นแต่ดู ภาพนา
 เกศาราชผู้ไว้ที่นั้นเสั้นหนึ่งแต่ พระองค์ก็ทำนายว่าทนนต๋อไปจักได้ชื่ออ่า
 ตอยญเข้าว่าตงนั้น เหตุนี้พระยาดาวเก้าแผ่นมาเมือง จึงจักได้ไป
 สร้างมหาเจดีย์ถอมธาตุเจ้าทนนให้บริบูรณ์แล้วกระทำบุญให้ท่าน จึง
 เรียกทอนนั้นชื่อว่าธาตุเจ้าตอยญเขานันแต่ ถัดนั้นมาถึงศึกกราชได้ ๑๒๓
 ตัวปี ตวงเข้า เดือน ๖ เพ็ญวันอังคาร ในกาตนั้นยังมีคาผ้าขาวผู้หนึ่งตง
 ไปอาบน้ำชำระตนในที่นั้นน้ำก็พาพัดไหลไป ก็ไปพานอยู่ที่หนึ่งแต่ท่าน
 ก็ตายในที่นั้นแต่ท่านก็บังเกิดศรัทธา ก็พร้อมกันด้วยพระยาเจ้าดาว
 เก้าแผ่นมาเมืองเป็นเค้าแต่ ฝ่ายเสนาอำมาตย์ประชาชนรราชภูริทั้งมวต

• ไม่ทราบว่าจะไร

ก็พร้อมกันสร้างพระเจดีย์หลังหนึ่งสูง ๔ วาอก^๓ แล้วบรรจุนครราชธานี
 ๓,๐๕๐ พระองค์แล้วก็กระทำบุญให้ทานบริบูรณ์ ให้ชื่อว่าวัดผ้าขาวพาน
 นั้นแต่ เรียงวัดตั้งกำแพงวัดคอนทั้นหลังอันพระยาตวงจิงกราชตนพ่อสร้าง
 ไว้ใน^๕นั้นแต่ พระยาตวงแก้วแผ่นมาเมืองเดวยเมืองเหรียญนครเชียงใหม่
 แทนพ่อ มานานได้ ๓๒ ปีแล้วก็ถึงอนิจจกรรมไปในปีกัตเต้า ศักราชได้
 ๓๗๒ คั้ว อายุได้ ๘๐ ปี

ต่อแต่นั้นมา ตวงเล็กกินเมืองแทนไปได้ ๔๐ ปี ก็ถึงอนิจจกรรม
 ไปในปีเบ็กดี ศักราช ๕๓๘ คั้ว อายุได้ ๗๓ ปีแต่

ตวงพังกินเมืองต่อไปได้ ๓๐ ปีก็ถึงอนิจจกรรมไปในปีเม็งเม่า
 ศักราชได้ ๕๔๗ คั้ว อายุได้ ๕๘ ปีแต่

ตวงหวดงกินเมืองต่อไปได้ ๓๐ ปี ก็ถึงอนิจจกรรมไปในปีระวายยี่
 ศักราชได้ ๕๗๖ คั้ว อายุได้ ๖๗ ปีแต่

ตวงแหดงกินเมืองแทนได้ ๒๗ ปีก็ถึงอนิจจกรรมไปในปีเต่าดี
 ศักราชได้ ๕๘๒ คั้ว อายุได้ ๕๘ ปี

ตวงกัตกินเมืองแทนได้ ๓๘ ปีก็ถึงอนิจจกรรมไปในปีกตเด็ด
 ศักราชได้ ๓๓๐ คั้ว อายุได้ ๖๓ ปี

ตวงพังกินเมืองแทนได้ ๓๗ ปีก็ถึงอนิจจกรรมไปในปีระวายดี ศั-
 กราชได้ ๓๒๖ คั้ว อายุได้ ๕๓ ปี

ตวงคนกินเมืองแทนได้ ๓๘ ปี ก็ถึงอนิจจกรรมไปในปีกามัด

๑ ส่วครึ่ง คือ จากออกไปปลายแขน

ศักราชได้ ๓๔๓ คั้ว อายุได้ ๕๗ ปี

ดาวจอมกีนเมืองแทนได้ ๑๕ ปี ก็ถึงอนิจจกรรมไปในปีกาบซัง

ศักราชได้ ๓๕๐ คั้ว อายุได้ ๕๑ ปี

ดาวชวักกีนเมืองแทนได้ ๓๐ ปี ก็ถึงอนิจจกรรมไปในปีกาไค

ศักราชได้ ๓๘๕ คั้ว อายุได้ ๕๓ ปี

ตั้งแต่ระจิงกราชปฐมโอบปาติคดำดับมาถึงพระยาดาวชวัก

เทียระยอมลูกกีนเมืองแทนพ่อมาบั้งกวน^๕ เต แต่้นั้นมาพระยาดาวชวัก

ตายแล้วละลูกไว้แทน มีชื่อว่าดาวจิงกวาเรือนคำแก้ว กีนเมืองแล้ว

ท่านก็มีลูกผู้หนึ่ง ชื่อว่าดาวควักกวา ท่านก็ให้ไปกีนเมืองฝาง แต่ใน

กาลครั้งนั้นยังมีท้าวคนหนึ่งอยู่แคว้นกวาง คือว่าเมืองน่านเป็นตระกูล

ดาวกอกแต่ก่อน มีชื่อว่าท้าวถ่านคำ ก็เอารพตมารบพระยาจิงกวา

เรือนคำแก้ว ๆ ท่านก็ออกรบยังกต่างทุ่งเชียงรายนั้นแต่ ฝ่ายชาวเชียง

รายเดี่ยวเจ้าแม่ทัพ ก็พร้อมกันพ่ายหนีเขาไปในเวียงทนน ครั้งนั้นท่านก็

ไซ้ไปหาพระยาควักกวาคนลูกอยู่ยังเมืองฝางให้รู้แล้ว พระยาควักกวา

ครั้นได้ทราบเหตุดังนั้นแล้ว ก็ยกเอารพตมาตามหมื่นจิกมาเตือคนพ่อ

ไปทันถึง พระยาคนพ่อก็ถูกฆ่าตายเสียในทรบเดี่ยวก่อนแต่ ครั้นท่านมา

ถึงแล้วก็รวบรวมเอายังรพตของพ่อกับทงรพตของท่านพร้อมแล้ว ก็

ยกออกแหวกเข้ารบท้าวถ่านคำแดนแพ้แล้วท่านก็ได้ตัดเอาหัวท้าวถ่านคำ

นั้นแต่ พระยาดาวจิงกวาเรือนคำแก้วคนพ่อนั้นกีนเมืองได้ ๓๒ ปี อายุ

ได้ ๕๓ ปีตาย เขามาเสียยังกตางทุ่งเชียงรายนั้นในป่ากาดัน ศักกราช
ได้ ๕๐๖ ตัว เดือน ๕ ออก ๗ คำ วันเสาร์นั้นแต่ คนในเวียงเชียงราย
ทั้งปวงก็แตกพ่ายเสียร้ายเสียแต่ครั้งนั้นมาแต่

ดาวควักวาวเป็นอุปราชากรของเมืองอยู่เมืองฝางมารบทั่วทุกคำดาน
แพ้แล้ว ก็ได้เป็นพระยาแทนพ่อแห่งคนอยู่ในเวียงเงินยางเชียงแสนแต่
นั้นมา ท่านก็มุดูกผู้หนึ่งชื่อว่าขุนเทือง ท่านกินเมืองได้ ๖ ปีตาย ศักกราช
ได้ ๔๒๓ ตัวบักดโคอายุได้ ๗๓ ปี ต่อแต่นั้นมาขุนเทืองกินเมืองแทนพ่อ
สืบต่อไปแล้ว ท่านก็ยอมประสงค์ไปไต่เนื้อในป่า ในกาดวันหนึ่งพระยา
ขุนเทืองไปเยี่ยมไวยวอกผา^๑ ที่แห่งหนึ่ง ครั้นนั้นมีมุดูกผู้หนึ่งชื่อ
ว่า นางแอกไค้แก่นรมิตเป็นมักกฏ^๒ ตัวหนึ่งไปแอ่วเล่นในที่นั้น ก็ไปกิน
ยังนำเขยวขุนเทืองในบวอกผาทันนั้นก็มีความยินดีตายเป็นนัก ก็บังเกิดทรง
ครรภ์^๓ขึ้นตั้งแต่นั้นมา นางทรงครรภ์มาประมาณเดือนหนึ่ง นางก็มา
ว่าฟังดูกรว่าคงแต่ได้กินนำเขยวแห่งขุนเทืองยังทบวอกผาทันนั้น ก็ตั้งครรภ์
ขึ้นมาดังนั้น นางก็รูด้วยผยา^๓ สรรพยา ซาคีก่อนนั้นเคยได้เป็นผวนาง
นางก็มีใจปฏิพัทธ์กับด้วยพระยาขุนเทือง นางก็แนรมิตตนเป็นนางผู้หนึ่ง
งามประดุจดังนางเทพธิดานั้น ก็อยู่ยังวิมานคำเหนือคำไม้หัดวงคันหนึ่ง
กระทำเสียงเป็นดังคนออกดูถนน ฝ่ายพระยาขุนเทืองครั้นไต่ยินแล้วก็ใช้
ให้ลูกน้องไปผ่อดู ก็เห็นยังวิมานแห่งนางแล้ว ก็มาบอกแก่พระยา
ขุนเทืองให้รู้ดังนั้น ครั้นนั้นพระยาขุนเทืองก็ได้ยังกวางคำควดหนึ่ง อัน

นางหากเนรมิตมาจุ^๑ เหา^๒นั้น ดู^๓น่า^๔กับ^๕ทัน^๖แต่^๗ ส่วน^๘พระ^๙ยา^{๑๐}ชุน^{๑๑}เท^{๑๒}อง^{๑๓}คร^{๑๔}น^{๑๕}
 ไป^{๑๖}ถึง^{๑๗}ยัง^{๑๘}วิ^{๑๙}มาน^{๒๐}แห่ง^{๒๑}นาง^{๒๒}นั้น^{๒๓}แต่^{๒๔} ๕๕^{๒๕} ก็^{๒๖}ชน^{๒๗}ไป^{๒๘}ผ^{๒๙}อ^{๓๐}ดู^{๓๑}ก็^{๓๒}เห็น^{๓๓}ยัง^{๓๔}นาง^{๓๕}อยู่^{๓๖}ใน^{๓๗}ที่^{๓๘}นั้น^{๓๙} ฝ่าย^{๔๐}
 นาง^{๔๑}คร^{๔๒}น^{๔๓}ได้^{๔๔}เห็น^{๔๕}ยัง^{๔๖}พระ^{๔๗}ยา^{๔๘}ชุน^{๔๙}เท^{๕๐}อง^{๕๑} แต่^{๕๒}ก็^{๕๓}เข้า^{๕๔}ด้^{๕๕}ว^{๕๖}ม^{๕๗}ก^{๕๘}อด^{๕๙}เอา^{๖๐}ไ^{๖๑}ว^{๖๒}เป็น^{๖๓}ผ^{๖๔}ว^{๖๕}ด้^{๖๖}ง^{๖๗}เก^{๖๘}
 ๕^{๖๙}นั้น^{๗๐}แต่^{๗๑} พระ^{๗๒}ยา^{๗๓}ชุน^{๗๔}เท^{๗๕}อง^{๗๖}อยู่^{๗๗}กับ^{๗๘}ด้^{๗๙}ว^{๘๐}ย^{๘๑}นาง^{๘๒}เป็น^{๘๓}อัน^{๘๔}น^{๘๕}าน^{๘๖}น^{๘๗}ัก^{๘๘} หมู^{๘๙}บ^{๙๐}ว^{๙๑}ิ^{๙๒}ว^{๙๓}ว^{๙๔}ร^{๙๕}ท^{๙๖}ง^{๙๗}ห^{๙๘}ด^{๙๙}ย^{๑๐๐}
 ๕^{๑๐๑}ก็^{๑๐๒}พ^{๑๐๓}าก^{๑๐๔}น^{๑๐๕}ด้^{๑๐๖}ว^{๑๐๗}ะ^{๑๐๘}ห^{๑๐๙}าก^{๑๑๐}กับ^{๑๑๑}พบ^{๑๑๒} ๕^{๑๑๓}ก็^{๑๑๔}พ^{๑๑๕}ัง^{๑๑๖}พ^{๑๑๗}าว^{๑๑๘} พ^{๑๑๙}าก^{๑๒๐}น^{๑๒๑}พ^{๑๒๒}าย^{๑๒๓}ห^{๑๒๔}ัน^{๑๒๕}มา^{๑๒๖}ย^{๑๒๗}ัง^{๑๒๘}บ^{๑๒๙}าน^{๑๓๐}เม^{๑๓๑}ื่อ^{๑๓๒}ง^{๑๓๓}แห่ง^{๑๓๔}ค^{๑๓๕}น^{๑๓๖}น^{๑๓๗}
 ๕^{๑๓๘}แต่^{๑๓๙} ส่วน^{๑๔๐}นาง^{๑๔๑}น^{๑๔๒}น^{๑๔๓}ัก^{๑๔๔}ไ^{๑๔๕}คร^{๑๔๖}ไ^{๑๔๗}ว^{๑๔๘}เ^{๑๔๙}น^{๑๕๐}ตาม^{๑๕๑}ภ^{๑๕๒}า^{๑๕๓}ษ^{๑๕๔}า^{๑๕๕}ผ^{๑๕๖}เ^{๑๕๗}ื่อ^{๑๕๘}แห่ง^{๑๕๙}นาง^{๑๖๐}นั้น^{๑๖๑} นาง^{๑๖๒}ก็^{๑๖๓}ขอ^{๑๖๔}เอา^{๑๖๕}ผ^{๑๖๖}
 ๕^{๑๖๗}มา^{๑๖๘}ก^{๑๖๙}ง^{๑๗๐}แ^{๑๗๑}ว^{๑๗๒}ด^{๑๗๓}พระ^{๑๗๔}ยา^{๑๗๕}แล้ว^{๑๗๖} ย^{๑๗๗}ิบ^{๑๗๘} ค^{๑๗๙}ิด^{๑๘๐}พ^{๑๘๑}น^{๑๘๒}ป^{๑๘๓}รา^{๑๘๔}ธ^{๑๘๕}า^{๑๘๖}ท^{๑๘๗}ไ^{๑๘๘}ว^{๑๘๙}ไ^{๑๙๐}ว^{๑๙๑}แต่^{๑๙๒}ก็^{๑๙๓}พ^{๑๙๔}าก^{๑๙๕}น^{๑๙๖}เ^{๑๙๗}น^{๑๙๘}เ^{๑๙๙}น^{๒๐๐}ะ^{๒๐๑}โ^{๒๐๒}ห^{๒๐๓}ร^{๒๐๔}ธ^{๒๐๕}
 ๕^{๒๐๖}ตาม^{๒๐๗}ค^{๒๐๘}น^{๒๐๙}เ^{๒๑๐}น^{๒๑๑}ที่^{๒๑๒}นั้น^{๒๑๓} คร^{๒๑๔}ว^{๒๑๕}ง^{๒๑๖}น^{๒๑๗}น^{๒๑๘}พระ^{๒๑๙}ย^{๒๒๐}าก^{๒๒๑}เ^{๒๒๒}า^{๒๒๓}ม^{๒๒๔}ค^{๒๒๕}น^{๒๒๖}อ^{๒๒๗}ย^{๒๒๘}ย^{๒๒๙}ง^{๒๓๐}ช^{๒๓๑}น^{๒๓๒}ห^{๒๓๓}มา^{๒๓๔}ก^{๒๓๕}
 ๕^{๒๓๖}แล้ว^{๒๓๗}ผ^{๒๓๘}อ^{๒๓๙}ค^{๒๔๐}อย^{๒๔๑}ดู^{๒๔๒} ก็^{๒๔๓}เห็น^{๒๔๔}เป็น^{๒๔๕}ว^{๒๔๖}อก^{๒๔๗} ก^{๒๔๘}มี^{๒๔๙} บาง^{๒๕๐}เป็น^{๒๕๑}ง^{๒๕๒}ู^{๒๕๓}เห^{๒๕๔}็ด^{๒๕๕}ม^{๒๕๖}ด^{๒๕๗}าย^{๒๕๘}เด^{๒๕๙}ิม^{๒๖๐}บ^{๒๖๑}้า^{๒๖๒}แต่^{๒๖๓} ใน^{๒๖๔}
 ๕^{๒๖๕}ก^{๒๖๖}าด^{๒๖๗}น^{๒๖๘}น^{๒๖๙}พระ^{๒๗๐}ย^{๒๗๑}าก^{๒๗๒}ย^{๒๗๓}ง^{๒๗๔}ห^{๒๗๕}าย^{๒๗๖}น^{๒๗๗}ก^{๒๗๘}น^{๒๗๙}น^{๒๘๐}แต่^{๒๘๑} คร^{๒๘๒}ว^{๒๘๓}น^{๒๘๔}าง^{๒๘๕}เห็น^{๒๘๖}ค^{๒๘๗}ด^{๒๘๘}าย^{๒๘๙}แล้ว^{๒๙๐}ก็^{๒๙๑}มา^{๒๙๒}เห็น^{๒๙๓}ร^{๒๙๔}อย^{๒๙๕}
 ๕^{๒๙๖}พระ^{๒๙๗}ยา^{๒๙๘}เท^{๒๙๙}น^{๓๐๐}ง^{๓๐๑}ผ^{๓๐๒}่า^{๓๐๓}ก^{๓๐๔}ง^{๓๐๕}น^{๓๐๖}น^{๓๐๗} นาง^{๓๐๘}ก็^{๓๐๙}ถ^{๓๑๐}าม^{๓๑๑}พระ^{๓๑๒}ย^{๓๑๓}า^{๓๑๔}ว^{๓๑๕}่า^{๓๑๖}ม^{๓๑๗}ห^{๓๑๘}าว^{๓๑๙}ร^{๓๒๐}า^{๓๒๑}จ^{๓๒๒}ำ^{๓๒๓}เห็น^{๓๒๔}แล้ว^{๓๒๕}ย^{๓๒๖}ิน^{๓๒๗}ห^{๓๒๘}าย^{๓๒๙}น^{๓๓๐}
 ๕^{๓๓๑}แต่^{๓๓๒}น^{๓๓๓}อ^{๓๓๔} ฝ่าย^{๓๓๕}พระ^{๓๓๖}ยา^{๓๓๗}ชุน^{๓๓๘}เท^{๓๓๙}อง^{๓๔๐}ก็^{๓๔๑}ก^{๓๔๒}ด^{๓๔๓}่า^{๓๔๔}ว^{๓๔๕}่า^{๓๔๖}เ^{๓๔๗}า^{๓๔๘}ห^{๓๔๙}าย^{๓๕๐}น^{๓๕๑}ัก^{๓๕๒} แต่^{๓๕๓}ว^{๓๕๔}่า^{๓๕๕}ด^{๓๕๖}ัง^{๓๕๗}น^{๓๕๘}ั้น^{๓๕๙}แล้ว^{๓๖๐}
 ๕^{๓๖๑}นาง^{๓๖๒}ก็^{๓๖๓}เอา^{๓๖๔}ม^{๓๖๕}ือ^{๓๖๖}เต^{๓๖๗}ก^{๓๖๘} ๖^{๓๖๙} ท^{๓๗๐}้อง^{๓๗๑}แต่^{๓๗๒}ว^{๓๗๓}ก็^{๓๗๔}เ^{๓๗๕}า^{๓๗๖}เท^{๓๗๗}ง^{๓๗๘}ช^{๓๗๙}น^{๓๘๐}อ^{๓๘๑}น^{๓๘๒}ห^{๓๘๓}ึ่ง^{๓๘๔}อ^{๓๘๕}อก^{๓๘๖} ง^{๓๘๗}าม^{๓๘๘}เ^{๓๘๙}็น^{๓๙๐}ด^{๓๙๑}ัง^{๓๙๒}เท^{๓๙๓}
 ๕^{๓๙๔}ค^{๓๙๕}ำ^{๓๙๖}น^{๓๙๗}ั้น^{๓๙๘} ก็^{๓๙๙}เ^{๔๐๐}า^{๔๐๑}ค^{๔๐๒}อง^{๔๐๓} ๗^{๔๐๔} ท^{๔๐๕}ง^{๔๐๖}ห^{๔๐๗}ื่อ^{๔๐๘}แต่^{๔๐๙}ว^{๔๑๐}ก็^{๔๑๑}เ^{๔๑๒}า^{๔๑๓}น^{๔๑๔}ำ^{๔๑๕}ม^{๔๑๖}ใ^{๔๑๗}ด้^{๔๑๘}บ^{๔๑๙}อก^{๔๒๐}ไม่^{๔๒๑}อ^{๔๒๒}ือ^{๔๒๓}ส^{๔๒๔}ำ^{๔๒๕}ม^{๔๒๖}บ^{๔๒๗}อก^{๔๒๘} ก็^{๔๒๙}เ^{๔๓๐}
 ๕^{๔๓๑}า^{๔๓๒}ให้^{๔๓๓}พระ^{๔๓๔}ย^{๔๓๕}า^{๔๓๖}แต่^{๔๓๗}ว^{๔๓๘}ก^{๔๓๙}ด^{๔๔๐}่า^{๔๔๑}ว^{๔๔๒}่า^{๔๔๓}เจ^{๔๔๔}ำ^{๔๔๕}จ^{๔๔๖}ิง^{๔๔๗}เ^{๔๔๘}า^{๔๔๙}ห^{๔๕๐}ื่อ^{๔๕๑}อ^{๔๕๒}น^{๔๕๓}น^{๔๕๔}เ^{๔๕๕}ม^{๔๕๖}เ^{๔๕๗}ร^{๔๕๘}ก^{๔๕๙}ษา^{๔๖๐}ไ^{๔๖๑}ว^{๔๖๒} ๕^{๔๖๓}ด^{๔๖๔}ัง^{๔๖๕}แ^{๔๖๖}ว^{๔๖๗}น^{๔๖๘}ั้น^{๔๖๙}ไป^{๔๗๐}ได้^{๔๗๑}
 ๕^{๔๗๒}ส^{๔๗๓}ำ^{๔๗๔}ม^{๔๗๕}เด^{๔๗๖}ื่อ^{๔๗๗}น^{๔๗๘}แล้ว^{๔๗๙}ให้^{๔๘๐}ไ^{๔๘๑}ช^{๔๘๒}ื่อ^{๔๘๓}ดู^{๔๘๔} คร^{๔๘๕}น^{๔๘๖}เห็น^{๔๘๗}เป็น^{๔๘๘}เด^{๔๘๙}็ก^{๔๙๐}น^{๔๙๑}อ^{๔๙๒}ย^{๔๙๓}ด^{๔๙๔}ง^{๔๙๕}น^{๔๙๖}ง^{๔๙๗}เ^{๔๙๘}า^{๔๙๙}บ^{๕๐๐}อ^{๕๐๑}ก^{๕๐๒}น^{๕๐๓}ำ^{๕๐๔}ไ^{๕๐๕}
 ๕^{๕๐๖}อ^{๕๐๗}อ^{๕๐๘}น^{๕๐๙}ใ^{๕๑๐}ห^{๕๑๑}ก^{๕๑๒}น^{๕๑๓}แต่^{๕๑๔}เท^{๕๑๕}อ^{๕๑๖} ๕^{๕๑๗}แ^{๕๑๘}ะ^{๕๑๙}น^{๕๒๐}อ^{๕๒๑}ย^{๕๒๒}แ^{๕๒๓}ะ^{๕๒๔}เด^{๕๒๕}ื่อ^{๕๒๖}น^{๕๒๗}แ^{๕๒๘}ะ^{๕๒๙}บ^{๕๓๐}อ^{๕๓๑}ก^{๕๓๒}เท^{๕๓๓}อ^{๕๓๔}ญ^{๕๓๕} คร^{๕๓๖}น^{๕๓๗}ด^{๕๓๘}ัง^{๕๓๙}แล้ว^{๕๔๐}ย^{๕๔๑}
 ๕^{๕๔๒}ง^{๕๔๓}ให้^{๕๔๔}อ^{๕๔๕}ย^{๕๔๖}ด^{๕๔๗}ัง^{๕๔๘}น^{๕๔๙}ั้น^{๕๕๐} ให้^{๕๕๑}ค^{๕๕๒}น^{๕๕๓}เ^{๕๕๔}า^{๕๕๕}ไป^{๕๕๖}ไ^{๕๕๗}ว^{๕๕๘}ด้^{๕๕๙}น^{๕๖๐}บ^{๕๖๑}้ำ^{๕๖๒}แพ^{๕๖๓}ะ^{๕๖๔}เท^{๕๖๕}อ^{๕๖๖}ญ^{๕๖๗} ว่า^{๕๖๘}ด^{๕๖๙}ัง^{๕๗๐}น^{๕๗๑}ั้น^{๕๗๒}แล้ว^{๕๗๓} ใน^{๕๗๔}ที่^{๕๗๕}น^{๕๗๖}ั้น^{๕๗๗}ก็^{๕๗๘}

๑ จับ ๒ ไร่บเร่ง ๓ เข็ม ๔ ที่เชื่อมหมาก ๕ ถึง ๖ ถด ๗ ใบไม้ขนาดใหญ่
 เช่นตองกล้วย ๘ แก้ว ถอด ๙ ที่ เตื่อ

บังเกิดมีบ้างขึ้น พระยาก็กเอาห่อนั้นแล้วก็กลับมาดูเมืองแห่งตนนั้นแต่
ครั้นกลับถึงก็เอาห่อนั้นให้คนรักษาไว้พอถึงกำหนดสามเดือนแล้ว ก็ไซ้
ผ่องดูก็เห็นเป็นกุมารน้อยงามยิ่งนัก พระยาก็กให้คนเอาไปช่วยเลี้ยงแล้ว
ก็เอาผ้ามาห่อปกไว้ ครั้นรุ่งให้เมื่อใดก็เอานำบอกไม้ออนนให้กิน พอ
ถึงกำหนดสามเดือนก็เดยงทั้งสามบอกไม้ออนน กุมารนั้นก็ร้องไห้อยู่
พระยาก็กให้คนเอาไปนอนไว้ริบ ๒ ฟ้าพ่นแล้ว ยังมีฟานคำ ๓ คำหนึ่งมาให้กิน
นมคู้เทื่อ ๆ แต่ กุมารผู้นั้นก็ขึ้นใหญ่มา พระยาคนพ่อและเสนาคนใช้
ทั้งหลายก็พร้อมกันได้ชื่อว่าขุนท่ง เขายังนึกตาคองท่งห่อมานั้นแต่

แต่ขึ้นไปพระยาก็กินหน้านางแอกไค่นัก พระยาก็กานางเมือง
คนเรือนเป็นนมเห็ดแล้ว ก็มุดดูด้วยกันผู้หนึ่งได้ชื่อว่าขุนแดงกวานนั้นแต่
ครั้นขุนท่งใหญ่มาได้ ๑๖ ปี พระยาคนพ่อก็อุกเศกชื่อว่า พระยาขุนท่ง
แล้วก็ขอยังถูกอาว ให้เป็นเมีย นางนั้นนามชื่อว่านางศรีสุภานนั้นแต่
ในกาดนั้นพระยาขุนท่งเองกินเมืองได้ ๑๖ ปี ก็ตายในปีเบิกสังง่า
ศักราชได้ ๔๔๐ คิว อายุได้ ๖๐ ปีแต่ ขุนท่งเป็นพระยาแทนพ่อ ก็ประ
สงค์ไปได้เหนือเดือนดวงฟาน ก็ยังได้ดวงคำตัวหนึ่งถูกแก้วบ่ตาย ก็
ทวย รอยกวางไปทางท่งดอยทุ่งแควเมืองเงินยางแห่งตนทางตะวันตก
นั้นแต่ ในกาดนั้นนางแอกไค้ผู้เป็นมารตาก็อยู่ยังวิมานคำอนั้น ครั้นนาง
ได้เห็นยังถูกแห่งตนก็มีความยินดียิ่งนัก แดวกก็เรียกเอาขงพระยาขุนท่ง
คนถูกชนเมื่อล่วงวิมานคำ แดวกก็ปราศรัยกับด้วยพระยาคนถูกแก้วบ่พา

เข้าไปในถ้ำ นางก็ตั้งญาแก่ตุกคนว่า แม่จ้กสั่งเจ้าไปหาตานาย^๑เจ้า
 อย่าได้กัถวเอน เจ้าจงขอเอาหม้อแกงทองรองบ่จ่าย กับขอชวักชว้าย^๒
 ให้เป็นเมือง ต่องอิน^๕นเทอญ ว่าดั่งนั้นแล้ว ครั้นว่าไปถึงบู้ย่าตานาย
 แท้เห็นเป็นงูจง^๓ใหญ่เท่าเทนชาวข้าว เกิดดคำยวียวาค^๔ตาใหญ่เท่า
 แว่น ท่านก็ขอเอาเป็นดั่งแม่ตั้งญาให้^๕นั้นแท้ ครั้นนั้นบู้ย่าตานายก็ให้ตั้ง
 ของนั้นทุกประการแล้ว ก็ออกมาหาแม่แห่งคนนั้นแต่ นางแอกไค่กัถว
 ฤทธิ^๕ของวิเศษแก่ตุกว่า หม้อแกงทองรองบ่จ่าย^๕นี้ จัก^๕เตียง^๕แชร^๕กร^๕พด
 นับ^๕หมัน^๕นับ^๕แด^๕น ข้าว^๕แกง^๕ชัน^๕ปด^๕อาหาร^๕ก็^๕หาก^๕มี^๕มา^๕เค^๕ม^๕ทุก^๕เม^๕อ^๕บ^๕เ^๕ย^๕ง^๕เด
 รองชวักชว้ายให้^๕เป็น^๕เมือง^๕นี้^๕เจ้า^๕จง^๕เอา^๕กวัด^๕แกว่ง^๕ ครั้น^๕ว่า^๕ขอ^๕น^๕ไป^๕ร^๕อ^๕ง^๕ที่^๕ใด
 เจ้า^๕จง^๕จัก^๕นอน^๕ที่^๕นั้น^๕เทอญ ว่าดั่งนั้นแล้วก็ตั้งตุกคนให้กัถบ^๕ค^๕น^๕เม^๕อ^๕ง
 นั้น^๕แต่ ส่วน^๕พระ^๕ยา^๕ซุน^๕ท^๕ง^๕คร^๕น^๕มา^๕ถึง^๕ที่^๕แห่ง^๕หนึ่ง^๕ป่า^๕ราบ^๕เพ^๕ียง^๕ง^๕าม^๕ ท่าน^๕ก็
 เอา^๕ขอ^๕ชวัก^๕ชว้าย^๕นั้น^๕กวัด^๕แกว่ง^๕ไป ขอ^๕นั้น^๕ก็^๕เก^๕ย^๕ว^๕เก^๕าะ^๕ค^๕น^๕ไม่^๕ไ^๕ว^๕แล้ว^๕ท่าน
 ก^๕็น^๕นอน^๕ใน^๕ที่^๕นั้น ครั้น^๕ถึง^๕ก^๕ด^๕าง^๕ค^๕ัน^๕ส^๕ถ^๕าน^๕ที่^๕นั้น^๕ก็^๕บ^๕ง^๕เก^๕ิด^๕เป^๕น^๕เม^๕อ^๕ง^๕อ^๕น^๕ห^๕ึง^๕ มี^๕
 ท^๕ง^๕ร^๕ว^๕เว^๕ย^๕ง^๕เซ^๕ย^๕ง^๕แซ^๕เ^๕า^๕เร^๕อ^๕น^๕ช^๕าง^๕มา ก็^๕บ^๕ง^๕เก^๕ิด^๕พ^๕ร^๕อ^๕ม^๕ท^๕ง^๕ไฟ^๕ฟ้า^๕ช^๕า^๕เม^๕อ^๕ง
 มาก^๕นัก^๕แต่ ส่วน^๕พระ^๕ยา^๕ซุน^๕ท^๕ง^๕ค^๕ัน^๕ร^๕ุง^๕เข้า^๕ก็^๕เห็น^๕เป็น^๕เม^๕อ^๕ง^๕ร^๕ุง^๕เร^๕อ^๕ง^๕ง^๕าม^๕เป็น
 ด^๕ง^๕แผ่น^๕เงิน^๕นั้น ท่าน^๕ก็^๕ได้^๕ชื่อ^๕เม^๕อ^๕ง^๕อ^๕น^๕ห^๕ึง^๕ว่า^๕เว^๕ย^๕ง^๕เซ^๕ย^๕ง^๕เร^๕อ^๕ง^๕เต^๕น^๕น^๕มา^๕แต่
 ส่วน^๕พระ^๕ยา^๕ซุน^๕ท^๕ง^๕ก็^๕ก^๕ถ^๕บ^๕ค^๕ัน^๕มา^๕ย^๕ัง^๕เม^๕อ^๕ง^๕เก^๕า^๕แห่ง^๕คน^๕แต่^๕ว^๕ ก็^๕ซ^๕น^๕เอา^๕ค^๕ร^๕อบ^๕ค^๕ร^๕ว^๕
 ต^๕ุก^๕เม^๕ย^๕เ^๕ด^๕เ^๕น^๕า^๕อำ^๕มา^๕ค^๕ย^๕ไป^๕อยู่^๕ย^๕ง^๕เว^๕ย^๕ง^๕เซ^๕ย^๕ง^๕เร^๕อ^๕ง^๕ที่^๕นั้น^๕แต่^๕ว^๕ ก็^๕แ^๕ต^๕ง^๕ให้^๕
 น^๕อ^๕ง^๕ท่าน^๕ผู้^๕ช^๕ื่อ^๕ว่า^๕ซุน^๕เร^๕ง^๕ก^๕ว^๕าน^๕น^๕เป็น^๕พระ^๕ยา^๕จ^๕ัก^๕ว^๕ัด^๕ิ^๕ใน^๕ซ^๕ม^๕พ^๕ุ^๕ท^๕ว^๕ี^๕ป^๕ ฝ่าย^๕ท^๕ำ^๕ว

๑ ขา ๒ กวัดแกว่ง ๓ งูจงอาง ๔ เลื่อมพราบ

พระยาสามีนครราชทั้งหลายก็เข้ามาสู่สมภาร มีบรรณาการข้างมาช้านาน
 มนตรีมากวายนานัก ใฝ่บิได้นิ่งช้าอหุ้งแกงกินก็เท่าให้รับประทานทุก
 คน ๆ แม้ว่าดีตัวบ้างหลายคือว่าตะมิ่งกวางฟานเลื้อหมี่จ้อน ๒ ออก ค่า
 นางนี้ นกรุ้งเหตว ทั้งหลาย ก็ว่าดูกลทานเจ้าเราได้เป็นเจ้า ปรวบ
 ปฐวีเราก้ควรไปปฏิบัติแะว่าดงนนแแต่ ก้ดงมาสู่เมืองเสียงนนแแต่
 หมู่คนแะท้าวพระยาทงหลาย ท่านก้มีอาชญาตักตองร้องป่าวในเวียง
 แะนอกเวียงทงมวดว่า ดีตัวบ้างมาสู่เมืองน้หากเป็นบิวารบู้ยาแห่ง
 เราทงสิ้นแแต่ ไครอย่าได้กระทำร้ายแก่เขาเนอ ว่าดงนนแแต่ ในกาตนั้น
 หมู่เถื่อนทงหลายก้ไปกินข้าวในนาในไร่แห่งชาวเมืองทงหลาย ชาวเมือง
 ทงหลายก้เข้าไปไหว้ดำพระยาขุนทง ๆ ก้แต่งให้คนเฝ้าแหบบังยั้ง หมู่
 เถื่อนทงหลายก้ยังมากินอยู่ดงเก่า เขาก้เมื่อดำแดงแก่พระยาเจ้าอีกแแต่
 ท่านก้ให้เขาเอาไม้ได้คั่นยาวไปแขวนทุกที่ ครันตมมาค้ไม้หนักท้าวไป
 ดีตัวก้เข้าไปกินข้าวดงแต่ก่อนนนแแต่ เขาก้เมื่อไหว้ดำขออาชญากรุณา
 แแต่พระยาเจ้า ๆ ก้ว่าเหตวหาดวงเฝ้านาหาดวง แหตวน้อยเฝ้าหาน้อย ครัน
 ว่าเขาเห็นหมู่กวางมาเข้านา แหตวก็อยู่คั่นไม้ดงห้ามเดี่ย ดีตัวทงหลาย
 ก้พ่ายหนีไปแแต่ บ่มากินข้าวยังนาดีท้แแต่ ดีตัวทงหลายไปตามข้างบ้าน
 ข้างเมืองข้างคูบ ๔ ไร่คูบเวียง ๕ ไร่เลื้อหตุหลาย ๕ ไร่เสียงแแต่ เลื้อบ้านเลื้อ
 เมืองก้เคียด ก้แต่งให้เป็นอันตรายแก่แหตวหาดวงแหตวน้อยอันเฝ้านา
 นันตายไปเสี้ยงเสียงแแต่ ดีตัวทงหลายก้มากินข้าวไร่ข้าวนาดงนน ท่าน

ก็มีอาชญาให้ด้านตาเหตวิ^๑ ด้านเป็นตองตาด้ามตาเรียงกันแล้ว เขาตา
 หนึ่งขจัดชนเมอบนเห็นบปลายไม้หมายไว้ที่ไร่นานัน^๒ ตัด^๓ ทงหลายจึง
 บ่มากินข้าวไร่ข้าวนาต่อเท่ากาดบดินแด^๔ พระยาเจ้าขุนทังเป็นเจ้าเดี่ยว
 เมืองเชียงเวือง ท่านบ่มักผู้ชายเท่ามีแต่ผู้หญิงหนึ่งชื่อ่านางมนุสดี
 อรุณนันแด^๕ พระยาขุนเรงกวาคนนั้น^๖ มีผู้สองชาย ผู้ชื่อว่าดาวชิน
 ได้นางพระดีสดีกุดเป็นเมียแล้วให้อยู่เงินยางกับด้วยคน ให้ใจรู้^๗ คนภาย
 ตะวันออกต้องไต่เวียงไซยนาขาย^๘ ก็คิดว่าคอนมุดทงมวดแด^๙ หนเห็น
 ภายตะวันตก ให้คนน้องชื่อว่าจอมผา^{๑๐} เรืองท้าวได้ถูกพระยาขุนทังเป็น
 เมียอยู่เวียงเชียงเวืองนั้นแด^{๑๑} พระยาขุนทังกินเมืองได้ ๔๓ ปี ตายในปี
 กัตไค้ ศักราชได้ ๔๖๓ คั้ว อายุได้ ๕๕ ปีแด^{๑๒}

จอมผาเรืองคนหาดานกินเมืองแทนอยู่เวียงเชียงเวืองนั้นได้ ๘ ปี
 แล้ว ก็มีราชบุตรสองคน คนพี่ชื่อว่าท้าวฮ้ายเจือง ก็ให้กินเมืองอยู่ยัง
 เวียงเชียงเวืองกับคนแล้ว ให้เอาใจรู้คนในเมืองแคะเชียงรายแคะแคววัน
 ไต่แล้ว ก็แต่งให้เจ้าขุนเจืองคนน้องนั้นเป็นอุปราชาแต่งเมืองไปกิน
 เมืองฝางแล้ว ให้ใจรู้คนภายตะวันตกทงมวดแด^{๑๓}

ทันจักจาดด้วยเจ้าขุนเจืองก่อนแด^{๑๔} ท่านได้เป็นอุปราชาแต่งเมือง
 แล้ว ในคืนอันท่านจัดยกไปเมืองฝางอันนั้น ท่านนอนในราตรีคืนวันนั้น
 ก็เห็นยังมีคัตผันว่า ยังมีชายเฒ่าแก่ผู้หนึ่ง นุ่งผ้าขาวแต่เอาแก้วมา
 ให้ตูกหนึ่ง แดวกัดระดุงคันแจตต์แล้ว ศักราชได้ ๖๔๘ คั้ว ปีระวาย

ซังง่า เดือน ๒ ออก ๘ คำวันอังคาร ท่านก็เสด็จออกไปเมืองฝางแต
ท่านยกไปถึงหน้าแม่คำท่าทบทันที ยังมีข้างควหนั่งมั่งงอนแดงมีเต็บคั่นอัน
เขี้ยวงามใหญ่ประมาณ ๔ คอก เดินเตี้ยบริมน้ำแม่คำกำหนดงมาถัด
ต้องหน้าท่าน ๆ เห็นแล้วก็ได้ตามเอาซังง่าตัวนั้นไปหนตะวันตกชวยใต้ไกล
ประมาณ ๕๐๐ วา ซังง่าตัวนั้นไปเห็นยวงกั้งไม้ครั้นน้อยคนหนึ่งอยู่ ท่าน
ก็ขึ้นคนไม้ครั้นนั้นแล้วเดินได้คอซังง่าตัวนั้นได้แล้ว อุปราชาเจืองเจ้า
ท่านก็มีใจยินดีนักแล้วท่านก็ได้ซื้อซังง่าตัวนั้นว่าพานคำ เหตุว่าได้ทีน้ำแม่
คำนั้นแต่ ไม้ครั้นนั้นก็ได้ชื่อว่าครั้นซังง่าตัวนั้นมาแต่ ท่านก็เลย
ไปกินเมืองฝางนั้นแต่

ทันทีจากด้วยพระยาตาดชินตนพิ อินกินเมืองเงินยางตะไชยนา
รายน์เมืองมุดหน บ่มีตูกชายมีแต่ตูกหญิงสองคน ผู้พี่ชื่อว่าอามแพง
จันทนผงมีอายุได้ ๑๒ ปี ผู้น้องชื่อว่านางโอคาแพงเมืองอายุได้ ๑๐ ปี
ฝ่ายพระยาจอมผาเรื่องคณนึ่ง ก็ใช้ไปขอเอาจักให้แก่ราชบุตรทั้งสอง
นึ่ง พระยาตาดชินตนพิก็ดำวว่าตูกเขายังน้อยอยู่ไปซังง่าสังเทือ ๒
บุญข้าเจ้าเป็นภายหน้าเทอญ พระยาจอมผาเรื่องกินเมืองได้ ๑๗ ปี คัก-
ราชได้ ๕๗๘ ตัวก็ตายในปีที่ไซ้คนไปขอนางทั้งสองนั้นอายุท่านได้ ๖๐ ปีแต่
ส่วนพระยาอ้ายเจืองตนตูกกินเวียงเชียงเวืองแทนสืบไป แต่นั้นมาคำ
ตือซาปรากฎไปในบ้านน้อยเมืองใหญ่ทั้งหลายว่า ยังมีนางทิพย์ ๒ นาง
พี่น้องเกิดมีในเวียงเงินยางซังง่าแต่นั้น งามนักหาผู้ใดจักเต็มอบมิได้

๐ ตัดมาจากคำว่า ศรีมหาโพธิ์ ๒ ไปซังง่าสังเทือ=ทำไมพุดอย่างนี้ ๓ คำพุด

เป็นตุ๊กเจ้าเซียงเรื่องนม ๒ คน หาทำพระยาบได้เท่าเงินไว้แต่เจ้าคน
 บุญใหญ่มหานครจึงจักทรงได้แต่ ครั้นนั้นท้าวพระยาดำมนตราซึ่ง
 หลาย เป็นต้นว่าเมืองโกสัมพี กิ่งคราช ลำวัดถ้ำ หงสาวดี อโยธยา
 ต่างคนก็ต่างห้าง มรวุฒมากหลาย ว่าจักยกพลมาชิงเอาซึ่งนางทั้งต้อง
 นั้นทุกหัวเมือง ฝ่ายพระยาจันทบุรีกับพระยาแก้วดวงตนพี ก็พูดว่า
 ต้องราพีน้องจักไปเอานางทิพย์มาคนละนางเทอญ ว่าดังนั้นแล้ว ก็ห้าง
 ยังมรวุฒเป็นอันมากนัก ท้าวพระยาหนไต้ละครวันตก ต่างคนก็ว่า
 ต่างคิดหาญนัก มารบแถวละครดาวตานข้างบ่แพ้ เขาก็ว่าจักรบด้วยหมู่
 บ่แพ้ ตูแต่ เหตุว่าหมู่คูหาชนข้างต่อกันเทอญ ก็หาไถ่จับชนข้าง
 ต่อแถวบ่ได้ แถวกี่ว่าวันพรุกัน ตูจักเข้าเอานางทิพย์ในเวียงเงินยางเซียง
 แล่นนั้นแต่ ครั้นนั้นพระยาดาวชินเจ้าคนพ่อแห่งนางทั้งต้องก็ไซ้ให้อำ
 มาตย์ ไปหาเจ้าทั้งต้องพี่น้องยังเวียงเซียงเรื่องและเวียงฝาง ให้เอา
 ทรัพย์ยกมาช่วยทั้งต้องเมือง ตนน้องทั้งต้องเมืองมาไปทันถึง พระยา
 อ้ายเจืองตนพีจึงเอาคนชาวเซียงเหรียญเงินยางและเวียงเซียงเรื่องได้
 พร้อมแล้ว ก็ชี้ข้างออกชนข้างแถวบ่แพ้แถว เดี่ยวแถวพันตายกับหัว
 ข้างนั้นแต่ ครั้นนั้นเจ้าอุปราชขุนเจืองตนน้องตุ๊กเมืองฝางมาถึงแล้ว
 ก็ชี้ข้างชะพานคำไล่ข้างเข้าต่อ พระยาจันทบุรีก็ไล่ข้างตัวชื่อว่าสุร
 ส่งครามเข้าต่ออุปราชเจ้าขุนเจืองเคียดนัก ก็จึงเอ้าวางข้างพันหัวพระ
 ยาเวียงจันทน์ตายกับหัวข้างนั้นแต่ ฝ่ายพระยาแก้วเป็นพันจึงกล่าวว่

อย่ำรบพันกันด้วยง่ำยเทอญ ชำงบ่แพศยหนึ่งก็จักเป็ดยนตวหนึ่งเขำชน
 ชำงเรำยง่ำม้หตยตวตย ค่ำยเฒ่นกันไปให้ด้นุกก่อกนว่ำดงนนั้นเด๋ว พระ
 ยง่ำแกวกชำชนชชำงตวชชอว่ำแก๋วคุณเม็องเขำชนชำงเจำอุปรำชชอว่ำ
 ชะพจนค้ำ เขำชนหงำยง่ำรบจับเคำคชชำงแก๋วคุณเม็องแห่งพระยง่ำแกว
 ท่ำวไปเด พระยง่ำแกวชชำงชำงแก๋วปรำบเม็องเขำมำชนอื่ก ชำงชะพจน
 ค้ำกักรทำฉนเด็ยงนนั้น ชำงแก๋วปรำบเม็องกัท่ำวไป พระยง่ำแกวกัเป็ดยน
 เอำชำงตวชชอว่ำแก๋วบุญเร็อง เขำค่อแกมชำงชะพจนค้ำกัเทงเคำคชชำง
 แก๋วบุญเร็องท่ำวไปเด๋ว ครังนนั้นเจำอุปรำชชุนเจ็องกัเอำงง่ำวชำงพัน
 ห้วพระยง่ำแกวตยกับคชชำงนนั้นเด๋ว ฝ่ำยพดแกวท่งหตยกัแตกพ่ำยพดตี
 กัน ด้วนชวอเว็ยงเงินยง่ำงเข็ยงแ่ฉนเข็ยงเร็องเม็องฝ่ำงเข็ยงรยท่งปรง
 กัพรอัมกันไต้เก็ชเอำแกวไต้ด้มำหมั้นคนกับท่งชำงมำเขำของด้มำครำอำอูช
 ท่งมวตพรอัมด้น เด๋วกัเอำคนเหล่านนั้นเขำไปชงง่ำวในเว็ยงเงินยง่ำงนนั้นเด๋ว
 ครังนนั้นพระยง่ำตวชชนตงกัมีใจยนคัยงน กัประตบตงกัหึงท่งด้องพ็
 น็องคัวยเค็ร็องอด้งการเด็ร็จเด๋ว ก็นำออกไปถวยแ่เจำอุปรำชชุน
 เจ็องศนหตนให้เป็นอัครมเหล็ฝ่ำยช่ำยฝ่ำยชวท่งด้องงำนนั้นเด๋ว กั
 เอนำมำอูภิเชกให้ด้วยเม็องเท็ร็ญญนกรเข็ยงแ่ฉนนนั้นเด๋ว แ่ฉนไปจั้ง
 ใต้เร็ยงชชอว่ำพระยง่ำเจ็องพ่ำชรรมิกรยง่ำแ

ด้วนว่ำท่ำวพระยง่ำเม็องใหญ่ท่งหตย อั้นมำตวฉนคทหนไต้ ว่ำ
 จักมำชงเอนำงนนั้น กัมำคาน ๒ แกวเด็ยงกัเตยงนอัมเขำด้มำส่ำมำรแห่งทำน

ก็กระทำการอุกฤษฏ์อีกครั้งหนึ่ง จึงได้ชื่อว่าพระยาเจืองพัชรรมิกกราชา
 แล้ว ก็ปกิ หออุทุม ๒ พดชนตั้งร้อยศอกก่อนแล้ว ฝ่ายพระยาอ้าย
 เจืองคนพี่ท่านก็ด้วยเมืองเชียงเวืองแทนพอนนไต ๗ ปีตาย พระยาแก้ว
 ฆ่ากับหลังข้างเดียวในปีถัดกัน ศักราชได้ ๔๘๓ ค่ำ อายุได้ ๑๘ ปี พระยา
 ดาวชินคนลุงอันเป็นพ่อแห่งนางฮามแพงจันทน์ผ่องและนางโสภาแพงเมือง
 นน ด้วยเมืองเงินยางได้ ๒๗ ปีแล้วตายในปีดวงเต่า ศักราชได้ ๔๘๔
 ค่ำ อายุได้ ๗๐ ปีแล้ว

แต่นั้นมาพระยาเจืองพัชรรมิกกราชาก็อยู่ด้วยราชสมบัติในเมือง
 เหวญญนครไชยบุรีเงินยางเชียงแต่นั้น ครั้นต่อมาพระยาหุดุมฟ้า
 เก้าพิมาน เมืองวิเทหราช กับพระยาจุพนตั้งคนพี่น้อง ก็เอาหมูรพด
 ต้องมาว่าจักมาชิงเอานางและคนและนางนั้น ครั้นมาถึงกลางทางก็รู้
 ข่าวว่าบรรดาหัวเมืองทั้งหลายยกพลมาชิงเอานางนั้น พระยาเจืองแพ
 แล้วได้นางทั้งสองมาเป็นมเหสี คนก็มีความกตเวทศอำนาจนั้นมากนัก
 ก็พร้อมกันแต่งเครื่องบรรณาการแต่อย่าง ๓๐๘ ทั้งตั้งคนพี่น้อง
 คือว่าหอยตั้งช้เงิน หอยตั้งช้คำ หอยตั้งช้ปกติ อ่างเงินอ่างทอง หอ
 กี่มาตมชน แถม ๑๐ ศอกตั้งเทือง เป็น ๑๒๐ ศอกแล้ว ก็อุกฤษฏ์
 เรียกชื่อไว้ไชยনারายณ์ตั้งรรรมิกราชันนแต่ ตามออกมาตั้งนางนั้น ๑๒
 ศอก มี ๒ ที่เป็น ๑๒๔ ศอกนั้นแต่ แต่นั้นมาช้อและแก้วฝ่ายตะวันออก
 ฝ่ายเหนือก็ได้ด้วยแต่นั้นมาแต่ โกลัมพี, กตั้งคราช, และหงส์ดำดี

อโยธยาก็ได้ด้วยแต่นั้นมาแต่

ตั้งแต่นั้นมาพระยาธรรมิกราชาเจ้าท่านก็กตัญญูใจ^๕ ถูกแต่้าหลาน
 เหล่นเมื่อนำ ก็จึงจกย้ายเอาแถวเมือเป็นเจ้าเมืองวงงเดี่ยวแล้ว ก็ตัด
 ด้วยแก่อเดี่ยวแล้ว ก็คอกหน้าแบ้นหินไว้ในเดี่ยวมิดถานครนั้น ในปี
 กตสัน ศักราชได้ ๕๐๒ คัดแเด ครังเมื่อท่านได้ปราบชมพูทอ์ปนั้น อายุ
 ท่านได้ ๒๗ ปี ยิ่งกตัญญูแข็งแรงนัก ก็มีอาชญาให้พ่อค้าต่างเมือง
 ว่ากฤษช้างก็ยั้งต้นุกอยู่แเด ก็ยักจกโควชนช้างอยู่ ดูยังรู้ที่โคจกชนค่อ
 กู ครันดูยังรู้ที่โคจกชนจงมาบอกกูเทอญ กูจกไปชนจกให้แพ้เขาทุก
 แห่งแเด ก็ตั้งยังพ่อค้าต่างเมืองไปทุกแห่งทุกที่แเด ที่โคท้าวพระยาทั้ง
 หตายฝูงนั้นเขาบ่แข็งค่อได้ เขาก็เข้ามาอ้อนน้อมลุดมภารท่านตั้งทุก
 เมืองนั้นแเด ท่านได้เป็นเอกราชเดี่ยวเมืองมาได้ ๕๐ ปี ยังมีพ่อค้าแถว
 หมู่หนึ่งก็ไปตั้งเมืองแมนศาตอกชอกพาศายนแเด เขาก็ออกสู้รบ จึง
 เอาช้อมือไปโพ^๒ เอาค่านันนแเด เขาก็มาบอกข่าวค้ำฉันอันนั้นแก่กัน
 อยู่แเดมอแเด เขาก็ลุดชนให้หัวหน้าเจ้าแห่งเขาแเด ก็จึงปลงค้ำฉงว่าเรา
 จกชนช้างค่อพระยาธรรมิกราชันนแเด ฝ่ายพ่อค้าทั้งหตายไดยินค้ำอย่าง
 นั้นแเด ก็มาไหว้ค้ำถึงพระยาธรรมิกราชาแท้ พระยาธรรมิกราชาไดยิน
 ยังค้ำอันนั้นแเด จักว่าเราเฒ่าแก่เดี่ยวแเด บ่ไปแเดก็ว่าบ่ได้ เหตุไ้
 ออกปากดำเดี่ยว

ครังนั้นท่านก็ร้องเรียกยงดูทั้งห้าคนมาแเด ก็แต่งดาวเงินเรือง

ผู้เคียดแค้นเป็นตุกนางอามแพงจันทนผ่นนี้ ให้เป็นเจ้าเวียงเงินยางแตะ
 ไชยนครกับบ้านเมืองท่งมวดแก้ว ก็แต่งดาวเจื่องผู้กตางนั้นกับบริวาร
 พันหนึ่งแล้ว ให้ไปกินเมืองแถวหลวง ก็ปกหนอผู้ยังที่ตอยภูเหมือด
 เมืองแถวผู้ร้อยศอกแล้ว ก็อุกษะกให้เป็นผู้เจ้าแก้วเมืองแถวท่งมวด
 ก็แต่งดาวพาดผู้ของช้อยนกับบริวาร ร้อยหนึ่งให้ไปกินเมืองจันทบุรีให้
 เป็นเจ้าแก้วจกรวา ท่งมวด แล้วแต่งให้ตุกนางโศคำแพงเมือง ผู้
 ชื่อว่าชุนคำร้อยนให้ไปกินเมืองไชยนารายนเมืองมุดแตะ ให้ใจรู้คน
 ภายตะวันออกต้องไต่ แล้วก็แต่งให้เจ้าด้ร้อยเมียผู้ของน เป็นอุปราชา
 ให้อยู่เวียงเชียงเวียงแตะให้ใจรู้คนภายตะวันตกท่งมวดแตะ แล้วก็เป้า
 เหวอรวพดคนหาญท่งหลายไต่แก้วด้านแก้วแตะแล้ว ก็เสด็จออกจากเวียง
 เหวอญญนครเงินยางไปหนตะวันออก ออกไปไกลนักรก็ไปถึงเมืองแมน
 ตาดอกชอกฟ้าตายนแท้ ในกาดนั้น พระยาธรรมิกราชท่านก็เห็นยัง
 เมืองอนนนั้น มีหินผามากนักเป็นหินชา ผาคมทางอันจกเขาหาเวียงนั้น
 ก็มีทางเดียวที่จะเขากเป็นอนด้าบากยังนัก เวียงเพือนกตั้งนัก บ้อาจ
 จกแพ้เพื่อนได้ อนึ่งข้างกเท่าเดยแรงตัวกเท่าเดยแล้ว ก็จึงจัดแก้
 เตะผ้าคาดหัวในอูกคำแล้ว ก็ใช้ให้อำมาตย์ผู้หนึ่งนำเอาคั้นมาให้แก้ตุก
 แตะเมีย ว่าให้คั้นเต้อผานต่างตนเราเทอญ ฝ่ายนางเทออยู่ภายหลัง
 พระยาเจ้าก็มีเหตุดวงใหญ่ ๓๐ ประการ คือ (๑) หูกเต้นตงร้นกถาย
 เป็นควายชนกัน (๒) ถ้วยชามเต้นคำร้นเป็นปลาฝา, (๓) เรือกถาย

เป็นแดน^๑ไปตั้งอยู่แก่หินผา, (๔) ชายคากตายเป็นค้อแดนใต้เดีย^๒คน,
 (๕) ผิงสามเข้าคิตหมอนหนุนหัวหมอนอิงพระยา, (๖) ฝนตกรินอยู่
 ๑๐ วันนับเอือน^๓ (๗) ภูตอยทะตายเป็นกึ่งไป, (๘) ก้อนหินผากตายเป็น
 เป็นเงือกไปอยู่น้ำ, (๙) เห็นปลาตัวดำเท่าเรือ (๑๐) เลื้อไคร้งแด่น
 เข้าเวียง, เหตุต่างทั้งหลายเกิดมีดังนี้ จักเดี่ยวพระยาเจ้าหรือ ๆ ว่าจะ
 เป็นประการใด นางพญาแตรหนักสนมทั้งหลายผู้อยู่ถ้ำคอยฟังเหตุร้ายดี
 อยู่ในที่นั้น ก็พากันเป็นทุกข์ถึงพระยาเจ้ายิ่งนัก ต่อหนึ่งมาเห็นอำมาตย์
 ผู้หนึ่งนำเอาธออบคำได้ฝ่าไฟอกหัวเขามาถึงเขา ก็ยั้งร้องไห้ทุกไปทั้งเมือง
 เหตุต่างต่าง ๆ ก็มีมากหลาย ท่านก็เข้าฝากยังฝ่าไฟอกหัวเขามาถึงอีกนอก
 คนทั้งหลายก็ซำร้องไห้ตมกดินชวัญแล้ว ก็ว่าค่อนไปบ่ห่อนจักได้เห็น
 หน้าเห็นอย่างนี้นั้น ส่วนว่าคำอันพระยาแมนตาออกรับว่าจักชนข้างค้อ
 พระยานั้น แด่นนั้นก็มีอาชญาให้แม่ทัพนายกองทั้งหลายแต่ชานหินชาน
 ผาแล้ว ก็กายชวชวิตไว้ให้หมิ่นแล้ว ก็ชนข้างค้อชื่อว่าไชยนารายณ์
 อยู่คอยท่าพระยาเจืองฟ้าธรรมิกราชาเจ้าแต่ ๆ ก็ชนข้างชะพานคำ ได้
 เข้าชนข้างพระยาแมนตาออกค้อมก้อปดตายางถึงกัน หินดูอันข้างชะพาน
 คำยำนนั้นก็พาดตกไปในชุนนั้น ข้างชะพานคำก็ซัดตกลงไปตามนั้น งาม
 กับกเขาเงอมหินผานั้นแต่ ฝ่ายพระยาแมนตาออกก็เอาง้าวข้างพื้นพระยา
 ธรรมิกราชาตายในที่นั้นแต่ คนหาญแห่งพระยาธรรมิกราชาที่หลุมกุม
 ดูเอาหัวแตรค้อพระยาธรรมิกราชาได้แล้ว ก็บ่เอาได้หีบหอบเอามาเผา

เลี้ยงขี้เลี้ยงเลี้ยงรายแด่ คนทั้งหกตายก็แตกพ่ายหนีมาตั้งแต่นั้น พระยา
เจืองฟ้าธรรมิกราชตายในปีเถาะใจ คักราชได้ ๕๕๕ คัว กินเมืองได้
๕๓ ปี อายุได้ ๗๘ ปี พระยาแมนตาตอกชอกฟ้าตายนั้นฆ่าเสีย เอา
กะตูก่อเจดีย์ไว้ในเวียงเวรญญนครเขียงแสนนั้นแต่ ส่วนดาวเงินเรือง
เป็นพระยาอยู่ในเมืองไชยนารายนั้นบางที่ก็อยู่เวียงเงินยางแฉะได้ ๒๐ ปี
ตาย ในปีตวงเม็ด คักราชได้ ๕๗๓ คัว อายุได้ ๖๘ ปี

ดาวเคียงกินเมืองแทนพ่อคนได้ ๑๖ ปี ตายในปีระวายยี่ คักราช
ได้ ๕๘๘ คัว อายุได้ ๖๕ ปี

ดาวเมงเสวยเมืองแทนพ่อคนได้บหนึ่ง ก็เข้าไปเฝ้านางเทพคำชาย
ตูกพระยาเขียงรุ่งแกวช้ายเมืองเล่าต้องมาก็เอามาเป็นเทวีแต่ วันอัน
นางทรงครรภ์นางก็ฝันว่าดาวประกายตมมาตง อยู่เหนือท้องแห่งนางเทว
แต่ก็เปล่งรัศมีไปภายในใต้ท้องที่ตมดวงแล้วแตกเป็นดังองคอง นาง
ก็สะดุ้งตื่นแล้วก็บอกแก่พระยา ๆ ก็หาหมอโหรามาดู หมอทำนายว่า
ตูกมหาราชาเจ้าจักได้ปราบหนไต่แท้แต่ ครั้นครรภ์นางถ้วนทศมาด้แล้ว
นางก็ประสูติออกมา วันนั้นยังมีฤกษ์คนหนึ่ง ชื่อว่าบัทมังกร แต่ก่อนนิन्द
ในคำสอนพระพุทธเจ้า บอชเป็นภิกษุภาวะปฏิบัติตามคตของวินัย ยากยิ่ง
นัก จึงปลงสิกขาบทยเสียแล้วก็ทรงเพศเป็นฤกษ์อยู่นั้นแต่ ในวันอันได้
ชื่อราชบุตรนั้น ท่านก็มาสู่คัมพระยานั้นแต่ ฝ่ายพระยาดาวเมงมหา
กษัตริย์คนพ่อ จึงจกใจหัวเจ้าฤกษ์ว่ากุมารน้อยตูกผู้ขานยังจกมีบุญหรือ
ว่าหะบุญบไต่หนี้จา ฝ่ายฤกษ์ก็ต้องรู้ด้วยญาณแห่งท่าน ๆ ก็รู้แจ้ง จึง

กล่าวว่าคุณกรมหาราชเจ้า กุมารน้อยผู้นมบุญมากนัก จักได้อยู่ในเมือง
 มหาราชทันใด ๑๖ ปี แล้วก็จะได้ไปสร้างเวียงตึกหนึ่ง มีนันทกษิน
 ดสถานแห่งเมืองมหาราชทัน คือว่าเมืองเชียงรายทันนี้ ให้รุ่งเรืองกว่า
 เก่าแท้แต่ จักอยู่ทัน ๒๕ ปีแล้ว อายุได้ ๘๐ ปี จักตายด้วยความคำ
 จักจับแต่ เหตุว่าท่านจักได้กระทำผิดจักเอาตูกท่านเป็นเมียมันแต่ เจ้า
 ฤกษ์ท่านายตงนั้นแล้ว ก็พร้อมกันหาชื่อราชกุมารให้จับทั้งสามประการ
 คือว่าชื่อพ่อและชื่อฤกษ์และชื่อแม่ทั้งสามประการนั้น แล้วเอาเจ้าฤกษ์
 ว่าบ่ทมึงกรกับชื่อพ่อว่าดาวเมงนั้นตั้งกันว่า มี เอชื่อแห่งแม่ชื่อว่าเทพ
 คำซ้าย เป็นตูกท้าวเชียงรุ่งแก้วชายเมืองนั้นว่า รายให้ตั้งกันแล้ว จึง
 เรียกว่าเจ้ามิ่งรายนั้น ตั้งแต่ปฐมมดระจิงราชเจ้าดำดัมมาได้ ๒๕ เช่น
 ท้าวชื่อว่าพระองค์ลาวแต่

แต่ไปภายหลังชื่อว่าดาวดักคนแต่ หน่อพ้ามิ่งรายเจ้าท่านก็
 จำเวียงขันใหญ่ได้ ๑๖ ขวบแล้ว พระยาเจ้าบิดาคนพ่อ ก็ไปนำเอานาง
 ผู้หนึ่งเป็นตูกเจ้าเชียงเรืองนั้น มากระทำอาวาทมงคลให้เป็นเมียแล้ว
 ก็แต่งให้เป็นอุปราชครองเมือง แล้วให้ใจรู้คนภายหลังทั้งมวด ยัง
 มีในวันหนึ่งท่านก็พาบริวารไปแหว่ดงไถดป่า ก็ไปเห็นเวียงเชียงรายร้าง
 อยู่ก็เป็นทีพิงใจยิ่งนัก ครั้นถึงบ่เมืองไค้ ศักราชได้ ๖๓๐ ตัว เดือน ๕
 ออก ๗ คำ วันพุธ ท่านก็ออกไปตั้งอยู่เวียงเชียงรายกาไค้แห่งเวียงเงิน
 ยางเชียงแสนทันนั้น พระยาดาวเมงคนพ่อท่านก็กินเมืองเงินยางเชียงแสน
 ได้ ๒๕ ปี ศักราชได้ ๖๓๓ ตัว บ่กตยี่ อายุได้ ๖๗ ปีก็จุติไปแต่

เจ้ามั่งรายคนลูกก็แต่งมหาปราสาทตั้งตึกกรพ้อแห่งคนเสวีจบริ
 บุรณแล้ว ก็เรียกร้อยเอาราชเควดนักรและเสนาอำมาตย์ประชาชนร
 ราชฏร และราชสมบัติในเวียงเงินยางเชียงแสนทั้งมวตมาแล้ว ก็อยู่
 เสวยราชสมบัติเป็นเอกราชอยู่ยังเวียงเชียงรายทนนแทนพ่อคนแล้ว ก็
 บคนเมืออยู่เวียงเงินยางแกม ก็อยู่ยังเมืองเชียงรายทนน พระเจ้ามั่ง
 ราชเจ้าได้เป็นเอกราชแทนพ่อแล้ว ก็มีคำกคิดคือซาปรากฏมากนัก
 พระยามั่งรายเจ้า ท่านก็หุ้มไปไต่เหนือ ยังมีในวันหนึ่ง ท้าวแก้วพาเอา
 บริวารแห่งตนไปไต่เหนือ ก็ไปไต่เหล่าที่หนึ่งแต่

ทนนจกคิดคณาจากด้วยเงินก้อนแต่ ที่แท้ก็มีในตำนานหอดวงนั้นแต่
 ทนนพอกคิดคณาให้รู้ที่มั่งรายราชเจ้าจกได้ปราบนั้นแต่ ยามเมือศักราช
 ได้ ๒๒๕ ตัวเดือน ๔ ออกคำ ๓ วันนั้นยังมีฤกษ์ดีตนเป็นลูกพระยา
 วงศ์ปางโพธิญาณนั้น คนพนนชื้อว่าพาสู่เทพแต่ คนถ้วนต้องชื้อว่า
 สู้ทันตะแต่ คนถ้วนสามชื้ออปพานแต่ คนถ้วนสี่ชื้อว่าจันตลิกชตุฤกษ์
 แต่ เขาเจ้าเกิดมาเป็นลูกพ่อเดียวกันคนตะแม่แต่ ยามเมือเขาเจ้าจก
 ดาพระยาคนพ่อไปกระทำสมณธรรมวันนั้น พระยาคนพ่อก็ตั้งเขาว่า
 ครันว่าเจ้าทั้งหลายเห็นที่ใดจกควรตั้งบ้านแปงเมืองดินนั้น ขอให้เจ้าดู
 ทั้งหลายอย่าละพ่อเลย จ้มพ่อคิดให้เป็นเมือง จ้มเทอญว่าดังนั้นแล้ว
 เขาก็พากันลยออกไปด้วยดวงบนหนอากาศ ด้วยอิทธิฤทธิ์อันภาพแห่งตน
 ก็ไปหนไต่แล้วไปถึงด่าน ป่าที่หนึ่งราบเพียงเวียงงาม ควรเป็นที่ลุดุกยิน

ดันก ฝ่ายฤษัษทงตักครนไปตงแตวกพร้อมกันตงนอนไควรมไ้มแห่ง
 หนึ่ง พอดตงเทยงคินกเห็นเป็นตงต่ายตริยชาทคยพุงชนเจตชวตวคน
 ปนอศัจรรยมากนั กจิงไปผ่อตูกเห็นยงเกศชาคูแห่งพระพุทชเจ้าเปตง
 รัคมีพุงชนมาเตพนเผ่นตินตงชวตคันตาด ตูวฤคคองอจางมมากนั ก
 ตังวเจ้าฤษัษทงตักพร้อมกันนหมไหวตวยทคิตทเทหำแห่ง ยงเกศ
 ชาคูแห่งตัพพณญพุทชเจ้าณทนน คื่อว่า หริภญไชยนน กียงเป็นป้า
 ไม้ผ่ออยู่ ครนเจ้าฤษัษรุแจ้งแตว ก็พร้อมกันอริษฐานว ตูชัจกเอา
 ชาคูพระพุทชเจ้าออกตวง ขอให้เทพยดาเจ้าทงหลายจงให้ปราคภูมิ
 ันประเสวีรัฐ ไทตหลังตงมาพอให้ตูชำได้ตงเรศชาคูแห่งพระพุทชเจ้า
 เตเทอญ วาดังนนแตว ในกาดนนเทพยดาอันรักชಾಯูในทนน ก็พร้อม
 กันเนรมิตติน ค่ำ กายแต่ค้อยอชชูปรรพตงมาทงหนตวงวันตคเจยง
 หนือ จิงเรียกว่ำห้วยตินแต่นนมาเต ครนฤษัษทงตักนได้ตงพระเกศ
 ชาคูเจ้าแตวตงนน ก็ไหวนบเคารพยำเจ้าฤษัษทงตักพากนผต ชนไปหน
 หนือชวตวงวันตคโพ้นเต เจ้าฤษัษก็เข้าจคุดณนแตวกก็เห็นไปตวยหน
 อากาศ ก็ไปตงถือนถำภูคอยหตวงแห่งหนิงแตว ก็พร้อมกันตงยงอยู่
 ปากถำแห่งหนิงแตว ครนตงเทยงวันแตวฤษัษคนหนิงกตงชนเมอบน
 กไคเห็นนคชตตฤษัษกรกฏดาวเตมฟ้า ตุทนนตฤษัษกักด่าวแกฤษัษทง
 ตำมพินองว เจ้าทงหลายจงผ่อตูกายบนนนเทอญ ยามนเป็นเมือวัน
 ไคพดอยว่ำม้นคชตตฤษัษกรกฏดาวมากนั ตูรุงเรองงามเป็นทอศัจรรย

แท้ฐานะที่คนทั้งหลายจักมาสร้างบ้านแปงเมืองอยู่ที่นครกรุงเวียงมาก
 นัก และจักเรียกว่าเชียงดาวแท้แท้ เหตุคชุนนตฺฐาทางดองอินเป็นพนัก
 จักอยู่กระทำสมณธรรมในที่นี้ เจ้าทงดองอินเป็นน้องจึงผัดเตียบไปหน
 เห็นอนนทเทอญ ภายหน้าหากจักเห็นเป็นฉนใด จึงตั้งญากนให้รูน
 เทอญ ด่วนปพานฤกษ์และจันทดิถีขคฺชฤกษ์ก็ตั้งอาตาทิงดองแต้ว
 ก็เห็นมาทางหนเหนือ มาเห็นหนองหดวงดุกหนึ่ง เจ้าฤกษ์ทงดองก็
 เจรจากนั้นว่าควรเรา ทงดองพากันช่างหนองดุกนให้แห้ง แดวคินเมื่อ
 บอกให้เจ้าวงศ์ฟางคนเป็นพ่อรา ให้เอาไพร่พดทงหลายมาตงแคให้เป็น
 บ้านเมืองดัดเต ปพานฤกษ์ก็เอาไม้เท้าอันประดับด้วยแก้วบัดหอดด ๒๕
 มาขัดกายทางไค่นัน พอน้ำไหลซึมแต่เด็กน้อยคนก็เรียกว่าดอยดินซึม
 แต่่นมาแต่ ฤกษ์ทงดองก็ผัดไปตะวันตกเกี่ยวไปหนเหนือ แดวจันท
 ดิถีขคฺชฤกษ์ก็เอาไม้เท้าตั้งดัดคยาธิษฐานว่า ขอให้หาแห่งเงินหนองให้
 พ่อข้าชื่อว่าพระยาวองโพธิญาณัน ไคตั้งให้เป็นดุกช่างห่างเมืองแค
 เทอญ ขอเทพดาเจ้าทงหลายจงมาคชฐาช่างให้ดูให้ดไปหนเหนือฉนแด
 ว่าคชุนนตฺฐากเอาไม้เท้าไม้จันทนขัดทางหนเหนือฉน น้ำก็ไหลตงไปเงิน
 ผังรมนฉนแด คนทงหลายจึงเรียกว่าถำปูเจ้าแต่่นมาแต่ ด่วนฤกษ์ทง
 ดองก็ไปเตียบคอยคฺชุนนตฺฐาหน้าหนองอินแห่งเงินนทุกแห่งแดว ก็มาถึงปาก
 ถำปูเขานฉนแดวก็ยงอยู่ปากถำทหน ครงนหนปุตวนนคเรมมิคเป็นชาย
 หนุมผู้หนึ่ง แดวก็เข้ามาไหวยังเจ้าฤกษ์ทงดองว่า เจ้ากูมาช่างหนอง

อนันท์ก็มีประโยชน์ตั้งจำ ว่าตั้งนั้นแล้ว เจ้าฤกษ์จึงกล่าวว่า ดูกรม
 ณาชายนุ่ม ท่านจักมาถามเราด้วยอันข้างหนองนี้ด้วยเหตุอันใดจา
 เราจักข้างให้แห้งให้เงินแล้ว จักเมื่อบอกพ่อเราชื่อว่าพระยาองค์ฟาง
 โพรชญาณ ให้แต่งให้คนมาตั้งอยู่ให้เป็นตูกข้างห่างเมืองแท้แต่ ว่าตั้ง
 นั้นแล้ว ฝ่ายมาณชายนุ่มผู้นักไหวเจ้าฤกษ์ว่า ตำรุ ตำรุ ตี้แท้แต่
 ตัวชานบใช้ตูกโตมาบมีแต่ ผู้ชานกเป็นผู้รักษาหนองทั้น แต่เช่นปู่และ
 ย่ามาตลอดถึงตัวผู้ชาน เรียกว่าเป็นผู้เล็ดหนองทั้นด้วยเหตุนี้แต่ แดน
 ไปภายหน้าคนทั้งหลายมาสร้างให้เป็นบ้านเป็นเมืองแล้วตั้งนั้น ขอเจ้ากุ
 จงเมตตาเขาทั้งหลายให้ได้สร้างเจดีย์วิหารวัดวาอารามไว้เป็นที่สักการ
 บูชาให้วุฒิจำเจริญ แก่คนบ้านเมืองไปภายหน้าเทอญ ครั้นกัถุคุณหา
 กาดเพื่อนต่างเมืองจักษมารบดงนั้น ก็ให้ท้าวพระยาเส่นอำมาตย์ทั้งหลาย
 แต่งเครื่องทั้งหลาย มีต้นว่าเสื่อผ้าร้อยผืน พราวตาลร้อยทะลาย กัถุย
 ร้อยหัว อ้อยร้อยดำ ข้าวคัมขนมข้าวแคบร้อยแผ่น ข้าวสุกร้อยก้อน
 หมากพลูตั้งร้อยทุกอันแต่ เอาไปบูชาที่ถ้ำปูเข้านนเทอญ แม้ว่า
 เพื่อนม้หมิ่นเราม้พัน ก็จักพ่ายเราแต่ ไหวเจ้าฤกษ์ตั้งนั้นแล้วก็หนีไปอยู่
 ถ้ำแห่งคณนนั้นแต่ ส่วนเจ้าฤกษ์ก็จากันว่า เราข้างหนองทั้นก็เงินดีแล้ว
 ก็ควรไปเมตตาพ่อเราให้รู้แจ้งและว่าตั้งนั้นแล้ว ก็พากันส่งของเมือกถึง
 เมืองวิเทหราชแล้ว ครั้นนั้นพระยาองค์ฟางโพรชญาณคนพ่อก็ตายเสีย
 แล้ว ยังเหลือแต่ตูกชายผู้เฒ่าด้วยเมืองเป็นเจ้าของสืบต่อมา ครั้น

เจ้าฤๅษีทั้งสองไปถึงแล้วก็เข้าไปเมตตาคาพิแห่งตนให้รู้แจ้งตงนห ครน
 เจ้าคนพริ้วแจ้งแล้วก็แต่งให้ไพร่ผู้หนึ่งชื่อว่าความเคือ ให้เอาหมูปริวาร
 ตงมามีจำนวน ๓๐๐ ครว มาตงอยู่หนองเรือทนนแล้ว ก็มาสร้างไว้
 แต่งนาหว่านถักกับแต่งออกออกมาได้ ก็แห้งแห้งเป็นคันเป็นรวง
 นิบหายไปแล้ว ก็ใช้ให้คนไปขอเอายังชาวเขอชาวกินมาแถมถึง ๒ หน
 ๓ หน ก็บ้ออกบ้เป็นคันเป็นถ่าได้ อยู่มาได้ ๓ ปีก็หายชาวอินจักกิน
 บ้ได้ ก็ถวคบ้เป็นบ้านเป็นเมืองก็นิบหายตายช้ ยังหัดออยู่ ๓๐ คน
 เขจกตงอยู่ในที่นั้นก็ได้กปากนหนคนเมืองผู้เมืองวิเทหราช อินเป็นท
 อยู่แห่งเขานนแต่ ที่หนองเรือที่อยู่แห่งความเคือนนคนทงหตายก็เรียก
 ว่าหนองเคือแต่นั้นมาแต่ เจ้าฤๅษีทั้งสองจึงจากันว่าเราจกตงอยู่กระทำ
 สมนธรรมอยู่ในที่นี้ ควรเราทงต้องพินองไปเดียบหาดุด้แต่ ว่าดงน
 แล้ว เจ้าฤๅษีคนช้อปพานฤๅษีก็ไปเดียบคูนหนเห็นอดำ นำ ก็เห็นถาอิน
 หนึ่ง เจ้าก็อยู่กระทำสมนธรรมในที่นั้น ส่วนจันตลิกขตุงคฤๅษีคนนึ่ง
 ก็ผดเกยวไปตะวันตกหนไตหวนากเห็นยงดำนบ่าทหนึ่ง ควร ดนุกอินดี มาก
 หนัก ตุงคฤๅษีก็อยู่กระทำสมนธรรมในที่นั้นแต่ คนทงหตายก็เรียกว่า
 คอยจอมตุงคแต่นั้นมาแต่ ถาอินปพานฤๅษีอยู่นั้น คนทงหตายก็เรียก
 ว่าถาผาแดงแต่นั้นมาแต่

เจ้าฤๅษีทั้งสองจึงเมตตาคาพญานาคคนเป็นใหญ่และผดเอือหนองทง
 หตายว่า แตนไปภายหน้าคนทงหตายมาสร้างบ้านให้เป็นเมืองแต่ เขา

ทงหลายอยู่บุ๋มจำเวิญ เป็นคนว่าคักเพื่อนมายุทกรรมดงนั้น ให้ท้าว
 พระยาชาวเมืองทงมวดพากันแต่งเครื่องบูชาพร้าวดาด ๗ กด้วย ๗ เครื่อง
 อ้อย ๗ ตำ ข้าวต้มข้าวขม ข้าวตอกตั้งตะ ๗ ๆ เทียน ๗ คู่ หมาก
 พลุ ๗ ประทีป ๗ แล้วให้บูชาทั้งสองที่ คือว่าผาแดงและดอยจอม
 ดุรงค์ ให้พากันวันเดียวยามเดียวเทอญ เมว่าเพื่อนหมั้น เราม
 พันกับแพเราแด อินทรายทงหลายก็กระวังกับภัยไปสิ้นแด เจ้า
 ฤษเมตดาพญานาคและผีเสื้อหนองทงต้องพ่อถูกดงนั้นแล้ว แค้นไป
 ภายหน้ามันเท่าใดผีเสื้อหนองเรือนั้น เขาทงหลายก็จากนั้นว่าเมืองอิน
 หนายหน้าก็จกวิเศษแท้แท้ คนทงหลายเขาจกสร้างให้เป็นบ้านเป็นเมือง
 ก็ดูยากแท้ขอ เหตุว่าออกยัง ดำนานหลวงนั้น เหตุด้พิพัญญูพระพุท
 เจ้า จากบ้ดด้วยมหาอนนท์ทำนายว่า ถูกศิษย์กุดถาคคจักมาอยู่ท่นพอ
 ๕๐๐ คนนั้นแท้แท้ ว่าดงนั้นตาย ในภาถนั้นผีเสื้อหนองทงหลายเขาก็แต่ง
 กันไปหา พันธุ์หมากนำเอาทะกาน กโตมาเม็ดหนึ่ง เขาก็ปลุกไ้วนาน
 ได้สามเดือน จึงแตกออกมาเป็นเบียนนานได้สามปีปลายสามเดือน เครื่อง
 จิ่งแพรวไปได้สามห้อยสามมอน กิ่งเห็นหน่วยหนึ่งแด้วนานได้สามปี
 สามเดือนจิ่งใหญ่เท่าเทนข้าว แค้นไปนานได้สามปีปลายสามเดือน
 หมากนำเอาหนกแตกแด้ว แก่นพันธุ์หมันก็กระเด็นไปล้มมอนดอย แด้ว
 ก็ตกอยู่ในรอยคันหมูเถื่อนแะกรวงฟาน นำร่องรูทงหลายนานได้สาม
 เดือน ก็แตกมาเป็นลูกอ่อนน้อยไปสิ้นแด เขาก็ร้องให้อยู่ลับห้อยลับ

• มีอยู่ ๒ ใหญ่ ๓ ไม่ทราบว่าจะไร

คอยแต่ ผู้เด็กไต่ย่นเขากไปเก็บรอมมาแดงไว้เป็นโอปอปาติกะแด เนื้อ
 ตัวเขาเป็นอันมิดเด้าดำ เหตุว่าพันธุ์หมากนาเต้านกกระเด็นไปตกนำ
 รากนาซุ่นกักตบดำก้าเจ้าด้วยเหตุนี้แต่ แต่หนีไปอายุเขาซุ่นใหญ่มาได้
 ๑๖ ปี คำปากเขาทงหดายก็เรียนจากหมู่เถื่อนกวางฟานจั้นแจ้วออกค่าง
 ทงหดายร้องในป่าในดงนั้นเขาก็เรียนเอามาเป็นคำปากเขาแต่หนีมาจนถึง
 กาดบดินแด

กาดนั้นเมืองจอมคุงคทั้นเป็นตจะอยู่เต็มดินทุกแห่งทุนหนแต่ ยัง
 มีชายผู้หนึ่งใหญ่สูงกว่าเพื่อน คำคิดก็หดกกว่าเพื่อน ยังเหลือเพื่อนทง
 หดายแต่ เขาก็พร้อมกันปลุกให้เป็นใหญ่ในถิ่นนั้น แต่ได้ชื่อว่ามี
 หอยให้อยู่เซียงแก้วแต่ ผู้หนึ่งชื่อมวงทองให้อยู่จอมทองแต่ ผู้หนึ่ง
 ชื่อมวงคังกให้อยู่เซียงคองแต่ ผู้หนึ่งชื่อมวงดักกให้อยู่จอมดักแต่ ผู้อยู่
 จอมคุงชื่อว่ามวงคุง มวงกาก็อยู่เซียงกาแต่ ค่างเหต่าหดวงกให้อยู่เซียง
 ค่าง ส่วนผกกให้อยู่เซียงคาง ค่างมุดกให้อยู่เซียงแฉ่นคือคาผาแฉ่ง
 มวงดักกให้อยู่เมืองดั่งแต่

ยังมีไทยหมู่หนึ่งตูกแต่เมืองวิเทหราชชนนมา เขาก็หดงเข้ามา
 ๖๘ คน มาตายด้วยผู้หนึ่ง ยังค่างอยู่ ๖๘ คน เขาก็มีเบยมาจ่ายกาด
 จ่ายวิ ทง ๖๘ คน ชายเขาให้เป็นว้อยแต่ เขาหนคิดดากแตะผ่านุงเจียม
 ๘ ทกูปตานตูกแก้วน่มวงดั่ง เขาหนีมาแต่เมืองซุ่นหดวงฟ้าวองภายหน้าโพ
 มาแต่ ค่างมวงใหญ่ทงหดาย ๖๑ คน ตานนั้นเป็นผู้น้อยดินแต่

ตั้งแต่นั้นไปจักจาดด้วยท้าว มังรายเจ้าไปได้กวางคำแด่ก็ไปเห็นยัง
บ้านเมืองดะทงหตายก่อนแด่ ท่านไปทางดอยจอมตุงคั้นในดับเม็ด
ศักราชได้ ๒๓๓ ตัวท้าว มังรายเจ้าก็เอาหมูรพตไปถึงเหล่าที่หนึ่ง ก็เห็นยัง
กวางคำตัวหนึ่ง มันเด่นออกมาหาท้าว มังรายเจ้าก็เอาหมูได้กับเข็ด
กวางตัวนั้นก็เด่นขึ้นไปภายหนเหนือ ท้าว มังรายก็ได้ตามไปถึงดอยแห่ง
หนึ่งลุ่มกนอยู่ตงหวคคั้นน จึงเรียกว่าดอยจอมหงส์ ท้าว มังรายเจ้าอยู่ที่
นั้นก็ผอดูกเห็นยังเมืองเขิน คือว่าภูมิตนเป็นอนชุ่มเขินนมรมไม่อนกวาง
ชวางเขี้ยวงาม ก็ชวณดะทงหตายอยู่ แดเขินเดี่ยนอยหนึ่ง ยังพอดสร้าง
บ้านแปงเมืองให้เป็นตูกชางทางเมืองควรแท้แด่ ก็ให้เพื่อนคอง รูปเป็น
พรานแบกหอกจูงหมาพาได้ไวยไปดายดอยตุงนั้น ไวยให้เป็นลักชโบริธาณ
ไวย ต่อเท่ากาทบดินแด่ ท้าว มังรายเจ้าก็เห็นเดี่ยจากที่นั้นก็คิดไต่ไต่ตาม
รอยกวางคำ แต่ดอยตุงนั้นไปก็ไปแแล้วดินดอยแห่งหนึ่งเป็นป่าไผ่ม่วง
เขาก็ตัดเอาไผ่ม่วงแปงเป็นคั้นหอกแด่ เขาก็เรียกว่าบ้านม่วงคั้นมา
แด่ ก็เห็นจากที่นั้นไต่ตามรอยกวางไปถึงที่อีกแห่งหนึ่ง คั้นหอกเขา
ยาวก็ไปค้างเคิงเดี่ยไปไต่ คั้นทงหตายก็เรียกว่าบ้านเคิงคั้นมาแด
กวางตัวนั้นก็ไต่ไปตามดินดอยตุงนั้น ก็ไปเกิดออกอยู่มวกผาแห่งหนึ่ง
คั้นทงหตายเห็นเดี่ย เขาก็ไปเกิดทางภายหน้ากวางตัวนั้นก็เด่นไปทาง
ตะวันออก เขาก็ไต่ไป กวางตัวนั้นก็เด่นหงอบ คกห้วยแห่งหนึ่ง
คั้นทงหตายก็เรียกว่ากวางอบคั้นนแด่ ภายหน้าคนจักมาสร้างให้เป็น

บ้านเป็นเมืองแต่จกเผื่อไปว่าเมืองอบนหนแต่ กวางควนนักพดิกไป
 ทางตะวันตก เขาก็ได้ไปคนทั้งหลายก็เรียกว่าห้วยใต้กวางด้บมา ภาย
 หน้าคือไปคนทั้งหลายจกมาสร้างให้เป็นบ้านเป็นเมืองแต่ ก็จกเรียกว่า
 เมืองใต้แต่ ครั้นนี้ท้าวมังรายเจ้าบ่าวให้คนทั้งหลายแบ่งชวากหดาวไป
 ปักไว้ภายนอกหน้านี้แล้ว คนก็แหดมชวากหดาวไปปักไว้แท้ กวางคว
 หนักขึ้นไปในห้วยอันนั้นแท้ ก็บ่ถูกยิงชวากหดาวแต่ตั้งอันแต่ ห้วยอัน
 นั้นคนทั้งหลายจึงเรียกว่าห้วยดงทอง หดาวแต่นั้นมาแต่ ถึงวันตุร
 เขาก็ตามรอยกวางคำควนนั้น ขึ้นไปตามปลายดอยแล้วมองเห็นเมือง
 กวางควนนั้นนักไปหน ๒ ดอยอยู่ ฝ่ายท้าวมังรายท่านก็ตามไปก็คำเดียวใน
 ๑๕ ก็พากันนอนอยู่ณที่นั้น คนทั้งหลายจึงเรียกที่นั้นว่าดอยบ้านคำแต่
 นั้นมาแต่ ครั้นรุ่งแจ้งแล้วท้าวมังรายเจ้าก็เอาหมู่บริวารทั้งหลายได้ตาม
 กวางคำควนนั้นไปตามสันดอยดงแถวเมือง ท้าวมังรายก็ได้ตามไปถึงต้น
 ดอยดงนั้น คนทั้งหลายจึงเรียกว่าต้นรอยใต้แต่นั้นมาแต่ กวางคำคว
 หนักตกแถวดงเมืองแต่ ก็เจาะต้นดอยขึ้นมาทางหนใต้ ท้าวมังราย
 เจ้าก็พาหมู่บริวารได้ตามไป ก็มาถึงที่แห่งหนึ่งเป็นป่ามะขามบ่อมขาม
 แคนมีมากนัก ท่านก็ว่าเรายิงกินหมากส้มเดียก่อนเทอญ พอให้หายฮิด
 เหนื่อยก่อน ว่าดงนั้นแล้ว ทอนนั้นคนทั้งหลายจึงได้เรียกว่าบ้านขามแต่
 นั้นมาแต่ ครั้นกินส้มแล้วก็พากันได้ตามรอยกวางไปหนได้ ก็ไปถึงห้วย
 น้อยแห่งหนึ่ง ท้าวมังรายเจ้าก็ว่ากวางคำดังมาถึงห้วยนี้แล้ว คนทั้งหลาย

จึงเรียกห้วยนั้นว่าห้วยห้วยตง ครั้นต่อมาภายหลังคนเรียกว่าเมืองตงแต่
 นั้นมาแต่ กวางค้วนนกได้ตามคั่นค้อยตูกนนมาถ้งนำแม่น้อยแห่งหนึ่ง
 กวางค้วนนไปถ้งถางจอมผาแห่งหนึ่ง แดวกก็เข้าไปหายเสี้ยในถ้ำทั้นนแต่
 กวางค้วนนบใช้ว่าเป็นกวางเถื่อนแท้ หากเป็นเทพยดาอันรักษาบ้าน
 เมืองทั้นน หากเนรมิตเป็นเหตุให้ท้าวมังรายเจ้าได้เห็นนนั้นแต่ ด่วนว่าท้าว
 มังรายเจ้าก็พาหุมับริวาร ได้ตามรอยคั่นกวางค้วนนไปถ้งไปหายเสี้ยใน
 ถ้ำทั้นน ฝ่ายท้าวมังรายเจ้าก็หวังว่าจักได้ถ้งได้แกงกิน ก็พดอยบได้ถ้ง
 ได้แกงกินตามความคิดเดิมดงนั้น รูว้าจกมาหายเสี้ยในถ้ำทั้นแท้ได้คิด
 ตามกัจะดีกว่า นพดอยมาหายเสี้ยริมแม่น้ำอันไหลต้องมาตามหลังน คน
 ทงหลายจึงเรียกแม่น้ำนั้นว่า แม่น้ำตามเมืองตบแต่่นนมาแต่ ถ้ำอนนนัก
 ได้ชื่อถ่าถากกวางค้วนนบแต่่นนมาแต่ ด่วนท้าวมังรายเจ้าก็พาหุมับริวาร
 ไปถ้งที่แห่งหนึ่ง เป็นยางอันน้อยหนึ่ง จึงว่าเราทงหลายคหวถ้งหอก
 คบถ้งนาคเสี้ยในทั้น ถ่าดงนนั้นแต่ ถอนนนั้นจึงเรียกถ่ายงธาแต่่นนมาแต่
 ครั้นถ้งวันรุ่งเช้าก็ไปถ้งห้วยแห่งหนึ่ง ท้าวมังรายเจ้าก็บ่าวถ่าเราทงหลาย
 พร้อมกันยงพักให้หายอดเห็น้อยกอนดแต่ ถอนนนั้นคนทงหลายก็มาถ้ง
 บ้านเป่งเมืองอยู่ใททั้นน ครั้นต่อมาถอนนนักเรียกว่าเมืองพักแต่่นนมา
 แต่ มังรายเจ้าก็ถก เอาหุมับริวารคั่นมาหาบ้านหาเมืองแห่งถั่นนแต่ ใน
 กถั่นนท้าวมังรายเจ้าก็ให้หาอุตรพราหมณ์ผู้จบเพทให้เอาเพคเป็นพ่อค้ว
 แดวกให้ไปถ้งยคชวบนเมืองอันช่มเย่นนนั้นยงจกถ้งเรื่องไปถ้งหน้าถั่นน

ส่วนอุตรพราหมณ์ก็ไปกล่าวด้วยคำว่า "อิทิ รฐจิ เขมิ สุตฺติขิ"
 ดั่งนี้แล้ว ก็รู้ว่าจักดีแล้วก็มาไหว้ด้วยท้าวมังรายเจ้าว่า ฐานะที่นั้นจัก
 ตั้งให้เป็นเมืองก็จกรุงเรื่องแท้แต่ คักราชได้ ๖๓๒ ตัวมีดวงเฝ้าเดือน
 ๑๒ ออก ๕ คำ วันเสาร์ ท้าวมังรายเจ้าก็แต่งให้ขุนคงพาหุมุรพตขณ
 เมอทางเมืองกาย ตกไปโถงอบไปถึงกระทงหิวรัง ก็รบตะพาย
 เชียงเหล็ก ขุนตั้งเข้าทางเมืองพัก ดวงก็หันเดี่ยวไป เมืองเค็ม เมือง
 ดาบเมืองดัง เขากันเข้ามาหาขุนเวียงหุดวงดิน ขุนคงรบพายเชียงกา
 เท้าตาทอง บัชนะเงินดัง คนทั้งหุดายตั้งเป็นรัต โบราณไว้ว่าตกคงตุง
 ตกดังตุงดัง เพื่อเหตุอันนั้นแต่ ขุนคงขุนตั้งรบตะ บัแพ้ ก็ถกเอาหุมุ
 รพตคืนมาไหว้สา ท้าวมังรายเจ้าว่าเขาทงหุดายนักเช่น ข้าทงหุดายรบ
 บัแพ้แต่ ในกาดนั้นมังรายเจ้าจึงพิจารณา ดูหาผู้จกรบตะให้แพ้มี
 นานได้ ๓ ปี ถึงบ่เมิงเต้าเจ้าก็พาเอารพตไปไต่เหนือเถื่อนคั่นคอยชุง มาง
 คุ่มมวงเคียนต้องขาพี่น้องกม็ของยี่นของถวยแต่ มังรายเจ้าจึงว่าแก่
 ต้องขาพี่น้องว่า เราจักให้ต้องเชื้อเจ้าเมืองพร้าว เอามาเมืองเงินยงจักได้
 บัได้นั้นจา ต้องขาว่าคู่ข้าหากเป็นตะดั่งกัน เมื่อพร้าวก็พึงจักได้แต่
 มังรายเจ้าว่าครั้นเชื้อเจ้าเมืองพร้าวเอาได้ ก็จักให้ต้องเชื้อเมืองกินเมือง
 ทนนั้นแต่ ต้องขาให้หวัดครั้นเหนือหัวมีอาชญาณะนี้ เชื้อข้าทงต้องขอ
 เมอพร้อมกันดูก่อน ครั้นบ่ได้ดวยง่ายควรรบก็จกรบเอาแต่ ดูข้าก็จัก
 แต่งคนมาไหว้สาเจ้าเหนือหัว ขอเอาหุมุรพตเมอช่วยรบ มังรายเจ้า

๑ ถึง ๒ ฝ่าย ๓ ยกให้, ปลง ๔ ไม่ทราบว่าจะไร ๕ ย้อมมาจากจาริต ๖ ไม่
 ชนะ ๗ ไม่ทราบว่าจะไร ๘ ปอง

ว่าฉันใดจักดี เมื่อพร้อมก่อนเทอญ ต้องหาพี่น้องก็เอาครัวพี่น้องดูก็
 เมียหนีไปทางเมืองบุเตง ไปถึงเมืองภูเมืองเพียงแล้ว ก็กดว่าว่าไทย
 ทงหตายขับคุชานันแด คุชามาฟังมาฟังค่างมางทงหตาย พอกฤณาคุ
 ข้ำพร้อมแต่เทอญ ส่วนชาวเมืองทงหตายนั้นเขากคิดว่าซ้อแท้ ก็ให้
 อยู่ด้วยง่ายนินแด ครนอยู่มาถึงบ่ดวงเบ้าก็สร้างไว้แดงนายอุกนินภู
 เพียงก่อนแล้ว ครนว่าคนทงหตายเค็มแล้วไนทนน ถึงบ่เศยกก็สร้าง
 นานักดำมดีสร้างไว้หน้าแล้ว มางคุมม่ตูกต้องหญิง ผู้หนึ่งซ้อว่าเฮอ
 เข็ม ผู้หนึ่งซ้อว่าอามเข็ม ก็มาตายเดี่ยวฝั่งไว้ที่หุดดอยมอนหัวข้างงา
 แล้ว ก็แต่งคนไว้เฝ้า เรียว นางทงต้องบ้านหินอย่าเป็นเค้า บ้านรวด
 นาคมบ้านอ่างบ้านกรวด คำไนเฝ้าเรียวนางทงต้องแด มางทงต้อง
 ก็เข้าไปไหว้เจ้ามั่งร่ายว่าขอเจ้าเห็นอหังแต่งคนมาค้าเชอข้าแต่ มั่งร่าย
 เจ้าก็แต่งคนห้าห้า ทงซ่างมาอะมือก็ดีนาคแต่ละคนแก้วนด้า
 ให้มาค้ามั่ง ทงต้อง เดือน ๑๒ ออก ๖ คำ วันอาทิตย์ ดงสร้างเวียง
 พุยเป็นเค้าแล้ว ก็รบตเวทงหตายขับเมอถึงนาทางตะวันตก ตเวทงมา
 ตอกรบอยู่ทนนมากนิก มางทงต้องชนเกิดพบเยะแท้จึงจักแพ แล้ว
 ได้ซ้อว่านาชนต่อเทาบดินแด ก็เขาลงทเวียงหดวงทงหตาย ตเวทง
 หตายก็อยู่บ่ได้ก็เอากันหนีไปทางหลายข้าง ก็ขับได้มางหอยทักถางทง
 กถางเมืองแล้วกับฆ่า ก็ให้ตงอยู่ตามขอบเมืองยาย อยู่ทุกแห่งทุกหน

๑ ไม่ทราบว่าจะไร ๒ ศพ? ๓ ไม่ทราบว่าจะไร ๔ แค ๕ เข็มแข็งมาก ๖ ชั่ว
 ๗ เรืองราช

มางทั้งสองจึงคนมาคงอยู่เคียงพยุห์เท่ากัไซคนเมื่อไหว้ผ้าทาวม้งรายเจ้า
 แล้ว ท่านก็ให้อุตรพรหมณผู้จบเพทมาตุที่จักสร้างเวียงให้เป็นไชย
 มงคลแด่ไชยภูมิ อุตฺรพรหมณผู้หนักมาหาว่านชาวเขมมทิด พยุห์นั้น
 แล้ว อธิษฐานว่า บ้านเมืองทนิยงจกรุงเรื่องภายใน จงให้ชาวหง
 งออกออกมาเป็นคั่นเป็นดำแคะว่าคั่นนั้นแล้ว ในกาลนั้นชาวเขมมทิดนั้นก็
 งอกออกมาแต่คั่นนั้น คนทงหลายก็เรียกหนองตากดำคั่นนั้นมาแต่ ฝ่าย
 อุตฺรพรหมณผู้หนักว่าบ้านเมืองนจกรุงเรื่องภายในแท้แต่ แดวกชน
 ผู้ดอยที่ตั้งแล้วก็มีอตุทิดที่ตักเห็นมีอยู่ตามที่ จักสร้างบ้านสร้างเมือง
 ดิไนที่ใกล้ดอยหลวงนั้น สร้างเป็นเวียงก็จักมีเดชฤทธิอันภาพ ท้าว
 พระยาในชมพุก่อปจักมาเข้าย่ำรบจนบได้ แต่ว่าบมีชาวของ ท้าว
 พระยาในเมืองบุงเรื่อง จักสร้างเวียงเขียงเหล็กนั้นก็ยังมีเดชฤทธิ
 เพื่อนักหุ้มมารบ แต่ว่าบแพ้เราตักที่ ยังมีเจ้าของดัมบิตแต่ไพร่บ
 แพ้วพรอกออกหลาย ท้าวพระยาบมีหลายเชื้อชาติราชวงศ์ อายุท้าว
 พระยาบพอสืบสืบตคน ช้างมากบแพ้วแต่ ที่จอมตุงนั้นบรายบตี สร้าง
 กิ่งจักมีชาคนมนตร์ช่างม้ามากหลาย เจ้าของก็ยังมีตามอันฟังอัน
 คอรับรับไว้ ผู้นามสองจักกินเมือง ผู้หญิงกินเมืองเพิน มาตามอันใด
 ก็จักได้ตามใจอันมักเพิน แต่ ผู้นามอันอื่นกินเมืองเพินจักมาตามมา
 รวมเอาอันใดบผู้ใดตั้งใจแต่ อุตฺรพรหมณทำนายคั่นนั้นแล้ว มางทั้งสอง
 ก็ไซคนมาไหว้ด้วยท้าวม้งรายเจ้าแล้ว ๆ ก็ว่ามาทั้งสองผู้หนึ่งอายุเป็น

๑ ไม่ทราบว่าจะไร ๒ เพื่อน, ท่าน ๓ ตามความประสงค์ของท่าน

ตามบ่อเป็นดังง่าย ก็ให้ตั้งเวียงที่จอมดงคนันแท้ ในปีกาเม้าคักราช
 ได้ ๖๒๕ คิว เดือน ๗ เพ็ญเมงวันอาทิตย์ไทยเตายามตูดซ้ายฤกษ์ได้ ๑๖
 คิวชื่อวิสาขาและชาตาเมือง ๑๕ อยู่พฤษภ ๗ อยู่เมถุน ๓ อยู่สิงห์ ๘ อยู่
 กนิย์ ๒๕ อยู่ตุล ๘ อยู่มังกรแดง สี่ร่างเวียงเตียงคนันคควาย ๑๗ คิว
 ม้า ๓ คิว ข้าวสาร ๓ วัน เกลือ ๓ แฉ่น หมาก ๕ แฉ่น สี่ร่างได้
 ๖ เดือนปถายแก้ววันดำเร้จบริบูรณ์ คือ หอหังหอเรือแถวทุกอันจึงเรียก
 ชื่อว่าเชียงตุงคบุรี เป็นคำไทยว่าเวียงเชียงตุงเต ด้วยคติสามประการ
 คือ ประการที่ ๑ ชื่อกับค้อยหนองตุงอันมีในเวียง ประการที่ ๒ ชื่อเชียง
 กับอุตรพราหมณ์แฉะมางทั้งต้องตูกค้อยชุงเชียงแฉ่นไปสี่ร่าง ประการ
 ที่ ๓ ชื่อกับตุงฤกษ์มาข้างหนองไว้ให้เป็นเมืองเต หัวที่ชื่อว่าเมืองเงิน
 เตแต่เจ้าฤกษ์มาข้างหนองให้แห่งรอดไไหนว่าเงินนินเต ก็ให้ชื่อเมือง
 เงินแต่นั้นมาเต อนชื่อว่ามีเมืองเข้มนนด้วยคติ ๓ ประการ คือ ประการ
 ที่ ๑ ชื่อกับอุตรพราหมณ์มากถ่าว่า “อิท ฏฐี เหม สุภิกข” นน
 ประการที่ ๒ ชื่อกับนางเออยเข้มน อามเข้มนมาตายเสียในเมืองทนน
 ประการที่ ๓ ชื่อกับเข้มนงออกออกมาเป็นต้นเป็นถ่าน ด้วยเหตุคดี ๓
 ประการน จึงได้ชื่อเมืองเข้มนเต อนึ่งชื่อว่าเมืองชนน ด้วยคติ ๓ ประการ
 คือ ประการที่ ๑ ชื่อกับค้ำม้งรายเจ้ามาเห็นหัวที่ว่าจกชนเอาได้เสียจกพอ
 สี่ร่างบ้านสี่ร่างเมืองเต ประการที่ ๒ ชื่อกับมางทั้งต้องมาชนกันรบหน
 ไปที่ข้างนำเยะเทจจกแพ จังจกได้เมืองเต อนึ่งชื่อกับนาชนทนน
 เต ประการที่ ๓ ชื่อกับชาวบ้านไทยแต่เมืองชน ด้วยเหตุนี้ จึงได้ชื่อว่า

เมืองขึ้นเด่นมาแต่ ดัชนีระคำปากคำจาข้ามมาดัดเอาตัดผมตัด
 ตากล้างเงินให้เหมือนชาวขึ้นแก่นัน ก็ได้ชื่อว่าเมืองขึ้นเด่น ชาว
 ขึ้นบ้านนหม ๖๘ คน ตายเดี่ยวคนหนึ่งก็จ่ายเบย ๖๘ เบยให้คาคนชานน
 เด่น นัยหนึ่งว่าขุนมาตงเมืองนี้ มี ๖๘ คน ตายเดี่ยวคนหนึ่งก็จ่ายเบย
 ๖๘ เบยเป็นร้อยแต่ ด้วยคติ ๒ ประการนแต่ ครึ่งนหมางทองดองก็
 แต่งคนเฝ้าเมือง ๔๒๘ คนแล้ว ก็เอาห่มุ่แกตัวหาญจับรบดระหันเดี่ยว
 คือ ห้างห่มุ่ตามไต่ไปทั้งหดวยยางแฉ่นทับ ขากานุงเซียงเซ็งเงินมาง
 ขางชา ถ้ายากเดวก็แต่งคนอยู่เฝ้าบ้านแบ่งเมืองทุกแห่งเดว ก็พอก
 คินมาคู้ถาทหนึ่ง ขางหดวยนหนักว่าถามางคู้มมางเคียนเด่นนมาแต่ มาง
 คู้มผู้พกนเมืองเงินปนนแต่

ฝ่ายท้าวมังรายเจ้าก็แต่งให้มางคู้มกินปากนาชนภายตะวันออกทั้ง
 มวดกไว้ให้มางเคียนผู้ของเป็นผู้ครองเมืองกินปากนาชนภายหนานบดินแต่
 หนจกจาด้วยมังรายเจ้าก่อนแต่ ตั้งแต่เดียงเช่นพระเจ้าองค์ฟ้า
 ธรรมิกราชไปนนี้ เมืองทงหดวยหนไต่คือว่าเมืองเท็ง เมืองต่อพราน
 เมืองน่าน เมืองหดวงพระบางผู้งี้ เขาก็ตัดด้วยไว้เดียบมาด้วยแต่ ถึง
 พระยาตาเม็งพ่อท่านน ก็ไต่ปราบแต่เดียงเงินยางเซียงแฉ่นเป็นต้นแต่
 เมืองเซียงเวืองไชยนารายัน เมืองฝ่าง เมืองลำททางชาดน้อยอย่างมัน
 เมืองดวนบุเรงก็กก็มีผาพวง เมืองไร่ พยาก เมืองเงินปตาแต่เซียงตาก
 เมืองยอง เมืองมาง เมืองนาง เมืองสิง ภูคาตทาง เซียงของเท่า่นแต่

มั่งรายเจ้าได้กินเมืองแทนพระยาตนพ่อแก้ว ท่านก็แต่งมางคุ่มมางเคียน
 ให้ไปรบเมืองเงินแก้ว ส่วนคนท่านก็เอาหมื่นรูปตลงไปรบเอาเมืองเทิง
 ต่อเมืองพรวน เมืองน่าน เมืองหตวงตั้งเคียงแคว บางครั้งก็ได้เมืองใหญ่
 บางครั้งก็ได้แต่ลูกบ้านห่างเมือง ต้องมีด้ามบั้งได้เมืองเคอแก้ว ครั้น
 ได้กัษาเจ้าเมืองเดี่ยวแก้ว ก็แต่งให้เสนาอำมาตย์ไปอยู่เฝ้าเมืองแก้ว แต่ง
 ให้กินเมืองแทนแก้ว แต่แล้วก็แต่งคนมาเอาการภายในเมืองเชียงรายตั้งทุก
 เมือง ถึงว่าเมืองเงินก็ลงมาบริหารราชการพร้อมในเมืองเชียงรายแต่ แม้
 ว่าพระยาจำเมืองผู้กินเมืองพะเยา พระยาต้องตนนี้ ก็เป็นศัตรูกันแต่
 เช่นนี้มาตลอดถึงพระยามังรายนักเป็นศัตรูกันแต่ แม้ว่าพระยาจำเมือง
 เมืองพะเยา ก็มาพร้อมกันด้วยพระยามังรายแต่

พระยามังรายเจ้ามีลูก ๗ คน เป็นชาย ๖ เป็นหญิง ๑ ผู้ชาย
 ตายไปเสียชายหนึ่ง ผู้เคอชื่อขุนอ้ายเครือคำตก ขุนคามเอ็ด ขุนเครือ
 พระยามังรายเจ้าแต่งให้อ้ายเครือคำตกไปกินเมืองฝางได้ ๕ ปี อ้าย
 เครือคำตกก็คิดคดต่อพระยามังรายผู้เป็นพ่อแก้วดังนั้น พระยามังรายก็
 แต่งให้พวกแม่นขนูไปยิงตายเสียในที่กววมเมืองขวางนั้น ในที่นั้นก็ได้
 ชื่อว่ากววมเมืองยังแต่บัดนั้นมาแต่ ครั้นนั้นพระยามังรายเจ้าได้ทราบข่าวว่า
 เมืองตำพูนลุ่มนุกี่นานมากนัก มีใจใคร่ได้ แต่บ่อาจจักไปรบพระยาบา
 กับเวียงตำพูนเมืองฝางได้ ก็คิดอยู่แต่ในใจทุกวันทุกคืนมิได้ขาด วันหนึ่ง
 จึ่งพูดกับอำมาตย์แะไพร่ไทยทั้งหลายว่า ผู้ใดจักไปพร่องเอาได้ จาว่า
 ดังนั้น ในกาตนั้นหาอำมาตย์ผู้ใดจักรับอาสาทำกับได้แต่เด็กคนเด อยู่มา

วันหนึ่ง มังรายเจ้าท่านก็เสด็จไปตั้งค่ายอยู่ถึงบ้านคั่นค้อยสูง ยังมีตเว
ผู้หนึ่งชื่อว่าอำยฟ้า เป็นลูกแคว้นมังซุง มันเป็นผู้ฉลาดรู้หลักนักปราชญ์
มันก็รู้ว่าพระยามังรายเจ้ามาตั้งค่ายอยู่ที่ใกล้บ้าน มันก็ไปอัญเชิญมา
ดูเรือนแห่งมัน ครั้นพระยามังรายได้ยินยังคำปากจาแห่งมันดังนั้น ก็มี
ความยินดียิ่งนัก ก็จึงให้มันพาเอาครัวตุ๊กเมียแห่งมันลงมาปฏิบัติอยู่ใน
เวียง พระยามังรายเจ้าก็ตั้งชื่อว่าหมื่นฟ้า ครั้นอยู่นานได้ ๓ ปี พระยา
มังรายเจ้าก็จากไปด้วยหมื่นฟ้าว่า เราจักให้ท่านไปพร้อมเอาเมืองพินยัง
จักได้หรือบ่ได้นั้นจา ฝ่ายว่าหมื่นฟ้าก็ให้สว่า ครั้นจักให้เข้าไปพร้อม
เขาก็หากจักได้ แต่ว่าจักนิพนนานสักหน่อยแฉะ ส่วนพระยามังรายก็ว่า
ดีแท้แฉะ อ้ายหมื่นฟ้ากว่าครั้นมหाराชเจ้าจะให้เข้าไปแล้ว มหาราชเจ้า
จึงว่าข้านบมี ขันหินแถวบริบเอาครัวตุ๊กเมียข้านไปไวยงเรือนหุดวงเสี้ย
แล้ว ข้าก็จักหนีไปพึ่งพึ่งอยู่ยังพระยาดำพูน บอนแก่พระยาแล้ว ควร
จักได้เมืองเมื่อใด ข้าเจ้าก็หากจักสัญญาได้หนึ่งสี่มาไหว้วตามหาราชเจ้า
นั้นแฉะ ครั้นพระยามังรายเจ้าได้ทราบดังนั้นแล้ว ก็กระทำตามคำแห่ง
อ้ายหมื่นฟ้าทุกประการ มันก็หนีไปพึ่ง พระยายี่บาในปีกาเม้า คักราชได้
๖๒๘ คิว ครั้นไปถึงพระยายี่บาแล้ว พระยายี่บาก็ปราศัยทักถามอ้าย
หมื่นฟ้าว่า ท่านมานเหตุการณี่ม้อย่างใดจา ส่วนอ้ายหมื่นฟ้าก็ไหว้วว่า
ข้าแค้นมหाराชเจ้า พระยามังรายว่าข้าเจ้านบมีโทษขันหินแล้วตากเอา
ตุ๊กเมียข้าพเจ้าไปไวยงเรือนหุดวงสิ้น ครั้นพระยายี่บาได้ทราบเหตุดังนั้น
ก็หาได้พิจารณาต่อไปอีก จึงถามว่าแต่ก่อนท่านได้เคยปฏิบัติราชการ

เหยียงโตจา ส่วนอ้ายหมื่นพำกัไหว้วว่า ข้าแต่มหाराชเจ้า แต่ก่อน
 พระยามังรายเจ้าเตี้ยรย้อมให้ข้าพเจ้าไต่ถ้อยจากคำกระทำเหมื่องฝ้ายไว้
 นาคาวาสี^๑ ทุกอันแต่ อันชอบท่านก็พตอยว่าผิด อันผิดท่านพตอยว่า
 ชอบ แล้วฟังแต่คำท่านมาต่อทุกอันว่าข้าเจ้านรยาบดี ก็ให้เป็นโทษ
 แล้วเอาตุกเมี้ยข้าเจ้าไปเลี้ยงดิน ครั้นพระยายบมาไต่ยนค้ำถ่าวดั่งนั้น ก็
 คิดว่าชื่อแท้จึงถ่าวว่าดี ๆ ตัวเราก็จกให้ท่านไต่ถ้อยคดคำเหมื่อนอย่าง
 ที่ท่านเคยทำมาแล้ว ส่วนอ้ายหมื่นพำมังกถ่าวว่า ครั้นมหाराชเจ้าบ
 ฟังคำไผมาต่อดั่งนั้น ข้าพเจ้าก็จกรับทำตาม ครั้นให้คนก่ายดิน เหน่า
 เจ็ดดินมาตกขานที่หออาบนาแห่งพระยายบมา แล้วมันก็ครมาง เรือน
 หดวงแห่งพระยายบมา มันก็ถ่าวว่าเรือนหดวงแห่งมหाराชเจ้าหลังเก่า
 นิดบ่มเดชานูภาพ ไปภายหน้าจักตายเป็นภยเสีย ว่าดั่งนั้นแล้ว พระยา
 ยบมาก็บง^๒ อาชญาให้มันคิดตา^๓ ทุกประการ ครั้นมันได้รับอาชญาแล้วมัน
 ก็บ่าวร้องคนทงหลายไปเอาไม้ กบป่า^๔ แต่สักต้ม ให้ชูดับนเค้าให้คุด
 แล้ว จึงคดเค้าคดปลายไม้ใหญ่่น้อยแล้ว ก็ให้ตักทุกเล่ม แม้ว่าก่อน
 ที่จะให้ตัก ครั้นว่าคนจกมิตทางเค้ากว่ามิตตนพระยา ครั้นว่าจกมิต
 ทางปลายก็ว่ามิตหัวพระยา ตากบด^๕ ก็ให้มิตท่ามกตางตัก ให้ตักฝ้า
 ข้ามทุ่งนากำตังข้าวกำตังกมกำตังมาน^๖ กบให้มาทางเดียว ให้ต่างคน
 ค้างตักมาจนสิ้นไม้ กระทำให้ข้าวของราชฏวโรนนาเลี้ยงหายไปทุกแห่ง
 ครั้นเมื่อจกปก^๗ เถ้านนเต่า ก็บให้เอาเชือกชักโยงเอาเต่าขึ้น ให้เอาแต่

๑ ไม่ทราบว่าจะไร ๒ ร้อย, ถ้าง ๓ ปลง, อนุญาติ ๔ โคน, ตัด ๕ ลาก
 ๖ มีท้องกลม, ถ้างตั้งท้อง ๗ ยก (ใช้นะเพาะชกลเสาชาวๆ)

ไม่คำนึงจนอย่างเดียว แต่ให้ตั้งอยู่เหนือดินแล้ว จึงขุดขุมแล้วเอา
 เสาตงใต้จึงให้สัตว์ ๒ ท่านยังจักพังหลายปากหลายคำอยู่ ข้าเจ้าก็บ่คิดจัก
 ทำแต่ ล้วนพระยายมบาลมีอาชญาว่า ชาวบ้านชาวเมืองทั้งหลาย ล้วน
 พังคำอ้ายหมื่นฟ้าทุกประการเทอญ ตั้งแต่ขึ้นมาอ้ายหมื่นฟ้ามันได้ถอย
 คัดคำทั้งหมด คำน้อยก็ให้เป็นคำใหญ่คำไพเราะก็ให้เป็นคำขุ่น หลวงใหม่
 น้อยพลอยว่าใหม่หนัก ได้เข้าของมาถวายพระยายมบาลมากนัก พระยา
 ยมบาลก็ใคร่ใคร่ได้เข้าของมามากกว่ามันดี บ่คิดต่อไพร่บ้านไทยเมือง
 หนึ่งบ่รู้ว่าฟังว่า เพื่อนจักมาพร้อมให้ตัวนิบหาย ตายจากเมืองตน ก็
 คิดว่าเป็นคนดีแท้ แค้นมากก็ให้ชื่อว่าเดินฟ้าพร้อมเมืองแด่ มันก็ให้
 คนทั้งหลายแต่่าเหมือนฝ่ายภายใต้พินาขึ้นไปภายเหนือหนา บ้างก็นำท่อม
 แต่งไป ได้ค่าเข้าค่าน้ำก็มาก ที่บ่ควรได้มากก็ว่าได้มาก เขาอาชญา
 ช่มเหลงชาวเมืองฟัง มันก็แต่งขุดเหมืองแก้วกว้างได้ ๓๐ วา ยาว
 ๑๕,๐๐๐ วา พออนคนข้างคราวคืนหนึ่งขุดเอาน้ำลงไปตะวันออกแล้ว
 แวงแล้วจึงบ่กเดียวแต่ ๕ แปร ตั้งคาบดอยดังก่อนกันฝ่าให้เวียง ๕
 อัน เพื่อจะให้ชาวเมืองเกลียดชังพระยายมบาล ก็หากแต่งอาชญาเจ้า
 เหนือหัว หากเยาะระทำให้เป็นทุกข์แก่ชาวบ้านชาวเมืองทั้งหลาย
 เหมือนดังว่าพระยามังรายเจ้านั้นก็บ่ใช้ระทำให้เป็นทุกข์แก่ชาวบ้าน และ
 ชาวเมืองแถม ผู้ใดทุกข์เข็ญใจท่านก็ยิงเสียงดูให้เป็นสุขทุกคน ครั้นนั้น
 ชาวเมืองฟังเป็นทุกข์หนัก เขารู้ว่าพระยามังรายประกอบชอบในทิศพิล

ราชธรรม เขาก็ปรารถนาใครเห็นหน้าใครได้มาไว้เป็นเจ้าของในเมือง
 พิงทุกคน ครั้นนั้นแสนฟ้าก็จึงได้หนังสือดัดคนไปหาพระยามังราย ให้
 เอาหุมุรพดยกมารบเมืองพิง ครั้นนั้นพระยามังรายเจ้าก็เอาหุมุรพดมา
 มากหลายมีประมาณ ๕๐,๐๐๐ ในปีดวงได้ คักกราชได้ ๖๔๓ คั้ว พระยา
 มังรายเจ้าก็เอาพดเด็ดจ้อออกจากไชยนครณวันอังคาร ท่านก็มาถึงแซ
 ดักก็ตั้งอยู่ในทันทก่อน พระยายบาก็รู้ว่าศึกมากก็แต่งให้แสนฟ้า
 ครองเมืองเอาชาวเมืองพิงออกไปรบ แสนฟ้ามันก็ได้หนังสือไปหาเจ้า
 มังรายให้รู้แล้ว พระยามังรายก็แต่งเอาหน้าเอาหลังแล้ว แสนฟ้าก็
 แต่งเอาหุมุรพดออกรบ ก็ครั้นพระยามังรายหันตงตระตาย ทอนน
 ก็ให้ชื่อว่าตระตงตระตายคือเท่ากาดบดินแด แสนฟ้าก็ใช้คนมาไหว้ดำพระยา
 ยบว่า ข้าศึกเพื่อนมากหลายนักเหมือนจ๊กแพะราบังตั้งย เชิญเจ้า
 เห็นหัวเอาครวตุกครวเมยออกหนีเดียวจากเมืองก่อนเทอญ ครั้นพระยา
 ยบมาได้ยินคำบดัดงั้น ก็เอาครวตุกครวเมยฆ่าคนตามอันพึงใจได้แล้ว
 ก็หนีออกจากเมืองดำพูนไปถึงคอยแห่งหนึ่ง แล้วก็ผ้อเห็นเวียงก็เห็น
 แดงไฟรุ่งเรืองสว่างทั่วทงเมือง ก็พาหุมุรพดเมืองทงมวดเข้าล้อมพระยา
 มังราย ในกาดนั้นพระยายบาก็จึงรู้ว่าเพื่อนมาร้องปองเอาเมืองแห่งตน
 ก็เคียดมากนัก แล้วก็เอาดาบฟันหินตุหนึ่งก็เป็นรอยดำคัญไว้ในทันท
 พระยายบาก็กินข้าวแล้วก็ตั้งสัตยาธิษฐานขอให้คนมากินเมืองที่เก่า ก็จึง
 ให้คองห่อข้าวแห่งข้างมาตั้งอยู่เหนือแผ่นดินที่เก่านั้นเทอญ ก็โยนห่อ
 ข้าวนั้นขึ้นไปนอากาศ ตมก็มาพัดเอาคองห่อข้าวนั้นไปค้ำดำไม้เสีย

แล้ว นิมิตต์พระยาบายจกเดี่ยวเมืองนั้น เหตุพระยาบายบมิได้พิจารณา
 พังคำคนต่างประเทศอื่นเข้ามาอาศัยอยู่ใหม่ คือว่าหมื่นพ้ามาริวดองปอง
 เอาเงินให้ก็มีความยินดีกับด้วยมัน พาเดียบ้านเดี่ยวเมืองชาติเชอวงศา
 แห่งตนแล้ว ก็หนีไปหาพระยาเบิกคนเป็นน้อง อันอยู่ด้วยเมืองนคร
 ดำปางนั้นแล

นั้นก็จกด้วยพระยามังรายเจ้า ท่านก็เสด็จออกจากเมือง
 เจริญนครเชียงใหม่และเชียงใหม่ฝางทั้งตามเมืองนั้นแล้ว ก็มา
 เสวยเมืองหริภุญไชยบุรีในปีเตาขง้า เดือน ๘ ออก ๔ คำวันอาทิตย์ยาม
 กดองงาย ศักราชได้ ๖๔๒ ตัว ท่านก็อยู่เป็นเอกราชในเมืองหริภุญไชย
 ที่นั้น ก็บค้นมาหาบ้านเมืองเก่าแห่งตนแล แต่นั้นนามหาคษัตริย์เจ้าก็
 บ่อยยังเมืองเชียงใหม่เชียงใหม่ ให้แต่ราชบุตรทั้งสองคนพี่น้องอยู่นั้น
 แล มังรายเจ้าท่านก็เสวยเมืองหริภุญไชยที่นั้น ส่วนพระยาบายก็พ่ายไป
 หาพระยาเบิกคนน้องอันกินเมืองนครดำปางนั้น ก็ใช้ให้คนเมืองอโยธยา
 ดำนได้แล้ว ก็บอกกิจราชการอันเพื่อนได้เมืองนั้นแล้ว เจ้ามหามิตร
 เมืองอโยธยาท่านก็มีอาชญาป่าวเอาคนศึกได้สองแสนข้างม้าสองพัน มา
 คำเมืองแพ้วพระยาบอนคนเป็นลูกพระยาบายนั้น ก็ป่าวเอาคนศึกได้เจ็ด
 พัน เมืองนครได้คนหมื่นสองพัน กับคนตามพระยาแปดพันทั้งมวถรวม
 เข้าด้วยกันเป็นสองแสนสองหมื่นเจ็ดพันคน ก็เสด็จมารวมกันยังเมือง
 นครที่นั้น พระยามังรายเจ้าท่านก็ให้คนอุปนิกริตไปอยู่กับด้วยชาวเมือง

พิง ดำมเท้ามารวมกันที่ทุ่งข้าวสารคือพระยาจำเมืองเจ้าเมืองพะเยาและ
 พระยาร่วงเมืองอโยชยาท่านก็บ่ฆ่า ในปีเดาซึ่งวันนั้นพระยามังรายท่านก็
 แต่งตั้งพระยาอโยชยา และพระยาร่วงเมืองสุโขทัยไปถึงเมืองไตได้
 พระยาอโยชยาพระยาสุโขทัย และพระยาจำเมืองเจ้าเมืองพะเยาก็พดิกมา
 พร้อมกัน อุภิเสกยังพระยามังรายเจ้าให้เป็นท้าวเอกราช ในปีกาเมัด
 เดือน ๗ คักราชได้ ๖๕๕ ตัว พระเจ้าฟ้ามังรายได้ปราบตานนาตำพูน
 ตะครแพร่ทั้งมวตแล้ว พระยามังรายเจ้าท่านก็แต่งยังเจ้าขุนคามตนตูก
 ให้ขึ้นเป็นมังคราม แล้วให้เสวยราชสมบัติในเมืองเชียงแสนเชียงราย
 เมืองฝางเมืองลำตหางชวาคน้อยอย่างมันทั้งมวตแล้ว ก็ให้กินเครื่องเดิม
 คักัดเดิมอดังคนท่านแต่ ขุนเครือตนพินนก็แต่งให้ไปกินเมืองพดองแล้ว
 ชาวพดองทั้งหลายก็ว่าเจ้าตานนาท่านก็บ่ันตูกท่านมาเป็นเจ้าเป็นนายแก่
 เราแต่ เราก็ควรสร้างเมืองให้อยู่เป็นนายเราแต่ ว่าดั่งนั้นแล้วก็พร้อมกัน
 สร้างเมืองให้อยู่แล้ว เรียกชื่อว่าเมืองนายแต่่นมาแต่ พระยามังรายเจ้า
 ท่านก็อยู่ยังเมืองตำพูนได้สองปีแล้ว ก็มาคำนึงในใจว่าเวียงตูกนเป็น
 เวียงงามเป็นที่มหาธาตุเจ้า อนึ่งนำแม่ก็ฝากนางเวียงบ่ดีแต่ เป็นท้าว
 พระยาใหญ่บ่ควรอยู่แต่ พระยายี่บาเป็นพระยาได้ ๓๐ ปีก็มาได้เมืองเดียว
 พระยามังรายท่านจึงเจรจากับด้วยหมื่นฟ้าว่า ตูกนหมื่นฟ้าเมืองหริภุญ
 ไชยทีนเป็นเมืองมหาธาตุเจ้าอยู่แต่ กูจักออกไปอยู่บ้านแซ่ดักโพ้นแต่
 ท่านจึงอยู่เป็นใหญ่ในเมืองหริภุญไชยเทอญ พระยามังรายว่าดั่งนั้นแล้ว
 ท่านก็เสด็จออกไปตั้งอยู่ยังบ้านแซ่ดักทีนนี้ ก็สร้างยังที่โรงยังที่มาดังตำ

หนักอยู่เมื่อหวัทนั้น ให้เป็นมหาอารามแต่ได้ชื่อว่าชัยปรากฏ ถัดทนั้น
 คนทั้งหลายก็เรียกว่าแซ่ ถัดนั้นไปถึงคักราชได้ ๖๔๘ ตัวปีระวายเส็ด พระ
 ยามังรายเจ้าก๊กยกเอาหุมรพตไปตั้งอยู่บ้านเชียงกุ่มกวนาแม่ระมิง ตั้ง
 บ้านอยู่ ๓ แห่ง แห่งที่ ๓ ชื่อว่าบ้านกตาง แห่งที่ ๒ ชื่อว่าบ้านดุ่มแห่ง
 ที่ ๓ ชื่อว่าบ้านห้ำมแด ถึงยามกตางวรรณาท่อมนิบหายมากนัก ครั้น
 ออกพรรษาแล้วถึงเดือน ๕ พระเจ้าพามังรายท่านก็มีอาชญาให้เสนา
 อำมาตย์ไปว่าไฟบ้านไทยเมืองทั้งหลาย ถมกวมแม่น้ำบ้านพึงเป็นเวียง
 เชียงกุ่มกวมอยู่ก็ได้ ในคักราช ๖๔๘ ตัวปีระวายเส็ดนั้นแต่ ครั้นนั้นชาว
 เมืองเชินก็ได้มาเอาราชการแต่ด้วยใจในเวียงกุ่มกวมเมืองพึงทุกเมื่อแต่
 ตั้งแต่มังรายเจ้าตั้งมาอยู่เมืองพึงแล้ว ถูกท่านเจ้ามังครามอยู่ด้วย
 เชียงแสนเชียงรายเมืองฝางทั้งมอดแทนแล้ว ท่านก็มีราชบุตรด้ามคน
 ถูกอ้ายชื่อว่าเจ้าแสนพ ผู้ถวนต้องชื่อว่าน้ำท่อม ผู้ถวนด้ามชื่อว่าน้ำ
 นานแด ในกาดนั้นพระยามังรายเจ้าแต่มังครามทั้งสองพ่อลูกจึงปรึก
 ษากันว่า ควรเราจะมีอาชญาให้เจ้าแสนพคนเป็นหลานนั้นไปเดือกตั้ง
 เวียงเงินยางเชียงแสนให้คนเป็นเวียงแถมแด ให้เจ้าน้ำท่อมไปกินเมือง
 ฝาง แล้วก็ให้เจ้านานไปกินเชียงของแต

ทินจกจาดด้วยเจ้าแสนพหลานผู้เค้านักก่อนแต่ ท่านก็ให้ด้วยยังพระ
 ยามังรายเจ้าคนบู๊และพระมังครามเจ้าคนเป็นบิดาว่า ถ่วนเวียงเงินยาง
 เชียงแสนถูกเค้านั้น มหาราชเจ้าคนเป็นบู๊หากว่าบ่ควรไว้แล้วจึงจักไป

เล็กถอน^๑ เอมารวมไว้ด้วยเมืองเชียงรายทันทีแล้ว ะไว้ให้เป็นเมือง
 ว่างไป บัดนี้^๒ พดอยมีอาชญาให้ผู้ข้าน้อยคั้นไปเลือกตั้งแถมใหม่ ข้าน้อย
 ก็หนักอกหนักใจแท้แต่ ในกาดนั้นพระยามังรายเจ้าแะพระมังคราม
 ทั้งต้องพ่อตุกกี้จากันว่า จักเติมเมืองนี้ให้แถมบ้านหนึ่งแต่ เจ้าตุก
 รั๊กแต่พ่อ จึงอดใจไปตั้งให้เป็นเมืองตั้งแก่นั้นเทอญ ส่วนเจ้าแदनพ
 ุท่านก็รับเอาอาชญาทำวคนบูแะพระบิดาทังต้องแล้ว เหตุุนนั้นห้วยอน
 นั้นจึงได้ชื่อว่ห้วยเมื่อแต่นั้นมาแต่ ศักราชได้ ๖๔๘ ตัวปีเมืองไคเดือน ๓
 ออก ๕ คำวันอังคาร ยามแตรตั้งเที่ยง^๓ พระแदनพุเจ้าก็เอาครวัภรรยา
 บุตรีธาเสนาอำมาตย์ประชาราชบุตรทั้งมวตตง ตั้งเรือฟ่องแะวก็เสด็จ
 ต้องไปตามน้ำแม่กก ถ้าดับไปได้ ๗ คันทางแะวกถึงน้ำแม่ของ กชน
 ตามดำน้ำของไปหน่อยหนึ่ง เดือนออก^๓ ๑๒ คำวันอังคาร^๔ กชนไปถึงท่า
 เชียงเหล้าหัวดอนมอนแะว ก็ยังเอาชัยอยู่ยังเวียงเป็กดำที่เคมน้ำของ
 ภาตวันตกที่นั้นก่อน แะวพระยาแदनพุเจ้าก็ให้ผู้เฒ่าผู้แก่นักปราชญ์
 อาจารย์ผู้รูโโบราณมาแะว ก็ให้ไปแะวทางด้อมมวแะงประคุดแะที่อยู่
 แะว ส่วนประคุดทั้งมวตมี ๑๑ ประคุด คือพายหัวเวียงนั้นชื่อว่ประคุด
 ยาง ๑ กิ่งพายริมของนั้นชื่อว่ประคุดรวบัก ๑ ประคุดทำอ้อย ๑ ประคุด
 ทำสุกมี ๑ ประคุดทำหวดง ๑ ประคุดทำเสาดิน ๑ ประคุดทำคาว ๑ คือว่
 ๕ ชนเรือไปยงคาวชยุทนั้น ชื่อประคุดทำม้าพายหางเวียง ๑ ประคุดดินขอ
 หนตวันตกเฉียงใต้ ๑ ประคุดเชียงแदनด้านตวันตก ๑ ประคุดหนองมุด

๑ เล็กถัก ๒ เวลาจวนเที่ยง ๓ ชม

หนตะวันตกเฉียงเหนือเวียงแจ่งหัวริมหน ^๕ ทงมวดเป็นประตู ๑๓
 ประตูแต่ ครันได้รั้งแล้วถึงเดือน ๓ เพญวันศุกร์ยามกตองงาย พระ
 ยาเจ้าแค้นพุกยกหมู่วรพตลงสู่เรือแล้วก็เสด็จขึ้นไปถึงท่าแจ่งดีแล้ว ก็
 จอดยงคาวเอาแรงอยู่ที่หน ^๕ แล้วก็ยกขึ้นไปถึงท่าควานภูเขากั้เสด็จออก
 จากเรือแล้ว ^๕ ก็ขึ้นไปตั้งการบูชานมัสการไว้หัวมหาธาตุเจ้าตอยภูเข
 กระทำทักษิณด้ามรอบบริวารแล้ว ^๕ ก็จึงต้องมาเสด็จเข้าสู่เวียงยาม
 ตะวันเที่ยง ครันไปถึงในเวียงแล้วก็เข้าอยู่เอาชัยมงคลที่ริมประตูข้างถึง
 พายตะวันตกคตองหนก่อน ^๕ ถัดนั้นเจ้าก็ให้เสนาอำมาตย์ทงหลาย แรก
 ก่อกำแพงเวียงแตงตั้งแต่งคุ่มน้อยกลางเวียงเป็นที่เก่า แต่เช่นปฐมพระ
 องค์ดาวเค้านหมาแต่ ^๕ ต่อแต่นั้นเจ้าก็ให้บันแดนเมืองให้เป็นเขตต์เป็น
 แดนไว้ ^๕ ภายใตตั้งแต่นั้นแม่คตองลงไปถึงดงฝ่ายหน้าแม่ก กำนามัดบ
 หน่าเผือเป็นแดน ^๕ คัดไปหาขุนห้วยไต้เป็นที่สุดเป็นเขตต์คือเขตต์เชียงราย
 ภายตะวันตกเฉียงใต้มีกั้วคอกหมาเป็นแดนคือแดนเมืองฝาง ทางตะวันตก
 มีคตอยผาตาแหตวเป็นแดนคือแดนเมืองสาตทางตะวันตกเฉียงเหนือมีคตอย
 ผาข้างเป็นแดนคือแดนเชียงตุง ^๕ ภายหนเห็นฮตวง เมืองมีหัวเมืองก่าย
 คัดไปหาบ้านท่าสามท้าวเป็นแดนคือแดนเชียงตุง ^๕ ภายหนเห็นฮัมเมือง
 ม้าแตะเมืองเชียงขวางเป็นแดนคือแดนเชียงรุ่ง ^๕ ภายตะวันออกเฉียงเหนือ
 มีคตอยหลวงหัวเมืองภูเกเป็นแดนคือบ่เห็บหลวงคือแดนเชียงรุ่ง ^๕ ทางตะ
 วันออกมีคตอยเชียงคเป็นแดนคือแดนเมืองหลวงพระบาง ^๕ ทางตะวันออก

ด้ยงใค้มีกัควคางหวดยหัวหนองงัวเบ็นแดนค้อแดนเซียงของ ด้ยงใค้
 มีค้อยชุนห้วยตาดควันเบ็นแดนค้อแดนเม็องเท็งแต แต่ด้ว้างคุ่มน้อย
 หอโรงที่อยู่บริบูรณ้ด้ว ถึงเด็อน ๖ เพ็ญวันอ้งการยามแตร เจ้าพระยา
 แล่นพุก่านกัเข้าสัถิต้อยในโรงหดวงด้ว ก็ให้เส่นาอำมาตย์นักปราชญ์
 อาจรวัยทงหดยกระทำอุภิเชกมงคดกรรมแก้คนเบ็นเจ้าแก้รัฐไชยบุรี
 วนหน ด้วท่านกัด้งเห็นยงทหอด่านกนเบ็นท้อารามเก่า ท่านกรู้ด้ว
 กัมีอาชญาให้เรวกแแต่งให้เบ็นอาราม กัดเรวกวันเด็อน ๖ เพ็ญวันไปด้
 ๔ เด็อนก้อเจ็ดยัแระวิหารกำแพงศำดาการเบ็รยญบริบูรณ้ด้ว มีการ
 นดองเบ็นมหกรรมในวันเด็อน ๓๐ ปฐุมเพ็ญ ด้วด้วเรียกช้อว่าอาราม
 เซียงมันตงเก่านนแด ค้อแดนนั้นมาพระราชาเจ้าแล่นพุก่านกัยกเอายงดุก
 ชุนเค็รือค้ำ ोनเบ็นพีเค็วบิดาแห่งท่านอนตายเส็ยทเม็องยงเม็องกอนนหน
 ท่านกัยกเอาหมั้นเจดตราผู้พนนให้เบ็นทเจ้าครองเม็องพินนาชวาด้ว กั
 ยกเอาอฉกัการถมผู้้องให้เบ็นเจ้าเม็องพินนาชายนันแด ท่านกัด้ยง
 เสน่าอำมาตย์ไว้ให้เบ็นพวกเบ็นค้อเบ็นชูเบ็นตาเบ็นชุนใหญ่ชุนรามชุนน้อย
 แด ค้อว่าคังไว้ให้เบ็นเจ้าเซียงยง ๓ เจ้าเซียงค้ำ ๓ เจ้าเซียงดาว ๓
 เจ้าเซียงรายแด ด้วด้วคังให้เบ็นพระยาเฒ่าดีเม็อง ๓ เบ็นพระยาดั้สระ
 ธรรม ๓ บาทน่านาหลัง ๓ ดึงดำคร ๓ ด้วด้วคังให้เบ็นพระยาไชยชิต ๓
 เบ็นพระยาดุทรฎุไชย ๓ เบ็นพระยาหดวงเค็รชฐู้ ๓ เบ็นพระยายอง ๓
 ด้วด้วคังให้เบ็นอาชญาเซียงของ ๓ อาชญาพะเยา ๓ อาชญาเม็องส่ำด ๓
 อาชญาเม็องโต ๓ ด้วด้วคังให้เบ็นแล่นหดวงต่าง ๓ แล่นหดวงเท็ง ๓

แล่นหอดวงคอน ๑ แล่นหอดวงนาวาหวายท่า ๑ ตั้งเป็นแล่นไชยภารม ๑
 แล่นขวางเมืองมุด ๑ เมืองแพง ๑ เมืองแล่นเมืองรวบ ๑ ตั้งให้เป็น
 หมั้นพอนหอดวง ๑ หมั้นพอนน้อย ๑ หมั้นพอนขวา ๑ หมั้นพอนซ้าย ๑
 ตั้งให้เป็นเชียงมวนใน ๑ เชียงมวนนอก ๑ ให้เป็นหมั้นบวกรขวา ๑
 หมั้นบวกรซ้าย ๑ ดำดิบต้องตำแหน่งเท่านี้ไว้ให้เอาใจราชการเมือง
 แด่ ตั้งให้เป็นหาญราชวังให้เอาใจได้ราชการคุ่มน้อยแด่ ตั้งให้เป็นหาญ
 ราชโกฏให้เอาใจได้เต็มขวางแด่ ตั้งให้เป็นหาญบ้านไว้ให้รักษาราชวัตร
 แด่ ตั้งให้เป็นพรานเมืองไว้ใช้เอวราชการต่างเมืองแด่ แด่นั้นเจ้าพระ
 ราชแล่นพุดนเป็นอชิบตีมาเด็กเวียงเหวัญญนครเงินยางเชียงแฉ่นถูกเค้
 ให้คืนเป็นเมืองตั้งเก่าถ้วนต้องที่แด่ ท่านก็มีพระราชอาชญาให้หาผู้เฒ่า
 ผู้แก่ อันรยยังเขตต์แดนบักแคว้นเมืองเชียงแฉ่นทั้งมวดทุกแห่งทุกทนน
 มาถามดูแด่ ในเดือน ๖ ออก ๒ คำวันจันทร์ ยามนั้นแล่นคารมจึง
 เอาหนังสือพันของโศมาให้หมั้นพอนหอดวงแด่ หมั้นพอนหอดวงจึงพา
 กันไปไหว้ดำวตั้งแต่เวียงต้องแถมดับกกเป็นที่เจ้าเมืองแด่ ตั้งแต่ดับ
 กกต้องโด้ถึงงวเก่าทั้งแคว้นหอดวงเป็นที่ขวา ทั้งแคว้นน้อยถึงหาดนาง
 แล่นวัดเป็นที่พอนสวนหอดวง ตั้งแต่ถึงงวเก่าต้องไปถึงงวแจ่มแท้แดนเก็ง
 หนาวนอกแผ้วคอยน้อยเป็นที่เท่าดีเมือง เก็งน้ำไปวันตกต้องถึงหัวหนอง
 งวถึงแจ่มแท้เป็นที่พอนสวนน้อยขวา ตั้งขาดตรงต้องถึงวัดฮาทรายเป็น
 ที่แล่นขวางเมืองมุด ตั้งแต่ทำวัดหาดทรายถึงทำวัดเชียงยืนเป็นที่
 แคว้นเจ้าเมืองขวา ตั้งแต่ทำหาดห่อทำวัดเชียงยืนต้องถึงผาหักเป็นที่

เมืองหลวง ตั้งแต่มาหัดตั้งถึงผาเนเป็นที่เจ้าเมืองขวา ตั้งแต่มาเงดตั้ง
ถึงแจ่มเกิดเป็นที่เจ้าเขียงของ ตั้งแต่แจ่มเกิดตั้งถึงหาดต้นเป็นที่ขวา
ตั้งแต่หาดต้นตั้งถึงคกควานแตะผาเงเป็นที่เมืองหลวง ตั้งแต่หาด
หน้าดับแถมเป็นที่เจ้าเขียงของ ตั้งแต่แจ่มเห็ดตั้งไปถึงกองช้างเป็นที่
ธรรม คั้นมาคองเอาตองตั้งตั้งไปถึงผาหงอเป็นที่พระยาทงหลาย ตั้งแต่
หางคองมุดตั้งถึงหาดหลวงเป็นที่เรือคอง ตั้งแต่หาดหลวงตั้งถึง
ผาเนผาเงเป็นที่เจ้าเมือง ตั้งแต่ผาเนเอาเงหนึ่งภายตะวันออกตั้ง
ไต่ถึงทุ่งมอนคำผากวางเป็นไชยชิต ตั้งแต่ทุ่งมอนคำตั้งถึงคกแวงเป็น
ที่เจ้าเมืองหลวง ทางบกตั้งตั้งกั้นน้อยไปตะวันออกเป็นที่ท่าตั้งเมือง
ตั้งแต่น้อยไปตะวันตกเป็นที่เมืองหลวง ตั้งแต่คกแวงชนเมือง
ตั้งออกมาออกไปจับตอยเขียงช้คองมุดกับแก้ว ตัดไปกักควานหลายไปจับ
หนองงัวเป็นเขตค้แดนเจ้าเมืองเขียงแฉ่นหลวงแต่ ตั้งกึ่งคองน้อยเป็น
แดนเขื่อนเขือกไปได้เป็นที่พอนสวนขวา ตั้งแต่กึ่งภายเหนือเป็นที่เจ้า
ขวา ตั้งแต่กึ่งคองมุดตั้งไต่เป็นที่เรือคอง ตั้งแต่กึ่งภายเหนือเป็นที่
พอนสวนหลวง ตั้งแต่ขอบงับถัดทางหาดแขงไปทางบกถึงหนองอ่าง
เป็นบวคขวา ตั้งแต่ดับห้วยมุงแกวหัวน้ำเป็นที่ไชยคารม ตั้งแต่แดน
ดองตั้งชนมากวมเขียงเหต้าเป็นเรือให้ว้า ตั้งแต่ดับดองแวงแก้วไป
กวมราวคองไปถึงดองเคือเป็นที่เทิง ตั้งแต่ดองแวงคตชนไปตะวันออก
ถึงหัวหนองงัวเป็นที่ท่าตั้งเมือง ตั้งแต่หนองงัวคตเข้าไปเมืองคางคค
แกวคตยเขียงช้เกยวชนเมือแปรคตย ภายตะวันออกเมืองโยคคตชนไป

เมืองหลวงภูคา ตัดเมืองตั้งนำเกยวมาตอยก้าวง้ามาบุงเป็นเขตต์แดน
 เจ้าเมืองเชียงแสนหลวงแต่ พดิกคั้นมาตงเอาหัววัดปลาหัดเชียงค้าย
 สันคูเวียงออกไปวัดแจ้ง ขววันขึ้นไปตามราวคอยจอมกิตติตั้งมาจับ
 ห้วยหอมแล้ว ขึ้นไปจับต้องหล่านผาหม่าน จับคอยกาไปจับหนองซี่แวน
 แดนนั้นต้องมาจับจับต้องมาเป็นหลวงต่าง ตั้งแจ้งขววันตัดไปจับทำ
 ข้าวเปลือกน้ำแม่คำไปไม้สี่ข้างง้าวไปทุ่งฟ้ารามทุ่งกาดทตไปถึงผากอด
 คอยกู่แก้วไปถึงบ้านเตียงเวงบ้านผิงบ้านหนองคองคยทงกิดพร้าวไปจับกิด
 คอยควาย มาจับแจ้งป่าเมียงเป็นที่เมืองซ้าย ตั้งแต่แจ้งประตูดินขอออก
 ไปกิดคอยควาย ไปหาบ้านดุงถึงหัวหนองหลวงคั้นคอยกู่แก้วภายใต้
 ตัดไปน้ำแม่พวดไปหาผากัดข้างคับ ไปถึงผาดานข้างน้ำกถ่องมาทำข้าง
 เป็นที่แพง ตั้งบ้านฟ้าบ้านแม่เหล็กไปถึงถิ่นน้ำแม่แพงเป็นที่เมือง
 ซ้าย ตั้งแม่แพงไปตะวันตกถึงสบแม่ตมไปจับทบเมียงจอมแก้วเป็นที่
 เชียงมอน นัยหนึ่งตั้งแต่คอยแกดขึ้นไปคอยจันไกรคอยเตียงคานและ
 คอยซ้า ให้ตัดไปหาบงก้อแดงน้ำย่อยไปถึงน้ำแม่ทัน ทางบกตั้งแต่
 โป่งแม่ขันหวายไปหาต่องเหมืองหมาตคแม่เพินมาจับกิดหว่างหมามา
 เบบงตะวันออกเป็นที่ของ ตั้งแต่คอยแกดมาคอยจันไกรคอยเตียงคาน
 คอยซ้าให้บงก้อแดงน้ำย่อยไปแม่ขันแดนโป่งแม่ขันทางบก หวายเป็นจับ
 ต่องเหมืองหมาตคไปแม่เพินมาบักิดหว่างหมา ภายตะวันตกเป็นที่ดอน
 ภายตะวันออกเป็นที่ของ ถึงสบแม่ค้อค้อที่พันนาซ้ายดังกล่าวแล้ว ภายหน
 เนื้อเป็นที่เชียงคำคิตแดนเชียงคำภายตะวันตกเป็นที่ฟอนหลวงทางตะวัน

ออกเป็นที่เชียงคำดังกล่าวแล้ว ตั้งแต่กลับบ้านมาตงจับหัวเชียงคำมา
จับแม่ชะตองจนห้วยคาดเป็นที่บาดน่านาหงส์ จนห้วยคาดถึงดงห้วยกง
ต้องคืนดอนผาม่าตมแม่น้ำคำกายตะวันออกถึงขุนน้ำเป็นที่พอนน้อย ทาง
ตะวันออกเป็นที่เชียงคำดังกล่าวแล้ว ตั้งแต่ดอนผาม่าตมมาแม่คำกวม
เวียงเวียงเป็นที่เจ้าเชียงราย เดิมต้นดอยถึงดงแม่ไตเดิมต้นดอยจน
ถึงแม่บวมถึงถ้ำป่าเป็นที่พะเยา ตั้งแต่แม่บวมถึงแม่ซาดเป็นที่บวกล้ำซ้าย
ตั้งแต่แม่ซาดถึงแม่ถ้ายเดิมดอยถึงบ้านชานตองหมอบเป็นที่เจ้าเงินยาง
ซ้าย ตั้งแต่ดงแม่ไตมาตะวันออกมาบ้านเด็กบ้านเห็บบ้านชานน้อยบ้าน
ยางคำไปถึงบ้านแดงเหมืองเป็นที่พระยาหัตถวงเศรษฐี ตั้งแต่บ้านห้อม
บ้านดง บ้านหัวน้ำ บ้านหิก บ้านบง บ้านแพรว บ้านจำยาง บ้านดีท่าแร่
บ้านกาดกุดมา บ้านกาดเหียงนดบเหมือง บ้านยางถึง บ้านกุดด้วย บ้านกู่
วอน บ้านซอนหนองแดง บ้านต่อหนองคำ บ้านหัวทุ่งหัวดอยชะงู เป็นที่
เมืองโน ตั้งแต่ดงตองแวนแก้ว บ้านแจ่มยางดีท่าแร่ บ้านแก่น บ้านพร้าว
บ้านเทิงท่าดอกไม้ มาถึงแปรรวดดอยจอมกิตติเป็นที่มวนน้อย ตั้งแต่แม่
พิศท่าซ้ายบ้านเหล่าข้างเป็นที่เขี้ยวราก ตั้งแต่ทางท่าดอเป็นที่เมืองขวา
ตั้งแต่ดอยยันท่าค่อมท่าดอยเมืองแปงเลื่อนท่าผาคอมเป็นที่เชียงย่น ตั้ง
แต่นั้นไปถึงขุนน้ำแม่ตะว้าเป็นที่เมืองไต ตั้งแต่บ้านเวียงบ้านมาตองคูน
หงษ์เมืองนาโคเป็นที่เจ้าเมืองซ้าย ตั้งแต่หนองจิวจับวัดจ่ายของจับบ้านเท่า
จับกัวแล้วจับยางดีจอย จับไม้ห่มขี้แซวจับกัวถางต่อเท่าถึงผาดึง ดงจับ
ดงแขวนแล้วจับผาหาญวางทอง จับไม้ก้างข่มขันไปจับไม้ม่วงดง

ตั้งตงจับน้ำบึงไปจับไม้ต้นอากาศ ไปถึงหาญวางทอง จับโป่งกำว้งอ้อมขึ้น
 ไปไม้ม่วงสองตั้งตงจับน้ำบึง ไปจับไม้ต้นอากาศ ไปถึงผาบุ่งผาเมืองขึ้นไป
 ดอยรวมจับวัดหดวงเมือง จับบ้านแควนหวายไปแจ่ง เห็นต่อตึงแพรว
 ตั้งแต่ไม้ตุงพันเช้าไต่ต้นโป่งไปจับไม้ไร่พันกอ ตั้งแต่น้ำย่อยไปตะวันออก
 ตกถึงหัวโป่งเป็นที่คับคายนั่งสาคร ตั้งแต่น้ำไปตะวันออกเป็นที่แควนเจ้า
 เมืองตั้งแต่แปรตอยถัดหัวโป่งตัดไปตะวันออกไต่ต้นไปจับไม้ชูดเกยวดง
 ไปจับนาค้อมจับน้ำหดวง ไปจับห้วยไค้ออกไปจับห้วยตึงพิง ทางใต้เป็น
 คับคายนั่งเห็นเป็นที่เจ้าเมืองคัตของไปฝ่ายหน้า ภายตะวันออกคัตไป
 จับวังว้างน้ำเก็งออกไปผ่าวัดจอมแฉ้อออกปากก่อ ภายทางเหนือเป็นที่
 เมืองทางใต้เป็นที่แฉ้อว่าเท็ดเมือง คัตไปตะวันออกขึ้นห้วยเตยไปผ่า
 บ้านเพี้ยนออกไปกระจับกั้วปางดำ ขึ้นดอยหดวงไปหลายน้ำเก็งไปตะวันออก
 ออกไต่ต้นหดวงไปจับห้วยคู ตกบ้านคะหดวงขึ้นดอยจอมเทงตงไปจับ
 เกยวเติมไปภายตะวันออกเป็นที่หดวงเท็ง ภายเหนือตลตลถึงผาถึง
 เป็นที่เจ้าเมืองท่งมวด ภายตะวันตกจับบ่อไก่ตเป็นที่หดวงต่างเต
 จาด้วยพันพันนาในเมืองเงินยางเซียงแฉ้นมั่งตงนเด

พระราชเจ้าแผ่นดินฟูไต้ศรีรัฐแล้ว ท่านก็มีพระราชกรุณาว่าจาร์ต
 โบราณแห่งท้าวพระยามหากษัตริย์ดีบ ๆ มามีฉันใด พระองค์เรากี้
 อนุญาตไว้ตามด้วยจาร์ตท้าวพระยามหากษัตริย์เจ้าทั้งหลาย ฝูงเป็น
 แดวันนั้นทุกประการแต ว่าตงนั้นแล้ว ครั้นอยู่ต่อมาพระราชเจ้าแผ่นดินฟู

ท่านก็สร้างเมืองแล้วได้ตั้งปี ท่านก็มาพิจารณาเห็นจารึกเป็นหินที่วัด
 แจ่งตั้งบุญเรือนั้น เป็นวัดพระยาศรีวิไลโกศกษรรมราชสร้างเจดีย์นั้น บรรจุ
 พระธาตุเจ้า ๖๐ พระองค์ทั้งสามสถานแต่ ศักราชได้ ๖๕๓ ตัว เดือน ๕
 เพ็ญวันอังคาร ท่านก็พร้อมไปด้วยกันสร้างเจดีย์ก่อมที่เจดีย์เก่า
 สูง ๘ วา ดำริ่จบบริบูรณ์ ครั้นต่อมาท่านสร้างแล้วได้ ๓ ปีท่านมาตั้ง
 เห็นวัดพระหลวงนั้นเป็นวัดเก่าเมืองทน เป็นที่บรรจุนาตุกระตุกองค์
 พระพุทธเจ้ามาแต่ก่อนนั้น ท่านก็บังเกิดยงเจตนาศรัทธาชวนในศักราช
 ได้ ๖๕๒ ตัวปีกดีย์ เดือน ๓ เพ็ญวันศุกร์ มหาปฐมมุตศรัทธาพระราช
 เจ้าพระยาแสนพูนเป็นเค้า ท่านก็มาสร้างมหาวิหารวัดพระหลวงดวงกว้าง
 ๘ วาอกปลายศอก ดวงยาว ๓๗ วาอกเจดีย์สูง ๒๘ วาอก ดวงกว้าง ๑๔
 วาแล้วบริบูรณ์ก็กระทำมหารรมฉลองไว้เขตต์ด้านใต้ด้านตะวันออก
 ๓๐๐ วา ด้านเหนือถึงท่าหลวง ด้านตะวันตกถึงต้นเวียงไว้คร้ว ๕๐ ใ้หน้า
 ตั้งด้านเบียงแต่ ชาติเจ้าจอมกิตติ ๓ ชาติค้อยภูษา ๓ ชาติเจ้าค้อย
 รัง ๓ หากมีมาก่อนแต่ ที่แดนทั้งมวตก็มีในตำนานนั้นทุกประการ ใน
 ๕๕๕ ใ้ได้กฏหมายแต่ ต่อแต่นั้นมาศักราชได้ ๖๕๗ ตัวปีดับเมต ยังมี
 มหาเถรเจ้าคนหนึ่งเอาพระบรมธาตุกระตุกตาตั้งกาชวาแห่ง พระพุทธเจ้า
 ใหญ่เท่าเม็ดถั่วกว้าง เอามาแต่เขตต์เมืองปาฏตั้งบุตนั้นเอามาตั้งพระยา
 ราชแสนพูนแล้ว ท่านก็พร้อมไปด้วยมหาเถรเจ้าเอาไปสร้างมหาเจดีย์
 บรรจุไว้ภายนอกประตูเชียงแสน ด้านเวียงแห่งตนภายในตะวันตก ต่อ

วัดพระหุดวงภายนอกที่นั่นแล้ว ก็ตั้งร้างให้เป็นอารามกว้าง ๕๐ วา เอา
 ไม้สักมาปลูกแถวกำแพง ๓๐๐ ต้น แล้วเรียกว่าอารามป่าสักแต่นั้น
 มาแต่ แล้วก็ตั้งร้างกฎให้เป็นที่นาก่มหาเถรเจ้าตนชื่อว่าพุทธโฆษาจารย์
 นั้น อยู่ตั้งที่นั่นก็อุทิศเป็นดังพระราชามหาเถรอยู่ยังอารามป่าสักที่
 นั้น แล้วพระราชเส่นพู่เจ้าท่านก็แบ่งเอาข้างแคว้นของเหนืออันเป็นแคว้น
 เมืองนั้น ถวายให้เป็นทานแก่พระบรมราชาเจ้าวัดป่าสัก เอาตั้งแต่หนอง
 กระจิวฝ่ายซ้ายย้อยแปรศอยตะวันออกหัวไปตั้งวันออกนั้น ไปจับวัดจอม
 ยองจับบ้านท่าวัดแก้วแล้ว จับยาวตั้งจ้อยจับไม้หม้อแถวจับแก้วคางตลอด
 ถึงมาถึง ตั้งจับดับแขวนแล้วจับผาหางตางของจับไปตั้งอ้อมขึ้นไป
 จับไม้ม่วงสองตั้ง ตั้งจับน้ำบึงจับไม้ต้นอากาศไปถึงผา บึงผามองขึ้นไป
 คอยลงไปไปจับวัดหุดวงเมือง จับบ้านแคว้นจะวายขึ้นเมื่อถึงแพรว
 ภายตะวันออก เป็นแคว้นพุทธป่าสักภายตะวันตกเป็นแคว้นเจ้าเมืองแต่
 พระเหนือหัวเจ้าท่านนั้นแคว้นบึงตะไกว้นั้นแต่ คั้นมาตั้งเอาไม้ดุงพันได้
 ใต้ต้นคอยแปรหัวไปตั้งไปจับป่าไม้ไร่สามพันกอ ตั้งแต่แดนซ้ายย้อย
 ไปตะวันตกเป็นแคว้นกับคาย ตั้งแต่แดนซ้ายย้อยไปตะวันออกเป็นแคว้น
 พุทธป่าสัก ตั้งที่นั่นเป็นแดนแล้วใต้ลงไปตะวันออกต้นไม้ซูด แล้ว
 เกี่ยวลงไปจับนาค้อมจับน้ำหุดวงจับห้วยไค้ แล้วออกไปจับห้วยพิง
 ภายเหนือเป็นแคว้นพุทธป่าสัก ภายใต้เป็นแคว้นกับคายแต่ ข้ามของ
 ไปภายหน้าตะวันออกแล้วขึ้นของทั้งฝ่ายหน้า จับป่าคอยหุดวงตั้งตั้ง

๕๕๖ ทนจักกต่างด้วยพินนาเขียงแฉ่นเขียงรายก่อนแด จักจาดด้วย
 พินนาเขียงรายแคว่นไคก่อน ทังมวตมี ๒๗ ฉะฉิน ๑, พินนายางหนต่นเวียง
 พินนาพูเต้า ๒, พินนาเขียงรายน้อยตบคอน ๓, พินนาทรง ๔, พินนา
 กอ ๕, พินนาเซระหาตเวียง ๖, พินนาเซหาต ๗, พินนาเกียงแก้วนา
 หั่ว ๘, พินนาเขียงเคียน ๙, พินนาดองน้อย ๑๐, พินนาพริ้อมเผียน
 ๑๑, พินนาแซหุง ๑๒, พินนาซากกา ๑๓, พินนาข้างคอง ๑๔, พินนา
 เขียงตมน้อย ๑๕, พินนาตั้น ๑๖, พินนาแซง ๑๗, พินนาบ้าวรอก
 ๑๘, พินนาหาตพูบ่าแมตด้วย ๑๙, พินนาบ่าเบ้า ๒๐, พินนาแปร ๒๑, พิน
 นาเขียงน้อยคองชัย ๒๒, พินนาดง ๒๓, พินนาดอกคำ ๒๔, พินนานาย
 ๒๕, พินนาราช ๒๖, พินนาเขียงรายแคว่นไคมี ๒๗ เท้า^๕ พระราชเจ้า
 มังครามตนเป็นราชบิดาท่านกินแด

๕๕๖ ทนจักจาดด้วยพินนาในเมืองเงินยางเขียงแฉ่นตูกเค้าก่อนแด ทัง
 มวตมี ๒๕ พินนาแด ๑ พินนาโค ๒ พินนาเขียงคำ ๓ พินนาเขียงยง
 ๔ พินนามวนคำ ๕ พินนาเงินยาง ๖ พินนาเขียงข้าง ๗ พินนาเทิง
 ๘ พินนาเมืองบ้านพราน ๙ พินนาท่าซ้าย ๑๐ พินนาเงินยาง ๑๑ พินนา
 เขียงข้าง ๑๒ พินนาบวบ ๑๓ พินนาไร่ ๑๔ พินนาควน เท้า^๕ เจ้า
 เมืองชวา กินแด ๑๕ พินนาออง ๑๖ พินนานาย ๑๗ พินนาราก ๑๘ พิน
 นาเดนเหนือ ๑๙ พินนาเมืองใต้ ๒๐ พินนาชวญต้อ ๒๑ พินนากอง
 ๒๒ พินนาแปน ๒๓ พินนาง้าวคมคำ ๒๔ พินนาคาคา ๒๕ พินนาชวาง
 ๒๖ พินนาท่าข้าง เท้า^๕ พินนาเจ้าเมืองในกินแด ๒๗ พินนาเมืองยง

๒๘ พันนาเมืองแซ่ ๒๙ พันนาเมืองยอน ๓๐ พันนาเมืองกตาง ๓๑ พัน
 นาเทิง ๓๒ พันนาต่าง ๓๓ พันนาเมืองยงน้อย ๓๔ พันนาบุก ๓๕ พัน
 นาบงพงน้อย ๓๖ พันนาแพง ๓๗ พันนาเมืองด้าว ๓๘ พันนาเมือง
 เรียง ๓๙ พันนาด้วย ^๕เท่านเจ้าเมืองพันนาซ้ายกินแด ๔๐ พันนาคิม
 ๔๑ พันนาซ้าย เจ้าพระยากิน ๔๒ พันนาขวา ๔๓ พันนาเชียงหาด เจ้า
 เชียงดาวกินแด ๔๔ พันนาเชียงคอง ๔๕ พันนาเบา เจ้าเชียงเวืองกิน
 ๔๖ พันนาเด้า ๔๗ พันนาเก้า เจ้าเชียงค้ำกิน ๔๘ พันนาจันทร ๔๙ พัน
 นาคัง เจ้าเชียงรายกินแด พันนาใหม่ ๕๐ ^๕เท่านแด ดิงพันนาทับพอง
 เมืองเงินยางเชียงแต่นิมพันนาพูคา ๕๑ พันนาเมืองหุดวงเหนือ ๕๒ พัน
 นาพยาก ๕๓ พันนาเมืองกตาง ๕๔ พันนาเมืองเตนเหนือ ๕๕ พันนา
 เมืองเตนใต้ ๕๖ พันนาทับพองมี ๕๗ พันนาเข้ากันพันนาหมุ่คิดเมืองกิน
 แด พันนาทับพองเจ้าเมืองกินมี ๕๘ พันนา มีพันนาเมืองเทียบ ๕๙ พัน
 นาเมืองเชียงชี่ ๕๙ พันนาเผือ ๖๐ พันนาเมืองด้าด ๖๑ พันนาเมืองกก
 ๖๒ พันนาเมืองท่าอ้อ ๖๓ พันนาเมืองบุรง ๖๔ พันนาเมืองหุดิม
 ๖๕ พันนาเมืองท่าเห็ดก ๖๖ พันนาชะวาคน้อย ๖๗ พันนาเมืองหาง
 ๖๘ พันนาเมืองควน ๖๙ พันนาเท่าน ^๕พระราชเจ้าตนกินเมืองเงินยาง
 เชียงแต่นกินทั้งมวดแด ^๕พระราชเจ้าแต่นฟูใต้ไปเด็กดัววังเชียงเงินยาง
 เชียงแต่นคินเป็นเมืองดิงกตาวแต่ว ^๕ท่านกตงไว้ให้เป็นเขตค้แดนเป็น
 บัวะเป็นคอง ^๕ดิงนแด ^๕กตาวด้วยเจ้าพระราชแต่นฟูอันเป็นราชบุตรเค้า

๑. ไม่ทราบว่าจะอะไร

แล้ว ก็ตกลงเข้าตามหัตถ์เดิมแห่งฮั่นรอนหนัก เขาทั้งหลายจึง
 ร้อนอยู่ไม่ได้ เขาก็พากันพ่ายหนีจากที่นั่นแล้ว ก็ไปบ้านนา ช้างเมืองว่าจิด
 ให้ยิงชนท่อมเมืองจีน ชาวจีนทั้งหลายรู้แล้วก็เมื่อไหว้สาพระยาน้ำ
 ท่อมให้รู้แจ้งทุกประการแล้ว ท่านก็ให้หาผู้รู้มาแต่งเอาหอยมาเป็น
 ก้อนเล็กเอาของปู มาเป็นหม้อแกง เอาปลาเผื่อน^๓ แบ่งชิ้นเอาไม้แคร
 แบ่งหวัด^๔ แล้วใส่แพให้ลอยไป ให้ไปค้างอยู่ที่ฮ้อเขาบ้านนาน พากผ้า
 ฮ้อตาย ๓๓ คน แล้วฮ้อทั้งหลายก็พ่ายหนีไปทางเมืองแรมดิงเก่า เวียง
 เหล็กท่อนฮ้อของเขานั้นจึงเรียกว่าเชียงม่นแต่นั้นมาเด ฮ้อหนีไปแล้ว
 พระยาน้ำท่อมก็ให้จีนทั้งหลายถ่มยงที่ฮ้อฮ้อของเขานั้นเสียแล้ว จึง
 เรียกว่าฮ้อชนต่อมาถึงกาลบัดนี้เด กล่าวด้วยเจ้าหอยงวัน้ำท่อมอันเป็น
 ราชบุตรแห่งพระยามังคราม เป็นราชนัดดาแห่งพระยามังรายราช มา
 ด้วยเมืองเชียงตุงเมืองจีนมั่งดังเด ศักราชได้ ๖๕๗ คดี ๘ ปรววย
 ดั้นเดือน ๘ ออก ๘ คำ วันเสาร์ พระมังรายราชเจ้าคนเป็นปู่ก็ยกจาก
 เวียงเชียงกุ่มกวมเสด็จข้ามน้ำแม่ระมิงไปหนพ่ายพิ แล้วก็เข้าไปตั้งอยู่
 เวียงนพบุรีพิงเชียงใหม่นั้นเด พระมังรายราชจึงลงไปเสวยราชสมบัติ
 ในโขงเมืองพิงเชียงใหม่นั้นได้ ๒๕ ปีก็ถึงอนิจจกรรมไปเสียแล้ว พระ
 มังครามคนตูกก็ตูกจากเมืองเชียงรายลงไปเสวยราชสมบัติในนพบุรีเชียง
 ใหม่แทนพ่อ พระยาน้ำท่อมคนเป็นราชบุตรแห่งพระรามังครามคนถ้วน
 สองไปกินเมืองจีนนานได้ ๑๕ ปีก็จติตายไปในปีที่กบตี ก็ตั้งสักการเสีย

๑. ถม ทำนบ ๒. กะคองปู ๓. ปลาตะเพียน ๔. ฟัน

ในคืนนั้นนอกประตูเวียงที่หนองผาแล้วสร้างวัดกวม เผ่าไว้ให้ชื่อว่าวัด
 นำท่อมแต่่นั้นมา พระยานำท่อมอนิจจกรรมไปทำนบมีตุ๊กไว้ด้บราช
 สัมบัติแทนสักคน และในกาดนั้นพระราชวังกรมเจ้าตนเป็นบิดาก็มี
 พระราชกรุณา ให้เจ้านำน่านตนเป็นน้องถ้วนดามนั้นตุ๊กแต่เซียงของ
 ชนเมืองกินเมืองเซียงคองแทนพระยานำท่อมตนนี้ ในศักราช ๖๖๖ นี้แต่
 พระยาน่านกินเมืองเซียงคองเมืองเงินนานได้ ๓ ปี ถึงบึงเมียด ศักราช
 ได้ ๖๖๘ คว ยังมีข้อผู้หนึ่งชื่อว่าฟุงตายางแก้วเป็นใหญ่กว่าข้อทั้งหลาย
 มีคนประมาณ ๔๐,๐๐๐ มีม้าประมาณ ๔,๐๐๐ ก็ยกทัพตงมา เข้ามาทาง
 เซ่หุ่นมาถึงมาพาป่าข้ามแล้ว ก็เที่ยว แวดเวียงเซียงเหล็กจอตไว้ข้อยู่
 รบยังเผ่าชาวเมืองเซียงคองอยู่นั้นแต่ ถ้วนว่าแก่มั่นผู้ชื่อว่าฟุงตายังแก้ว
 ผู้ใหญ่นักอยู่ที่เซียงจิน ออกมาบังคับก่งนุ่งชายเหล็กช่วยทอง ๒ เครื่อง
 ทรงมันดั้นก็ก่งมืออยู่อุดหนุนมีนรบชาวเงินอยู่ทางเซียงจามนั้น กาด
 นั้นชาวเงินเซียงคองเห็นหัวแก้วอยู่ใหญ่ออกมาตั้งอยู่ที่เป่ง ๓ นั้นนี้ เขา
 ก็เมื่อไหว้ดำพระยาน่านให้รู้แล้ว ท่านก็มีอาชญาให้คนห้ามเอาหน้าไม้
 ๑ ใครต่ออันพระยานำท่อมตนนี้ให้เพื่อแบ่งไว้ เอาอาตบ้านอาด เมืองแต่
 ก่อนมานั้นพระยาน่าน ท่านก็ให้เพื่อนห้ามเอาออกไปได้ ๓๐ คนจึงแพ้
 แยกกันผู้หนึ่งเอาข้อนอนจกตใครให้ตนนั้นผู้หนึ่ง เอาไม้อนจกค้ำจิง
 และขานนผู้หนึ่ง เอาเชือกหนึ่งอนจกชกดำยให้ตกบก ใคร นั้นผู้หนึ่ง

๑ อ้อม, วก ๒ สรวมเกราะ ๓ กลางแจ้ง ๔ อาชญา ๕ จังกา, ไม้ฆาหยัง

๖ ควัน ๗ โทปน

เครื่องหน้าไมทงมวด ๓๗ คนจึงแพ่แด ครั้นว่าไปถึงแล้วก็เขาตั้งไว้
 หัวคอยจอมทองหันหน้าไปสู่นครวันออก แนะ ปรดาบขึ้นไปให้ถัด ๒ ฟง
 ตายางแก้วผู้เป็นหัวแก้วเขานัน ก็เอาขอนต์ใครให้ตนแล้วก็ไปจับได้ฟง
 ตายางแก้วผู้เป็นหัวแก้วเขานันแท้ ก็ตายไปในที่นั้น ในกาตนั้นหมู่ฮ้อทง
 หลายฟงเป็นตูกนของนนเขาก็เห็นหัวแก้วเขาตายไปดั่งนั้น เขาก็ตกใจกลัว
 ฟงฟาว ก็พากันส่งหัวแก้วเขาเสียทภายไตทนนแล้ว ฮ้อทงหลายเห็นแก่
 เขาตายไปเสียแล้วดั่งนั้นเขาก็แข่งอยู่ได้ เขาก็ถกเอาหมื่นคนพ่ายหนี
 เมื่อหาบ้านหาเมืองแห่งเขาเสีย ฐานะที่นั้นก็เรียกว่าซุมฮ้อดงนคตอด
 มาถึงกาตบดิน

จากด้วยอุปคิจอมตุงเมืองเงินทนน แต่ก่อนเป็นเมืองดระว่าแก่น
 หมากหน้าเตากตายเป็นคน มีมังหอยเป็นเค้าใหญ่กว่าหมู่ดระทงปวง
 อยู่ยงเมืองจอมตุงทนน ซ้ายมีไทยหมู่หนึ่งมี ๒๘ คน หตงมาแต่เมือง
 เงินหดวง ฝากของนนมาอยู่โประหระทงหลาย แล้วก็ไปเมืองเงินไปแด
 เจ้าพามังรายราชไทไปเห็นแล้ว ก็ตั้งให้เป็นเมืองเซียงตุง ก็ให้ดระ
 ด้องคนพี่น้องกินต่อกันมานานได้ ๓๓ ปีก็ตายเสียสิ้น ซ้ำให้หาดนทงด้อง
 คือว่าเจ้าน้าทวมแตะเจ้าน้านทงด้องพี่น้องเมือกินแด จากด้วยตูกหาดน
 พระยามังรายแตะมังครามเจ้าไปกินเมืองเงินแค้นดืบ เช่นตูกเข่นหาดน
 ไปภายหน้าแด

ทนนจากด้วยเมืองเหรียญญนครเงินยางเซียงแค้นตูกเค้าแด เซียง

• เล็ง ๒ ตรง ๓ หัวหน้า ๔ ตะถะถาน ๕ ไม่ทราบว่าจะไร

เรื่อง เชียงราย ไชยนาRayนั เมืองฝางทางลัดชะวาคน้อย่างมานทง
 มอดให้แจ้งแเด พระม้งรายราชก็เด็คจออกไปเล็ดยราชลัมบัตินเมือง
 หริภุญไชยขำมะพิงคะวิชัยเด็ยในศักราชได้ ๖๔๓ ตัวบรววงได้เด็ย ก็จ้ง
 จักปงย้งราชลัมบัตินเมืองหเรัญญนคร เชียงแ่นเบ็นเค้าและเชียงราย
 เชียงเว็ยไชยนาRayนั เมืองฝางทางลัดชะวาคน้อย่างมานบุงเรกกทง
 มอด ไว้ให้เจ้าม้งครามตนเบ็นราชบุตรใจรู้แเด เล็ดยราชลัมบัตินเทน
 ทงมอด ส่วนพระราชม้งครามเจ้าทำนก็ไปอยู่ย้งเว็ยเงินยางเชียงแ่น
 ก้อยย้งเชียงรายแคว้นใดที่เก้าพ่อแห่งทำนนั้น ศักราชได้ ๖๔๕ ตัวพระ
 ราชม้งคราม ก้อนุญาตราชบุตรแห่งทำนผู้เค้าคือว่าเจ้าแ่นพูนัน ให้เบ็น
 พระยาไปตั้งอยู่เว็ยงหเรัญญนครเงินยางเชียงแ่นถูกเค้านั้นเด็ย แต่ง
 ให้หตานทำนคือว่าหมิ่นเจดตราและวฒกัการมทงสอง พิน้องอนเบ็น
 ลูกขุนเค็วองคำผู้เค้า ทำนผู้ไปตายเด็ยที่ป่ากวาดเมืองย้งก่อนนนั้น ตั้งย้ง
 หมิ่นเจดตราผู้พูนันให้เบ็นเจ้าครองเมืองพินนาชวาแเดว ก็ตั้งวฒกัการ
 มณผู้ของนนั้นให้เบ็นเจ้าพินนาชวาย แล้วย้อยู่กับด้วยกนย้งเว็ยเงินยาง
 เชียงแ่นทำนนั้น ส่วนพระม้งรายราชเจ้าเบ็นกษัตริย์เล็ดยเมืองพิงเชียง
 ใหม่ได้ ๖๕ ปีแเดว ก็จุกิตายไปในศักราชได้ ๖๗๒ ตัวม็กดใจงนนั้น
 เล็ดยอำมาตยทงหลายกชนมาอาราธนาเอาพระม้งครามตนถูกลงไปเล็ดย
 ราชลัมบัตินเทนในเมืองพิงเชียงใหม่ ทำนก็ปงให้พระราชแ่นพูนนกิน
 เว็ยเงินยางเชียงแ่นนนั้นให้ได้ใจรู้เชียงรายเมืองฝางทางลัดทงมอดแเด
 ทำนก็ไปกินเมืองเชียงใหม่แเด พระราชเจ้าม้งครามกินเมืองเชียงใหม่

ได้ ๓๕ ปี ก็จุติไปในศักราช ๖๗๕ ตัวปีกาเป้านั้นแต่ แล้วเดินอำมาตย์
 ทั้งหลายก็มาอัญเชิญเอาพระราชเจ้าแผ่นดินพมุตตนุกตงไปกินเมืองเชียงใหม่
 แทนต่อไป ท่านก็ปวงราชสมบัติเชียงใหม่ เชียงราย เชียงเวียง เมือง
 สาด เมืองหางชะวาคน้อยอย่างมันทั้งมวต ไว้ให้หมื่นเจตตราครองเมือง
 กินแล้ว ให้ได้อำภักรักษาคณต่านนากายเหนือทั้งมวตแล้ว ท่านก็ยกเอา
 ราชบุตรแห่งท่านผู้ถนัดอง ชื่อว่าเจ็ดคนคุณให้ไปกินเมืองฝางแต่
 ท่านก็เอาลูกเจ้าท่านตงไปกินเชียงใหม่ด้วยนั้นแต่ จากด้วยชาติเชื้อราช
 วงศ์มหากษัตริย์มิ่งรายราชเจ้าสืบบรมราชถึงเช่นตูกเช่นหลานหลานไปบ้
 รู้สุดสิ้นแต่ เมืองหริภุญนครเงินยางเชียงแสนแตะเชียงใหม่เชียงตุงนี้
 เจ้าราชวงศ์อันเดียวกันแต่ ศักราชได้ ๖๗๒ ตัวปีกาเถา พระยาเจ้า
 มังครามได้ตงไปเสวยเมืองกินเชียงใหม่แล้ว ท่านก็ปวงราชสมบัติเมือง
 เงินยางเชียงแสนเชียงรายเมืองฝางทั้งมวต ไว้ให้เจ้าพระยาแผ่นดินพมุต
 ตุกได้เสวยแทนทั้งสิ้น

ทั้งนี้จากด้วยพระยาเจ้าแผ่นดินพมุตไปเสวยเมืองเงินยางเชียงแสนอัน
 เป็นเจ้าแต่เช่นปู่หม่อน ท่านนั้นแถมให้แจ้ง ศักราชได้ ๖๕๘ ตัวปีเม็งไค้
 เดือน ๓ เพ็ญวันศุกร์ ยามกลดองงายเด็ก ๑๕ ตัว พระยาเจ้าแผ่นดินพมุต
 สว่างเวียงเงินยางเชียงแสนแถมใหม่ ทางดั่ง ยาวมีพันปด้าย ๒๐๐ วา
 ดั่งกวางมี ๗๐๐ วา ทางภายนอกมี ๕ ประตูแตะ ประตูข้างเกิง ๑
 ประตูหนองมุด ๑ ประตูเชียงแสน ๑ คือ ประตูหนสักแตะ ประตูดิน

๑ ไม่ทราบว่าจะไร ๒ ค้าน

ขอ^๑ ๑ ประตุท่าม้า ๑ ภายริมแม่น้ำของมีประตุท่ารถปก ๑ ประตุ
 ทำอ้อย ๑ ประตุท่าตุ๊ก ๑ ประตุท่าหลวง ๑ ประตุท่าเสาดิน ๑
 ประตุท่ากวา ๑ ทังมอถมี ๑๑ ประตุเต ๑ ตั้งเวียงเตวบันให้เป็นเขตต์
 แตนไว้ ทางภายใต้มีฝาคับตัดต่องน้ำแม่ตมแหวดบ ฝ่ายแม่กกทางหน้า
 มีล้วยห้วยเผือกตัดแหวดถึงห้วยไต้เป็นเขตต์ต่อเขตต์เชียงรายเต ภาย
 ตะวันตกเฉียงใต้มีคอกยักคอกหมาค้อดินเมืองฝาง ทางตะวันตกมีฝาคา
 แหวดค้อดินเมืองลัด ทางตะวันตกเฉียงเหนือมีคอกยักคอกยักค้อดินเชียง
 ตุงทางเหนือมีเมืองกายคักไปหาบ้านข่าลุ่มท้าวค้อดินเชียงตุง เมืองม้า
 เชียงขวางเป็นแดน ภายตะวันออกเฉียงเหนือมีเมืองลิ่งนอกดางดองเต
 เมืองภูค้อบ้านบ่แห่บ่หลวง ๒ ค้อดินเชียงรุ่ง ทางตะวันออกมีคอกยักคอก
 เชียงชู้ค้อดินเมืองหลวงพระบาง ทางตะวันออกเฉียงใต้มีก๊วกางหวาย
 หิวหนองจัวค้อดินเชียงของ ๑ ต่วงใต้ข่มขุนห้วยตาดค้อเทิงเต ทาง
 เหนือไว้กตางหิวโป่งแห่ง ๑ ทางเหนือเฉียงใต้หิวโป่งไว้กตางทับเมือง
 แห่ง ๑ ทางตะวันตกไว้กตางทับหมากแห่ง ๑ ทางตะวันตกเฉียงใต้
 ไว้กตางทับหมาแห่ง ๑ ทับยางกลางแห่ง ๑ ทางใต้เวียงกลางท่าหลวง
 แห่ง ๑ ทางตะวันออกเฉียงใต้ไว้หาดทางแห่ง ๑ ไว้ห้างดอนมุตกลาง
 แห่ง ๑ ทางตะวันออกไว้เมืองเกิงแห่ง ๑ ไว้ท่าทรายแห่ง ๑ เต เมือง
 ช้ายได้ ๗ พันนาเมือง พันนาขวาได้ ๘ พันนา เจ้าเมืองหลวงได้ ๘
 พันนาเต พันนาเมืองเชียงแสนมี ๓๒ พันนาในเต พันนาออกพะยาก

๒ พันนา ๓ เมืองกาย ๒ พันนา เมืองวันพันนา เมืองภูคาพันนา เมือง
 เถนเหนือเมืองเถนใต้เข้ากัน ๘ พันนา พัน ๓ ขวาแต่ พัน ๓ แพรว
 พัน ๓ เมืองเถนเหนือเข้ากันเป็น ๒๐ แด ใต้ขุนแต่งกัณฑ์ตั้งขุน ใต้
 เป็นขุนคนใช้กวานแก่ ๓ ใต้เผ่านางข้าวกแก่ ๓ ใต้เผ่านางตุกเผ่าแก่ ๓
 ใต้หาญให้รักษาราชวัตร ๓ ใต้ใช้การนอกเมืองแก่ ๓ แด บั๊กแคว้น
 ท่านไว้กับคำสดาแต่ ท่านคนไว้ให้ปฏิบัติวิธิดาวารามตามอันมีในตั้งมา
 จารุตกดี ๒ แด ตั้งคนแต่ตั้งตั้งตั้งหลายผิดราชอาณาแต่เข้าไปอาศัย
 ฟังในวัดดาวารามตั้งหน อย่าได้ตามชักตากเขาเหนือ เมื่อใดเขาออกพัน
 เขตศัวารามแต่จนให้พิจารณาตุคุณและโทษให้แจ้งแล้ว ควรเอาจึง
 เอาเทอญ ตั้งไพร่ไทยในเมืองเจียงเชียงแต่นทงมวด ตั้งเป็นบ่ะเป็นตอ
 เป็นขุนขุนขุนตาไว้ ตั้งเข้าเงินเข้าคำช่างฆ้องและด้วยเข้าตั้งหลาย กัณฑ์
 ถวายแก่เจ้าเมืองแต่ ตั้งงาช้างหาขนาข่างหัดน ข่างม้าวัดถวายผงชาบ
 มาบมิม ต่อแต่น แคว้นไม้ซอกไร่ แคว้นนาบวคน้ำหุดมชุมทาง ส่วนเวือก
 เผือกมันฝุ่นน้ำฝุ่นบกตั้งหลาย เกิดมีในบั๊กแคว้น เจ้านายคนได้กัณฑ์ถวาย
 เจ้าคนนั้นสืบ ๆ มาแต่ ศักราชได้ ๖๗๕ ตัวปีกาเป้า เจ้ามังกรมคนเป็น
 บิดากินเมืองเชียงใหม่นานได้ ๓๕ ปีก็อนิจจกรรมไปแต่ เสนาอำมาตย์
 ทงหลายกัณฑ์มาอาราธนาเอาเจ้าแสนพุกนตุกของกันน ไปด้วยเมือง
 เหวัญญนครเงินยางเชียงแต่น ใต้ตั้งเมือกินเมืองไชยบุรีเชียงใหม่
 นั้นแต่ เจ้าพระราชแสนพุกินเมืองเงินยางเชียงแต่นได้ ๒๕ ปีแล้วท่านกั

๑ ขุนนาง ๒ กุฎหมาย ๓ แมลงชนิดหนึ่งคล้ายผึ้ง เรียกว่าผึ้งมิม ๔ ริม ๕ เขตต์แดน

จึงปวงราชสมบัติบ้านเมืองทงมวต ใ้ให้หมิ่นเจตตราครองเมืองพันนา
 ขวากบัวตมกัการถมพันนาซ้ายทง ๒ พันองได้อยู่เดวยเมืองแทนแถ้ว ท่าน
 กัยกัให้ตูกท่านผู้ถวณตอง มีช้อว่าเจ้าเจตตราตุนนไปกินเมืองฝางแถ้ว
 เอรราชบุตรคนเค้าแห่งท่านคนช้อว่าเจ้าคำฟูนั้น ตงไปเดวยราชสมบัติ
 ในเมืองนพบุรีเชียงใหม่ตวย กัในปีศักราช ๖๗๕ ตวันแถ ต้วอนว่าหมิ่น
 เจตตราได้กินเมืองไชยบุรีศรีเชียงแถ้นทนแถ้ว นางเทวี่หมิ่นเจตตรา
 ประกอบตวยศรีทชามากนัก กัมาเห็นวัดหลวงนนั้นเป็นเค้าค้ำดนาหาค้า
 รัชษาพุทธรูปบได้ กัจึงเจรจากับหมิ่นเจตตราผู้เป็นวรสามี่แห่งคนแถ้ว
 กัพร้อมกันทาน คนใ้ให้ตองคร้ว คร้วชางยี่ ๓ คร้วค้ำแบก ๓ แถ้ว
 จึงใ้จาร์ตกฎใ้ให้มันในวันเสาร์ไทยระววยตัน พระราชเจ้าท่านตงไป
 เดวยเมืองพิงเชียงใหม่ได้ ๗ ปีแถ้ว หมิ่นเจตตรากินเมืองเชียงแถ้นทน
 แทนมาได้ ๗ ปีแถ้วกัอนิจจกรรมไปในศักราชได้ ๖๘๓ ตวัน ตูกพระ
 ราชเจ้าแถ้นพู้ช้อว่าเจ้าคำฟู ตูกเชียงใหม่ชนมากินเมืองเงินยางเชียงแถ้น
 ทน ในศักราชได้ ๖๘๓ ตวันปี ถวงเมตเดือน ๕ เพ็ญวันอังคาร เจ้าพระยาค้ำ
 พูต้วร้างเจตยี่แถรวิหารพุทธรูปวัดพระยั้นแถ้วบริบูรณวันนั้นแถ ศักราช
 ได้ ๖๘๕ ตวันปีเตาตัน เจ้าพระยาค้ำฟูก็ตงไปเฝ้าพระราชเจ้าแถ้นพุดนพ้อ
 ยั่งเมืองพิงเชียงใหม่ แถ้วเจ้าพระยาแถ้นพุดนพ้อก็อุภิเชกให้เดวยเมือง
 พิงเชียงใหม่แทนแถ้ว ต้วอนว่าพระราชเจ้าแถ้นพู้ท่านกัพติกมากินเมือง
 เงินยางเชียงแถ้นทที่เกานแถมตองปีกัจตุตตายไปแถ ฝ่ายแถ้นาอำมาตย์

ทงหลายก็ห้างศไฟได้พวงเรือแล้วก็ตั้งสักการะเลี้ยงที่เกาะคอนแทนที่นั้น ใน
 ศักราช ๒๘๗ ตัวมีกามเสดแต่ ส่วนว่าเจ้าพระยาคำฟูก็ให้ดูของท่านผู้ชื่อว่า
 ฌายูขึ้นมาเป็นพระยาภิรมย์เมืองเงินยางเชียงแสนนั้นแล้ว ส่วนว่าเจ้าพระยา
 ฌายูได้มาเสวยเมืองเชียงแสนนั้นแล้ว ท่านก็มีศรัทธาสร้างเจดีย์และ
 วิหารวัดนอนแควบวิบูลย์ ก็ทำการฉลองเป็นมหกรรมอันใหญ่ใน
 ศักราชได้ ๒๘๓ ตัวนั้นแล้ว ศักราชได้ ๒๘๕ ตัวปีกามเมตพระยาคำฟูคนพ่อ
 ก็พลัดคืนมาแคววไชยเวียงเทิงเชียงแสนนั้น ก็ได้มาแคววหาเศรษฐี
 ผู้หนึ่งอันเป็นสหายรักกันอยู่ยังเมืองพะเยาที่นั้น เทียรยอมไปมาหากัน
 ทุกปี ๆ บ่มีได้ขาด เขาตั้งยศต่อกันเป็นอันมั่นแล้ว ครั้นนั้นเจ้าพระยาคำฟูก็มี
 ใจอันคิดต่อสหาย ก็ได้กระทำมิจงจางกับด้วยภริยาแห่งเศรษฐีผู้หนึ่ง
 แล้ว ก็แคววมาแคววเวียงเชียงแสนนั้นก็มาชานาแม่คำ มาตายเสียด้วย
 เจือกชกจมน้ำแม่คำนั้นแล้ว ส่วนว่าเจ้าพระยาฌายูคนลูกกนิเมืองเงินยาง
 เชียงแสนนั้นได้ ๑๒ ปีแล้ว เห็นอำมาตย์เมืองเชียงใหม่มาก็มาอัญเชิญ
 เขาไปเสวยเมืองเชียงใหม่นั้นแล้ว ส่วนว่าเมืองฝางนั้นเจ้าพระยาเจ็ดพล
 ตูคนน้องนั้นกนิเมืองสืบต่อไป ส่วนลูกพระยาคำฟูคนพี่นั้นก็กนิเมืองเชียง
 แแสนและเชียงใหม่นั้นต่อไป ส่วนว่าเจ้าพระยาฌายูท่านก็บงให้ดูท่าน คือ
 ว่าเจ้าคือ นาคคนพี่น้องเป็นพระยาเสวยเมืองเงินยางเชียงแสนนั้น ก็แต่
 ให้เจ้ามหาพรหมคนน้องนั้น ให้เป็นมหาพดของเมืองแล้วก็ให้ไปอยู่เมือง
 เชียงรายแคววนี้ที่นั้น ส่วนว่าพระยาฌายูคนพี่น้องท่านก็ตั้งไปกนิเมือง

ไว้ที่นั่นหนึ่ง สว่างวิหารกว้าง ๗ วายาว ๑๒ วาแต่สว่างพระพุทธรูป
 เจ้าองค์หนึ่งหว่างเพดาใหญ่ ๗ ศอกได้ชื่อว่าเขตต์อารามนั้นแต่ ครั้น
 แล้วบริบูรณ์ก็ฉลองทำบุญให้ทานในศักราชได้ ๗๒๕ ตัวปีกาเข้าเดือน ๖
 เพ็ญวันเสาร์ ท่านก็ลงไปกินเมืองนพบุรีพึ่งเชียงใหม่ที่ในศักราช ๗๒๕
 ตัวนั้นแต่ ตั้งแต่นั้นมาชาติเซอมหากษัตริย์ในเมืองเงินยางเชียงแสนนั้น
 ชาติเดียเป็นห้องหนึ่งแต่ พระราชเจ้าก่อนนางลงไปกินเมืองพึ่งเชียงใหม่
 นานได้ ๓ ปีแล้ว ยังมีศึกฮ่อหมู่หนึ่งลงมาเลี้ยงคำเมืองต่อเชียงใหม่
 พันนยงกงชนุดอกัน ยังมีตุงขุนหมายนาผู้หนึ่งอาสาต่อ ซึ่งฮ่อก็แพ้ง
 พ้อซึ่งฮ่อผู้นั้นแท้ ฮ่อทงหลายก็ถกหมู่หนีไปสิ้นแต่ ครวงนท้าวก่อน
 เจ้าชนิดแล้ว ก็ให้ยงนามศักดิ์ให้ท่านชื่อว่าพระยาศรีดีธิมหาราชย์สงคราม
 ตุ่มฟ้า แล้วก็ให้มากินเมืองไชยบุรีเงินยางเชียงแสนนั้นแล้ว แต่นั้นมา
 มหากษัตริย์ในเมืองเงินยางเชียงแสนชาติเดียแต่นั้นมา ศักราชได้ ๗๔๖
 ตัวปีกาบใจ พระยาภิอนาเจ้ากินเมืองเชียงใหม่ได้ ๒๒ ปีก็จุติไป แล้ว
 ท้าวแสนเมืองมาตนตุมมอายุได้ ๑๔ ปีขึ้นเสวยเมืองพึ่งเชียงใหม่แทนพ่อ
 ท้าวมหาพรหมตนน้องอยู่เชียงรายนั้น ก็ยกกำลังไปชิงกินเชียงใหม่ได้
 ก็หนีไปตายเสียยังเมืองไตนั้นกับเดียนั้นแต่ พระยาศรีดีธิมหาราชย์สงคราม
 ตุ่มฟ้าท่านก็ได้กินเมืองเจียงเชียงแสนแล้ว ท่านก็สร้างเจดีย์วิหาร
 พุทธธาตุวัดมงคลที่แจ้งเวียงตะวันออกแจ้งเหนือเดีร์จแล้ว ก็ทำการ
 ฉลองบริบูรณ์ในศักราช ๗๔๖ ตัวปีกาบใจนั้นแต่ ศักราชได้ ๗๔๗ ตัวปีกาบ
 เป้า พระยาศรีดีธิมหาราชย์สงครามตุ่มฟ้าเชียงแสนนั้นก็ถึงอนิจจกรรม

ไปในศักราชได้ ๗๔๗ คัมภีร์ฉบับแรก แต่นั้นเจ้าพระยาแสนเมืองมาตน
กินเชียงใหม่ ก็ให้หมื่นขุนอินเมืองเชียงแสนขึ้น ก็ให้ชื่อว่าพระ
มอขุณยดงนั้นแล

นั้นจักจายุดินทานภาคเมื่อสร้างพระแก้วพระคำคอนแท่นแคบรูม
หัวที่ก่อนแต่ ศักราชได้ ๗๔๔ คัมภีร์ดวงเดาวันนั้น ยังมีมหาเถรเจ้าตน
หนึ่งชื่อว่าศิริวงได้นำเอาพระพุทธรูป ๒ องค์ คือว่าพระแก้วและพระคำ
มหาธาตุเจ้ามาแต่ช้าควมมาถึงแล้ว ยามนั้นท่านตั้งเห็นเกาะคอนแท่น
นั้นเป็นที่พึงใจนัก จักใคร่สร้างวัดสองหลังนี้ จึงให้คนเมื่อเมตตา
มหากษัตริย์เจ้าก่อนมายังเชียงนั้น ครองหนท่านทรงพยาชิตีย์ ก็จึงถาม
มหาเทวีเจ้าเชียงใหม่ มหาเทวีเจ้าก็อนุญาติให้มหาเถรเจ้าสร้าง ศิริวงได้
มหาเถรเจ้าก็เชิญนักบุญสองคนผู้หนึ่งชื่อว่านายกอง ผู้หนึ่งชื่อนายเทง
เป็นเค้าแก่นักบุญทั้งหลาย ก็พากันด้วยกันสร้างวัดพระแก้ววัดพระคำ
สองหลังนี้ สร้างวิหารวัดพระคำ ใต้ด้านเหนือวิหารพระแก้วไว้ด้านใต้
วิหารกว้าง ๗ วา ออกสูง ๘ วา ศอกเหมือนกัน เจดีย์กว้าง ๕ วา สูง ๓๓
วา บรรจุพระธาตุ ๔๘๘ องค์ ทำเสร็จบริบูรณ์มีกำหนด ๓ ปี ศักราชได้
๗๔๘ คัมภีร์ระวายยี่ เดือน ๖ เพ็ญวันพุธกระทำมหกรรมฉลองเป็นอันมาก
นัก มหาเถรเจ้าจึงให้นักบุญทั้งสองนำเอานาบุญตั้งไปถวายแก่เจ้าพระ
ยาแสนเมืองมาและมหาเทวีทั้งสองแม่ลูก ครองหนท่านมหาเทวีเจ้าก็มี
อาชญามาให้หมื่นขุนผู้กินเมืองเชียงแสนผู้หนึ่ง ทาน ๒ นาไว้ห้าหากับ

คนต้องคน ทานไว้กับวัดต้องหงนแด ครวงนชุนยักทานไว้ห่านาเป็น
 หกด้านหกแฉ่นเบย กับหกสิบครวดแด พระเมืองชุนยักเมืองเชียง
 แฉ่นทนกเมือไหว้ดำท่างตองแม่ตุก ครวงนมหาเทวเจ้ากัมมใจยินต์
 แฉ่นจิงหยาดนาคเวือคำแห่งตน ไว้ให้รักษาพระเจ้ากัมมหาเถรเจ้า
 นนแด ศักราชได้ ๗๖๗ ตัวมีเส็ดเช่นนี้ ตุกเจ้าพระยาแฉ่นเมืองมางชื่ออ่า
 พระยาสามปะยาแม่ใน กินเมืองเชียงใหม่ แฉ่นแต่งให้หลานผู้ชื่ออ่า
 หอยงวมากินเมืองเชียงแฉ่น แฉ่นได้ชื่ออ่าหมื่นจ้วนนแด ส่วนอ่าหมื่น
 จ้วมาสร้างวัดพระครูวิหารกว้าง ๘ วายาว ๓๒ วาดู่ง ๘ วาศอก เจดีย์
 กว้าง ๘ วาดู่ง ๑๕ วอกแฉ่นบรรจุพระธาตุมัทลุงไว้ซ้ากับ ๓๐ ครวด ไว้
 นากับ ๓๓,๐๐๐ เบยแฉ่น หมื่นยนาชุนกินเมืองเชียงแฉ่นทินได้ ๒๒ ปีจุค
 ตายแฉ่น หมื่นจวกินมาแฉ่น ศักราชได้ ๗๖๘ ตัวมีเมิงเบ้าคักฮ่อมายุทธ
 กรรมถานนาทมวด มหาเถรเจ้าตนชื่ออ่าศิริวงได้ ตุกซ้าพราวมาอยู่
 ดอนแทนออกที่คำเมืองพร้อมกัพระยาสามปะยาแม่ในแฉ่น ก็กระทำ
 บุษาคระห์เมืองทมวดแฉ่นกัชอบใจเทพยดา ก็กระทำให้ฟ้าผ่าฮ่อทัง
 หตายพ่ายหนีจากถานนาไทยดินแฉ่น ครวงนี้ท่างสามปะยาแม่ในกัมมหา
 เทวเจ้าตนย่าทงตองกัมมใจยินต์ยักคุณมหาเถรเจ้ามากนั ก็พร้อมกัน
 อาราชนามมหาเถรเจ้าตงไปนพบุรีเชียงใหม่แฉ่น ก็กระทำน้ามุทธากิเศกยัก
 ศิริวงได้สมมหาเถรเจ้าให้เป็นราชครูแฉ่น ก็เอาแฉ่นดอนแทนให้เป็นถาน
 แก่มมหาเถรเจ้าแฉ่น มหาเทวกัซ้าให้เอาบ้ายางคำทังสามพันนาเป็นเบยหก

ก็เป็นน้องแห่งกษัตริย์เจ้าสามปะยาแด ครั้นนั้นพระยาสามปะยาเจ้าก็มี
 อาชญาให้ขุนแสงนำสดกโยธาขึ้นเมื่อยุทธกรรมย่อทิ้งหลายพายัพหนีไป
 เสียแล้ว ท่านก็พดัดคืนมาตั้งอยู่เมืองยองแด ก็ให้ตั้งเวียงตูกหนึ่ง
 กววมอนตาบคมทิศตะวันออกเวียงเท่านั้นแล้ว เรียกว่าเวียงใหม่ว่าฉน
 นั้นแด ครั้นนั้นพระยาศิดฟ้าเซียงรุ่งและพระยาเมืองแรมและพระยาแหม
 ราชรัฐแล้วก็ตงมาพร้อมทกาเมือง กระทำเป็นกตยานมิตรม้องคัสจุ
 ปฏิญาณกับด้วยเจ้าขุนแสงนั้นแด ครั้นนั้นเจ้าขุนแสงจึงขอเอาหลังดิน
 ตั้งแต่นำแม่ของย้อย เป็นเขตต์แดนตามเดิมเก่าแต่เช่นบูย่าคานายนั้นตง
 มา ครั้นนั้นพระยาเส่นฟ้าเมืองเซียงรุ่งกับแม่บั้นแด ขอให้แก่นำออกนำ
 ดำนั้นตงมาภายใต้ให้เป็นตูกเมืองยองแด ตั้งเมืองของนิกเป็นตูกเมือง
 เซียงใหม่ เมืองของซำคั้นใต้เป็นตูกเมืองเซียงเส่นแต่นั้นมาแถมแด
 ในกาดนั้น เจ้าขุนแสงก็เรียกร้องเอาพระยาอนุรุทกับท้าวขุนและไพร่ไทย
 ทิ้งหลายให้ออกมาอยู่บ้านอยู่เมืองตามเดิมแล้ว ตั้งพระยายองก็ออกมา
 ใหวเจ้าขุนแสงนั้น เจ้าขุนแสงก็มีความยินดีกับด้วยพระยาอนุรุทเมืองของ
 แดวก็ปงอาชญาให้แก่พระยาอนุรุทเป็นค้ำ และชาวบ้านชาวเมืองทิ้งหลาย
 ให้พากันปฏิบัติอุปัฏฐากมหาธาตุเจ้าจอมยงที่นั้น ให้รุ่งเรื่องตงตาม
 ตามประเพณีแต่เช่นพระยาโศกราชตั้งไว้ ว่าเมืองตูกนี้ไว้ให้เป็นเมือง
 อุปัฏฐากพระมหาธาตุเจ้าแด เหตุคั้งนั้นลู่ท่านทิ้งหลายก็ได้ชื่อว่าเป็นขำ
 มหาธาตุเจ้า มีพระยาเป็นค้ำและเส่นนำอำมาตยทิ้งหลายไพร่ไทยทิ้งมวด

นับสัน ก็ได้ชื่อว่าเข่นขามหาธาตุเจ้านับสันแต่ เราก็บริบม้างเดี่ยวได้เราก็บินด้วยไรไปไม่ตั้งสันทุกอันแต่ หากว่าขอมเมือบถึงสังขารบีใหม่มาถึงตั้งหน จึงให้ได้เมือคราวระเราตามประเพณีแห่งท้าวพระยามหากษัตริย์ทั้งหลาย ฝูงเป็นมาแต่ไว้ในกาลเมือก่อนนั้นเทอญ อนึ่งก็ให้เอาช่างพื่อนหอกดาบ พาดงไปพื่อนบุษยามหากษัตริย์เจ้าคนอันเป็นสูงแห่งเราในเมืองเชียงใหม่นั้นทุกปีเทอญ พระองค์เราก็ม้ออาชญาไว้แก่ผู้ท่านทั้งหลายดังนี้ แต่้นนามมหาธาตุเจ้าจอมยองและเมืองของทงมวดก็รุ่งเรืองมาตั้งเก่าแต่ ในกาลนั้นพระยาเมืองยงก็ตั้งมาด้วยเจ้าขุนแดงแต่ก็มากกราบไหว้มหากษัตริย์เจ้ายงเมืองพิงเชียงใหม่นั้นแต่ แต่้นมาเมืองยงก็ไต่ตั้งมาคราวเจ้าขุนแดง และเอาช่างพื่อนหอกดาบพาดงมาพื่อนบุษยามหากษัตริย์เจ้ายงเมืองพิงเชียงใหม่นั้นทุกปีแต่ ในกาลนั้นมหา กษัตริย์เจ้าคนชื่อว่าสามปะยาแม่ในเจ้า ท่านก็มีความยินดีกับด้วยเจ้าขุนแดงคนเป็นหลานมากนัก แล้วยกให้นามยศแต่ยกให้มาด้วยเมืองไชยบุรีนครเชียงแค้นนั้นแต่ ก็อภิเสกเบิกบายยศให้ปรากฏชื่อว่าศรีสุวรรณคำดำนนาเชียงตั้งตั้งนั้นแต่ ครั้นแม่ท้าวเทวีและพระยาสามปะยาแม่ในกษัตริย์เจ้าเชียงใหม่นั้นทั้งสองแม่ลูก ก็ยินดีกับมหाराชครูศิริวงศ์ได้เจ้าและพระยาสุวรรณคำดำนนาคนเป็นหลาน อันมีคุณกับด้วยบ้านเมืองมากนักตั้งนั้น จึงจักให้พระราชทานแก่พระยาสุวรรณคำดำนนาคนเป็นหลานให้เป็นใหญ่กว่าดำนนาเชียงแค้นทงมวด ภายใต้มหวนัยย่อย

ตกไปหาหน้าแม่ของทั้งมวตเป็นแดน ภายตะวันออกมีน้ำแม่คงเป็นแดน
 ภายหนเห็นอมน้ำออกน้ำดำเป็นแดน ภายตะวันออกเฉียงเห็นอมน้ำเมืองหอ
 เมืองถึงภูคาเป็นแดนติดกับแห่บ่หัดวง ภายตะวันออกขั้มีดอยหัดวงเฉียง
 ขั้เป็นแดนติดแดนเมืองเกาะเมืองไชยแด ภายตะวันออกเฉียงใต้มีสับน้ำ
 แม่ทะธาเป็นแดนไว้ให้เจ้าพระยาศรีสุวรรณคำดำนนาเชียงแสนเป็นใหญ่
 ใต้ด้วยทั้งมวตแด แต่วกั้เอาแคว้นคอนแท่นกับป่าอย่างคำ ภายตะวันออก
 คอนแท่นกับคนสองควัวห้าหาทานให้แก่มหาศิริวงังโสวราชครูวัดพระคำ
 คอนแท่นแต่นมาแด แม่ท้าวเทวก่อนนั้นก็ได้ให้หมื่นยานขุนทานแล้ว
 จดหมายตองจาวริกเป็นหินไว้ยังวัดพระแก้วพระคำนั้นแด ต่อแต่นั้นมา
 ถึงศักราชไท้ ๗๘๗ คิวปีเมิงเมด พระยาอติโลกราชคนหลานได้พรอง
 แล้ว ก็ยินดีด้วยคุณมหาส่ามีเจ้ามากนั้ พระยาอติโลกราชเจ้าก็ปง
 ราชอาชญาให้แก่มื่นน้อย ว่าไว้ว่าเขตต์แดนป่าอย่างคำและผู้คนทั้งหลาย
 มหาเทวกั้คนย่าทานไว้แต่ก่อนมีตั้งฤฯ พระองค์เราเป็นเจ้าก็จักทานไว้กับ
 เป็นดั่งนั้นแด จึงให้ร้อยขุนกับสิบอ้ายนิมนต์เอาพระพุทธรูปเจ้าทองทิพ
 องค์หนึ่ง แต่จอมทองเชียงใหม่อันมหาเถรเจ้าฟ้าหัดงเอาแต่เมืองดั่งกา
 นั้น กับให้เอาไม้ศรีมหาโพธิ์ต้นหนึ่งยังวัดพระคำแท่นให้เป็นสักขีให้เป็น
 ที่ไว้หัดงการวะแก่คนแะเทวดาแล้ว ก็ฝังหินจาวริกฏไว้ในปีเบิกสัน
 เดือนกั้ตติกาเพ็ญเมงวันอังคารไทยดัยได้วันนั้น แะยามหมื่นพร้าวหมื่น
 งวักนเชียงแสน ถึงเดือน ๕ เพ็ญมหาส่ามีเต้จเทวราชอิทธิราชอุกกยะพุทธ-

รัตนวรรตวรรตคีรีบรรพิตรา จิมก็มีปสาทสี่ทากับด้วยพุทธศาสนาโยด
 ยิง จึงจักเอาแผ่นดินคอนแท่นกับทั้งคน ๒๐๐ ครัวแต่ละป่าสวนทั้งมวด
 อันแม่เจ้าสามปะยาแม่ในคนย่ำและกับท้าวได้หยาดน้ำหมายทานไว้กับทั้ง
 คน ๕๐ ครัว พระยาอติโลกราชเจ้าคนหลานคนดุกก็หยาดน้ำหมายทาน
 ไว้คนหาครัวกับวัดน้อยผ้าขาวหมื่นแฉก ถวายบูชาคุณแก้วทั้งสามบ่เศษ
 เหลือวันนั้นแฉก แล้วพระยาอติโลกราชเจ้าก็ตั้งไว้ว่า เจ้าถานนาเชียง
 แฉกก็ให้ไว้รักษาบ้านไพร่เมืองทั้งหลาย อย่าได้ประมาทอนาทรแก่
 แก้วทั้งสามวัดวาอาราม สัตว์ตัวน้อยตัวใหญ่บ่าเถื่อนเหยาเรือนในคอน
 แท่นทั้งมวดเทอญ ครั้นว่าบุคคลผู้ใดมาปลุกสัตว์ร้างแปลงกินยังคอนใน
 คอนแท่นนั้นให้ผ้าเป็น ๓๐ ส่วนแล้วให้เป็นของอุปการวัดส่วนหนึ่ง ๘
 ส่วนนั้นให้ผู้ปลุกกินบริโภคเทอญ ด้วยไรอันมีบักแคว้นเจ้าคนไตขุนผู้ใด
 ก็ให้ช่วยผู้นั้นเทอญ เป็นต้นว่างาช้างหายนายช่างหล่นฝังซาบมาบมัม
 ทั้งหลายอันเกิดมีในเขตต์แดนเจ้าขุนคนไต ก็ให้ถวายเจ้าขุนคนนั้นสืบ ๆ
 มาแต่เช่นเจ้าพระยาแฉกพู่เจ้าก็สืบเอาประเวณแต่ขึ้นพระมิ่งรายราชเจ้า
 คนบูนนั้น มาตงไว้ตลอดถึงพระยาอติโลกราชเจ้านั้น ท่านก็มีได้ระ
 ประเวณทั้งหลายผู้หนึ่งเสียแต่ตั้งอันแฉก ถึงศึกราชได้ ๗๘๕ ตัวมีกบตัน
 เช่นพระยาอติโลกราชดุกพระยาสามปะยากินเชียงใหม่ ศิริวงโลเถรเจ้า
 ยังเป็นราชครูอยู่คอนแท่น หมื่นมู่ขันมากินเชียงแฉกในศึกราชได้ ๗๘๗
 ตัวมีเมิงไค้ ท่านทานมณฑปที่วัดพระคำคอนแท่นแล้วสร้างวัดป่าแจ่งใต้
 เจดีย์กว้าง ๓ วาสูง ๗ วาออกแฉก ศักกราชได้ ๗๙๓ ตัวมีกบตันไค้เดือน ๕

ออก ๑๒ คำ พระมหายานมงคลเถรสว่างป่าตาลดอนแท่นวิหารกว้าง ๘
 วายาว ๘ วาสูง ๗ วาอก เจดีย์กว้าง ๗ วาสูง ๑๒ วามรรจุพระธาตุเจ้า
 ๑๕๐ พระองค์แด่ ครองนหม่มหม่อมวงศ์เมืองเงินยางเชียงแสนทาน
 ข้างไว้กับ ๕๐ ครว้แด่ ศักราชได้ ๘๕๓ ตัวมีกตได้เดือน ๕ แรม ๒ คำไทย
 เบิกขง่า เพ็ญวันศุกร์ ฤกษ์กรกฎ ๑๓ ตัวชื้อบุพพผลคุณเช่นนี้ พระยา
 อติโตกราชกินเมืองเชียงใหม่และหมื่นกวงเชียงแสนที่นั้นสร้างวัดกว้าง
 วิหารกว้าง ๖ วาคอก ยาว ๑๓ วาสูง ๗ วาอก เจดีย์กว้าง ๕ วาสูง ๑๓ วา
 ออก มรรจุพระธาตุกระดูกหน้าผากและพระธาตุย่อย ๑๖๐ องค์ ธาตุอร-
 หันต์ ๓๖๐ องค์บริบูรณ์แล้ว จึงให้เจ้าพันคำเอานาบุญเมือกวายกษัตริย์
 เจ้าอติโตกราชกับสมเด็จพระราชเทวีเจ้ายิ่งเมืองพียงเชียงใหม่ พระยา
 อติโตกราชเจ้ากับพระราชเทวีคนยา จึงให้เจ้าบัวดำหมื่นหนึ่งพันหาญ
 ใหม่เกิดขึ้น เาบุญระวาศศรีเมือกถึงพระยาเจ้าตนกินเมืองเงินยาง
 เชียงแสนและพระยาคำด้านนาเชียงแสนจึงจักให้เฒ่าศรีเมืองต้องได้จารึก
 ได้แผ่นหินไว้ยังวัดกว้าง แล้วทานที่ไว้ทั้งสี่ด้านและด้านแตร้อยวา ให้
 เป็นอาณาเขตต์และพระธาตุเจ้า ไว้หนักกับแปดหมื่นแปดพันเบย ทานคน
 ไว้ ๕ ครว้ นายหุดากทั้งเมียตูกหุดาน ๑ กองคำทั้งเมียตูกหุดานครว้ ๑
 หมื่นยชุนทงเมียตูกหุดานครว้ ๑ วันนั้นแล ถึงศักราชได้ ๘๕๘ ตัวมี
 เมิงเมด เจ้าพระยาสุวรวรณคำด้านนา กินเมืองเชียงแสนกับหมื่นพร้าว
 เป็นผู้พรองเมืองทนม มาได้ ๒๕ ปีแล้วก็จุติตายไปแต่ ในกาลนั้นพระยา

อดีโตกราชเจ้าก็ยกยงหมื่นพร้าวพรองเมืองนั้นให้กินเมืองเชียงแสนที่นั้น
 ได้ชื่อว่าหมื่นเชียงแสนนั้นแล ก็ให้หมื่นงวูหุดานนั้นเป็นผู้พรองเมืองตั้ง
 เก่าเหตุว่าท่านยังหนุ่มอยู่ คักราชได้ ๘๔๘ ด้วปีเมืองเมตเดือน ๕ ออก
 ๓๒ คำ หมื่นเชียงแสนได้กินเมืองและท่านก็สร้างธาตุเจ้าจอมกิตติ เจดีย์
 กว้าง ๔ วา คอกสูง ๓๒ วาอก ที่อันพระพุทธรเจ้ายังชรมานมาฐาปนา
 เกศาธาตุไว้แล้วท่านายว่า ธาตุกระดูกหน้าผากกระดูกอกและกระดูก
 แขน จักมาสถิตอยู่ที่นั้นว่าดังนั้นแล ก็สร้างวิหารกว้าง ๕ วายาว ๘
 วาแล้วเอานามบุญตั้งไปถึงอดีโตกราชเจ้า ในคักราช ๘๕๐ ด้วปีเบิกตั้ง
 นั้น ท่านก็ทานคนไว้กับ ๒๐ ครวกับนำดีหมื่นดีพันห้าร้อยเบย ไว้เซตต์
 ตั้งแต่คั้นตอยไป ๔๐ วาทุกค้ำัน สร้างวัดหมื่นเชียงในเวียงนั้น เจดีย์
 กว้าง ๔ วาสูง ๓๒ วาคอกทงหมากชมพูจุธาตุย่อย ๖๔๐ องค์ กับบริบูรณ์
 แล้วเสร็จในคักราชได้ ๘๕๐ ด้วปีนั้นแล หมื่นเชียงแสนได้กินเมืองแท้
 ได้ ๒ ปี สร้างวัดสองหลังนั้นก็แล้วเสร็จบริบูรณ์ในปีเดียวกันนั้น แล้ว
 อายุท่านได้ ๘๓ ปีก็จุติไปแล ในกาดนั้นพระยาอดีโตกราชเจ้าจึงยก
 เอาหมื่นหอยงวูคนเป็นหุดาน อันเป็นผู้พรองเมืองมาแต่ก่อนนั้นให้ชน
 เสวยเมืองแทน

๘๕๐ ด้วปีนั้นแล
 ๘๕๑ ด้วปีนั้นแล
 ๘๕๒ ด้วปีนั้นแล
 ๘๕๓ ด้วปีนั้นแล
 ๘๕๔ ด้วปีนั้นแล
 ๘๕๕ ด้วปีนั้นแล
 ๘๕๖ ด้วปีนั้นแล
 ๘๕๗ ด้วปีนั้นแล
 ๘๕๘ ด้วปีนั้นแล
 ๘๕๙ ด้วปีนั้นแล
 ๘๖๐ ด้วปีนั้นแล
 ๘๖๑ ด้วปีนั้นแล
 ๘๖๒ ด้วปีนั้นแล
 ๘๖๓ ด้วปีนั้นแล
 ๘๖๔ ด้วปีนั้นแล
 ๘๖๕ ด้วปีนั้นแล
 ๘๖๖ ด้วปีนั้นแล
 ๘๖๗ ด้วปีนั้นแล
 ๘๖๘ ด้วปีนั้นแล
 ๘๖๙ ด้วปีนั้นแล
 ๘๗๐ ด้วปีนั้นแล
 ๘๗๑ ด้วปีนั้นแล
 ๘๗๒ ด้วปีนั้นแล
 ๘๗๓ ด้วปีนั้นแล
 ๘๗๔ ด้วปีนั้นแล
 ๘๗๕ ด้วปีนั้นแล
 ๘๗๖ ด้วปีนั้นแล
 ๘๗๗ ด้วปีนั้นแล
 ๘๗๘ ด้วปีนั้นแล
 ๘๗๙ ด้วปีนั้นแล
 ๘๘๐ ด้วปีนั้นแล
 ๘๘๑ ด้วปีนั้นแล
 ๘๘๒ ด้วปีนั้นแล
 ๘๘๓ ด้วปีนั้นแล
 ๘๘๔ ด้วปีนั้นแล
 ๘๘๕ ด้วปีนั้นแล
 ๘๘๖ ด้วปีนั้นแล
 ๘๘๗ ด้วปีนั้นแล
 ๘๘๘ ด้วปีนั้นแล
 ๘๘๙ ด้วปีนั้นแล
 ๘๙๐ ด้วปีนั้นแล
 ๘๙๑ ด้วปีนั้นแล
 ๘๙๒ ด้วปีนั้นแล
 ๘๙๓ ด้วปีนั้นแล
 ๘๙๔ ด้วปีนั้นแล
 ๘๙๕ ด้วปีนั้นแล
 ๘๙๖ ด้วปีนั้นแล
 ๘๙๗ ด้วปีนั้นแล
 ๘๙๘ ด้วปีนั้นแล
 ๘๙๙ ด้วปีนั้นแล
 ๙๐๐ ด้วปีนั้นแล
 ๙๐๑ ด้วปีนั้นแล
 ๙๐๒ ด้วปีนั้นแล
 ๙๐๓ ด้วปีนั้นแล
 ๙๐๔ ด้วปีนั้นแล
 ๙๐๕ ด้วปีนั้นแล
 ๙๐๖ ด้วปีนั้นแล
 ๙๐๗ ด้วปีนั้นแล
 ๙๐๘ ด้วปีนั้นแล
 ๙๐๙ ด้วปีนั้นแล
 ๙๑๐ ด้วปีนั้นแล
 ๙๑๑ ด้วปีนั้นแล
 ๙๑๒ ด้วปีนั้นแล
 ๙๑๓ ด้วปีนั้นแล
 ๙๑๔ ด้วปีนั้นแล
 ๙๑๕ ด้วปีนั้นแล
 ๙๑๖ ด้วปีนั้นแล
 ๙๑๗ ด้วปีนั้นแล
 ๙๑๘ ด้วปีนั้นแล
 ๙๑๙ ด้วปีนั้นแล
 ๙๒๐ ด้วปีนั้นแล
 ๙๒๑ ด้วปีนั้นแล
 ๙๒๒ ด้วปีนั้นแล
 ๙๒๓ ด้วปีนั้นแล
 ๙๒๔ ด้วปีนั้นแล
 ๙๒๕ ด้วปีนั้นแล
 ๙๒๖ ด้วปีนั้นแล
 ๙๒๗ ด้วปีนั้นแล
 ๙๒๘ ด้วปีนั้นแล
 ๙๒๙ ด้วปีนั้นแล
 ๙๓๐ ด้วปีนั้นแล
 ๙๓๑ ด้วปีนั้นแล
 ๙๓๒ ด้วปีนั้นแล
 ๙๓๓ ด้วปีนั้นแล
 ๙๓๔ ด้วปีนั้นแล
 ๙๓๕ ด้วปีนั้นแล
 ๙๓๖ ด้วปีนั้นแล
 ๙๓๗ ด้วปีนั้นแล
 ๙๓๘ ด้วปีนั้นแล
 ๙๓๙ ด้วปีนั้นแล
 ๙๔๐ ด้วปีนั้นแล
 ๙๔๑ ด้วปีนั้นแล
 ๙๔๒ ด้วปีนั้นแล
 ๙๔๓ ด้วปีนั้นแล
 ๙๔๔ ด้วปีนั้นแล
 ๙๔๕ ด้วปีนั้นแล
 ๙๔๖ ด้วปีนั้นแล
 ๙๔๗ ด้วปีนั้นแล
 ๙๔๘ ด้วปีนั้นแล
 ๙๔๙ ด้วปีนั้นแล
 ๙๕๐ ด้วปีนั้นแล
 ๙๕๑ ด้วปีนั้นแล
 ๙๕๒ ด้วปีนั้นแล
 ๙๕๓ ด้วปีนั้นแล
 ๙๕๔ ด้วปีนั้นแล
 ๙๕๕ ด้วปีนั้นแล
 ๙๕๖ ด้วปีนั้นแล
 ๙๕๗ ด้วปีนั้นแล
 ๙๕๘ ด้วปีนั้นแล
 ๙๕๙ ด้วปีนั้นแล
 ๙๖๐ ด้วปีนั้นแล
 ๙๖๑ ด้วปีนั้นแล
 ๙๖๒ ด้วปีนั้นแล
 ๙๖๓ ด้วปีนั้นแล
 ๙๖๔ ด้วปีนั้นแล
 ๙๖๕ ด้วปีนั้นแล
 ๙๖๖ ด้วปีนั้นแล
 ๙๖๗ ด้วปีนั้นแล
 ๙๖๘ ด้วปีนั้นแล
 ๙๖๙ ด้วปีนั้นแล
 ๙๗๐ ด้วปีนั้นแล
 ๙๗๑ ด้วปีนั้นแล
 ๙๗๒ ด้วปีนั้นแล
 ๙๗๓ ด้วปีนั้นแล
 ๙๗๔ ด้วปีนั้นแล
 ๙๗๕ ด้วปีนั้นแล
 ๙๗๖ ด้วปีนั้นแล
 ๙๗๗ ด้วปีนั้นแล
 ๙๗๘ ด้วปีนั้นแล
 ๙๗๙ ด้วปีนั้นแล
 ๙๘๐ ด้วปีนั้นแล
 ๙๘๑ ด้วปีนั้นแล
 ๙๘๒ ด้วปีนั้นแล
 ๙๘๓ ด้วปีนั้นแล
 ๙๘๔ ด้วปีนั้นแล
 ๙๘๕ ด้วปีนั้นแล
 ๙๘๖ ด้วปีนั้นแล
 ๙๘๗ ด้วปีนั้นแล
 ๙๘๘ ด้วปีนั้นแล
 ๙๘๙ ด้วปีนั้นแล
 ๙๙๐ ด้วปีนั้นแล
 ๙๙๑ ด้วปีนั้นแล
 ๙๙๒ ด้วปีนั้นแล
 ๙๙๓ ด้วปีนั้นแล
 ๙๙๔ ด้วปีนั้นแล
 ๙๙๕ ด้วปีนั้นแล
 ๙๙๖ ด้วปีนั้นแล
 ๙๙๗ ด้วปีนั้นแล
 ๙๙๘ ด้วปีนั้นแล
 ๙๙๙ ด้วปีนั้นแล
 ๑๐๐๐ ด้วปีนั้นแล

อันมาก ที่อนันท์ปรากฏนามวิเศษว่าพระยาศรีวิชัยเงินกองว่าดังนี้แต่
 แต่เมื่อศักราชได้ ๘๕๓ นั้นมา พระยาศรีวิชัยเงินกองคนนั้น ท่านก็
 พร้อมกันด้วยเสนาอำมาตย์และราษฎรทั้งหลาย สักร้างยังวัดหลังหนึ่ง
 วิหารกว้าง ๕ วา ยาว ๘ วา ยังกี่หัวใจเมืองนั้น แล้วยังสร้างพระพุทธร
 รูปเจ้าองค์หนึ่ง หน้าเพดานมี ๕ ศอกปลาย ๒ กำ ห่อด้วยทองเบญจ
 ทังปวงสิ้นทอง ๕ ตังด้านหนึ่งแล้วยังเจดีย์กว้าง ๓ วา สูง ๗ วา บรรจุ
 พระธาตุหัวใจแห่งพระพุทธรเจ้าองค์หนึ่ง แล้วยังได้ชื่อวัดพระเจ้าด้าน
 ทองนั้นแต่ ต่อแต่นั้นมาถึงศักราชได้ ๘๕๓ ตัวปีดวงไค้ ท่านก็สร้างวัด
 พระคำตอนแทนแถม วิหารกว้าง ๗ วา ยาว ๓๒ วา สูง ๘ วา ศอก
 แล้วยังเจดีย์กว้าง ๕ วา สูง ๓๓ วา บรรจุพระธาตุเจ้า ๕๕๐ องค์ดำเร็จ
 บริบูรณ์แล้ว ก็กระทำบุญให้ท่านเป็นมหารมอันใหญ่ พระยาศรีวิชัย
 เงินกองเจ้ากินเมืองเชียงใหม่แล้ยนั้น ท่านก็สร้างวัดใหญ่ได้สามหลัง บ้าน
 เมืองและอาณาประชาราษฎร์ก็มีความสุขทั้งฝ่ายพุทธจักรและอาณาจักร
 รุ่งเรืองมากนัก ท่านกินเมืองแท้ได้ ๘ ปีแต่ ต่อแต่นั้นมาพระเมือง
 ยอดเชียงรายได้กินเมืองพียงเชียงใหม่แทนพระยาอติโตกราชเจ้าคนบูแล้ว
 ท่านก็ให้หมื่นมณีนมากินเมืองเชียงใหม่แล้ยนั้น พระยาอติโตกราชเจ้า
 นั้นหนีจากเมืองเชียงใหม่แล้วได้มาเป็นพระยาหลวงเมืองสาต ศักราช
 ได้ ๘๖๓ ตัวปีกัเมตเดือน ๖ เพ็ญวันพุธ พระยาหลวงสาตมาสร้างวัด
 อุดตมโกศลวิหารกว้าง ๖ วา ยาว ๓๓ วา สูง ๘ วา เจดีย์กว้าง ๕ วา สูง
 ๓๒ วา บรรจุพระธาตุย่อย ๓๕๕ องค์ธาตุอรหันต์ ๕,๖๐๐ องค์ พุทธรูป

เจ้ามี ๓๒๘ องค์ มีนาหนัก ๕๐๐ คำ ๒ องค์นอกนั้นมี ๓๐๐ คำองค์
 หนึ่งมี ๒๐๐ คำองค์หนึ่งมี ๓๐๕ บาทคำ ๕๕ พระองค์ พระแก้วมี ๔๓
 องค์พระนาถองค์หนึ่ง เช่นหม่นมณีนกเมืองเชียงแสนทันแต่ ต่อขึ้น
 พระเมืองแก้วถูกพระเมืองยอดได้กินเมืองเชียงใหม่ได้ ๒ แดง ท่านก็
 เด็ดจันมาอยู่กระทำบุญให้ท่านยังเมืองเงินยางเชียงแสนทันแต่ ท่านก็
 มีปลาทัดทศาในวรพุทธศาสนามากนัก คักกราชได้ ๘๗๖ ตัวปีกบแต่
 ท่านสร้างวัดหลังหนึ่งในเวียงเชียงแสนทันนั้น วิหารกว้าง ๗ วายาว ๑๔
 วาสูง ๘ วา สร้างเจดีย์กว้าง ๔ วาสูง ๑๒ วาบรรจุพระธาตุย่อย ๘๗๘
 พระองค์สร้างธรรมปิฎก ๘๔,๐๐๐ พระธรรมชั้นดี สำเร็จแล้วบริบูรณ์
 จึงได้ชื่อว่าวัดอาทิตย์แก่นันแต่ ในธรรมปิฎก ๘๔,๐๐๐ พระธรรมชั้นดี
 นั้นก็ไปสร้างหอมณฑปหลวงได้ไว้ยังบ้านพุชะทางมีที่แคว้นเมืองหลวง
 เห็น แต่วกัปงราชอาชญาท่านลูกไว้ให้ขุนมิดักขุแก่บ้านพุชะทางเป็น
 ประธานรักษาหอพระธรรมเจ้าอยู่ที่นั่น อย่าให้มีอันตรายแก่พระธรรม
 เจ้าเทอญ ว่าดังนั้นแล้ว ต่อขึ้นมากักกราชได้ ๘๗๗ ตัว พระเมืองแก้ว
 เจ้าก็บังเกิดใจปลาทัดทศาในวรถ้าคุณาหมัญกาเจ้า แต่วกัปงอาชญาให้
 คำจ้างแก่นายช่างให้สร้างพระคิตาองค์หนึ่ง ใ้รักหางสุวรรณอบรมบริ
 บูรณ์แล้ว พระเป็นเจ้าคนกินเมืองเชียงแสนทันนี้ ก็ให้พวกพันครองพวก
 ช่างและขุนทั้งหลาย อาราธนาเอาพระพุทธรูปคิตาเจ้ามาไว้ได้ถ้ำกุ่มทันนี้
 เพื่อให้เป็นจำหงายแก่บ้านเมืองแล้ว ท่านก็บริจจาคไ้ร่นาคามเขตต์เป็น
 ดองแสนเมย กับคน ๒ ครวคือว่าทศน้อยขุนหนึ่ง ครวบุญใ้หนึ่ง

ให้อุบัฐากรพระพุทธรักษาและมหาธาตุเจ้าถ้ำกุ่มแล้ว ชาวอโยธยามา
 หลอน^๑ เหาเมืองนครได้ไปก่ในปีนั้นแต่ ค่อนั้นมาท่านก็มีพระราชอาชญา
 ให้ตั้งไปแตก^๒ เหาด้านธาตุเจ้าหริภุญไชยขึ้นมาแล้ว ก็ให้นายช่างหล่อ
 ปราสาททองและดอกบัวทองบริบูรณ์แล้ว ท่านก็ตั้งไปบูชาพระธาตุ
 เจ้าถ้ำพูนแล้ว ท่านก็คืนไปกินเมืองพิงเชียงใหม่ตั้งเก่าแต่ ค่อนั้นมา
 พระเมืองเกศเกล้าถูกพระเมืองแก้วกินเมืองพิงเชียงใหม่คักราชได้ ๘๘๗
 คว^๓ หมันหมันมากินเมืองเชียงแสน^๔ ทนได้ ๓๓ ปีแล้วก็จุกตายไปแต่ ค่อ
 นั้นมาพระเมืองเกศเกล้าก็ให้พระยาศุทนต์มากินเมืองเชียงแสน ให้
 หมันหมันมากินเมืองเชียงแสน^๕ ทนเป็นพรองเมืองแต่ คักราชได้ ๘๘๘
 คว^๖ มีเมืองไคเดือน ๗ เพ็ญวันศุกร์หมันหมันสร้างวัดดังหนึ่ง เจดีย์
 กว้าง ๓ วาสูง ๗ วาบรรจุพระธาตุมีขนิมา ๕ องค์แล้วต้องจารึกได้ชื่อ
 ไว้ว่าวัดสมภารนั้นแต่ ครนท้าวชายคำถูกพระเมืองเกศเกล้ากินเมือง
 เชียงใหม่คักราชได้ ๘๐๘ คว^๗ วัชระวาชง่า พระยาศุทนต์กินเมืองเชียง
 แสน^๘ ทนมาได้ ๓๒ ปีก็จุกตายไป และค่อนั้นท้าวชายคำเชียงใหม่ให้หมัน
 ทักษิณมากินเชียงแสน^๙ ทน ค่อนั้นพาอุบายถูกนางยอดคำถูกเมืองदान
 ช้างมากินเมืองเชียงใหม่แทนท้าวชายคำตนเป็นลุง เหตุว่าแม่เป็นลูก
 พระเมืองเกศเกล้าแต่ หมันทักษิณกินเมืองเชียงแสน^{๑๐} ทนได้ ๔ ปีแล้ว
 ก็จุกตายไปแต่ ค่อแต่นั้นมาพระอุบายก็ให้คำหมัน^{๑๑} ขึ้นมากินเชียงแสน
 หมันอุคมเขื่องหมองเชียงแสน^{๑๒} เป็นพรองเมืองคักราชได้ ๘๑๓ คว^{๑๓}

กัดเต้า หมันอุทุมสร่างวดหลังหนึ่งทีในเวียงนั้น วิหารกว้าง ๗ วายาว
 ๑๒ วา เจดีย์กว้าง ๓ วาสูง ๗ วา ๒ ศอกแถวใต้ชื่อว่าวัดอุทุมมนแดน
 พระอุปโยมากินเชียงใหม่ได้ ๓ ปีแล้ว ก็ปลัดหน้คนเมื่อด้านข้างที่เก่า
 นั้นแดน ต่อขึ้นมาเด่นาอำมาตย์ทั้งหลายก็ไปอาราธนาเอาพระกรุวงษา
 อันเป็นราชวงศ์ยังเมืองนายนั้น มาเสวยเมืองพียงเชียงใหม่แทนพระอุปโย
 นั้น เหตุว่าชาติเชื้อขุนเครื่องอันเป็นตุ๊กเจ้าฟ้ามงรายไปตั้งอยู่เมืองนาย
 ดับมานั้น คักราชได้ ๘๓๓ ตัวปลัดวงไค้ พระอุปโยปลัดหน้ไปด้านข้าง
 กับใต้กินเมืองแทนพ่อเต พระยากำหนุกินเมืองเชียงแสนทันได้ ๗ ปี
 แล้วก็จุกิตายไปแต่ พระมิกุลวงษาเจ้ากัยกเอาเจ้ากำพดอันเป็นเชื้อเมือง
 ด้เป็นหลานพระยาเงินทองนั้นให้เสวยเมืองเงินยางเชียงแสนทัน
 คักราชได้ ๘๓๖ ตัวปลัดขันธ์พระมิกุลวงษาเจ้ากัได้ชื่อว่พระยารัตนกำพด
 นั้นแดน คักราชได้ ๘๓๗ ตัวปลัดขันธ์ พระยาอุปโยยกำถังคักดุกด้าน
 ข้างขึ้นมาโขงเวียงเชียงแสนทัน อยู่นานได้ ๓ ปีปลตาย ๗ เดือนกับได้
 เชียงแสนแล้วก็ครันพ่ายหน้ไปถึงหัวโขงของ แล้วมันก็ไปสัดลหิน
 เป็นพระพุทธรูป เบนหน้าต้องได้ห้ามทางไว้ทันนั้น คักราชได้ ๘๓๘ ตัวปล
 ระววยดี พระยากำพดเจ้าสร่างวดป่าแดงหลวง วิหารกว้าง ๗ วาก
 ยาว ๑๘ วาก เจดีย์กว้าง ๕ วาสูง ๘ วาก ตั้งแต่ทำวก็อนางไป
 กินเมืองเชียงใหม่นั้น ทำวพระยากินเมืองเชียงแสนทันกับกระทำตาม
 ประเพณีไปแต่ คักราชได้ ๘๓๘ ตัวปลัดขันธ์ได้เดือน ๗ เพ็ญ ฟ้ามงทตา
 อยู่เมืองหงดำมาปราบแพ้เอาเมือง ฝ่ายด้านนากำถวันออกเอาได้

เมืองนายแล้ว ก็ข้ามมาเอาเมืองฝางแล้วก็ลงไปเอาเมืองเชียงใหม่
 แล้วก็มารบเมืองเชียงแสนทันแต่ พระยากำพุดออกรบกับแพ้ว พ่ายหนี
 จากเวียงแก้ว พ้ามังทตาก็ได้เอาพระยากำพุดไปตกเมืองแสนหัวหน
 แต่ พ้ามังทตาก็ได้เชียงแสนแล้วก็เอาเมืองเทิง เมืองน่าน เมืองแพ้ว
 เมืองนครจำปูนแล้วมาอยู่เชียงใหม่ พ้ามังทตาปราบได้เมืองตานาทาง
 มวลแล้ว ตกปดุนหนักปงให้ท้าวม่อกุณกินเมืองเชียงใหม่ตั้งเก่าแล้ว
 ก็ใช้ให้ไปตามเอาพระยากำพุดอินหนีไปเมืองแสนหัวหน คินมากินเมือง
 เชียงแสนตั้งเก่าแล้วก็ร้องเรียกหาขังผู้เฒ่าผู้แก่มาถามยังจารีตบ้านเมือง
 ครึ่งนั้นเฒ่าด้เมืองจึงเอาหนังสือพื้นเมืองแต่เช่นพระราชเจ้าแสนพุตังแต่ง
 ไว้ให้ มากอบไหว้เจ้าพ้ามังทตานั้น ครึ่งนั้นทพโสดพ้ามังทตาเจ้า
 ได้ตรองตรัสยัง หนังสือพื้นเมืองทงมวลแล้ว พระเจ้าพ้ามังทตาท่าน
 ก็มพระราชอาญาว่า บักแคว้นแดนทงมวลอินท้าวพระยามหากษัตริย์
 เจ้าทงหลาย ผุ่งอินเป็นแล้วมาแต่ก่อนนั้น หากทานไว้กับที่ใดพระองค์
 เราเป็นเจ้า ก็ทานไว้ทนนตั้งราชประเพณีแห่งท้าวพระยาทงหลายผุ่งนั้น
 ทุกประการแต่ บักแคว้นเจ้านายคนใดก็ให้เจ้าคนนั้นได้กินตามตั้งราช
 ประเพณีนั้นเทอญ หากว่าถึงฤดูขอบบิมาถึง ก็ให้ได้ลงไปบูชาทพโสด
 ในเมืองหงสาวดีนั้นตามสติกำลังนั้นเทอญ เจ้าพ้ามังทตาพระเป็นเจ้าก็
 ตั้งเวดิงนแต่ จุดศักราชได้ ๙๒๘ คือบเบิกขงัว พระมิงทตาเจ้าก็พลิก
 คินเมือเมืองหงสาวดีตั้งเก่า ส่วนเมืองยวนเชียงแสนทันก็ได้เป็นตุก

• ซึ่ง ๒ ไปกรบทูลให้ทราบ

เมืองเมงหงด้าแต่่นขึ้นมาแต่ ต่อแต่่นมาได้ ๖ ปีจุดศักราชได้ ๘๒๖ ตัว
 ๖ กาบใจ พระมิกุลกับพระยากำพดเชียงแ่่นพระยาตะครพร้อมกันฟันฟ้า
 มังทลาแต่้ว ฟ้ามังทลากี้มารบเชียงใหม่ได้แต่้ว เอาตัวพระมิกุลกับคน
 ครวักตางหนึ่งเมื่อไ่วเมืองหงด้าแต่้ว ก็ไ่วนางเทวกินเชียงใหม่แทน
 จุดศักราชได้ ๘๓๐ ตัวฟ้ามังทลาไปรบเมืองอโยชยาได้แต่้วฆ่าพระมหา
 กษัตริย์อโยชยา อันเป็นชาติเชองวงษาแห่งพระยาพรหมกุมารเมือง
 โยนกนครเชียงแ่่นนั้นแต่้วแต่้ว เอาพระยาเมืองพิษณุโตกอันเป็นชวคิ
 เชือเมืองตะไ่วเก่านันไปกินเมืองอโยชยาตีไป ได้ชื่อว่าศัชรบรมราชัน
 แแต่ พระยากำพดเจ้ากินเมืองเชียงแ่่นทันได้ ๑๒ ปีก็จุดิตายไปในปีนั้น
 เจ้าฟ้าห่อคำคนตูกเป็นพระยากินเมืองเชียงแ่่นทันแทนก็ในปีนั้นแต่ จุด
 ศักราชได้ ๘๓๕ ตัวปีเตาดัน ฟ้ามังทลาไปรบหนองคายนองหาญตาง
 ช้างได้ดั้นแต่ จุดศักราชได้ ๘๓๘ ตัวปีเบิกยี่ ราชเท่วเมืองเชียงใหม่ก็
 จุติไปแต่ เจ้าฟ้าห่อคำกินเมืองเชียงแ่่นได้ ๘ ปีก็จุดิตายไปในปีนั้น
 ค่อนันจุดศักราชได้ ๘๔๑ ตัวปีกัตเม้า เจ้าฟ้ามังทลาให้มานคือเจ้าฟ้า
 ตัวดัดชื่อว่มังชานรชามังชยุ มากินแทนราชเท่วเชียงใหม่แต่้วให้พระยา
 ดำพูนไปกินเมืองเชียงแ่่น ก็คั้นเอาไปแต่้วเมืองได้ แต่้วก็ไ่วนางเท่ว
 กินอยู่ได้ ๓ ปีก็ย้ายไปไ่วแต่้วเมืองเชียงใหม่ แต่้วก็ให้พระยาหัวเคียน
 กินเชียงแ่่นแต่ เช่นนไต่เป็นตูกเมืองเมงเจ้ากินเมืองบ่มมันเที่ยงแต่
 จุดศักราชได้ ๘๔๗ ตัวปีดวงได้เจ้าภวมังทลาหวงเมืองหงด้าดัดถึง
 อนิจจกรรมไปแต่ แต่้วแต่่นเอามาคยทั้งหลายก็ยกเอาพระหิวระมังทลา

คนถูกไถ่^๕นั้น ^๕ขึ้นด้วยเมืองหงสาเป็นภวมิ่งทลายแถม ภวมิ่งทาดคน
 พ่อ และจุดศักราชได้ ๖๔๗ ตัวปีดับแล้ว เจ้าฟ้าสว่างศักดิ์เมืองเชียงใหม่ไป
 รบอโยชยาแล้ว ^๕เสียนันทกอยผู้เป็นแม่ทัพไปตายเสียคอบได้หนีมาแ
 จุดศักราชได้ ๘๕๕ ตัวปีเคาตัน อุปราชาหงสาคือว่ามิ่งแถม มายอ^๖เอา
 คักไปเมืองอโยชยา ^๕ได้รับพระนเรศปดางตามถูกเจ้าพระศรีธรรม
 ราชม่ากัถัง ๗ แฉ่นแล้วกับได้อโยชยาก้าน^๖ หนีคืนมาแ ^๕เช่นนี้ถูก
 เจ้าฟ้าสว่างศักดิ์มิ่งซานรชามิ่งขยเมืองเชียงใหม่ขึ้นมากินเชียงแฉ่น^๕ มี
 ชื่อว่านรชาดังเก่าแ ^๕จุดศักราชได้ ๘๕๗ ตัวปีดับเมดเจ้าฟ้าถันช้าง
 มากว่าเมืองน่าน จักให้ได้เป็นเจ้าถันนาว่าดั่งนั้นกับได้ ^๕พากันพ่ายค
 ไปถันช้างดั่งเก่าแ ^๕เช่นนี้ถูก^๕เตยงพระเจ้าฟ้าสว่างศักดิ์เชียงใหม่ไปกิน
 เมืองน่าน ^๕จุดศักราช ๘๖๐ ตัวปีเบิกเถด ^๕ดาวพันเจ้าภวมิ่งทดาหนีจาก
 หงสา ตกมากวนตำพุนเชียงใหม่แล้ว ตกไปพะเยา ตกตงไปถันช้าง
 ที่เก่าเขาน^๕แ ^๕ชาวอโยชยาก็มารบเชียงใหม่บ^๕แตก เสียคนบ้านนอก
 ไปพอง^๕ปีเดียวกนั้นแ ^๕จุดศักราชได้ ๘๖๒ ตัวปีกตใจ^๕ ออกญาเดโช
 มากินเชียงแฉ่นแ ^๕จุดศักราชได้ ๘๖๕ ตัวปีกาเมา^๕ เมืองถาด^๕พนเมง
 ม่านไปชักเอาถันช้าง^๕ขึ้นมาเอาถันนาบได้ ^๕ต่อเมืองพะเยาเชียงแฉ่น
 เมืองฝางเชียงใหม่บ^๕ได้แ ^๕ออกญาเดโชมากินเชียงแฉ่นได้ ๓ ปีก็หนีไป
 บ^๕น^๕น^๕แ ^๕เจ้าฟ้าสว่างศักดิ์กินเมืองเชียงใหม่ได้ ๒๘ ปีแล้วก็ตายไปแ
 ศักราชได้ ๘๖๘ ตัวปีเมิงเมดหม่องด้วยโทคน^๕้องกินเชียงใหม่แทนชวบ

ปลาย ๒ เดือน จุติตายไปแต่ ถูกผู้กวัดองกินเมืองเชียงใหม่แทนไป
 และได้ ๒ ปีตาย แล้วตนหัดซ้ายยอกินแทนได้ ๑๓ ปีตาย แล้วต่อขึ้น
 มากจึงให้จิมพระยาจำบ้านเชียงใหม่ขึ้นมากินเชียงแสน ครั้นนั้นพระยา
 จำบ้านเชียงแสนกินแล้ว จึงทนตัวไปน้อมเมงม่าน เอาช่างลงไปถวาย
 เจ้าภวมังทตากับเมืองหงสาวดีนั้นแต่ แล้วได้รับพระราชทานเมืองตะคร
 มาเป็นเมืองขึ้นเชียงแสนนับเท่าแต่ขึ้นเจ้าภวมังทตานั้นดี จึงกรุณายัง
 พระยาเชียงแสนเป็นอันมาก จึงยกให้เป็นเจ้าฟ้ากาเผือก ๗๕ พันนาเชียง
 แสนแล้ว ให้ประธานพวง ข้างจิก คำหลังแดงดาวคำแต่ ครั้นนั้นเชียง
 ใหม่ขาดบมีไม่ขึ้นเจ้าเมือง แต่ขึ้นมาเชียงแสนจึงได้ทันตัวเอวราชการ
 เข้านบพระบาทในหงสาวดี บได้พรองกับเชียงใหม่แต่ขึ้นมาแต่ จุด
 ศักราชได้ ๘๗๒ ตัวปีเบิกยี่ ถูกเจ้าฟ้าสาวดัดเชียงใหม่ว่าพระยาน่านกิน
 เมืองได้ ๒๓ ปีแล้ว ก็จุติตายไปในนั้น แล้วพระราชเทวกินเมืองแทนแต่
 เช่นม่านเมืององวะก็ได้ตั้งมาเอวราชการในหงสาวดีทั่ว ครั้นนั้นยังมี
 ถูกพระยาองวะคนหนึ่งชื่อว่าเจ้าฟ้าสุทโธเสถยเมืององวะแทนพ่อ แล้วก็
 ได้ตั้งมาเอวราชการนบพระบาทอยู่ในหงสาวดีนั้นแต่ จุดศักราชได้ ๘๘๐
 ตัวปีกบไซ้ พระยาเมืองเชียงของพินภวมังทตาดแต่ ท่านก่แต่งให้เจ้า
 ฟ้าสุทโธองวะกับอุปราชามังและทิพคนน้อง ขับเอาทพชนมาตั้งอยู่ท
 แล้ว ก็ยกต้องรบเชียงของเดือน ๑๒ ออก ๘ คำได้ ปีดับเข้าหลังนั้น
 เมืองน่านเข้าพินแถม ก็ยกทัพตงมารบเมืองน่านได้แล้วคืนมาตั้งอยู่เชียง

แต่เดิม เจ้าฟ้าสุทโธตั้งอยู่ทุ่งดีพองตะวันตกเฉียงเชียงแตงแด เจ้าอุปราชามังแตจ้อเจ้าตั้งอยู่ย่งทุ่งยางงามหัวเวียง แต่วิบ่ถูกบ่แม่น กั้นเกิดเป็นกตัญญูกนวันอาทิตย์คั้นหนึ่ง ในกาดนั้นเส่นำอำมาตย์เมืองเชียงแตงคนหนึ่งชื่อว่าแตงหดวงเรือคอง พร้อมกับด้วยพระดั่งมีเจ้าท่งหลาย มีมหาป้าเจ้าไผ่งามเป็นประธาน ออกห้ามเจ้าท่งต้องจึงเมียนด กับด้วยกันแต ครึ่งนั้นเจ้าฟ้าสุทโธธรรมราชเจ้าองวะก็มีคำยินตั้นก ก็ตั้งย่งแตงหดวงเรือคองกับหน่อคำท่งต้อง พ่อตูกให้ เป็นใหญ่ในอาณาจักรทั้งมวต แดวกตั้งย่งแตงหดวงเรือคองตนพ่อนให้ เป็นเจ้าฟ้าหดวงทิพนเตรกนเมืองยวนเชียงแตงทั้งมวต ก็ยกย่งเจ้าหน่อคำผู้ตูกนให้ เป็นเจ้าฟ้าหมวกคำรองตนพ่อแดวกตั้งให้กนแคว้นเมืองฝาง เจ้าท่งต้องก็พากันไปหงส์าวดี เช่นเมืองหงส์าวดีได้เป็นกษัตริย์เจ้าแก้วม่านไทยยวนทั้งมวตแด เจ้าภวมังทลาคตนพนก็จุกิตตายไปบั้น ในเมืองหงส์าวดีที่นั้นแด อุปราชามังแตงทิพนเตรได้ขึ้นเป็นมหากษัตริย์แทนพี่ในจุดศักราช ๕๕๕ ด้วยเมิงเม่านแต จุดศักราชได้ ๕๕๐ ด้วยเบิกดี พระเจ้าฟ้ามังแตงทิพนเตรหงส์ากับเจ้าสุทโธธรรมราชองวะ ก็พากันขึ้นมาตานนาแถม มาถึงหว่างกตางเชียงใหม่กับเชียงแตง ครึ่งนั้นพระเจ้าท่งต้องบ่ชอบบ่แม่นกับด้วยกัน พระเจ้าฟ้ามังแตงทิพนเตรพลิกหน้คั้นไปเชียงใหม่แดวกตั้งไปหงส์าวดี เจ้าฟ้าสุทโธธรรมราชเจ้าก็แผ่วชนมาเชียงแตงที่นั้น ท่านกชนอยู่โรงนางกาเผือกแดวก ก็บ่ให้จิมฟ้าหดวงทิพนเตรกับเจ้าหน่อคำต้อง

พ่อตูกำให้กินเมืองยวนเชียงแสนและอาณาจักรทั้งมณฑลแล้ว ก็ให้ตั้งโรง
 อัญมณีในประตูท่าหลวงภายหลังที่นั้น แล้วเจ้าฟ้าสุทโธธรรมราชท่านก็ไป
 อังวะด้วย ครั้นนั้นเจ้าฟ้าเชียงแสนทั้งสองพ่อตูก ก็เอากันไปตั้งตั้งหน้า
 แม่คงแต่ก็พดิกมา ในกาตนั้นพระยาม่านเชียงใหม่นี้คือว่าตูกเจียงเจ้าฟ้า
 สวรรค์ท่าน เขาเป็นในใจษัตริย์เมงหงสาแล้ว ก็แต่งให้พระยาเมืองตะคร
 ฐินเกิดเอาพระยาเชียงแสนทั้งสองพ่อตูกได้แล้ว ก็เอามาซึ่งไวยังเมือง
 เชียงใหม่นั้นแต่ ส่วนว่าพระสุทโธธรรมราชตั้งเมื่อถึงอังวะแล้ว ก็
 เกณฑ์เอาคักพดิกมาแล้วก็ตั้งไปหงสา ครั้นว่าไปถึงหงสาแล้วก็ไวยัง
 รัชชนะ แล้วก็เอาเจ้าฟ้ามังและจ้อจาวทิพเนตรตั้งด้วย ส่วนเจ้าศรี
 สุทโธธรรมราชอังวะได้เป็นเอกราชแล้ว พระเจ้าสุทโธธรรมราชได้นั่ง
 แทนแก้วในเมืองอังวะกับนั้น แต่นั้นม่านอังวะได้คืนเป็นเอกราชและ
 เป็นกษัตริย์เมงในหงสาด้ก็มาสู่ตั้งขึ้นในปีนั้น ส่วนว่าพระยาตะครอาสา
 ฐินเอาพระยาเชียงแสนพ่อตูก ต่างพระเจ้าฟ้าเชียงใหม่นี้ได้แล้ว ท่านก็
 ยินดียกเอาพระยาตะครฐินเป็นพระยาศรีสองเมืองวิชัยปราการ และให้
 ให้นำเมืองเชียงแสนแล้ว ก็แต่งให้แสนอาษาเมืองเชียงใหม่ท่านให้
 มาเป็นหลวง เมืองเชียงแสนท่านแล้ว ก็บ่าวเอาคักได้ ๓,๐๐๐ คนมา
 อยู่รังได้ ๓ ปีแล้ว ถึงปีดวงมดศักราชได้ ๘๘๓ ตัว พระเจ้าสุทโ
 ธรรมราชตูกอังวะลงมาหงสาแล้วแล้วมาเชียงใหม่ ก็มาเห็นพระเจ้า
 เชียงใหม่เอาเจ้าฟ้าหลวงทิพเนตรเชียงแสน ทั้งสองพ่อตูกมาซึ่งไวยัน

ครั้นได้เมืองฝางแล้วก็รีบรอนเอาขามอกสันดาคนครว้ทั้งหลาย ส่งไป
 อังวะเสียเป็นอันมาก ตะค่างไว้ในเมืองแต่กิ่ง ตัดขึ้นแล้ว ก็ปองให้จิมฟ้า
 หมวกคำคนเป็นนุคพระเจ้าฟ้าหลวงทิพเนตรเชียงแสนได้กินดังเก่า ส่วน
 ว่าพระเจ้าศรีสุทโธธรรมราชาเจ้า ท่านก็กลับคืนมาอยู่เวียงไชยบุรีศรีคอน
 แมนเชียงแสนอยู่ยังราชโอรสหลวงนางกาเผือกแล้ว ก็หาผู้เฒ่าผู้แก่อันรู้
 จารีตบ้านครองเมืองมาถามดู ในกาดนั้นเฒ่าสี่เมืองกับแสนหลวงไชยชิต
 ก็พร้อมกันเอาหนังสือพื้นเมืองยวนเชียงแสนแต่เช่น พระราชาเจ้าแสนพ
 ธิราชตั้งไว้ในมาไซกราบไหว้ ครั้นนั้นพระเจ้าศรีสุทโธธรรมราชาท่านได้
 ตรัสตรองจารีตบ้านครองเมืองแจ้งแล้ว พระเจ้าฟ้าสุทโธธรรมราชาเจ้า
 ก็มีพระราชอาชญากรณว่า เขตต์แขวงแดนที่ท่งมวดอันทั่วพระยามหา
 กษัตริย์เจ้าท่งหลายท่านไว้กับวัดวาอารามทั้งหลายมาแต่ก่อนนั้น มีชนิด
 เราพระองค์ได้เป็นเจ้าแล้ว ก็จักทานไว้ด้วยตั้งทั่วพระยาท่งหลายผู้อัน
 เป็นแล้วมาแต่ก่อนนั้น เขตต์แดนเมืองท่งมวดเป็นบ่กแคว้นเขตต์แดน
 เจ้านายขุนคนใด ก็ให้ยื่นถวายเจ้านายขุนคนนั้นเทอญ พระเจ้าศรีสุทโธ
 ธรรมราชาเจ้าปราบได้เป็นเจ้าแก่ถ่านนาไทยท่งมวดแล้ว ท่านก็ตั้งไว้
 ฉนั้น ศักราชได้ ๘๘๘ ตัวปีระวายใจ พระเจ้าฟ้าสุทโธธรรมราชาก็เสด็จจง
 ไปอยู่เมืองอังวะ ศักราชได้ ๘๘๘ ตัวปีเมิงเจ้าก็มายอดูกแก้วพันคน
 แล้ว จึงมีพระราชอาชญาให้สร้างวัดเขตต์วันที่โรงนางกาเผือกนั้น ให้
 เป็นราชสถานแล้ว ก็นิมนต์เอาขามอกป่าไผ่งามเจ้าดอนแทนเข้ามาอยู่

เขตวันอารามกลางเวียงแก้ว ก็ยกให้เป็นสมเด็จพระเจ้าแก้ว ก็แต่งเรือน
นางฟ้ากาเผือกอยู่เดี่ยว ฝ่ายกองหลวงภายเหนือแก้ว ให้เป็นมุตศรัทธา
วัดเขตวันนั้น พระเจ้าฟ้าศรีสุทโธธรรมราชได้ปราบเพืองฟ้าฝ่ายกอง
ตะวันออกแก้ว ท่านก็ทรงกรุณาให้เจ้าฟ้าหลวงทิพเนตรกับเจ้าฟ้าหมวก
คำทั้งสองพ่อลูกเป็นใหญ่แก่ถ่านนาทมมวด คือว่า เชียงราย พะเยา เมือง
ฝางหางดาด สะวานน้อยย่างมันเมืองตวนปุรงเมืองกกพู่เพียงเชียงคุด
เมืองกายสามท้าวเมืองมำท่าต่อเมืองวะเชียงชานบ้านยูเมืองหุดวยเมือง
ยอง เมืองสิงหนอ เมืองหลวงภูคาภูกระทาง และ เชียงขี้ เชียงของ เทิงเมือง
ถ่อน่านแพรว์ละครทมมวดแก้ว ให้เส่นหลวงเถิงกินท้องช้างและเรือ
คอนเรือหวายท่าทมมวดและให้หมื่นพื่อนหลวงกินกินบก แด้วให้หมื่น
พื่อนน้อยกินกินนา ให้หมื่นหลวงสุทโธชัยกินแคว้นในพันนาแพงแด
ท่านก็แต่งไว้ฉนั้นแล้ว ก็ปงให้เจ้าฟ้าหลวงทิพเนตรเชียงแค้นใจรูทั้ง
มวดแด เช่นพระเจ้าศรีสุทโธธรรมราชอังวะเป็นกษัตริย์แก่เมงและ
ไทยทมมวดแด เช่นเจ้าฟ้าหลวงทิพเนตรกินเมืองไชยบุรีศรีวังนิยาง
เชียงแค้นแล้ว พระยาหลวงไชยชิตสร้างวัดขึ้นแถมใหม่ เจดีย์กว้าง ๕ วา
ออกสูง ๓๓ วา ออกบรรจุพระธาตุย่อย ๓๕๐ องค์ ในจุลศักราช ๓๐๐๐ ตัว
มีเบกษณ นางฟ้ากาเผือกเมืองเชียงแค้นก็จุติตายไปในปีนั้นแด
ทั้งจักกตาวงศ์วัดทั้งหลายอันมีในเวียงแฉะนอกเวียงแห่งไชยบุรี
เชียงแค้นก่อนแต่ปฐม วัดบุญยืนริมประตูนางเทิงหัวเวียงตะวันออก ๓
วัดมหาโพธิ์ต่อมาตะวันออก ๓ วัดมงคลแจ่งริมหน้า ๓ วัดเชียงน้อย

คันถาน ๓ วัดป่าวิเชียร ๓ วัดอาทิตย์แก้ว ๓ วัดพวงพันทอง ๓
 วัดสังกายางเงิน ๓ วัดผ้าขาวพาน ๓ วัดซุ่มแดง ๓ รวม ๓๐ วัด มี
 หน่อสำณแด่ วัดบุ๋มคำวิมประตู่ท่าหลวงภายใต้ ๓ วัดปราสาทคุ้มถัด
 เข้ามาทางเวียง ๓ วัดเซตวัน ๓ วัดพระยืน ๓ วัดพระนอน ๓ วัด
 พระคำกลางบ้าน ๓ วัดป่าเขียง ๓ วัดจายี่ ๓ วัดเขียงหิน ๓ วัดพระ
 หิน ๓ วัดคว้าง ๓ วัดเสาดินวิมประตู่ท่าเสาดิน ๓ มาถึงนี้มี ๒๐ วัด ห้าง
 กต่างฝ่ายตะวันออก วัดแก่งฝาด ๓ วัดบ้านร้อง ๓ วัดสันนุก ๓ วัดถ้ำวัดดี ๓
 วัดแสนรมณ์ ๓ วัดศรีบุญเรืองแจ่งใต้ ๓ วัดพันเจ็ด ๓ วัดบ้านน้ำคำ ๓
 วัดธรรม ๓ วัดปทุมใต้ ๓ มาถึงนี้มี ๓๐ วัด ตะวันออกแจ่งใต้และ
 วัดไชยอาราม ๓ วัดเขียง ๓ วัดสุทธาวาส ๓ วัดโบสถ์ ๓ วัดจำปา
 เหลือง ๓ วัดราชอาราม ๓ วัดหนองสำ ๓ วัดพวงคัน ๓ วัดสาย
 หม้อ ๓ วัดออกเวียง ๓ มาถึงนี้มี ๔๐ วัด ห้างใต้แต่ วัดศรีคำแจ่ง
 หรดี ๓ วัดโศก ๓ วัดสอยดาว ๓ วัดโกศต ๓ วัดหัดกพัน ๓ วัด
 สมภาร ๓ วัดพันโรง ๓ วัดแสนทอง ๓ วัดพระหลวงวัดพระบวช ๓
 มาถึงนี้มี ๕๐ วัด ตั้งแต่แจ่งหรดขนมากทางแด่ วัดพระทองน้อย ๓
 วัดถ่านทอง ๓ วัดพระยอม ๓ วัดอุดม ๓ วัดเส้าเคียน ๓ วัดหมื่น
 เขียง ๓ วัดต้นต้อย ๓ วัดพันเช่า ๓ วัดดอกบัว ๓ วัดมหาวัน ๓ มา
 ถึงนี้มี ๔๐ วัด ห้างกลางเวียงฝ่ายตะวันตกแด่ วัดเจ็ดหาง ๓ วัด
 มหาธาตุ ๓ วัดมหาอาราม ๓ วัดวงกตใน ๓ วัดปราสาทประตู่ ๓
 วัดหอแก้ว ๓ วัดอ้อมแก้ว ๓ วัดต้นยางใน วัดศรีบุญโต ๓ วัดศรี

ชุมริมน้ำแจ่มชววิดิ ๓ มาถึงนม ๗๐ วัด ห้างตะวันตกเฉียงเหนือ วัด
 อารามเชียงใหม่เวียงริมประตุนางถึงฝ่ายตะวันตกแด วัดภูมเมือมถัด
 ดงมา ๓ วัดเด่นเมือมมา ๓ วัดวอชัย ๓ วัดเจ้าจันทร์ ๓ มาถึง
 กตางทม ๗๐ หลัง คำอนมเวียงในแด

วัดอนมเวียงนอกประการนั้น วัดผ้าขาวสายแทนหัวดอน ๓ วัด
 พระแก้ว ๓ วัดพระคำ ๓ วัดพระทองทิพปาดาด ๓ วัดไผ่งาม ๓ วัด
 ดอนคางใต้ ๓ วัดจันทร์ ๓ วัดป่าแจ่มใต้ ๓ วัดหนองน ๓ มาถึงนม
 มี ๓๐ หลัง ด้านอากาศเฉยแด วัดประดงค้ำท่ามาน ๓ วัดญูารัด ๓ วัด
 เวฬุวัน ๓ วัดสังคโลก ๓ วัดป่าก่ง ๓ วัดส้มวา ๓ วัดป่าแดงหลวง
 ริมแจ่มเวียง ๓ วัดช่วงทราย ๓ วัดป่าอนม ๓ วัดโกศดอนนอก ๓ มา
 ถึงนม ๖๐ หลังหนได้แด วัดกู่เต้า ๓ วัดพระครู ๓ วัดตั้งช้าง ๓ วัด
 อุโมงค์นอก ๓ วัดป่าแดงน้อย ๓ วัดดอกเกียง ๓ วัดศรีคองแมน ๓
 วัดสวนดอกนอก ๓ วัดหมากเงิน ๓ วัดแก้วกาย ๓ มาถึงนม ๓๐
 หลังแด ด้านตะวันตกแจ่มใต้ตัดป่าสักเหนือประตูเชียงใหม่ ๓ วัดนา
 แรน ๓ วัดอุโมงค์ ๓ วัดบ้านแรม ๓ วัดบ่อเดื่อต ๓ วัดป่าศรีไชยา ๓
 วัดประตูข้าม ๓ วัดจอมสวน ๓ วัดป่าหลวง ๓ วัดดอยเรือใน ๓
 มาถึงนม ๕๐ หลังด้านแจ่มชววิดิในแด วัดสวนสนุกต้นดอนท้าวภาค ๓
 วัดจอมแจ่มที่หางนาค ๓ วัดจอมกิตติธาตุเจ้า ๓ วัดดอยวงกตนอก ๓
 วัดอ้อมแก้วนอก ๓ วัดไชยปรากฏ ๓ วัดพระเจ้าหลวงดอยเรือนอก ๓

วัดป่าทิพ ๓ วัดบ้านยอ ๓ วัดจอมศรี ๓ มาถึงนม ๕๐ หลัง ด้าน
ตะวันตกแจ่งเหนือ วัดช้างชวน ๓ วัดป่าเขียงนอก ๓ วัดปทุมเหนือ ๓
วัดป่าคำ ๓ วัดอินทนิล ๓ วัดคนวัง ๓ วัดน้อยผ้าขาว ๓ วัดมหาพน ๓
วัดยามงาม ๓ วัดดงหอม ๓ วัดหมากพินดำ ๓ วัดต้นยางนอก ๓
วัดแจ้งท่านาค ๓ วัดดงเกียง ๓ มาถึงนม ๖๖ วัดแด่ หมุนด้านเหนือ
มาแจ้งท่านาคตะวันออกแด่ วัดอันม่ว้งในแฉะเวียงนอกเวียงเหรัญญ
เงินยางเขียงแฉะทงมวด ชันใหม่ ๗๕ วัด ชันนอกปรากฏมี ๖๖ วัด
ทงมวดรวมเข้าด้วยกันมี ๓๕๓ วัดแด่ นับค่าอันม่ว้งในเวียงกับนอกปรากฏ
ไทดประมาณ ๕๐๐ วารอบทุกด้านนั้นแด่

ที่จักจายยังวัดอันม่ว้งดอนมดภูกวาวนั้นก่อนแด่ วัดป่าดักหวง
หัวดอน ๓ วัดภูกวาว ๓ วัดโพธิ์ศรี ๓ วัดศรีนาง ๓ วัดป่าดักน้อย ๓
วัดด้อยฟ้า ๓ วัดหมากบึงหวง ๓ วัดบุพพลา ๓ วัดหางดอน ๓
ถอยริมแควหวงมี ๘ หลังแด่ วัดสร้อยหาดาก ๓ วัดจอมทองกลาง
ดอน ๓ วัดเวือนแก้ว ๓ วัดแจ้งไคว ๓ น้ห้องกลางมี ๔ หลังแด่
ภายในแควน้อยวัดเวือนแก้ว ๓ วัดโคมคำ ๓ วัดหาดนางแฉะ ๓ วัดงัว
เพร่า ๓ วัดเขียงยี่น ๓ วัดหาดย้อย ๓ วัดเขียงลาว ๓ วัดยางทราย ๓
วัดผาหงอ ๓ แควน้อยมี ๘ หลังทงมวดมี ๔๓ หลังรวมเข้ากันแด่ ค่า
วัดอันม่ว้งในดอนมดภูกวาวแคววันขวาของใต้แด่ เหตุว่าเป็นที่ใหญ่ชุม
มวดกันจึงจดหมายไว้ให้ใคร ยังชื่อที่ตั้งกันทงมวดด้วยเหตุนี้แด่ วัด
อันม่ว้งพันดกทงหาดาผู้ขึ้นนับเป็นชุมเป็นมวดบได้กฏหมายแด่ ที่วิเศษ

อันพระพุทธรูปเจ้าสุวาปนาไว้นั้นหากมีกับค่านานนั้นทุกแห่งทุกที่ในทนต์โลกนี้
หมายไว้แต่

ทั้งจากด้วยพระเจ้าฟ้าศรีสุทโธธรรมราชาเจ้า ได้เป็นมหากษัตริย์
ปราบดาภิเษกไทยด้าวเมงทั้งมวตแล้ว ส่วนว่าบ้านเมืองไพรไทยทั้งมวต
ก็อยู่เย็นเป็นสุขต่อแต่นั้นมาแต่ จุดศักราชได้ ๓๐๓๐ ตัวปีกใบไม้ พระ
เจ้าศรีสุทโธธรรมราชาองค์จกิตไปแต่ แล้วก็ยกเอาเจ้านัญชนหนึ่งแทน
แก้วเป็นกษัตริย์องค์แทนแต่ จุดศักราชได้ ๓๐๓๓ ตัวปีกัดเป่า มหา
ราชครูเจ้าคือนกวางอนิจจกรรมไปแต่ จุดศักราชได้ ๓๐๓๖ ตัวปีกัดยี่
พระเจ้าฟ้าหุดวงทิพนตรตนพอกินเมืองเชียงแสนได้ ๒๐ ปีก็จกิตไปแต่
แล้วก็ยกเอาเจ้าฟ้าหน่อคำคนตูกเป็นเจ้าฟ้าหมวกคำ แล้วราชสมบัติใน
เชียงแสนหุดวงต่อไปแต่ ส่วนว่าเมืองฝางนั้นก็รุ่งเรืองมาตลอดแต่
ส่วนว่าเมืองเชียงใหม่ที่นั้น เจ้าฟ้าศรีสุทโธธรรมราชาเด็กเอาไปสิ้นแล้ว
พระยาแสนหุดวงกับสามด้านตั้งหนั้นตั้งอยู่แถม บัดเดี๋ยวนี้รุ่งเรือง
มามากนักแต่ เจ้าฟ้าหมวกคำกินเมืองมาได้ ๕ ปีแล้วก็อนิจจกรรมไป
ใน ศักราชได้ ๓๐๓๗ ตัวปีกัดบเม็ดนี้ แล้วยกเอาพระแสนเมืองตูก
ขึ้นกินเมืองแทนที่ในปีเดียวกันนี้แต่ กินแล้วก็เอาลงไปอังวะได้ ๓ ปี
ศักราชได้ ๓๐๓๘ ตัวปีกัดใบไม้ นำหัวมเมืองทุกแห่งพระแสนเมือง
ได้เจ้าฟ้าแล้ว มานั่งเมืองและเจ้าฟ้าแสนเมืองกินเมืองมาได้ ๕ ปี
ศักราชได้ ๓๐๓๙ ตัวปีกัดใบไม้ ก็ช้อมมาตูกเมืองกลางหุดวงแตกตื่นมาก
นัก มหากษัตริย์เจ้านัญชนองค์อนิจจกรรมไป พระเจ้าเมืองเบชนเป็น

กษัตริย์แห่งแคว้นอังกะกับเดยวันแต่ ศักราชได้ ๓๐๒๒ ตัว พ่ายชาว
 ไท้อโยธยาครั้งเมืองอุปราสาทนั้นชื่อว่าเอกาทศรชชนมาปราบได้เมืองเชียง
 ใหม่แล้ว มาเอาเมืองฝางได้แล้วมาตั้งอยู่เมืองฝางที่นั้น ชาวเมืองเชียง
 แด่นเวลานี้ ก็พากันไปค้อม รอมกันอยู่ในป่าหน่ได้ที่หว่างกลางเชียงของ
 กับสวนดอกหน้ ก็ตั้งเวียงพรางอยู่ณที่นั้น ก็ได้ชื่อว่าเวียงเชียงแด้
 น้อยนั้นแต่ เช่นเมืองเชียงใหม่และเมืองฝางก็ได้เป็นลูกเมืองไค้อโยธ-
 ยา ศักราชได้ ๓๐๒๓ ตัว ก็ยกย่องมาแถม จุดศักราชได้ ๓๐๒๔
 ตัวปีเตยจึงได้ออกมาตั้งเมืองดงเก่า แต่นั้นมาได้ไปเฝ้ากษัตริย์เจ้า
 ในเมืองอังกะ ก็ขาดจากราชการในอังกะแต่นั้นมาได้ ๓๕ ปี ถึงศักราช
 ได้ ๓๐๓๐ ปีเบิกสัน พระเจ้าเมืองเบื่อนิจจกรรมไปแคว้นมหาธรรมกยาม
 ชนแห่งแคว้นเป็นมหากษัตริย์เจ้าอังกะแทนต่อมา ศักราชได้ ๓๐๓๔
 ตัว เจ้าฟ้าแด้เมืองกินเมืองเชียงแด้นานได้ ๓๗ ปีแล้วก่อนนิจจกรรม
 ไป แล้วพระอินทร์เมืองคนตุงขึ้นเป็นเจ้าฟ้ากินเมืองแทน ก็ในศักราช
 เดยวันแต่ มหาธรรมแต่งตั้งให้ฟ้าด่างกุงเป็นไปชุกขึ้นมาเมืองเชียงแด้
 ก็ในจุดศักราช ๓๐๓๕ ตัวเดือน ๕ นั้นแต่ แต่นั้นขุนสดนามเชียงแด้ที่จึง
 ได้เก็บของเลี้ยงไปชุกไป เจ้าฟ้าอินทรีกินเมืองมาได้ ๗ ปีแล้วก่อนนิจ-
 จกรรมไปในศักราช ๓๐๔๐ ตัวปีเบิกขง่า แล้วก็ยกเอาพระเนติเมือง
 คนตุงขึ้นเป็นพระเจ้าฟ้า เสด็จเมืองเชียงแด้ทนนต่อไปกับเดยวันนั้นแต่
 ศักราชได้ ๓๐๔๕ ตัวราชครูเจ้าวัดหลวงอนิจจกรรมไปแล้วไล่ปราสาทต่าง

ถูกนกดัดดีดัดดีดัดดีการด้วยเรือพ่วงกลางหน้าแม่ของ^๕ แล้ว ถึงเดือน ๓๒
 ส้มเต๋จเจ้าวัดปางัวเวียง อนิจจกรรมไปก็ได้ปราสาทต่างถูกนกดัดดีดัดดีดัดดี
 ดัดดีการณีนเดียวกันนั้นแต่ ศักราชได้ ๓๐๔๖ ตัวปีกับได้เดือน ๖ เพ็ญ
 วันพุทธมหาสัตว์เจ้าฟ้าเฉลิมเมืองเป็นเค้าแก่เสนาอำมาตย์ประชาราษฎร์
 ทั้งมณฑลพร้อมกันเวียดสร้างพระราชกุเจ้าจอมกิตติ ได้ชวบทหนึ่งจึงดำริ
 บริบูรณ์ ศักราชได้ ๓๐๔๗ ตัวปีกับเข้า หกเพ็ญวันพุทธมีการฉลองทำ
 บุญให้ทานแถมมีดอกไม้ไฟแล่นแปดหมื่นกระบอกหนึ่ง บอกล้อยมาก
 หลาย เดือน ๖ แรม ๓ ค่ำวันจันทร์ตักปีใหม่แล้วแรม ๕ ค่ำ เจาะบอก
 ไฟหลวงบูชามหาธาตุเจ้าที่ทุ่งห้วยหอมขึ้นนัก ศักราชได้ ๓๐๔๘ ตัวปี
 ระว้ายี่ เมืองของฝ่ายเมงชวระแตกหนีมาอยู่เวียงเชียงแสน^๕ ทิน เมง
 ชวระก็มาตั้งเชียงแสน^๕ แล้วก็ลงไปรบเมืองเชียงใหม่ก็ได้แต่แล้ว ตัว
 เมงชวระก็หนีเมืองเชียงใหม่อยู่^๕ นั้น ศักราชได้ ๓๐๕๐ ตัว มหาปาเจ้าศรี
 ไชยคนหลวงอนิจจกรรมไปแล้วได้ปราสาทต่างถูกนกดัดดีดัดดีดัดดีการ
 ด้วยพ่วงแพ ศักราชได้ ๓๐๕๔ ตัวพระเจ้าฟ้าเฉลิมเมืองเสวยเมืองมา
 นานได้ ๓๔ ปีก็อนิจจกรรมไป แล้วฟ้าต่างกรุงไปชุกก็ไปเจ้าฟ้าเมืองหลวง
 มากินเมืองเชียงแสนแทนแล้ว ก็แต่งหน่อเมืองตูกเจ้าฟ้าเฉลิมเมืองผู้
 หนึ่งให้เป็นเมวหงวนนาซ้ายแล้ว ก็แต่งให้ตมเสนผู้หนึ่งเป็นเมวหงวน
 นาขวาแล้ว ฟ้าเมืองหลวงกินเมืองได้ปี ๓ ศักราชได้ ๓๐๕๕ ตัวปีกา

๑ ประเพณีเฝ้าศพคนใหญ่คนโต สร้างเป็นเบรรูปปราสาทตั้งอยู่บนหลังนก อยู่กลางแพ
 ใหญ่กลางน้ำ

เด้า เมืองเชียงแต่นหินแห่งแตงฟ้าฝนกับตกข้าวแพงนัก ตมเด่นคนน้อง
 เป็นเจ้าพินนาชวา หนอเมืองคนพี่เป็นเจ้าพินนาช้ายแต ฟ้าด่างก็เมือเมือง
 อังวะเจ็ดในศึกกราช ๓๐๕๕ ๕ หนัด แตะนหม่านมากกระทำให้มัสันทะไปแต
 ศักกราชได้ ๓๐๕๗ ๗ ตัว ฟ้าเมืองหอดวงกินเมืองได้ ๕ ปีแล้วก็จุกิตายไป
 แด แดวกได้ไปปราสาทต่างตูกนกหัสต์ตั้งตั้งตั้งตั้งการเจ็ด เด่นาอำมาตย์
 ทงหลายก็พร้อมกันยกเอาเจ้าหนอเมืองพินนาช้ายคนพี่ขึ้นกินเมือง
 แทนแล้ว ให้ตมเด่นนาชวาคนน้องเป็นจักคายหอดวงรองคนพี่ ศักกราช
 ได้ ๓๐๕๘ ๘ ตัว ตมเด่นเจมหาปาดเจ้าวัดเซตวันก็ถึงแก่อนิจจกรรมไปแล้ว
 ได้ปราสาทตูกช้างเขราวณตั้งตั้งการด้วยเรือพ่วงกลดงน้ำแม่ของที่ทำ
 หอดวงนั้น ศักกราชได้ ๓๐๖๑ ๑ ตัว มหากรรมเจ้าฤกามอนิจจกรรมไปแล้ว
 ก็ยกเอาเฮ่งเซตคนน้องเป็นมหากรรมนั่งแทนแก้วอังวะแทนค้อไปก็ไม่มี
 เดียวกันหนัด ศักกราชได้ ๓๐๖๒ ๒ ตัวมีกตัส มหากรรมอังวะมีมินตำมา
 ให้อย่าเอาหนอเมืองคนพี่ไปกินเชียงรายแล้ว ยกเอาตมเด่นนาชวาคน
 น้องขึ้นกินเมืองเป็นเจ้าฟ้าเชียงแต่นแทน ศักกราชได้ ๓๐๖๓ ๓ ตัวมหา
 กรรมอังวะแต่งให้ระอย่าเจ้ตั้งมาเป็นเมวหงวน แอ่พดแอ่มาเป็นจัก
 คาย เมืองเชียงแต่นมีตูกน้องสามคน ชุนเมืองทงมวดห้าอันเดียวกันได้
 จึงพร้อมกันเก็บเอาข้าวสิบ เดือนไหนทอดที่เมวหงวนข้าวตำรายี่หนึ่ง
 คำกิน ๒ ปรักเกิดของมวด เป็นเบียด้องแต่นห้าหมื่น ก็ที่จักคายข้าวตำ
 ห้าพันเบียด้องหมื่นห้าพันชื่อคำกินหมากพดูรากฝ้ายให้กุ่ม ๓ เดือนแล้ว บัน

คนให้อยู่มีหม้ายมาเมวหงวนสองคน ที่จักกายสองคนเอาหัวผู้หนึ่ง
 เอาหม้ายมาผู้หนึ่งแต่ คนเอาหัวนั้นเอาถว้บ้านก่อนหนึ่งถว้บ้านเียม
 ถว้บ้านข้างหนึ่งมีคังนี้ ตังแต่เอ็งเซ็งขึ้นเป็นมหากรรมอังวะนี้ ตานนา
 ไทยเราเป็นทุกซ์ไปแต่ครั้งถน่อยแต่ันมาแต่ เหตุว่าได้เก็บเบยมา
 เอยงมานัน คักราชได้ ๓๐๖๓ ตัวมหากรรมอังวะยกทัพมาคังอยู่
 เซียงแฉ่นทั้น แดวกยกขรบเมืองแมนริมเมืองฮ้อหนับได้ แดวกปลิก
 มาอยู่เซียงรุ่งทั้นนบ ๓ คักราชได้ ๓๐๖๔ ตัวปีเตาซง่า ดาวดานข้าง
 มาน้อมสัฎการแล้วเอาตงไปอังวะ ในปีนั้นเมืองแฉ่งข้าวแพงนักหกหาบ
 ต่อร้อยเงินแต่ คักราชได้ ๓๐๖๕ ตัวปีกามาต ดาวมาตกตานนาแฉมะ
 อยู่เซียงของแฉ่นหนีไปเมืองน่านแล้วไปเมืองแพว คักราชได้ ๓๐๖๖
 ตัว ไปเมงซาระเมืองเซียงใหม่มีอาชญาमार้องเอามณั้หงวนเซียงแฉ่น
 ตงไปแล้ว ก็เอาไปฆ่าเสียยังเมืองเซียงใหม่ แฉ่นมาแมนแรกฝ่าเจ้า
 ตั้งเป็นหงวนเซียงแฉ่นแทน เซียงของขนกบนั้น หมูออกถูกเป็นข้างก็
 มีในปีนั้น เดือน ๓๐ ออก ๓๐ คำฝนตก ๗ วันดอยพ้งทุกแห่ง ยอด
 เจดีย์หักตงดีหัดง ซิตคายระข้างแต่เมืองเซียงแฉ่น คักราชได้ ๓๐๖๖
 ตัว มหากรรมดุกเมืองเซียงรุ่งตงมาคังอยู่เวียงเซียงแฉ่นทั้นแฉ่นก็เรียก
 เอาแฉ่นหลอดต่างดุกพระยาไชยชิต กับแฉ่นหลอดตึงดุกพระยาเศรษฐี
 ให้เข้ามานบมหากรรมอังวะแล้ว ท่านก็ตังให้แฉ่นหลอดต่างกินเมือง
 กาย แฉ่นก็ตังแฉ่นหลอดตึงกินเมืองไร ก็ยกเอาแฉ่นคีรินันทะซันเป็น
 พระยาหลอดสัฎชื้อไชยแล้ว ก็ให้รับราชทานดาบฝักคำด้ามคำเหมือน

กันทุกคน ก็แต่งให้พระยาสุทนต์ไชยเป็นแม่ไปรบเชียงใหม่ของก่ได้คันทอง
 เก้าแตร มหาธรรมเจ้าอังวะก็ตัดเชียงใหม่เสีย บ่ให้พรองเข้ากรกับ
 เมืองเชียงใหม่ใหม่แล้ว ศักราชได้ ๑๐๖๘ ตัวปีเมืองไคเดือน ๘ แรม ๖
 ค่ำวันศุกร์ เจ้าหนอเมืองตนพยายดุกเชียงใหม่ไปกินเมืองน่านแล้ว ก็
 ย้ายเอาเจ้าเมืองไคไปกินเมืองบ่บั้น ปลายักชนหน้าแม่กกมากนัก ศักราช
 ได้ ๑๐๗๐ ตัวปีเบิกใจ มหาธรรมเจ้ามอชญาให้ใส่ชื่อคาคี คายระช่าง
 ชาอันเมงชาระแต่มาเป็นหงวนเชียงใหม่ กับทงหัวสิบทงมวดลงไป
 อังวะเสีย พระยาอัยสามเมืองเชียงตุงพบบ่ตงเผ่ามหาธรรมเจ้าอังวะ
 อยู่ได้ ๓ ปีแล้ว มหาธรรมมีมินค้อมาให้เมงชาระเชียงใหม่ให้ได้ขึ้นไป
 พรองเอาเชียงตุงให้ได้ ถึงเดือน ๕ ผังออกรุ่งเผือกออกปรากฏยามกตอง
 ดึก หันหัวไปตะวันออกเชียงตุงก็พบบ่บั้นแล้ว ถึงเดือน ๖ เพ็งตุงพระ
 ยามังชาระดุกเชียงใหม่ไปรบเอาพระยาอัยสามเมืองเชียงตุง แล้ว
 พระยาอัยสามอยู่บ่ได้ ก็พ่ายหนีไปพึ่งเมืองฮ่อ ฮ่อเอาไว้บ่ได้อีกเอา
 ดั่งให้แก่ม่านแล้ว พระยาม่านก็ได้คอกเฝ้าเสียสิ้นทงตุงเมียชาคีเชื้อ
 ตระกุดทงมวดในวันนั้นแล้ว แต่ขึ้นมาเมืองเชียงตุงก็ได้คันทอง
 ดั่งเก่า ศักราชได้ ๑๐๗๓ ตัวปีตวงเมาเดือน ๕ แมงระฝ่าเจ้ตุงหงวน
 เมืองเชียงแสนตายแล้ว แอ้พระแอ้เป็นจักคายแทนเจ้าตมเด็นนาชวา
 คนหนึ่งเป็นเจ้าพากันเมืองเชียงแสนทนมมาได้ ๑๐ ปีถึงอนิจจกรรมไป
 แล้วเจ้าตมเด็นตุงคนเป็นเจ้าพากันเมืองแทนต่อไปก็ในบ่บั้นแล้ว พระยา

เชียงรายทานห่อผ้าที่วัดพระคำห้วยคตจนแท่นแล้ว เอาตุ๊กผู้หญิงพายเรือ
 เกยกันเป็นพอยบ้างใหญ่ แปงมีหาบปราสาทเจ้าฟ้าตมเด่นตั้งสักการ
 ด้วยพวงแพ่ที่กตางนำแม่ของเดียในวันนั้นแต่ เดือน ๕ เพ็ญมหา
 สัตธาเจ้าฟ้าตมที่เปนเค้าพร้อมกันสร้างพระธาตุเจ้าจอมกิติหัตถ์น้อยก็
 ในบั้นแต่ ศักราชได้ ๓๐๗๔ ตัวปีเตาดีเดือน ๔ แรม ๗ ค่ำ ฤกษ์มาที่
 วัดไชยสถานแ่พดแ่เป็นหงวนนั้นจุติตายไปแล้ว มังพดชะแพกมาเป็น
 หงวน ศักราชได้ ๓๐๗๕ ตัวปีกาใต้เดือน ๖ เพ็ญวันพุธ นิตองพระ
 ธาตุเจ้าจอมกิติหัตถ์น้อย ถึงเดือนอ้ายแรม ๘ คำนำแม่ของนองท่อม
 บ้านคันท่าท่งมวตฝนตก ๗ วัน ๗ คืน ถึงศักราชได้ ๓๐๗๗ ตัวปีดับเมด
 เดือน ๗ ออก ๖ ค่ำ ยามรุ่งรุ่งแผ่นดินไหวยอดเจดีย์หักลง ๔ แห่งร้าง
 ครางครนหนกวันไหนดำมที่ สิ้นเดือน ๗ ทงเดือนจิงเมียนถึงเดือน ๘
 แรม ๔ ค่ำเช้าไหวแถมอีกที่หนึ่ง ศักราชได้ ๓๐๗๘ ตัวปีเม็งเต้า น้ำ
 แม่ของนองท่อมในเวียงทุกแห่งดำมากอนั้น ๓ คอก วัดอาทิตยแก้ว
 วัดบุญยืน วัดพระบวชวิหาร ยุบตงทั้ง ๔ หลังแต่ เดือน ๔ มหาบ้ำเจ้า
 วัดศรีไชยคณน้อยอนิจจกรรมไปแต่ได้ปราสาทต่างถูกนกหัสดีลิงค์ตั้งสัก
 การแต่ ศักราชได้ ๓๐๘๐ ตัวเดือน ๗ ออก ๖ ค่ำ เเง็กรุ่งออกสอด
 ๕ เกยวระวณมีสัตว์ชอนกันเป็นท้อศักรรยมากนั้ ศักราชได้ ๓๐๘๑ ตัว
 เจ้าฟ้าตมที่เปนประธานพร้อมกันเด็กธาตุเจ้าจอมสวน มังพดชะแพกก็
 สร้างโรงอุโบสถกตางหนองบ้ำทมรากแล้วแต่รัจบริบูรณเดือน ๗ ป่าว

ให้สร้างบอกไฟแดง ทั้งมณฑลมีแปดกระบอก ถานนม ๕ หมัน ๖ หมัน
 ๗ หมัน ๘ หมัน มีมากหลาย เดือน ๕ เพี้ยฉดองทำบุญให้ทาน
 เป็นปอยมหาปางอันใหญ่ มังพดชะแพกและเจ้าฟ้าดักที่เป็นมุดตักธา
 ทั้งสองที่พร้อมกัน เดือนแรกค่า ๑ จุดบอกไฟบูชา ๑๐ วันจึงเสร็จ
 บริบูรณ์ ศักราชได้ ๑๐๘๕ คิวบเตายี่มุดตักธา มังชะแพกต่างฉัตร
 ธาตุเจ้าจอมศรีเดือน ๗ เพี้ยฉดอง เอาผู้หญิงผู้นาง เกียงเรือกันเด่น
 มากนัก ศักราชได้ ๑๐๘๖ คิว มหาตั้งฆราวาสเจ้าวัดป่าแดงหลวงตน
 ใหญ่อนิจจกรรมไปแต่ สร้างปราสาทต่างตูกช้างเอราวัณสั่งตั้งการ
 เจ้าฟ้าดักทกนเมืองนานได้ ๑๒ ปีแล้วก็อนิจจกรรมไปในปีกาบตีเดือน ๑๒
 แรม ๗ ค่ำ แล้วเจ้ายอดงำเมืองคนถูกขึ้นเป็นเจ้าฟ้าด้วยเมืองแทนใน
 ๒๕ พระยาหาญเมืองพงพากัวหน้เข้ามาสู่สมภารเมืองเชียงแสนก็ใน
 ๒๕๕ บัดยวกันนแต่ ก็มาตั้งอยู่แคว้นท่าทรายวงคันทนน ถึงเดือน ๗ เพี้ย
 ไฟใหม่พร้อมตรา ๒๕๕ ตั้งมณฑลในศักราช ๑๐๘๗ คิวนแต่ ถึงเดือน ๓๐
 ฝนตกน้ำนองท่วมในเวียงทุกแห่งภูตอยพังมากหลาย ถึงเดือนอ้ายเพี้ย
 มังพดชะแพกทานห่อผ้าที่วัดจอมศรี แล้วให้ผู้หญิงผู้หญิงพายเรือเกียง
 กันยงหนองบัทมราคัน หินท่าหลวงออกปรากฏกับเดี้ยวกันน ศักราช
 ได้ ๑๐๘๘ คิวบระวาชงำเดือน ๕ ฉดองวัดปางวเซียง เดือน ๕ เพี้ย
 ฉดองวัดจอมศรีสองเมืองกันนแล้ว ก็ยอเจ้าวัดปราสาทคุ้มขึ้นเป็น
 สมเด็จเจ้าแล้วให้อยู่วัดจอมศรีสองเมืองกันน ก็ยอเจ้าวัดปางวเซียงและ

๑ ผู้นาง=หญิงสาว ๒ ไม่ทราบว่าจะไร

อดเขตวนให้เป็นตั้งฉวราชยังในอดจอมศรีต้องเมืองทนนพรอมกนวัน
 เดียวนน มงทระระแพกเป็นมุดดีททาแด ศักกราชได้ ๓๐๘๘ ตัวปีเมิง
 เมตเดือน ๘ ออก ๘ ค่ำยามคุดซ้าย ผุ่งโตเวืองทงเมืองอยู่ที่ใดก็เห็น
 ดันทุกแห่ง ถึงเดือน ๕ ออก ๕ ค่ำชาวเซียงใหม่พนไปมั่งแระม่านฆ่า
 เดี้ยแดวก์เอาทพ ๗ พันตามไต่ม่าน ๓ พันอันเป็นตุนองนน ชนมาเข้า
 เวียงซึ่งอยู่ยั้งเซียงแฉ่นทงเดือน ๕ แรมค่ำ ๓ เมวหงวนจักคายม่าน
 ทงหลายก็แตกพ่ายหนี ตระเมืองเซียงแฉ่นเดี้ยดันทงมวดบมิได้เหลืออด
 ตงแต่เดือนแรมค่ำ ๓ ถึงเดือน ๖ แรม ๘ ค่ำ ชาวเซียงใหม่ทงหลายก็
 ซึ่งอยู่เวียงเซียงแฉ่นอยู่บ่ดา ครึงนนพระยาหาญวง์ตันก็แต่งเอาทพ้มคน
 ๕๐๐ ไปหอดอนทพเซียงใหม่ทริมเวียงเซียงแฉ่นทงยามจักโกัดรุ่ง ชาว
 เซียงใหม่ทงหลายนิบหายตายมากนั้ แตกพ่ายหนีตะครอบคริวเดี้ยดัน
 ได้อำม็อกสันตมากนั้กับข้าง ๖ ตัว ตงแต่นั้นไปเซียงใหม่นั้นเขาบมิ
 ไผเป็นเจ้าแด ครึงนนพระยาหาญท่าซ้ายวง์ตันได้ครอบคริวชาวเซียงใหม่
 แด้ว ทานก์เขาเมอถวามหากษัตริย์เจ้าองวะ ครึงนนมหากษัตริย์เจ้า
 กัมคายันดักบดวยพระยาหาญเมืองพงมากนั้ ก็ให้ประทานรางวัลยัง
 เครื่องอาตบนันดา ทงหลายเดวก์ให้มาอยู่บ้านวง์ตันเกาะที่เก่านัน แแต่นั้น
 มาวง์ตันทนนก็ได้อธิว่าเมืองคงแต่นั้นนามแด ศักกราชได้ ๓๐๘๐ ตัวปีเบิก
 ๓ ค่ำเมืองกินเมืองมาได้ ๔ ปีอยู่ได้ ๒๕ ปีก็จุติไป แด้วสร้าง
 ๓๐๘๐ ตัวปีเบิก ๓ ค่ำเมืองกินเมืองมาได้ ๔ ปีอยู่ได้ ๒๕ ปีก็จุติไป แด้วสร้าง
 ๓๐๘๐ ตัวปีเบิก ๓ ค่ำเมืองกินเมืองมาได้ ๔ ปีอยู่ได้ ๒๕ ปีก็จุติไป แด้วสร้าง

ยินดีกับด้วยพระยาหาญเมืองพงมากนก ก็ยกให้กินเมืองเชียงแค้นแล้ว
 ท่านก็เข้ามาด้วยเมืองอยู่ยงเจียงเชียงแค้นทันแต่หน้ามา ส่วนว่าเมือง
 เชียงใหม่หนงมีพระยาเมืองดาวคนหนึ่งชื่อว่าองคก กระทำผิดราช
 ประเพณีแล้วหนีไปสู่เชียงใหม่ แล้วชาวเชียงใหม่ทั้งหลายเขาก็พร้อม
 กันอาราธนาให้เป็นเจ้าแก่เขาแล้วก็เรียกชื่อว่าเจ้าองค์คำ แต่ขึ้นมาเชียง
 ใหม่กับได้ชนกับเมืองอิงระกับเมืองเชียงแค้นทันก็ขาดกันแต่หน้ามาแต่
 กว่ายงค่านานพนมเมืองเงินยางเชียงแค้นก็ยกเป็นห้องหนึ่งก่อนแต่

พิมพ์ที่โรงพิมพ์อักษรโสภณ เชียงสะพานเสาชิงช้า พระนคร
 นายเล่งแซ แซ่เตี๊ว ผู้พิมพ์โฆษณา ๑๓/๑/๓๕

สำนักหอสมุด